

**T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI TEZLİ YÜKSEK
LİSANS PROGRAMI**

**MİLLİ KÜTÜPHANE 06 MİL YZ A 10116 NUMARALI
ŞİİR MECMUASININ TRANSKRİPSİYONLU
METNİ VE ŞİİR MECMUALARININ SİSTEMATİK
TASNİFİ PROJESİ'NE (MESTAP) GÖRE TASNİFİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Tuğba KARATEPE**

**Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Fatma İMAMOĞLU**

**İSTANBUL
Kasım 2023**

**T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI TEZLİ YÜKSEK
LİSANS PROGRAMI**

**MİLLİ KÜTÜPHANE 06 MİL YZ A 10116 NUMARALI
ŞİİR MECMUASININ TRANSKRİPSİYONLU
METNİ VE ŞİİR MECMUALARININ SİSTEMATİK
TASNİFİ PROJESİ'NE (MESTAP) GÖRE TASNİFİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Tuğba KARATEPE**

**Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Fatma İMAMOĞLU**

**İSTANBUL
Kasım 2023**

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Tuğba KARATEPE tarafından hazırlanan *"Milli Kütüphane 06 Mil Yz A 10116 Numaralı Şiir Mecmuasının Transkripsiyonlu Metni Ve Şiir Mecmualarının Sistematik Tasnifi Projesi'ne (Mestap) Göre Tasnifi"* konulu çalışması jürimizce Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi: 17/11/2023

Jüri Üyesinin Ünvanı, Adı, Soyadı ve Kurumu:

İmzası

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Fatma İMAMOĞLU
Haliç Üniversitesi

Jüri Üyesi : Prof. Dr. Abdullah Azmi BİLGİN
Haliç Üniversitesi

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Elife ATEŞ
İstanbul Gelişim Üniversitesi

Bu tez yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulu'nun kararıyla kabul edilmiştir.

Milli Kütüphane 06 Mil Yz A 10116 Numaralı Şiir Mecmuasının Transkripsiyonlu Metni ve Şiir Mecmualarının Sistematik Tasnifi Projesi'ne (MESTAP) Göre Tasnifi

ORJİNALLİK RAPORU

% 14	% 0	% 5	% 10
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	Submitted to Istanbul Kultur University Öğrenci Ödevi	% 1
2	Submitted to Ondokuz Mayıs Üniversitesi Öğrenci Ödevi	% 1
3	Timuçin AYKANAT. "MÜFTÜ HASAN RÂFET EFENDİ VE "MEVLÛD-İ ŞERÎF"İ", Journal of International Social Research, 2018 Yayın	% 1
4	Submitted to TechKnowledge Öğrenci Ödevi	% 1
5	Submitted to Yildirim Beyazıt Üniversitesi Öğrenci Ödevi	% 1
6	Submitted to Dumlupınar University Öğrenci Ödevi	% 1
7	Submitted to Bülent Ecevit Üniversitesi Öğrenci Ödevi	% 1
8	Submitted to Bartın University Öğrenci Ödevi	

TEZ ETİK BEYANI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Milli Kütüphane 06 Mil Yz A 10116 Numaralı Şiir Mecmuasının Transkripsiyonlu Metni ve Şiir Mecmualarının Sistematik Tasnifi Projesi'ne (MESTAP) Göre Tasnifi” başlıklı bu çalışmayı baştan sona kadar danışmanım Dr. Öğ. Üyesi Fatma İMAMOĞLU’nun sorumluluğunda tamamladığımı, verileri ve örnekleri kendim topladığımı, analizleri ilgili kaynaklardan yaptığımı, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallara uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ederim.

Tuğba KARATEPE

ÖNSÖZ

Mecmua, Eski Türk Edebiyatının geniş kültür hazinesine yeni bilgiler kazandıran bir cevher olarak son dönemlerde araştırmacılar tarafından ilgiyle ele alınmaktadır. Neredeyse her konuda kaleme alınan mecmuaların bilhassa şiir mecmuaları olan kısmı Eski Türk Edebiyatını yakından ilgilendirmektedir.

Ankara Milli Kütüphanesinde 06 Mil Yz A 10116 numaralı “Mecmû’a-i Eşar” adlı yazma eser de bir şiir mecmuasıdır. Eser edebiyatımıza yeni bilgiler katması amacıyla günümüz Türkçesine çevrilmiştir. Üç bölümden oluşan çalışmanın ilk aşamasında mecmua türü üzerinde durularak mecmuanın oluşumu, gelişimi, Türk Edebiyatında kullanımı hakkında bilgiler verilmiştir. İkinci bölümde ise çalışmamızın konusu olan 06 Mil Yz A 10116 numaralı mecmuanın geniş tanıtımı yer almıştır. Mecmuanın nüsha tavsifi, içeriğindeki şairler, şiirler, aruz kalıpları, nazım şekilleri gibi bilgiler başlıklar altında aktarılmıştır. Üçüncü bölüm ise metin bölümüdür. Bu bölümde mecmuanın içindeki şiirler, divanlarla mukayese edilerek günümüz Türkçesine çevrilmiştir.

Eserin oluşumunda yararlanılan yöntemlerden biri de MESTAP olmuştur. MESTAP, mecmua geleneğindeki çeşitliliği sağlamak amacıyla mecmualar üzerine yapılan çalışmaların bir tablo hâlinde hazırlanmasını sağlayan bir çalışmadır. Biz de eserimizin sonunda mecmuayı oluşturan şiirlerin MESTAP tablosunu bu doğrultuda hazırlamış bulunmaktayız.

Tezimin gerek kuruluşunda gerek hazırlanmasında her türlü desteği sağlayan çok kıymetli danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Fatma İMAMOĞLU’na, lisans hayatımın ilk gününden bu yana her zaman yol gösterici olan saygıdeğer hocam Dr. Öğr. Üyesi Nuran ALTUNER’e, mecmuamın okunmasında geniş kültür hazinesiyle bana her anlamda yardımcı olan başta Dr. Öğr. Üyesi Büşra ÇELİK VURAL ve Prof. Dr. Abdullah Azmi BİLGİN olmak üzere diğer bütün hocalarıma teşekkür ve saygılarımı sunarım. Öğrenim hayatım boyunca daima yanımda olan aileme ve her konuda en büyük destekçim olan sabrı ve anlayışıyla beni yalnız bırakmayan sevgili eşime teşekkürü bir borç bilirim.

Ve çalışmamı hayatıma ismi gibi ışık katan canım anneannem Münevver Beyazkılınç’a armağan ediyorum.

Haziran, 2023

Tuğba KARATEPE

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

TEZ ETİK BEYANI	i
ÖNSÖZ.....	ii
İÇİNDEKİLER	iii
KISALTMALAR	iv
TABLO LİSTESİ	vi
ÖZET.....	vii
ABSTRACT	viii
1. GİRİŞ.....	1
2. KLASİK TÜRK EDEBİYATINDA MECMUA.....	3
2.1. Klasik Türk Edebiyatında Mecmua Kavramı.....	3
2.2. Mecmuaların Tasnifi	3
2.3. Klasik Türk Edebiyatında Mecmuanın Önemi.....	4
3. 06 MİL YZ A 10116 NUMARALI MECMÛ'A -İ EŞ'AR.....	6
3.1. Mecmuanın Nüsha Tavsifi ve Genel Özellikleri	6
3.2. Mecmuada Yer Alan Şairler.....	9
3.3. Mecmuada Yer Alan Şairler ile Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayıları	9
3.4. Mecmuada Kullanılan Aruz Kalıpları	13
3.5. Mecmuada Yer Alan Şairlerin Kısa Biyografileri.....	17
4. 06 MİL YZ A 1016 NUMARALI MECMUANIN METNİ	36
4.1. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yöntem	36
4.2. Metinde Karşılaşılan Bazı İmla Hususları.....	37
5. 06 MİL YZ A 1016 NUMARALI MECMUANIN TRANSKRİPSİYONLU METNİ	39
6. GEREÇ VE YÖNTEM.....	371
7. SONUÇ.....	372
KAYNAKLAR	374
ÖZGEÇMİŞ.....	379

KISALTMALAR

AHD	: Ahmed-i Dâ'î Dîvânı
AÖD	: Âşık Ömer Dîvânı
NAD	: Nev'izâde Atâyî Dîvânı
AVD	: Avnî Dîvânı
BRD	: Bağdatlı Rûhî Dîvânı
BD	: Bâkî Dîvânı
BEHD	: Behiştî Dîvânı
c	: Cilt
DAD	: Dükakinzade Ahmed Bey Dîvânı
ED	: Emrî Dîvânı
FD	: Fuzûlî Dîvânı
FCDD	: Fenâyî Cennet Dede Dîvânı
FED	: Fevrî Dîvânı
FİGD	: Figânî Dîvânçesi
HLD	: Hâletî Dîvânı
HD	: Hayâlî Dîvânı
KBLD	: Kabûlî Dîvânı
KPZD	: Kemâl Paşa-zâde Dîvânı
GAD	: Gelibolulu Ali Dîvânı
HAD	: Hayretî Dîvânı
İŞÇED	: Üsküplü İshâk Çelebî Dîvânı
MESTAP	: Şiir Mecmualarının Sistemik Tasnifi Projesi
MD	: Muhibbî Dîvânı
MRD	: Muradî Dîvânı
ND	: Necâtî Dîvânı
NAB	: Nâbi Dîvânı
NAHD	: Nahîfî Dîvânı
NEVD	: Nev'î Dîvânı
s.	: sayfa
ŞD	: Şem'î Dîvânı
ŞYD	: Şeyhülislâm Yahyâ Dîvânı
TEİS	: Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü
TYD	: Taşlıcalı Yahyâ Dîvânı
UBD	: Ubeydi Dîvânı
UD	: Ulvî Dîvânı
yy	: Yüzyıl
VD	: Vahdetî Dîvânı
VLD	: Vâlihî Dîvânı
VSD	: Vaslî Dîvânı
VED	: Veysî Dîvânı
VUD	: Vusûlî Dîvânı
vb.	: ve benzeri

YND : Yahyâ Nazîm Dîvânı
ZD : Zâtî Dîvânı, C. I
ZD : Zâtî Dîvânı, C. II
ZD : Zâtî Dîvânı, C. III

TABLO LİSTESİ

Sayfa No.

Tablo 3.1. Mecmuada Yer Alan Şairler ile Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayıları	9
Tablo 3.2. Mecmuada Yer Alan Şiirlerin Sayı Numaraları ile Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayıları	14
Tablo 5.1. Mestap Tablosu	286

ÖZET

MİLLİ KÜTÜPHANE 06 MİL YZ A 10116 NUMARALI ŞİİR MECMUASININ TRANSKRİPSİYONLU METNİ VE ŞİİR MECMUALARININ SİSTEMATİK TASNİFİ PROJESİ'NE (MESTAP) GÖRE TASNİFİ

Mecmua, “Nazım veya nesir niteliğindeki aynı ya da farklı konulara sahip bir ve birden fazla farklı şairlere ait, derleme hâlinde yazılmış olan yazma eserlerin bir düzen içinde veya düzensiz bir şekilde bir araya getirilmiş olan eserler bütünü” şeklinde tanımlanmaktadır. Neredeyse her dönemde yazılmış olan bu mecmualar, döneminde veya kendinden önceki dönemlerde yazılmış şiirlere kaynaklık etmesi bakımından önem teşkil eden eserlerden olmuştur. Klasik Türk Edebiyatında şairlerin divanlarında bulunmayan yahut zaman içinde tahrip olan şiirlerini, dönemin zevk anlayışını göstermesi bakımından son dönemlerde büyük bir dikkat çekerek araştırmacıların çalışmalarında yer almaya başlamıştır.

Çalışmamızda Ankara Milli Kütüphanede yer alan 06 Mil Yz A 10116 Numaralı “Mecmû’a-i Eş’ar” adıyla kayıtlı şiir mecmuası, yeni şairler ve şiirler gibi edebiyatımıza yeni bilgiler kazandırmak gayretiyle incelenmiştir. Mecmuanın müstensihisi tespit edilememekle birlikte mecmuanın 18. yüzyılda yazıldığı tahmin edilmektedir. İçeriğinde birçok nazım şekli bulunduran mecmua yer yer duaları, Arapça ve Farsça beyitleri barındırmaktadır.

Çalışmamızın ilk kısmında mecmua geleneği hakkında ayrıntılı bilgiler verilmiştir. Bu bilgilerden sonra çalışmamızın konusu olan 06 Mil Yz A 10116 numaralı şiir mecmuasının nüsha tavsifi, nazım şekilleri, kullanılan vezinleri, içinde bulunan şairlerin biyografileri, vb. başlıklar altında mecmua tanıtılmıştır. İkinci bölümde ise “Transkripsiyonlu Metin” başlığı altında mecmua günümüz harflerine çevrilerek transkribe edilmiştir. Mecmuadaki şiirler, şairlerin divanlarıyla karşılaştırılarak tüm farklılıklar dipnotta verilmiştir. Mecmuadaki şiirlerin; şairlerini, aruz kalıplarını ve nazım türlerini gösteren MESTAP tablosu hazırlanarak tezimizin sonunda verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Mecmua, MESTAP, Şiir*

ABSTRACT

NATIONAL LIBRARY 06 MIL YZ A TRANSCRIBED TEXT OF POETRY MAGAZINE NO. 10116 AND CLASSIFICATION ACCORDING TO THE SYSTEMATIC CLASSIFICATION OF POETRY MAGAZINES PROJECT (MESTAP)

Mecmua described as “Collection of all the works that written in the form of derleme (compilation) which is collected within an order or in a way without order with the characteristics of nazım (verse) or nesir (prose) that is about the same or different subjects”. These mecmuas, which are written in almost every period of history, have been the works that form an importance for the poems written within its own period or periods before it as in the terms of being a source for these poems. The poems that are not found on poets’ diwan or shrivel with time in the Classic Turkish Literature are taken place in the researchers' works by greatly drawing attention to themselves for showing the sense of appreciation in the recent terms.

Mecmua of poem registered with the name “Mecmû’a-i Eş’ar” numbered as 06 Mil Yz A 10116 which is located in Ankara Milli Kütüphanesi (Ankara National Library) is examined to bring in new information to our literature such as new poets and poems. Along with the scribe of mecmua could not be identified, it is estimated that mecmua is written in the 18th century. Mecmua, which includes many nazım (verse) forms, partially contains prayers, Arabic and Persian beyits (couplets).

In the first section of our work, detailed information about the tradition of mecmua was given. After this information, Poetry Mecmua numbered as 06 Mil Yz A 10116 had been introduced with the titles such as characterization of nüsha (copy), nazım (verse) styles, which vezins (prosody) used, biography of poets it contains, etc. As for the second section, transcribed text of the Mecmua placed under the title of “Transcribed Text” . Comparison of published diwan has been made and discrepancies of diwan presented on footnote. At the end of our work table of MESTAP has been provided.

Keywords: *Mecmua, MESTAP, Poem*

1. GİRİŞ

Klasik Türk Edebiyatının zengin kültür sahasında yüzyıllardan beri pek çok eser yazılıp günümüze ulaşmıştır. Yazıldığı döneme ve sonrasına kaynaklık eden bu eserler günümüzde büyük önem arz etmektedir. Bunların başında divanlar, tezkireler ve aynı zamanda bizim de tezimizin ana konusunu oluşturan mecmualar gelir. Bu bakımdan son zamanlarda yoğun bir şekilde işlenen mecmualar, içerik ve şekil bakımından divanlarda ve tezkirelerde şairlerin gerek hayatlarında gerek şiirlerinde eksik parçaları tamamlamaları bakımından önem kazanmıştır. Başlangıçta ayet, hadis, dua, fetva, hutbe derlemelerinden oluşan bu tür, zaman içinde farklı tertip şekillerine sahip olmuştur. Zamanla düzenlenme amacı değişen mecmualar çeşitli sınıflandırmalara dahil edilerek birçok konu hakkında bilgi kaynağı olarak değer kazanmıştır. Bilhassa Eski Türk Edebiyatını yakından ilgilendiren mecmualar ise şiir mecmuaları olmuştur. Şiir mecmuaları, mecmuayı kaleme alan kişi yani müstensih tarafından kendi döneminde hatta kendinden önceki dönemlerde yazılmış olan şiirleri, konu ve tür dikkate alınmadan seçilerek bir araya getirilen eserlerin adıdır.

Şiir mecmualarının ortaya çıktıktan sonra rağbet görmesi çeşitli şiirleri günümüze ulaşmasına sebep olmuştur. Mecmualardaki bu çeşitliliğin her dönemde birçok şiire kaynaklık etmesi, günümüze ulaşana dek harap olmuş, eskimiş, kaynaklarda teyide ihtiyacı olan şiirlerin aydınlatılmasında büyük önem teşkil etmektedir. Şiir mecmuaları sayesinde okunamayan şiirlerin okunması, şairin divanını tertip ettikten sonra yazdığı ve divanına almadığı şiirin mecmualarda görülmesi, divanı olmayan tezkirelerde dahi hakkında yeterli bilgiye sahip olunamayan şairlerin gün yüzüne çıkartılması sağlanmaktadır. Bu doğrultuda yazılan mecmuaların incelenmesi Eski Türk Edebiyatımıza yeni katkılar sunması açısından ele alınması gerekmektedir.

Bu tezde Ankara Millî Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu'nda 06 Mil Yz A 10116 arşiv numarasıyla kayıtlı bulunan şiir mecmuasının transkripsiyonlu metni ve bu metnin incelemesi yapılacaktır. Mecmuada, XIV. yüzyıldan XVIII. yüzyıla kadar pek çok divânve bazı halk şairlerinin çeşitli nazım şekilleri ile yazdığı şiirlerine yer

verilmiştir. Mecmua; muamma, lugaz, ilahi, şarkı, türkü, bazı halk inanışları ve dua gibi birçok örnek barındırmaktadır.

Tezin amacı, Türk edebiyatının her döneminde kendini gösteren mecmuaların tarihsel gelişimi, 06 Mil Yz A 10116 arşiv numaralı mecmuanın şekil ve muhteva özellikleri ve eserin transkripsiyonlu metin şeklinde incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda divanı bulunmayan ya da varlığından haberdar olunmayan divanların, akademik kaynaklarda isimlerine rastlayamadığımız unutulmuş şair ve şiirlerinin ortaya çıkmasına imkan sağlamak; aynı zamanda isimleri bilinen şairlerin bilinmeyen ya da divanlarında tespit edilemeyen şiirlerini tespit ederek geniş Türk edebiyatımıza yeni bilgiler sunmak tezimizin en önemli amacıdır.

Tez hazırlanırken yararlanılan yöntem bilgi tarama yöntemi, çeviri yazı yöntemi ve edisyon-kritik yöntemi olmuştur. Gerekli ön hazırlık yapılarak eser günümüz Türkçesine çevrilmiş diğer kaynaklarla karşılaştırma yapılarak transkribe edilmiştir. Tezin hazırlanmasında kullanılan bir diğer yöntem ise MESTAP olmuştur. MESTAP, Türkiye genelindeki mecmuaları bir araya getirerek mecmuaların ayrıntılı bir çalışmasının yapılmasını amaçlamaktadır. Yine proje kapsamında, incelenen mecmuaların kapsamlı bir envanterinin ortaya konulmasını sağlayan MESTAP tablosuyla, çalışmanın özeti ortaya konulmuştur.

2. KLASİK TÜRK EDEBİYATINDA MECMUA

2.1. Klasik Türk Edebiyatında Mecmua Kavramı

Mecmua, Arapça cem‘ kökünden türeyen bir kelimedir. Mecmua kelimesinin karşılığı sözlüklerde, “toplanıp biriktirilmiş ve tanzîm ve tertîp edilmiş şeyler hey’eti, eş’âr ve sâir âsâr-ı müntehaba cem ve kayd ile hâsıl olmuş risâle, ulûm ve fûnûn ve edebiyâta müteallik mebâhisi câmi’ olarak neşrolunan risâle-i mevkûta (Şemsettin Sami, 2009)” şeklinde geçmektedir. Mecmuanın kütüphanecilik literatüründe karşılığı “derleme” dir. Klasik Türk Edebiyatı sahasında mecmuayı, “farklı kişilere ait metinlerin/metin parçalarının bir araya getirildiği eserler bütünü” olarak tarif etmek mümkündür (Köksal, 2012:83). Bu çalışmada söz konusu olan mecmua “seçilmiş yazılardan meydana gelmiş yazma kitap” anlamı ile sınırlandırılmıştır.

İslâmî kültür geleneği içerisinde “mecnû’a”, Hz. Peygamber’in hadîslerinin kayıt altına alınmasına yönelik ihtiyacın karşılanması dolayısıyla gelişmeye başlamıştır. Bu hadislerin bir araya getirilmesi derleme olarak kabul edilirse daha sonra oluşan mecmuaların içerik ve muhtevalarında farklılıklar görülmeye başlanmıştır. Mecmualara Osmanlı döneminde 15. yüzyıldan itibaren ilgi çoğalmış, 16. yüzyıldan sonra ise mecmuaların çeşitliliği iyice artmıştır (Uzun, 2003).

2.2. Mecmuaların Tasnifi

Mecmua kelimesinin tanımındaki çeşitlilik tasnifinde de karşımıza çıkmaktadır. Mecmuaların sınıflandırılması konusunda araştırmacılar tarafından birlik sağlanamamıştır. Bununla ilgilenen araştırmacılar kendilerine has bir sınıflandırma yoluna gitmişlerdir. Çok fazla sınıflandırma söz konusu olduğundan çalışmamızda 2 araştırmacının tasnifi ele alınmıştır.

Mecmuaların tasnifi hususunda ilk çalışma, Âgâh Sırrı Levend tarafından gerçekleştirilmiştir; tasnif şöyledir:

1. Nazire Mecmuaları
2. Meraklılarca Toplanmış Birer Antoloji Niteliğindeki Seçme Şiir Mecmuaları
3. Türlü Konulardaki Risâlelerin Bir Araya Getirilmesiyle Meydana Gelen Mecmualar
4. Aynı Konudaki Eserlerin Bir Araya Getirilmesiyle Meydana Gelen Mecmualar
5. Tanınmış Kişilerce Hazırlanmış, Birçok Yararlı Bilgileri, Fıkraları ve Özel Mektupları Kapsayan Mecmualar (Levend, 1984: 164-167)

Âgâh Sırrı Levend'in yapmış olduğu sınıflandırmadan sonra Günay Kut'un tasnifi şöyledir. Günay Kut'un yapmış olduğu tasnif şöyledir:

1. Nazire Mecmuaları
2. Seçme Şiir Mecmuaları (Mecmu'a-i Eş'ar, Mecmu'a-i Devavin)
3. Aynı Konu İle İlgili Eserlerin Bir Araya Getirilmesiyle Oluşan Mecmualar
4. Karışık (Manzum/Mensur) Mecmualar
5. Tanınmış Kişilerce veya Derleyeni Bilinenlerce Hazırlanmış Mecmualar (1986: 170-174)

2.3. Klasik Türk Edebiyatında Mecmuanın Önemi

Türk edebiyatı tarihi ve gelişimi açısından önemli kaynaklar arasında olan şiir mecmuaları sayesinde edebiyat tarihi hakkında birçok bilgi elde ederek, yapılan hataları düzelterek eksik bilgileri tamamlayabilmek mümkündür. Bu yönüyle mecmualar Türk edebiyatı tarihi hakkında bize açılmamış kapılar aralayarak yeni verilere erişmemizi sağlayacak kaynaklar arasındadır. Mecmualar, her ne kadar derleyeni ve derleniş yılı net bir şekilde bilinmese de dönemin beğenilen şairlerini, şiir zevkini belirlememize imkan sağlar. Bununla birlikte mecmualarda, divanı olmayan şairlerin şiirlerine rastlayabilmek mümkün olduğu gibi divanı olduğu hâlde şiiri divanında olmayan şairlere ve hiç bilinmeyen eserlere de rastlamak mümkündür. Yani mecmualar bir nevi tezkireler gibi “biyografik veri” işlevi de görmektedir.

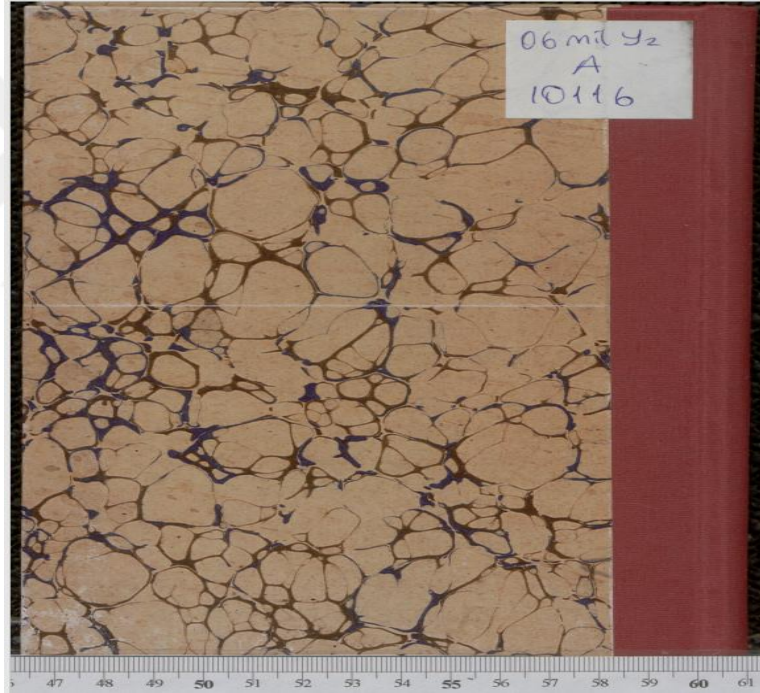
Köksal (2012: 417-421), mecmuaların önemini ve edebiyat tarihine katkılarını maddeler hâlinde toplamıştır:

1. Kaynaklarda adı geçmeyen, unutulmuş şairlerin şiirlerine mecmualarda rastlamak mümkündür. Bilinen şairlerin bilinmeyen/divanlarında bulunmayan şiirlerine rastlamak mümkündür.
3. Şairlerin divanlardaki şiirlerinin farklı şekillerine (fazla veya eksik beyitler, nüsha farkları vs.) tesadüf edebiliriz.
4. Mecmualar arasında bilinmeyen, varlığı bilindiği hâlde nüshası tespit edilemeyen eserlerle de karşılaşılır.
5. Bilinmeyen veya kullanılmayan nazım şekilleri, bilinen nazım şekillerinin örneği görülmeyen kafiye tipleri, farklı bend yapıları; yeni türler, edebiyatımızda kullanımına rastlamadığımız aruz kalıpları vb. örneklerle de mecmualarda karşılaşabiliriz.
6. Mecmualarda, zaman zaman şairlerin hayatıyla ilgili önemli bilgileri yakalama imkanı da vardır.
7. Bazı şiir mecmualarında, başka şairlerin de şiirleri bulunmakla beraber, özellikle bir şairin şiirlerinin yoğun olduğu görülür. Derleyeninin şair olduğu bir şiir mecmuası edebiyat tarihi araştırmalarına katkısı bakımından kuşkusuz daha kıymetli sayılır.
8. Mecmualar, -bir kısmı kendisi de şair olan- şiir sever kişiler tarafından tertip edilen eserlerdir. Bu itibarla derleyeni belli kişiler tarafından toplanan mecmualarda o şahsın/şairin zevklerini fark ederken, dönemin genel beğenisiyle ilgili önemli ipuçları da yakalamak mümkündür.
9. Şiir mecmualarında genel olarak dönemin zevklerini, edebî tercihlerini vs. anlamak kabil olduğu gibi ferdi temayüllerinin de izini sürmek mümkündür.

3. 06 MİL YZ A 10116 NUMARALI MECMÛ'A -İ EŞ'AR

3.1. Mecmuanın Nüsha Tavsifi ve Genel Özellikleri

Mecmua; Milli Kütüphane, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonunda 06 Mil Yz A 10116 Numaralı “Mecmû'a-i Eş'âr” ismiyle kayıtlıdır. 75 varaklık nüsha, sırt bordo cilt bezi, üzeri ebru kâğıt kaplı, birleşik harf filigranlı kâğıt üzerine nesih hattı ile çoğunlukla iki sütun üzerine yazılmıştır. Sayfalardaki satır sayısı ve şiir sayısı çeşitlilik göstermektedir. Mecmua, içerisinde barındırdığı şair ve şiir sayısı itibarıyla zengin bir mecmuadır.

Mecmuada, XIV.-XVIII. yüzyıla ait çeşitli şairlerin şiirleri bulunmakta bununla birlikte sayfa kenarlarına not edilen Arapça dualar mensur bir şekilde yer almaktadır. Bu Arapça dualar harekeli olarak yazılmıştır. Mecmuanın mürettibi ve tertip tarihi kesin olarak bilinmemekle beraber, içerisinde bulunan şairlerin yaşadığı dönemler itibari ile aynı zamanda mürettib tarafından eklenen bazı notlarla eserin XVIII.yüzyılda tamamlandığı düşünülmektedir.

Bu notlardan kastedilen, mecmuada Nef'i için “*Merhum Nef'i Efendi*” denildiğine göre eser, Nef'i Efendi'nin vefatı olan 1044/1635 yılından sonra tertip

edilmiş olmalıdır. Aynı zamanda mecmuada düşülen tarihlerden 28 Mart 1686 tarihinin çıkması ve “Biñ yüz kırk üç senesi Māh-ı Rebī’ül-Evvelūñ on toközüncü Pazar ertesi günü kûşlık vaktinde Sultān Maḥmūd tahta oturup pādşāh olmuştur Allāh sübhane ve tea’lā ḥazretleri kudūmunı cemī’ ümmet-i Muḥammede meymūn u mübārek eyleye āmīn.” şeklinde yazılan nottan eserin 2 Ekim 1730 yılından sonra yazıldığı hakkında ipuçları mevcuttur.

Başta ilk üç yaprak ciltten kopuk, biri alt kısmından kesiktir. Şair ve nazım şekillerinin adları genellikle kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Mecmuadaki şiirlerin çoğunda başlık yerine, şairin mahlası yer alır; bazı şiirlerde ise şiirlerin nazım şekli ile şair adı aynı anda verilir. Ayrıca kimi başlıklar “*Tahmis-i Makālî Gazel-i Efgânî*” gibi açıklayıcıdır. Şiirlerin başlığında *velehü*, *eyzan* gibi ifadeler de karşımıza çıkmaktadır.

Nazım şekli ve sayısı bakımından çeşitlilik gösteren mecmuada 670 şiir karşımıza çıkmaktadır. Lugaz, müfret, muamma, gazel, kıta, murabba, müseddes, şarkı, terkeb-i bend, nazire, kaside, tahmis, muhammes, rubai, tekerleme, türkü ve ilahi gibi çeşitli nazım türleri ve şekillerini içinde barındıran mecmuada, aynı zamanda çeşitli dualar yer almaktadır. Mecmuada dîvânşairlerinin gazellerinden seçilen beyitler müfret olmadığı hâlde müfret ve kıta başlığı altında verilmektedir. Yine aynı şekilde rubâî altında verilen şiirlerin, vezin dolayısıyla rubai olmadığı anlaşılmaktadır.

Mecmuada aynı zamanda bilgi verici bazı ifadeler de rastlanılmaktadır. 44b’de “Bir oğlān dünyāya gelse anası südin iki yıl iki ay emer ḥaḳḳıdur eger ziyāde emerse ağzı koḳar ve eger noḳşān emerse ‘aḳlı noḳşān olur ve kız evlāduñ bir buçuk yıl ḥaḳḳı vardır ziyāde emerse ‘aḳlı noḳşān olur ve eger noḳşān emerse ağzı koḳar.” şeklinde şiirlerle ilgisi olmayan inanış ve geleneklere yönelik bilgiler de vardır.

İçerik bakımından birçok türü içinde barındıran mecmuada güfteler de önemli bir yer tutmaktadır. Mecmua geleneğinde özel bir başlık olarak da işlenen güfte mecmuaları makam, usûl, beste türü, bestekâr ismi gibi atıflardan birini yahut birkaçını kullanarak, içeriğindeki şiirlerin bestelendiğini gösteren deliller taşıyan, derleyicisinin melodisini hafızasında sakladığı eserleri, yeri geldiği zaman ona başvurarak okumasını temin eden defterlerdir (Korkmaz, 2021). 1b’de *Şarkı-yı Der-Maḳām-ı ‘Arz-bar* başlığı altında Ahi’nin 4 beyitlik bir gazeli verilmiştir. 3a’da *Şarkı Der-Maḳām-ı Beyatî* başlığı altında da Mahtumi’nin müseddes bir şiirine yer verilmiştir. Yine aynı sayfanın devamında *Türkî-i Beyātî* başlığı ve 3b’de *Şarkı-yı Beyātî* başlığı altında hece vezni ile yazılmış şiirler yer almaktadır. Mecmuanın genelinde bu başlıklar altında

karşımıza çıkan şiirler, güfte mecmualarına da kaynaklık etmesi bakımından önem teşkil etmektedir.

Mecmuanın müstensihî hakkında eserde herhangi bir bilgi mevcut değildir. Eserine ele aldığı şiirlerde yaptığı yazım hatalarının çokluğu müstensihînin iyi bir eğitim almadığını göstermektedir. Fakat mecmuanın içinde barındırdığı şiir sayısı, şair çeşitliliği ve Arapça ve Farsça beyitler şairin geniş bir şiir darağacı olduğu göstermektedir. Aynı zamanda mecmuada yer yer karşımıza çıkan duaların yanısıra müstehcen kelimeler içeren şiirlerin de varlığından yazarın belli bir şiir anlayışıyla yazmadığı görülmektedir. Örneğin 68b’de abdest alırken okunacak dualar şeklinde birtakım dualar yer almaktadır. 69b’de ise karşımıza salavat-ı şerifler çıkmaktadır. 67b’de;

Ḥudā Rabbim nebīm Ḥaqqā Muḥammeddür Resūlullāh

Hem İslām dīnidür dīnim kitābımdır Kelāmullāh

Beytiyle başlayan uzun bir risale bulunmaktadır.

Bunların yanında;

“Çükini hem götini oḥşamadan sevmek şakın

Virme dil [zinhār] gözle ardın öñin yoklamadan”

minvalinde verilen bazı beyitler mecmuanın ve müstensihînin şiir anlayışındaki çeşitliliğe örnek olarak verilebilir. Mecmuanın 21a sayfasında *müfred-i li-kātibin* başlığı altında verilen şiirin kullanılan başlıktan dolayı müstensihe ait olduğu düşünülmektedir.

Mecmuada şiir türleri dışında dualar da karşımıza çıkmaktadır. Örneğin 1b’de sayfanın bir sütunu dualar için ayrılmaktadır. Baş ağrısı için havale tutan kişi için yazılmış dualar mevcuttur. Yine 8b’de sayfanın sol sütununda “...dünyā isteyene āhîret ḥarāmdır ve āhîret isteyene dünyā ḥarāmdır Allāh isteyene ikisi bile ḥarāmdır. Ya’nî dünyā isteyenler āhîret ziyānında kırmazlar. Ve āhîret isteyenler dahî dünyā ziyāna varırsa kırmaz. Ammā Allāh isteyenlere dünyā dahî āhîret dahî ḥarāmdır...” şeklinde nasihat içerikli ibareler yer almaktadır. Mecmuanın son kısımlarında da görülen dualar, 66b’de zî’l-ḥicce ayının sonunda, Muharrem ayının başında ve aşurede okunacak dualar şeklinde yazılmıştır.

Eserin der-kenarlarında yer alan dua, ilaç tarifi, nasihat içerikli ibareler tezimizin konusu ve kapsamı dışında olduğu için çalışmamıza dahil edilmemiştir. Bu ibarelerin yer aldığı sayfalar dipnotlarda fevâid kaydı vardır şeklinde bilgi verilerek çalışmaya devam edilmiştir.

3.2. Mecmuada Yer Alan Şairler

Mecmuada alfabetik sırayla şairler şu şekilde yer almaktadır; Abdî Çelebi, Âfitâbî, Âgehî, Ahmed Paşa, Âhî, Ahmed-i Dâî, Ahmed-i Rûmî, Âşık Ömer, Avnî, Azîzî; Bağdatlı Rûhî, Bahâî, Bâkî, Behîştî, Bostanzâde Efendi; Cemâlî; Dervîş, Dükakinzâde Ahmed Bey; Emrî, Evcî; Fasîh Ahmed Dede, Fazlî, Fedâyî, Fehmî, Fenâyî Cennet Dede, Fevrî, Fuzûlî; Gazâlî, Gelibolulu Mustafa Ali, Gelibolulu Sun'î, Gubârî; Hâkî, Hâletî, Harîrî, Haşmî, Hâverî, Hayâlî, Hayrî Çelebi, Hayretî, Helâkî, Hevâyî, Hilâlî, Hüseyinî; İshak Çelebi, Kabûlî, Kemâl Paşazâde, Keşfî, Latîfî, Lutfî; Mahtûmî, Mâilî, Makâlî, Melîhî, Merâmî, Mihrî, Mislî Çelebi, Muhibbî, Muhlisî, Murâdî; Nâbî, Nahîfî, Nâmî, Nazîm, Necâtî, Necmî, Nef'î, Nesrî, Neşâtî, Nevîzâde Atâyî, Nişânî, Nevâî, Nevî, Nihânî; Osman Gâzî; Riyâzî, Rızâyî, Rûşenî Dede; Sâbit, Sadâyî, Sadrî, Sâni, Saî Çelebi, Sebâtî, Sehâbî, Selâmî, Selîkî, Selîmî, Sevdâyî, Sultân Bayezid, Sûzî, Sürûrî; Şemsî, Şeyhî, Şeyhülislam Yahyâ Efendi; Taşlıcalı Yahyâ, Tayyib-zâde Ehlî; Ubeydî, Ulvî; Ümîdî, Üsküplü Atâ; Vahdetî, Vâlihî, Vaslî, Veysî, Vüsûlî, Zâtî; Zihnî.

3.3. Mecmuada Yer Alan Şairler ile Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayıları

Mecmuada en fazla kullanılan nazım şekli 422 adetle müfrettir. Müfret, beyt başlığı altındaki çoğu şiirler şairlerin gazellerinden seçme beyitlerdir. Müfretten sonra 185 adetle en çok kullanılan nazım şekli gazel olmuştur. Nazım şekillerinin kullanım sayıları aşağıdaki tabloda kullanan şairler ile birlikte verilmiştir.

Tablo 3.1. Mecmuada Yer Alan Şairler ile Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayıları

1.	Abdî Çelebi	Gazel (1), Müfret (2)
2.	Âfitâbî	Beyit (2)
3.	Âgehî	Müfret (1)
4.	Ahmed Paşa	Müfret (1)
5.	Âhî	Gazel (1), Müfret (1)
6.	Ahmed-i Dâî	Gazel (1)
7.	Ahmed-i Rûmî	Gazel (1)

Tablo 3.1. (Devamı) Mecmuada Yer Alan Şairler ile Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayıları

8.	Âşık Ömer	Murabba (10), Müseddes (2), Tahmis (1)
9.	‘Ata	Müfret (2)
10.	Nev‘izâde ‘Atâyî	Gazel (3)
11.	Avnî	Gazel (2)
12.	Azîzî	Gazel (6)
13.	Bağdatlı Rûhî	Terkib-i Bend (1), Gazel (3), Kaside (1), Müfret (2)
14.	Bahâî	Müseddes (1)
15.	Bâkî	Gazel (83), Nazire (3) Tahmis (2), Müfret (5)
16.	Behiştî	Gazel (1), Müfret (1), Tahmis (1)
17.	Bostanzâde Efendi	Müfret (1)
18.	Cemâlî	Müfret (1)
19.	Dervîş	Gazel (1)
20.	Dükakinzâde Ahmed Bey	Gazel (1)
21.	Emrî	Müfret (2)
22.	Evci	Gazel (1)
23.	Fasîh Ahmed Dede	Müfret (1)
24.	Fedâyî	Gazel (1)
25.	Fehmî	Gazel (1)
26.	Fenâyî Cennet Dede	Müfret (1)
27.	Fevrî	Gazel (1), Müfret (1)
28.	Fuzûlî	Gazel (1), Mesnevi (1), Müfret (2)
29.	Gazâlî	Rubai (1), Müfret (1)
30.	Gelibolulu Mustafa Ali	Gazel (2)

Tablo 3.1. (Devamı) Mecmuada Yer Alan Şairler ile Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayıları

31.	Gubârî	Müfret (1)
32.	Hâkî	Müfret (1)
33.	Hâletî	Gazel (1), Müfret (2)
34.	Harîrî	Müfret (1)
35.	Hâverî	Müfret (1)
36.	Hayâlî	Gazel (4), Müfret (2)
37.	Hayrî Çelebi	Müfret (1)
38.	Hayretî	Gazel (4)
39.	Helâkî	Müfret (1)
40.	Hevâyî	Müfret (1)
41.	Hilâlî	Müfret (3)
42.	Hüseyinî	Gazel (1)
43.	İshak Çelebi	Müfret (1)
44.	Kabûlî	Gazel (1)
45.	Kemâl Paşazâde	Gazel (1), Müfret (2)
46.	Keşfî	3Müfret (1)
47.	Lâ-mekân	Gazel (1)
48.	Latîfî	Gazel (1), Müfret (1)
49.	Lütfî	Gazel (2)
50.	Mahtûmî	Şarkı (1)
51.	Mâilî	Gazel (1)
52.	Makâlî	Tahmis (1)
53.	Melîhî	Müfret (1)
54.	Merâmî	Gazel (1)
55.	Mihri	Müfret (1)
56.	Mislî Çelebi	Müfret (1)
57.	Muhibbî	Gazel (1)
58.	Muhlisî	Gazel (1)
59.	Murâdî	Gazel (3)

Tablo 3.1. (Devamı) Mecmuada Yer Alan Şairler ile Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayıları

60.	Nâbî	Gazel (3), Lugaz (1)
61.	Nahîfî	Gazel (1)
62.	Nâmî	Gazel (1)
63.	Nazîm	Şarkı (1)
64.	Necâtî	Gazel (2), Müfret (2)
65.	Necmî	Müfret (3), Nazire (1)
66.	Nefî	Gazel (1), Müfret (1)
67.	Nesrî	Müfret (1)
68.	Neşâtî	Gazel (1)
69.	Nişânî	Gazel (1)
70.	Nevî	Gazel (2), Müfret (3)
71.	Nevâî	Müfret (1)
72.	Nihânî	Müfret (1)
73.	Osman Gâzî	Müfret (2)
74.	Riyâzî	Müfret (1)
75.	Rızâyî	Gazel (1)
76.	Rûşenî Dede	Gazel (1)
77.	Sâbit	Gazel (1), Müfret (1)
78.	Sadâyî	Gazel (1)
79.	Sadrî	Gazel (1)
80.	Sânî	Gazel (1)
81.	Saî Çelebi	Müfret (1)
82.	Sebâtî	Müfret (1)
83.	Sehâbî	Müfret (1)
84.	Selâmî	İlahi (1)
85.	Selîkî	Müfret (1)
86.	Selîmî	Müfret (1)
87.	Sevdâyî	Türkü (1)
88.	Sultân Bayezid	Müfret (1)

Tablo 3.1. (Devamı) Mecmuada Yer Alan Şairler ile Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayıları

89.	Gelibolulu Sunî	Müfret (1)
90.	Sûzî	Müfret (1)
91.	Sürûrî	Müfret (1)
92.	Şemsî	Nazire (1), Müfret (2)
93.	Şeyhî	Gazel (1), Müfret (3)
94.	Şeyhülislam Yahyâ Efendi	Gazel (10), Tahmis (1)
95.	Taşlıcalı Yahyâ	Gazel (2), Müfret (1)
96.	Tayyib-zâde Ehlî	Müfret (1)
97.	Ubeydî	Gazel (2), Tahmis (1), Müfret (3)
98.	Ulvî	Gazel (9), Müfret (2)
99.	Ümîdî	Müfret (1)
100.	Vahdetî	Gazel (1), Nazire (1)
101.	Vâlihî	Gazel (1)
102.	Vaslî	Lugaz (1)
103.	Veysî	Gazel (1), Müfret (2)
104.	Vüsûlî	Gazel (1)
105.	Zâtî	Gazel (2), Müfret (2)
106.	Zihnî	Müfret (1)

3.4. Mecmuada Kullanılan Aruz Kalıpları

Mecmuada yer alan şiirlerde 18 adet aruz kalıbı, 5 defa 8’li, 5 defa da 11’li hece kalıbı olmak üzere 10 tane de hece kalıbı tespit edilmiştir. Hece bahrinin en sık kullanılan aruz kalıplarından olan mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün kalıbı ile Remel Bahrinin fâ‘îlâtün fâ‘îlâtün fâ‘îlâtün fâ‘îlün kalıpları yoğunlukta kullanılmıştır. Daha detaylı olması açısından çalışmalar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 3.2. Mecmuada Yer Alan Şiirlerin Sayı Numaraları ile Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayıları

Şiirin Vezni	Veznin Bahri	Şiir Numarası
Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel	1, 2, 7, 9, 10, 11, 12, 14, 19, 20, 39, 43, 64, 66, 67, 72, 76, 81, 82, 85, 87, 88, 91, 97, 98, 111, 113, 115, 116, 117, 120, 127, 133, 134, 147, 151, 157, 158, 160, 161, 167, 171, 176, 177, 178, 179, 183, 186, 187, 192, 197, 201, 202, 204, 208, 211, 213, 214, 220, 224, 225, 227, 233, 234, 237, 239, 242, 243, 244, 246, 249, 258, 263, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 276, 281, 286, 289, 293, 296, 303, 305, 306, 307, 309, 324, 325, 328, 336, 337, 342, 344, 345, 346, 347, 353, 355, 356, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 367, 368, 372, 373, 376, 381, 384, 390, 391, 406, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 422, 423, 424, 428, 429, 433, 438, 439, 442, 450, 452, 453, 454, 455, 459, 468, 471, 472, 478, 482, 486, 488, 489, 498, 501, 502, 503, 505, 509, 510, 511, 512, 516, 517, 521, 522, 523, 525, 528, 531, 532, 533, 534, 535, 538, 541, 550, 561, 562, 563, 564, 565, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 574, 581, 582, 583, 585, 588, 589, 591, 593, 594, 597, 604, 610, 611, 613, 616, 622, 626, 631, 632, 635, 639, 641, 644, 649, 650, 657, 660, 663, 666, 667, 669, 670, 671, 676, 678

Tablo 3.2. (Devamı) Mecmuada Yer Alan Şiirlerin Sayı Numaraları ile Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayıları

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Remel	41, 130, 153, 407, 552, 638
Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün	Hezec	8, 13, 17, 18, 23, 34, 63, 74, 78, 83, 92, 96, 100, 101, 112, 126, 128, 129, 136, 142, 145, 148, 149, 152, 154, 162, 175, 180, 189, 190, 194, 199, 212, 221, 222, 229, 230, 232, 245, 248, 254, 259, 275, 280, 284, 288, 290, 301, 310, 311, 321, 326, 335, 348, 349, 351, 374, 375, 380, 388, 389, 393, 395, 396, 398, 400, 404, 405, 408, 420, 427, 437, 441, 449, 451, 456, 457, 465, 470, 474, 476, 477, 487, 494, 496, 497, 518, 519, 520, 536, 539, 540, 542, 543, 548, 551, 560, 578, 584, 586, 592, 605, 606, 608, 609, 612, 617, 619, 628, 629, 633, 634, 637, 645, 646, 654, 659, 664, 674, 682
Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün	Hezec	3
Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Remel	4, 22, 37, 71, 277, 279, 371, 401, 473, 643
Mefā' ilün mefā' ilün fe' ülün	Hezec	21, 38, 69, 131, 135, 138, 155, 257, 260, 262, 274, 282, 320, 352, 495, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 590, 602, 607, 640, 642, 647, 652, 653
Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün fe' ülün	Hezec	42, 170, 172

Tablo 3.2. (Devamı) Mecmuada Yer Alan Şiirlerin Sayı Numaraları ile Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayıları

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün	Remel	15, 16, 24, 33, 40, 61, 70, 94, 95, 103, 106, 110, 114, 118, 121, 125, 137, 146, 156, 159, 165, 173, 174, 184, 185, 191, 195, 196, 198, 203, 205, 209, 215, 217, 223, 235, 236, 240, 251, 255, 264, 287, 297, 315, 317, 318, 322, 334, 339, 354, 369, 370, 377, 378, 379, 386, 387, 392, 394, 399, 418, 430, 434, 435, 440, 444, 445, 446, 448, 461, 481, 483, 484, 485, 493, 537, 544, 549, 579, 595, 599, 614, 615, 623, 624, 625, 627, 630, 636, 651, 661, 662, 665, 668, 673, 677
Fe‘ilātün mefā‘ilün fa‘lün	Hafif	44, 298
Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün	Hezec	45, 46, 65, 68, 80, 84, 119, 132, 139, 140, 141, 144, 150, 163, 166, 168, 182, 207, 231, 299, 302, 304, 308, 316, 382, 383, 397, 425, 431, 458, 460, 462, 464, 475, 507, 508, 526, 575, 580, 600, 648, 656
Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün	Muzari	73, 105, 109, 124, 164, 200, 210, 218, 219, 256, 292, 295, 300, 312, 331, 332, 340, 432, 436, 524, 527, 547, 587, 601, 620, 621, 658, 672, 675, 679, 680, 681
Fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün	Hafif	75, 206, 228, 285, 294, 314, 385, 402, 403, 419, 596
Müstef‘ilün fa‘ülün müstef‘ilün fa‘ülün	Muzâri	102
Mef‘ülü mefā‘ilün mef‘ülü mefā‘ilün	Hezec	122, 343, 545,

Tablo 3.2. (Devamı) Mecmuada Yer Alan Şiirlerin Sayı Numaraları ile Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayıları

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün	Müctes	193, 313, 329, 333, 409, 410, 466, 546,
Mef'ülü fā'ilātün mef'ülü fā'ilātün	Muzâri	216, 319, 338, 443, 467,
Fe'ülün fe'ülün fe'ülün fe'ülün	Mütekârib	291,
Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün	Recez	327, 330, 576, 577,

3.5. Mecmuada Yer Alan Şairlerin Kısa Biyografileri

Abdî Çelebi

16, 17 ve 18. yüzyıllarda Abdî mahlasını taşıyan şair sayısı çok fazladır. Abdî mahlasını kullanan şairlerin divanlarında mecmuadaki şiir bulunmadığından şiirin hangi Abdî tarafından yazıldığı bilinmemektedir.

Âfitâbî

Âfitâbî'nin asıl adı ve ailesi hakkında kaynaklarda bilgi yoktur. Şairin doğum yerini Latîfî Amasya, diğer tezkireciler Tosya olarak kaydetmiştir. Kaynaklarda bir taraftan halka vaaz verdiği, aynı zamanda ahaliden uzak uzlet köşesine çekilerek ömrünü tamamladığı kaydedilmiştir. Amasya'da ölen şairin vefat tarihi verilmemiştir. Ancak uzun bir ömür sürdüğü bildirilmiştir. Sadettin Nüzhet Ergun (1936: 8), onun 1494'e kadar yaşamış olması gerektiğini ifade etmiştir. Dîvân'ından söz edilmişse de eserin herhangi bir nüshasına rastlanmamıştır.

Âgehî

16.yüzyıl dîvân edebiyatı şairi olan Âgehî'nin hayatı hakkında fazla bilgi bulunmamakla birlikte şairin, Rumeli'de doğduğu ve döneminin meşhur şairlerinden biri olduğu söylenmektedir (Kutluk 1989: 168) .

Ahmed Paşa

15.yüzyıl dîvân şairlerinden biri olan Ahmed Paşa aynı zamanda Fatih tarafından sarayda önemli makamlara yükselen şairin daha sonra da ulaşılabilir en yüksek makama vezirlik rütbesine yükseldi. Büyük bir ihtimalle Edirne'de dünyaya geldi. Bursalı olarak tanınması, hayatını Bursa'da geçirmesi ve orada ölmesi ile açıklanabilir (Kutluk 1997: 24) .

Âhî

Asıl adı Hasan olan Âhî, Niğbolu'nun Tirsinik kasabasında dünyaya gelmiştir. Lakabı, Benli Hasan'dır. Şairin doğum tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Kaynaklarda hayatı hakkındaki bilgiler ışığında miladi 1473 senesinde doğduğu tahmin edilir. Ömrünün son günlerinde Karaferye'de müderrislik makamına getirilir. Buradaki müderrisliği sırasında oraya yakın bir kasaba olan Manastır'dan Açık Kadı'nın kızı ve şair Haverî'nin kız kardeşi ile evlenir. Sûz-ı Âhî ile tutuşdı cihân mısrası vefat tarihi olarak M. 1517 yılını gösterir (İsen, 1998).

Ahmed-i Dâî

15. yüzyılın tanınmış şairlerinden biri olan Ahmed-i Dâî Germiyanlıdır. Toplamda on beş eseri olan şairin hem Türkçe hem de Farsça *Dîvânı* bulunmaktadır (Canım, 2000).

Ahmed-i Rûmî

17. yüzyıl divan-tekke şairidir. Ahmed, Akhisar'da doğmuştur. Akhisarî veya Saruhanî olarak anılmaktadır. M. 1631-1632'de vefat etmiştir. Mezarı da Akhisar'daki Uzuntaş kabristanındadır (Bursalı Mehmed Tahir 1333: 26).

Âşık Ömer

Kaynaklarda kesin bir bilgi olmamakla birlikte şairin, Konya'da 1651 yılında doğmuş olduğu düşüncesi yaygındır. İlk zamanlarında Adlî mahlasını kullanmış, Ömer mahlasını daha sonra benimsemiştir. Geriye bırakmış olduğu 2000'den fazla şiirle Türk edebiyatının en çok yazan şairlerinden biri olarak tanınan Âşık Ömer hece vezniyle söylediği şiirlerde aruz veznine kıyasla daha başarılıdır. 1707 yılında İstanbul'da vefat eden şairin şiirleri, hayatı hakkında geniş bir incelemeyle birlikte S. Nüzhet Ergun tarafından yeni harflerle de yayımlanmıştır (Karahan, 1991).

Atâ

Atâ'dan söz eden kaynakların hepsi şairin Üsküplü olduğunu ve ecdâdının Acem diyarından geldiğini kaydeder. Bu yüzden Üsküplü Atâ olarak da tanınmaktadır. Doğum yeri ve tarihi kesin olmamakla beraber 16.yüzyılda yaşamış olan Atâ 1533 veya 1552'den sonra Üsküp'te vefat etmiştir. *Dîvân'ı* ve *Tuhfetü'l-Uşşak* adında eserleri vardır (Aksoyak, 2014).

Avnî/ Fâtih Sultân Mehmed

Sultân II. Mehmed, 30 Mart 1432 tarihinde Edirne'de doğmuştur. "Fâtih" unvanıyla meşhur olmuş olan II. Mehmed, ilki 1444'te olmak üzere üç kez tahta geçmiştir. 1453 tarihinde İstanbul'u fetheden II. Mehmed'e Fâtih unvanı verilmiştir. 3

Mayıs 1481 tarihinde vefat eden Fâtih Sultân Mehmed, güzel sanatların çeşitli dallarıyla ilgilenmiştir. Özellikle resme, müziğe ve şiire büyük önem vermiştir. Şiirlerinde Avnî mahlasını kullanmıştır. Şiirlerinin tamamına yakını gazel nazım şeklinde yazmıştır. Bilinen tek eseri *Dîvân*'ıdır (Kesik, 2014).

Azîzî

16. yüzyıl şairlerinden olan Azîzî'nin gerçek ismi bazı kaynaklarda Mehmed çoğunlukla diğer kaynaklarda Mustafa olarak geçmektedir. Doğum tarihi kesin olarak bilinmeyen şairin 1585'te vefat ettiği bilinmektedir (Tuğluk, 2014).

Bağdatlı Rûhî

16. yüzyılın önde gelen simalarından biri olan Bağdatlı Rûhî, Azerî sahasında yetişmiş bir şairdir. Doğum tarihi kesin olarak bilinmeyen şairin Bağdat'ta doğduğu ve Rûhî-i Bağdâdî olarak anıldığı bilinmektedir. Asıl ismi Osman olmakla birlikte 1605-1606 vazifesi gereği Şam'da bulunurken vefat etmiştir (Öztoprak, 2014).

Bahâyî

17. yüzyılın şairlerin olan Bahâyî'nin asıl adı Hasan'dır. Hakkında bilgiler sınırlı ve yetersizdir. Eserlerinde kullandığı dilin sert ve mizah dolu oluşundan hatta dilinin yer yer küfür derecesine ulaşmasından Küfrî-i Bahâyî olarak anılmıştır. 1660 yılında İstanbul'da vefat etmiştir. Bahâyî'nin şiirlerinin toplandığı *Dîvân-ı Hezliyyât*'ı ve mizahî bir takvimi vardır (Ekinci, 2013).

Bâkî

Mecmuada en çok şiiri geçen şair olan Bâkî, 16.yüzyılın en meşhur şairlerindendir. İstanbul doğumlu şairin gerçek adı Mahmûd Abdalbâkî'dir. Fâtih Camii müezzini olan babası Mehmed Efendi, maddi durumunun getirmiş olduğu zorluklardan dolayı Bâkî'yi sirâc çıraklığına göndermiştir. Şair daha sonra dönemin tanınmış müderrislerinden ders görmüştür. Ardından farklı medreselerde müderrislik yapmış ve Mekke, Medine ve İstanbul kadılıklarında bulunmuştur. Şairin bundan sonraki tek isteği şeyhülislam olmaktır, fakat isteğine ulaşmadan 1600 senesinde İstanbul'da vefat eder (Kaplan, Macit, 2014).

Behişî

Asıl adı Ramazan'dır. Doğum tarihi kesin olmamakla birlikte hicri 1572 yıllarında Çorlu'da vefat etmiştir. Tasavvuf neşvesinden gelen rint-meşrep bir kişiliğe sahiptir. İrili ufaklı 12 eser vermiştir (Aydemir, 2013).

Bostânzâde Efendi

16. ve 17. yüzyılda yaşamış birden fazla Bostânzâde Efendi vardır. Şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

Cemâlî

15. 16. ve 17. yüzyılda yaşamış birden fazla Cemâlî mahlaslı şair vardır. Mecmudaki şiirin şairi tespit edilememiştir.

Dervîş

15. 16. ve 17. yüzyıllarda Dervîş mahlasıyla şiir yazan birden fazla şair vardır. Dervîş mahlaslı şairler üzerine yapılmış çalışmalar tarafımızdan görülmüş ve bu çalışmalarda mecmuadaki şiire rastlanmamıştır. Dolayısıyla şiirin hangi Dervîş'e ait olduğu tespit edilememiştir

Dükakinzâde Ahmed Bey

Dükakinzâde Ahmed Bey, 16. yüzyılda yaşamış ünlü dîvân şairlerimizdendir. Babası, Dükakinzâde Mehmet Paşa'dır. Onun da babası Yavuz Sultân Selim'in Sadrazamı Dükakinzâde Ahmet Paşa'dır. Doğum tarihi ve yeri hakkında kesin bilgi bulunmayan şairin yetiştiği aileden dolayı iyi bir eğitime sahip olduğu düşünülmektedir. Sultân Süleyman devrinde İstanbul'da vefat eden şairin ömrünün son yıllarını inzivaya çekilerek tasavvufla ilgilendiği bilinmektedir (Sefercioğlu, 1994).

Emrî

Kesin doğum tarihi bilinmemekle birlikte 16. yüzyıl şairi olan Emrî Edirne'de doğdu. Muammalarıyla tanınan şair, 1574-1575 tarihinde vefat etmiştir (Saraç, 2014).

Evcî

Tezkirelerden edinilen bilgilere göre şairin asıl adı Mehmed olmakla birlikte doğum tarihi ve yeri hakkında kesin bilgi verilmemektedir. Dîvân katipliği yaptığı bilinen Evcî'nin vefat tarihi 1644-1650 şeklinde geçmektedir (Aksoyak, 2014).

Fasîh Ahmed Dede

Doğum tarihi kesin olarak bilinmeyen şair İstanbul'da doğmuştur. Aslen Fransız ya da Alman olan şairin dedelerinin Arnavutluk'u işgal etmeleriyle zamanla Arnavutlaşmış ve Duk Jean isminin tahrifiyle sülaleye Dukagin denilmiş bu minvalde Fasîh de Dukakin-zâde lakabıyla şöhret bulmuştur. Şiir dilinin açık olması/lafızdaki fesahatiyle Fasîh mahlasını kullanmıştır. Dîvân ve hazine kâtipliği yapan Fasîh, görevini bırakarak Mevlevî tarikatına intisap etmiş, çilesini doldurduktan sonra Dede unvanını almıştır. Gençlik yılları saray ve çevresinde geçen Ahmed Dede, hayatının

son 30 senesini Galata Mevlihanesi'nde hücrelerde yaşamış, sanatından kazandıklarıyla yaşamını sürdürmüş ve 1699 tarihinde vefat etmiştir (Ünal, 2014).

Fedâyî

16. ve 17. yüzyılda yaşamış olan Fedâyî mahlaslı iki şair vardır. Mecmuadaki şiirlerin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

Fehmî

Mecmuada Fehmî başlıklı iki şiirden birinin 16. yüzyıl şairlerinden Fehmî Çelebi olduğu tespit edilmiştir. Saruhan'da doğan şairin bilgili ve kültürlü bir şair olduğu bilinmektedir (Erdem, 2004).

Fenâyî Cennet Efendi

Doğum tarihi kesin olarak bilinmeyen şairin asıl adı Mehmed'dir. Tarikat adabına uygun yaşaması ve arif kişiliğinden dolayı isminin önüne "Cennet" eklenerek "Cennet Mehmed Efendi" ismiyle anılmıştır. Şiirlerinde Fenâyî mahlasını kullanmaktadır. İlk başlarda katiplik yapan Fenâyî daha sonraları Aziz Mahmut Hüdâyi'ye intisap ederek mürit olmuştur. Tophane'de İlyas Çelebi Tekkesi'nde şeyhlik yaparken, Hüdâyî'nin torunu Mesud Efendi'nin yerine post-nişin olmuştur. Bu makamda sekiz yıl kalmıştır. Fenâyî, 12 Aralık 1664'te vefat etmiştir (Aydın, 2013).

Fevrî

16. yüzyılın Osmanlı alim ve şairi olan Fevrî aslen Arnavuttur. İslam dinine girdikten sonra Ahmed adını almıştır. Doğum tarihi kesin olarak bilinmeyen şairin 1571'de Şam'da vefat ettiği bilinmektedir. Müderrislik yaptığı bilinen şair, Şam kadılığına tayin edilmiştir. Şiirlerini Türkçe, Farsça ve Arapça kaleme alan şairin, şiir söyleme konusunda maharetli oluşu kaynaklarda geçmektedir (Kalpaklı, 2014).

Fuzûlî

Asıl adı Mehmed olan şair, 1483 tarihinde doğmuştur. Olumsuz anlamı sebebiyle başkasının tercih etmeyeceğini düşünerek "Fuzûlî" mahlasını almıştır. Bağdat'da çıkan bir salgın sebebiyle 1556 tarihinde vefat etmiştir. *Dîvân, Sohbetü'l-Esmâr, Hadîkatü's-Sü'edâ, Sâkî-nâme, Heft-câm, Rind ü Zâhid, Enîsü'l-Kalb* gibi eserleri vardır (Macit, 2013).

Gazâlî

16. yüzyıl şairlerinden olan Gazâlî'nin asıl adı Mehmet olup Deli Birader olarak bilinmektedir.

Gelibolulu Mustafa Âli

1541 yılında Gelibolu’da doğan Mustafa Âli, tarihçi, şair, çok yönlü ve zengin sayıda eser vermiş olan bir şairdir. Tarihçilik yönüyle ünlenen şairin saray çevresinde istediği makamlara ulaşamaması edebi alanda yoğunlaşmasına sebep olmuştur. 1600 yılında Cide’de vefat eden şairin altmışa yakın eser yazdığı söylene de bazı kitapların nüshaları ele geçirilememiştir (Aksoyak, İsen, 2013).

Gubârî

Akşehir’de doğan Abdurrahman Gubârî, İstanbul’a gelerek tahsilini tamamlamıştır. Daha sonra medreselerde bir süre müderrislik yapmıştır. Doğum tarihi bilinmeyen şair, 1566 yılında vefat etmiştir. Kaynaklar Gubârî’nin şairlikte ustalığa ulaştığını belirtir. Nitekim eserlerinde ve tezkirelere alınmış şiirlerinde oldukça güçlü bir şair olduğu görülmektedir. *Şahnâme, Ka’benâme, Şebistân-ı Hayâl, Yûsuf u Züleyha, Menâsik-i Hac, Mesâhatnâme* adlı eserleri mevcuttur. (Kaplan, 2014)

Hâkî

Kastamonulu olduğu bilinen şair hakkında bilgiler eksik ve yetersizdir. Candaroğullarından İsmail Bey zamanında yaşadığı tahmin edilmektedir. Tezkirelerde divanından söz edilmiş olsa da *Dîvân’ı* günümüze ulaşmamıştır. (Canım, 2000)

Hâletî

Edebiyat tarihimizde, kaynaklarda yer verilen ve kendilerinden dîvân şairi olarak bahsedilen, birden fazla Hâletî bulunmaktadır. Mecmuada gazeli bulunan Hâletî’nin Azmizâde Mustafa Hâletî olduğu tespit edilmiştir. 17. yüzyıl şairi rubâileriyle şöhret kazanmıştır. 1570 yılında İstanbul’da doğmuştur. 14 yıla yakın müderrislik görevinde bulunan Hâletî daha sonralarında Şam kadılığı, Kahire kadılığı gibi kadılık görevlerinde bulunmuştur. Şairin 1631 yılında vefat etmiştir. Hâletî’nin manzum ve mensur birçok eseri vardır. Bununla birlikte edebî içerikli eserleri arasında *Dîvân’ı*, bazı dîvân nüshaları içinde de bulunmakla birlikte çoğunlukla müstakil mecmûa hâlinde bulunan *Rubâiyyât’ı, Sâkinâme’si, Münşeât’ı* ve *Hadd-i Mestân* adlı hicviyesi bulunmaktadır (Kaya, 2013).

Harîrî

15. yüzyıl dîvân şairidir. Bursalıdır. İpek tüccarı olduğu için bu mahlası almıştır. Ahmet Paşa ile muasır olup, ona yazdığı nazirelerle şöhret bulmuştur (Canım, 2000).

Hâverî

Manastarlı olan şairin asıl adı Açıuk Kadioğlu Ali'dir. Hakkında kaynaklarda fazla bilgi bulunmamakla birlikte şair, 1565 yılında Karaferiye'de kadılık görevini ifa ederken vefat etmiştir (Bilgin, 1999: 551).

Hayâlî

16. yüzyılın meşhur şairlerinden biri olan Hayâlî Beyin asıl adı Mehmed olup 1497-1499 tarihinde Vardar Yenicesi'nde doğdu. Bekar Memi lakabıyla anılan şair belli bir meslekte çalışmamıştır. Kendini edebî alanda yükselten Hayâlî şiirleriyle edebî çevrelerin dikkatini çekerek Sadrazam İbrahim Paşa'yla yakınlık kurarak, bir şairin ulaşabileceği en büyük makam olan padişah nedimliği ve musahipliğine yükseldi. Hayâlî, 1557 tarihinde Edirne'de vefat etti (Karagözlü, 2014).

Hayrî Çelebi

17. yüzyıl şairi olan Abdurrahman Hayrî Çelebi hakkında bilgiler eksik ve yetersizdir. Müderrislik yaptığı bilinen şairin, Yahyâ Efendi'ye bir kaside ve Bağdat'ın fethine de bir tarih yazdığı tezkirelerde görülmektedir (Zavotçu 2009: 176; Altun 1997: 29).

Hayretî

Vardar Yenice'li bir şair olan Hayretî'nin asıl adı Mehmed'dir. Doğum tarihi kesin olarak bilinmeyen mutasavvıf bir şairdir. Kaynaklarda şairliği hakkında pek çok övgü bulunan şairin *Dîvân*, *Belgrad Şehrengizi*, *Yenice Şehrengizi* eserleridir (Durmuş, 2014).

Helâkî

Asıl adı Mahmud'dur. Şuarâ tezkirelerinde Karamanlı olduğu kaydedilmektedir. Helâkî müstaidlik seviyesine ulaştıktan sonra medreseden ayrılarak imamlık yapmaya başladı. İstanbul'da ve daha sonra gidip yerleştiği Bursa Yarhisarı'nda ölümüne kadar imamlık görevini sürdürdü. Farsça öğretmekte devrinde bir üstat sayılan ve görme zaafına rağmen Farsça divanları elinden düşürmeyen Helâkî zamanının Farsça bilen birçok âlimine hocalık yapmıştır (Köksal, 2013).

Hilâlî

Bursalı olan şairin kesin doğum tarihi bilinmemekle birlikte Sultân II. Bayezid zamanında doğduğu rivayet edilir. Hakkında çok fazla bilgi bulunmayan şairin imamlık ve hatiplik yaptığı ve Sicill-i Osmani'de yine doğduğu zaman olan II. Bayezid zamanında vefat ettiği söylenmektedir. Dîvân sahibi olduğu bilinen şairin *Dîvân*'ı günümüze ulaşmamıştır (Köksal, 2014).

Hüseyinî

Mecmuada adı geçen Hüseyinî'nin kim olduğu tespit edilememiştir. Mecmuada Gazel-i Hüseyinî başlıklı bu şiirin diğer kaynaklarda Nesimi'ye ait gözükmemektedir.

İshak Çelebi

Üsküp'te doğan şair, Üsküplü İshak Çelebi olarak tanınmaktadır. Üsküp'te başladığı öğrenimini İstanbul'da tamamlayıp Kara Bâlî'den mezun oldu. Müderrislik, kadılık ve musahiplik vazifelerinde görev alan şair, Şam'da 1538 tarihinde vefat etti. *Dîvân'ı* ve *Selim-nâme'si* vardır (Durmuş, 2014).

Kabûlî

Asıl adı İbrahim olan şairin hangi tarihte ve nerede doğduğu kesin olarak bilinmemektedir. Kabûlî, eğitimini tamamladıktan sonra ilmiye sınıfı içinde kalarak kadılık mesleğini seçmiştir. Kaynakların rivayetine göre şair, 1591/92 tarihinde Mısır'dan dönerken boğularak vefat etmiştir (Erdoğan, 2013).

Kemâl Paşazâde

Asıl adı Şemseddin Ahmed'dir. Kemâlpaşazâde, Kemâlpaşaoğlu veya İbn Kemâl diye anılır. 15 Mayıs 1469 dünyaya geldi. İbn Kemâl ilmiye sınıfına dahil olduktan sonra müderrislik, kadılık, kazaskerlik ve şeyhülislamlik vazifelerinde bulunmuştur. Dönemlerinde yaşadığı üç padişahın (Sultân Bayezid, Yavuz Sultân Selîm ve Kanûnî Sultân Süleyman) sevgi ve saygısını kazanan Kemâlpaşazâde dinî ilimler başta olmak üzere neredeyse her alanda eser yazmış olan zengin kültüre ve birikime sahip bir şairdir. 16 Nisan 1534 tarihinde İstanbul'da vefat etti (Turan, 2022).

Keşfî

16. yüzyıl şairlerinden biri olan Keşfî, Saruhan'da doğmuştur. Müderrislik yaptıktan sonra emekliye ayrılan şair, Halveti tarikatına mensuptur. Yavuz Sultân Selim döneminde vefat etti. *Mevlid* ve *Dîvân'ı* vardır.

Latîfî

Latîfî, 1491 yılında Kastamonu'da doğmuştur. Asıl adı Abdüllatîf'tir. "Hatipzâdeler" diye anılan köklü bir aileye mensuptur. Latîfî'ye yaşadığı dönemde şöhret kazandıran tezkiresini 1546 yılında tamamlar ve Kanuni Sultân Süleyman'a sunar. Latîfî, kendi biyografisini anlatırken on iki eser kaleme aldığını söyler ve Tezkire'sinin de son eseri olduğunu belirtir. Latîfî'nin on iki kitabından sadece altısı elde bulunmaktadır. Bunlar; *Tezkire*, *Risâle-i Evsâf-ı İstanbul*, *Fusûl-i Erba'a*, *Subhatü'l-Uşşâk*, *Nazmü'l-Cevâhir* ve *Esmâ-i Suver-i Kur'an*'dır. Dîvân'ının da henüz

ele geçmeyen eserlerinden biri olması Latîfî'nin şairliği hakkında genelleme ifade edebilecek kesin hüküm vermemizi güçleştirmektedir (Canım, 2013).

Lutfî

Mecmuadaki Lutfî başlıklı şiirlerin hangi Lutfî'ye ait olduğu tespit edilememiştir.

Mahtumî

Gerçek adının Mehmed olduğu bilinen şairin kesin olarak doğum tarihi bilinmemektedir. Mehmed Mahtumî Ağa olarak bilinmektedir. İstanbul'da doğan ve 1732/1733 tarihinde İstanbul'da vefat eden Mahtumî, Enderun'da yetişen ve Osmanlı Devleti'nin birçok vazifesinde görev almış bir şairdir (Kesik, 2014).

Mâilî

16, 17 ve 18. yüzyıllarda Mâilî mahlasını taşıyan çok sayıda şair vardır. Mâilî mahlaslı şairler üzerine yapılmış çalışmalar tarafımızdan görülmüş ve bu çalışmalarda mecmuadaki şiire rastlanmamıştır. Dolayısıyla şiirin hangi Mâilî'ye ait olduğu tespit edilememiştir.

Makâlî

16. yüzyılda Makâlî mahlası kullanan iki şair tespit edilmiştir. Mecmuada şiiri geçen şairin, Makâlî Mehmed Çelebi ve Makâlî Mustafa Bey'den hangisi olduğu tespit edilememiştir.

Melîhî

Asıl adı bilinmemekle birlikte kaynaklarda memleketi hakkında da çeşitli bilgiler bulunmaktadır. Fatih Sultân Mehmed'in musahibi olan Melîhî'nin içkiye olan düşkünlüğü ölümüne sebep olmuştur. Melîhî, hemen bütün kaynaklarda sadece şairliğiyle değil pek çok ilimdeki maharetiyle de tanıtılmaktadır (Köksal, 2013).

Merâmî

31b'de Sadâî'nin şiirine Merâmî'nin naziresi vardır. 16. ve 18. yüzyılda yaşamış olan Merâmî'den biri olma ihtimali yüksektir.

Mihri

Asıl isminin Mihrimah, Fahrünnisa veya Mührünnisa olduğu düşünülmektedir. Amasya'da doğan şairin, doğum tarihi hakkında hiçbir kaynakta bilgi bulunmamaktadır. Mihri Hâtun hem II. Bâyezîd hem de Şehzâde Ahmed zamanlarında sarayda sohbet ve eğlence halkalarında bulunuyor, dinî ve edebî sohbetlere katılıyor, şiir atışmalarında erkeklerden geri kalmıyordu. Amasya'da vefat ettiği kesin olan

Mihrî Hâtun, büyük dedesi Pîr Şücâaddin İlyas'ın türbesine defnedilmiştir. *Dîvân'ı ve Tazzarru-nâme* eserlerindendir (Arslan, 2014).

Muhibbî/ Kanûnî Sultân Süleyman

6 Kasım 1494'te Trabzon'da doğan Kanûnî Sultân Süleyman, Yavuz Sultân Selim'in oğludur. Kanûnî, Osmanlı döneminin her alanında öne çıkmış olan meşhur zaferlere imza atmış bir hükümdardır. On üçüncü seferini düzenlediği Zigetvar'da 1566'da vefat eden şairin, Muhibbî mahlası kullanarak bir *Dîvân'a* sahip olduğu bilinmektedir (Durmaz, 2013).

Muhlisî

16, 17 ve 18. yüzyıllarda Muhlisî mahlasını taşıyan çok sayıda şair vardır. Muhlisî mahlaslı şairler üzerine yapılmış çalışmalar tarafımızdan görülmüş ve bu çalışmalarda mecmuadaki şiire rastlanmamıştır. Dolayısıyla şiirin hangi Muhlisî'ye ait olduğu tespit edilememiştir.

Murâdî

1546 yılında Manisa'da doğan Murâd, Osmanlı Devleti'nin 12. padişahıdır. 1574 yılında tahta çıkan padişah, Osmanlı Devleti'ni en geniş sınırları ulaştırmış, Osmanlı padişahlarının en bilgililerinden biri sayılmıştır. 1595'te vefat eden padişahın içerisinde 1566 gazel bulunduran hacimli bir *Dîvân'ı* da bulunmaktadır (İsen, 2015).

Nâbî

Asıl adı Yusuf olan Nâbî, 1642 yılında eski adı Ruhâ olan Urfa'da doğdu. İyi bir eğitim aldığı bilinen şairin ilk zamanlarında arzuhâlcilik mesleği yaptığı daha sonraları ise İstanbul'a gelerek memurluk yaptığı bilinmektedir. Üsküdar'da vefat eden şairin, çok yönlü bir şair olduğu ve her türde eser kaleme aldığı kaynaklarda geçmektedir (Erkal, 2014).

Nahîfî

1665-66 yıllarında İstanbul'da doğan şairin adı Süleyman'dır. Genç yaşlarda hattatlık eğitimi alarak bu konuda ustalaşmıştır. Bunun yanında da pek çok memuriyet hizmetinde bulunmuştur. 1738 tarihinde doğduğu yer olan İstanbul'da vefat eden şairin ömrünün sonlarında yalnız bir hayat sürerek günlerini ibadetle geçirdiği bilinmektedir. *Dîvân, Tercüme-i Mesnevî -i Şerif, Mevlidü'n-Nebî, Hicretü'n-Nebî, Hilyetü'l-Envâr, Nasîhatü'l-Vüzerâ ve Risâle-i Hızriyye* eserleridir (Karavelioğlu, 2014).

Nâmî

Asıl adı Mehmed olan şairin ne zaman doğduğu tespit edilememiştir. Medrese öğrenimini İstanbul'da tamamlayan Mehmed Nâmî Efendi, Muallim-zâde'nin rahle-i tedrisinden geçerek mülazım oldu. “Güm oldukda dehr içre nâm u nişânı / Bir eksüklî dedi vefât etdi Nâmî” şeklinde düşürülen beyitten ebced hesabıyla hicrî 1013 çıkmaktadır. Bir eksikli olduğu için vefat tarihi 1012 olduğu düşünülmektedir. (Atâyî 1268: 493). Zikredilen kaynaklarda ve yapılan katalog taramaları sırasında şairin *Dîvân'ından* başka bir eserine rastlanmamıştır. Ancak bir gazelinde geçen “Şimdi dillerde nazm u nesründür / Tutdı nâmun cihânı ey Nâmî (G.212/7) ifadesinden mensur eser ya da eserlerinin de bulunduğu anlaşılmaktadır. Bulanan tek nüsha *Dîvân'ı* Türk Dil Kurumu tarafından yayımlanmıştır (Yenikale, 2014).

Nazîm

Asıl ismi Yahya olan şair İstanbul'da doğdu. Doğum yılı bilinmemektedir. Kaynaklarda vefat ettiğinde seksen yaşına yakın olduğu söylenilmesi ve bazı kaynaklarda ölüm tarihinin 1139/1727 olarak belirtilmesi (Mehmed Süreyya 1311: 568; Çifçi 1996: 414), 1060-1061/1650-1651 senelerinde doğduğunu göstermektedir. Nazîm'in tek eseri, beş ayrı divandan oluşan *Dîvân'ı*dır. Ayrıca şiirleri pek çok bestekâr tarafından bestelenmiştir (Kam 1933:22).

Necâtî

Necâtî'nin asıl adı kaynakların büyük kısmında Îsâ, Beyânî'de ise Nûh'tur (Sungurhan Eydurhan 2008: 204). Edirne'de doğdu. Ailesi hakkında yeterli bilgi bulunmamaktadır. Şiirleri Fâtih Sultân Mehmed'in de dikkatini çekmiş ve şairi, dîvân kâtipliği ile görevlendirilerek İstanbul'a yollamıştır. Üst üste gelen acıların ardından (yakın hizmette bulunduğu padişah ve şehzadelerin ölümünden), belki de bir uğursuzluk olduğu düşüncesiyle Necâtî Bey yeni bir devlet görevi kabul etmedi. Ömrünün geri kalan yıllarını, kendisine bağlanan bin akçe aylıkla Vefâ semtindeki evinde, ilim ve sanat sohbetleri düzenleyerek geçirdi. 17 Mart 1509 tarihinde vefat etti. Latîfî'ye (Canım 2000: 515-517) göre Necâtî, şiir meydanının hoş sözlü pehlivânı ve insana ruh veren parlak şiirleriyle Rum şairlerinin yüzü suyu olmuştur. Rum'da sözün ruhunu ilk o bulmuş, atasözü söylemek de Sâfî ile başlayıp Necâtî'de olgunluğa erişmiştir. Necâtî Bey'in günümüze ulaşan tek eseri olan *Dîvân'ı*dır (Kaya, 2013).

Necmî

Mecmuada Necmî'ye ait iki şiir bulunmaktadır. Nazire-i Necmî Efendi başlıklı şiirin hangi Necmî tarafından yazıldığı tespit edilememiştir. Diğer üç beyitlik Necmî

başlıklı şiirin yazarı ise Latîfî'nin anlattığına göre şair Caniklidir. Necmî'nin asıl adı, doğum tarihi, ailesi ve eğitimi hakkındaki bilgiler kaynaklarda yer almamaktadır. II. Bâyezîd döneminde vefat etmiştir.

Nefî

1572 yıllarında doğduğu tahmin edilmektedir. Asıl adı Ömer olup Erzurum'un Pasinler (Hasankale) ilçesindendir. Genç yaşta şiirle ilgilenen Nefî eğitim hayatına Pasinler'de başladı, Erzurum'da devam etti, bu arada Farsça öğrendi. Önceleri "Darî" mahlasını kullanan şaire Gelibolulu Âlî tarafından "Nefî" mahlası verildi. Devrin ileri gelenlerine sunduğu kasideler ve şiir sanatındaki başarısı ile devlet erkânından takdir gördü. Hırçın kişiliği ve davranışları, özellikle sınır tanımayan yergileri gözden düşmesine ve devlet adamlarının hedefi durumuna gelmesine yol açtı. Tüm telkinlere rağmen hicivlerine devam eden Nefî kendi sonunu hazırladı ve hicivleri yüzünden ölüme mahkûm edildi. *Türkçe Dîvân'ı, Farsça Dîvânı, Tuhfetü'l-Uşşâk, Sihâm-ı Kazâ* adlı eserleri vardır (Akkuş, 2006).

Nesrî

Nesrî, Karamanlıdır. Yavuz Sultân Selîm'in hizmetinde bulunmuş ve bu padişahın döneminde ölmüştür. Kaynaklarda şairliği ve şiir kudreti açısından vasat görülen Nesrî'nin bir *Dîvân'ı* olduğu belirtilmişse de (Latîfî 1314: 334) eserin herhangi bir nüshasına tesadüf edilememiştir.

Neşâtî

17. yüzyılın başlarında doğduğu tahmin edilmektedir. Edirneli olup adı Ahmed'dir. Ahmed Dede, Ağazâde lakabıyla bilinen Şeyh Mehmed Efendi'ye intisap etmiş ve eğitiminden sonra Mevlânâ'yı ziyaret etmiştir. Neşâtî'nin ölümü üzerine "Sahhaf Rüşdî (iki ayrı tarih), Vehbî Çelebi, Saraybosnalı Rüşdî (iki ayrı tarih), Reşîd, Fâik, Tâhir, Kadîrî, Nazîm (iki ayrı tarih) Müstakimzâde ve Nâbî" tarih düşürmüştür (Ünver, 1986: 8). Birçok kaynak Neşâtî'nin hocalık vasfı üzerinde durmuş, Farsça bilgisiyle ön plana çıkmıştır. Talebelerin hayli çok olduğu ve bunların arasında Nâilî-i Kadîm, Fehîm, Nazîm gibi devrin büyük şairliğine namzet olabilecek şairler de vardır. Neşâtî'nin Türk şiirine kattığı en önemli özellik "XVI. yüzyılda İran'da başlayan ve 'Hint Üslûbu' denen Sebk-i Hindî akımını" getirmesidir (Canım, 1995: 314).

Nişânî

Asıl adı Mustafa bin Celâl olan şair, Tosya doğumludur. Celâlîzâde'nin doğum tarihi ile ilgili Nişancılıktan emekli olduğunda (964/1557) yaşının yetmişe yaklaştığını

belirttiğine göre doğum yılı 895-896/1490-1491 yılları olduğu kabul edilebilir (Uğur vd. 1990: 23). Medrese tahsilini yaptıktan sonra çeşitli görevlerde ve üst düzey makamlarda yer alan şair, dönemin padişahlarıyla da yakın ilişki içindedir. Bununla beraber Celâlîzâde emekli olmasına rağmen Kânunî, onu Zîgetvar seferinde tekrar nişancılığa atamıştır (İsen 1994: 278, İpşirli 1989: 38). On üç ay kadar süren bu ikinci nişancılığı ölümüyle sona erdi. Eyüp'te kendisine atfen Nişancı adını alan semtte yaptırdığı bahçeli konak, âlim ve ediplerin sürekli uğradıkları bir yer olmuştur.

Nev'î

Gerçek adı Yahyâ olan Nev'î 1533-34 yılında Malkara'da doğmuştur. İlk eğitimini tasavvuf konusunda bilgili bir kişi olan babası Pîr Ali'den alan Nev'î, 1550 yılında İstanbul'a gitmiş ve burada medrese dersleri almıştır. Daha sonra hayatını müderrislik ve şehzadelere hocalık yaparak geçiren Nev'î 1599 yılında vefat etmiştir. Tezkireler şairin zengin kültür ve birikime sahip olduğu konusunda birliktir (Âşık Çelebi, 140b; Ahdî, vr. 189b; Kınalîzâde II, 1008-1009).

Nihâni

Riyâzî, şairin asıl adının İbrahim Çelebi olduğunu söyler. Devşirme olan şairin eseri olmamakla birlikte akli dengesini kaybederek 1591-1592 yılında Edirne'de vefat etmiştir (Solmaz 2005: 559, Kılıç 2010: 925, Riyâzî vr. 114a-b).

II. Osman/ Fârisî

İstanbul'da 1604 tarihinde doğan Osman, Genç Osman ya da II. Osman olarak anılır. I. Ahmed'in dünyaya gelen ilk oğlu olması dolayısıyla kendisine Osmanlı hânedanının kurucusu Osman Gâzî'nin adı verildi. (Emecen 2007: 453). 26 Şubat 1618 tahta çıktı. Çeşitli mücadele ve seferlerle geçen karmaşık taht serüveni kendilerine karşı yapılan baskılardan ve arpalıklarının kesilmesinden dolayı gücenmiş durumdaki ulemâ, ocaklarının geleceği konusunda endişeli olan yeniçerilerle birleşti. Bunun üzerine 19 Mayıs 1622 tarihinde isyan başladı. Yeniçeriler boğdurularak öldürülmüştür (Emecen 2007: 455). Fâris ve Fârisî mahlasıyla yazdığı şiirlerini bir *Dîvân*'ında topladı. Bu şiirleri yüksek bir edebî gücü yansıtır. Şiirlerini sade bir dille kaleme aldı.

Riyâzî

1572'de Mekke'de doğan şairin asıl adı Mehmed'dir. İyi bir eğitim gören şair, kadılık görevinde bulunmuştur. İlerleyen yaşlarında kulağı ağır işittiği için “el-esamm” ya da “el-utrûş” lakabıyla anılan Riyâzî'nin ölüm tarihi 1644'tür. İstanbul'da ölen Riyâzî'nin mezarının yeri bilinmemektedir. Gerek mensup olduğu aile, gerek

ilmiye sınıfından olması, gerekse tezkireciliği ve şairliği dolayısıyla Riyâzî, hem çağdaşları hem de kendisinden sonra gelen tezkireci ve şairler tarafından hürmetle anılmıştır (Yıldız, 2014).

Rızâyî

Kaynaklarda Rızâyî mahlaslı birçok şair tespit edilmiştir. Mecmuadaki şiirin hangi Rızâyî tarafından yazıldığı araştırmalarımız sonucunda tespit edilememiştir.

Rûşenî Dede

Memleketi olan Aydın iline nispetle şiirlerinde kullandığı Rûşenî mahlasıyla tanınan şairin asıl adı Ömer, lakabı Dede, künyesi Ali ibn binti Umur Bey'dir. Rûşenî'nin ilmî ve tasavvufî bakımdan ileri bir ortamda yetiştiği anlaşılmaktadır. Bursa'da tahsilini tamamladıktan sonra Larende'ye ağabeyi Alâaddin Ali'nin yanına giden Ömer Rûşenî, onun tesiri ve yönlendirmesiyle tasavvufa ilgi duymaya başlar. 1487'de Tebriz'de vefat eden Dede Ömer Rûşenî tekkesinin haziresindeki türbeye defnedilmiştir. Rûşenî'nin kendi adıyla anılan Halvetiyye'nin Rûşeniyye kolu, daha ziyade Azerbaycan çevresiyle Tebriz ve civarında yayılmıştır. *Dîvân*, *Çobannâme*, *Miskinliknâme*, *Neynâme* ve *Kalemnâme* adlı eserleri bulunmaktadır (Baş, 2014).

Sâbit

Bosna vilayetine bağlı Öziçe [Uzica] kasabasında dünyaya gelen şairin kesin olmamakla beraber 1060 / 1650 civarında doğmuş olabileceği düşünülmektedir (Akün, 10). Şairin adı Safvet Tezkiresinde Âli, diğer kaynaklarda Alaaddîn olarak geçmektedir. 1712 tarihinde İstanbul'da vefat etmiştir (Özyıldırım, 2015).

Sadâyî

Sadâyî (XVI. yüzyıl) ve Dervîş Sadâyî (XVII. yüzyıl) mahlasını taşıyan şairlerle ilgili kaynaklarda pek bilgiye rastlanmadığı gibi, bu şairler hakkında çalışma da yapılmamıştır. Bizim mecmuamızda yer alan Sadâyî'nin bunlardan hangisi olduğu tespit edilememiştir.

Sadrî

Mecmuada *Sadrî* başlığıyla kayıtlı olan bir nazire ve muamma bulunmaktadır. Muammanın yazarı olan Sadrî'nin kimliği tespit edilmekle birlikte naziresi bulunan Sadrî'nin aynı kişi mi yoksa farklı bir Sadrî mi olup olmadığı tespit edilememiştir. Sadrî'nin asıl adı Hüseyin'dir. Makedonya'da doğan şairin doğum tarihi bilinmemektedir. Sadrî Çelebi İstanbul'da Nişancı Mehmed Beg Medresesi'nden, 40 akçe gibi orta düzeyde bir müderrislikten mazul olarak bulunuyorken 993/1585 yılında vefat etti (Donuk, 2014).

Sânî

16. ve 17. yüzyıllarda Sâni mahlasını taşıyan çok sayıda şair vardır. Sâni mahlaslı şairler üzerine yapılmış çalışmalar tarafımızdan görülmüş ve bu çalışmalarda mecmuadaki şiire rastlanmamıştır. Dolayısıyla şiirin hangi Sâni'ye ait olduğu tespit edilememiştir.

Sâi Çelebi

Şair ve hattat olarak bilinen Sâi'nin hayatı, doğum tarihi ve doğum yeri hakkında kaynaklarda bilgi bulunmamaktadır. Sicill-i Osmânî'de Sâi Mehmed Çelebi olarak anılmaktadır. Dîvân-ı Hümâyûn hademelerinden olup, II. Mehmed (Fatih) döneminden itibaren sarayda çalışmış, yaşlanınca emekli edilmiştir. Sâi, 1534 yılında hayatını kaybetmiştir.

Sebâtî

Yaşadığı yüzyıl göz önüne alınarak mecmuada şiiri bulunan Sebâtî'nin 16. yüzyılda yaşamış olan Sebâtî olması muhtemeldir. Asıl adı Mehmed olan şairin doğum yeri Karaman'dır. Müderrislik yaptı. Rağbet gören can alıcı sözlerle dolu şiirleri vardı. 1028/1618 tarihinde vefat etti (Zavotçu 2009: 172).

Sehâbî

Kimi kaynaklar, asıl adının Hüsameddîn Hüseyin olduğunu bildirirken kimileri de kendisinin Hüsameddîn Hasan, babasının adının Hüseyin olduğunu belirtirler. Bazı kaynaklara göre Hemedanlı, bazı kaynaklara göre ise Dergezinlidir. Bazı kaynaklara göre *Dîvân'ı ve Kimyâ-yı Saâdet* tercümesini padişaha sunduğu yıl, bazı kaynaklara göre 970/ 1562/63, bazılarına göre 971/ 1563'te İstanbul'da öldü. Sicill-i Osmanî'de ise tam yıl belirtilmeksizin 970'ten sonra öldüğü kayıtlıdır (Köksal, 2013).

Selâmî

16, 17 ve 18. yüzyıllarda Selâmî mahlasını taşıyan çok sayıda şair vardır. Selâmî mahlaslı şairler üzerine yapılmış çalışmalar tarafımızdan görülmüş ve bu çalışmalarda mecmuadaki şiire rastlanmamıştır. Dolayısıyla şiirin hangi Selâmî'ye ait olduğu tespit edilememiştir.

Selîkî

Asıl adı Şaban'dır. Ispartalıdır. Kanunî devri şairlerinden olan Selîkî, *Meşâ'irü's-Şu'arâ'ya* göre Dobruca'da Deliorman içinde eşkıya tarafından, *Sicill-i Osmanî'ye* göre bedevi Araplar tarafından katledilmiştir. Ölüm tarihi bilinmemekle birlikte, Âşık Çelebi'nin tezkiresini yazdığında (1566) ölmüş olduğu anlaşıyor (Köksal, 2013).

Selîmî/ Yavuz Sultân Selîm

1467’de Amasya’da doğan Yavuz Selîm’in ismi Osmanlı belgelerinde Selîm Şâh olarak geçmektedir. Ancak daha kendi döneminde sert mizacı, cesareti ve ataklığı sebebiyle “Yavuz” lakabıyla tanınmıştır (Emecen 2009: 407). Yavuz Sultân Selîm’in tek eseri *Farsça Dîvân’ıdır*. Saltanat hayatı boyunca önemli başarılarla imza atan Selîm, salgın hastalık neticesinde sırtında çıkan ur sebebiyle 1520 tarihinde Çorlu’da vefat etmiştir (Tanyıldız, 2014).

Sevdâ’î

Kaynaklarda Sevdâ’î mahlaslı iki şahsa rastlanmaktadır. Bunlardan biri *Sicill-i Osmânî’de* 999/1591’de öldüğü kaydedilen Edirneli Sevdâ’î Ahmed Çelebi diğeri Sehî’nin Kırkkilise (Kırklareli) kadısı iken öldüğünü bildirdiği Sevdâ’î’dir. Araştırmalarımız sonucunda mecmuadaki şiirlerin hangisine ait olduğu tespit edilememiştir.

Adlî / Sultân II. Bâyezîd

Osmanlı padişahlarının sekizincisi olan Sultân II. Bâyezîd, Fâtih Sultân Mehmed’in oğlu, Yavuz Sultân Selîm’in babası, Kânûnî Sultân Süleymân’ın ise dedesidir. Doğum tarihi ve yeri hakkında kaynaklarda birlik yoktur. 1447’de Dimetoka’da doğduğu bilgisi daha fazla rağbet görmüştür. 26 Mayıs 1512’de Havsa’da (Edirne) vefat eden II. Bâyezîd’in tek eseri, tespit edilmiş beş nüshası olan *Türkçe Dîvân’ıdır* (Turan, 1992).

Gelibolulu Sun’î

1485/86’da doğduğu düşünülen Sun’î’nin asıl adı Mehmed’dir. Geliboluludur. Halk arasında Epsem Pire lakabıyla tanındı. Danışmend olacakken bilinmeyen bir sebeple eğitimini tamamlayamadı. 941/1533/34 senesinde öldü (Köksal, 2013).

Sûzî

16. yüzyıl şairlerinden olup Prizrenlidir. Öğrenimini bırakıp Nakşibendi tarikatına girdikten sonra Nakşibendi Sûzî lakabıyla şöhret bulmuş, derviş yaradılışlı, marifet sahibi bir kişidir (İsen 1999: 280).

Sürûrî

Asıl adı Musliheddîn Mustafa olan şair, 897/1491-92 yılında Gelibolu’da doğdu. 1562’de koleradan vefat eden şairin tasavvufi yönü ve Şehzade Mustafa’nın hocalık görevinde bulunması dikkat çekmektedir (Güleç, 2001).

Şemsî

Kastamonu’da doğan Şemsî, Cendrecizâde olarak tanınmıştır. Fâtih ve Bayezid’e defterdarlık yapan şairin üç dilde şiirleri vardır. 1492 yılında İstanbul’da vefat etmiştir (Yazar, 2003).

Şeyhî

Klasik Türk edebiyatının kurucularından biri olarak kabul edilen Şeyhî hakkında kaynaklarda yer alan bilgiler karışık ve yetersizdir. 14. yüzyılın ikinci yarısı ile 15. yüzyılın başlarında yaşayan ve Germiyan Türklerinden olan Şeyhî, Kütahya’da doğmuştur. Gençlik yıllarında tahsilini ilerletmek için Germiyan Beyi Süleymân Şâh tarafından İran’a gönderilen Şeyhî, orada Seyyid Şerîf Cürçânî ile ders arkadaşlığı yaptı. Kaynaklara göre o, İran’daki eğitiminden sonra tasavvuf, tıp, edebiyat ve hikmet ilimleriyle mücehhez olarak Kütahya’ya döndü. Daha sonra Hakîm Sinân olarak şöhret bulan Şeyhî, özellikle göz hekimliği konusunda uzmanlaştı (Timurtaş 1968: 60-61).

Şeyhülislâm Yahyâ Efendi

Doğum tarihi bazı kaynaklarda 960/1552, bazılarında ise 969/1561 olarak verilmekte olan şair, İstanbul’da doğmuştur. Yahyâ’nın ilk görevi Unkapanı civarındaki Hoca Hayreddin medresesi müderrisliğidir. Daha sonra çeşitli medreselerde müderrislik yapan şair, kadılık görevlerinde de bulunmuştur. Genç yaşta padişah olan Sultân II. Osman’ın (saltanatı:1618-1622) şehit edilmesi üzerine cereyan eden olayların sonunda Mehmed Es’ad Efendi yerine şeyhülislamlığa getirilen (1031/1622) Yahyâ, şehit edilen Sultân Osman’ın cenaze namazını da bizzat kıldırıştır. 27 Şubat 1644’te hayata gözlerini yummuştur (Kavruk, 2014).

Taşlıcalı Yahyâ

Devşirme bir şair olan Yahyâ’nın nerede ve ne zaman doğduğu kesin olarak bilinmemektedir. Âşık Çelebi’nin belirttiğine göre bir nevi, “tâlimhâne muallimhâne bilmek” sûretiyle eğitimini her geçen gün ilerletmiş, bu vesile ile zamanının birçok şair ve nâsiriyle tanışmış, Kemâlpasazâde, Kadri Efendi ve Fenârizâde Muhyiddîn Çelebi gibi döneminin önde gelen bilginlerinin meclislerine devam etmiştir. (İsen 1994: 286; İsen 1998: 248; Canım 2000: 578; Kılıç 2010: 672-675) Yahyâ’nın, Şehzâde Mustafa’nın 960/1553’te katli üzerine yazdığı mersiyesinde, şehzâdenin suçsuzluğu yanında padişahın kandırıldığını ve bunda rolü olduğunu belirterek Rüstem Paşa’yı itham etmesi, sürgününe sebep olmuştur. Son yıllarında Gülşenî Şeyhi Üryânî Mehmed Dede’ye bağlanarak kendisini tamamen tasavvufa veren şair, hayatının geri

kalanını sâkin bir şekilde geçirmiş; kaynakların çoğunda belirtildiği üzere, 990/1582 yılında öldü. (İsen 1994: 289; Çavuşoğlu 1986: 344-345; Kaya 1986: 15-16; Kaya 2010: 156). *Dîvân*, *Hamse*, *Edirne Şehrengizi*, *İstanbul Şehrengizi* adlı eserleri bulunmaktadır.

Tayyib-zâde Ehlî

Asıl adı Mehmed olan şair İstanbul'da doğdu. 1600 yılında vefat ettiği bilinen şair hakkında Faizî, *Dîvân* sahibi olduğunu (Kafzâde Fâ'izî vr. 11b), Mehmed Süreyyâ da şairin *Hüsn ü Dil* adında bir mesnevisinin bulunduğunu belirtir (Akbayar 1998: 446). Ancak şairin her iki eseri de şimdilik elde değildir.

Ubeydî

Kaynaklarda Ubeydî'nin doğum tarihi ile ilgili bir bilgi bulunmamaktadır. Tezkire sahipleri, Ubeydî mahlasını seçen şairin asıl adının Abdurrahman ve memleketinin Edirne olduğunu bildirmektedirler. Ubeydî, Kadızade Efendi'den mülazım olduktan sonra kadılık mesleğine başlamıştır. (Kayabaşı 1997: 389) Tezkirelerde ölüm tarihi hakkında çeşitli bilgiler yer alırken genel bilgi 1573 tarihinde vefat etmiştir.

Ulvî

Derzi-zâde Ulvî olarak tanınan şairin asıl adı Mehmed'dir. Doğum tarihi bilinmemektedir. İstanbullu olan şair, kadılık ve hâkimlik görevlerinde bulunmuş ilmiye mensubu bir baba ve aslen Rus bir cariyeye olduğu rivayet edilen bir annenin oğludur (Çelik-Kılıç, 2018: 19). Medreseleri'nde uzun yıllar fen ve ilim tahsilinde bulunarak mülazımlığa eriştiğini (Çelik-Kılıç, 2018: 20) ifade eden sözleri onun ilmiye mensubu ve danışment zümresinden olduğunu gösterir. 1585 yılında İstanbul'da vefat ettiği bilinmektedir.

Ümîdî

Doğum tarihi bilinmeyen şairin asıl adı Ahmet'tir. İstanbul'da doğan şair, 1571 yılında vefat etmiştir. *Dîvân* sahibi bir şairdir (Eyduvan 2009: 148, Kılıç 2010: 367).

Vahdetî

Hakkında yeterli bilgi bulunmayan şairin 16. yüzyılda Bosna'da yaşadığı bilinmektedir. Hurufî bir şairdir. Kaynaklarda 1598'de Ereğli'de öldüğü söylenmektedir (Açıkgöz, 1982).

Vâlihî

Latîfî, tezkiresinde asıl adı bilinmemekle birlikte şairin Tokat'tan olduğunu ve Sultân Selim devrinde vefat ettiğini söylemektedir.

Vaslî

Vaslî başlığı altında verilen şiirin tam olarak şairi tespit edilememiştir. 16. yüzyılda yaşamış olan Sofyalı Vaslî'ye ait olabileceği tahmin edilmektedir.

Veysî

Asıl adı Üveys olan şairin 1561 yılında, Alaşehir'de doğmuştur. Alaşehir'de başladığı eğitimini, İstanbul'da Salih Molla Efendi'nin (ö.996/1588) yanında tamamladı ve ondan mülâzemet aldı.

Vusûlî

Küçük Bâlî Paşa'nın oğludur. Üsküplüdür. Asıl adı Mehmed olan Vusûlî, Yahyalı ocağına mensuptur. Bir dönem Arad'da uç beyi olarak görev yaptı. Cömertliği, yardım severliği, adaleti ve kahramanlığı ile tanındı (Kılıç 2010: 569). 1000/1591 yılında vefat etti. Mürettep bir *Dîvân*'ı olan şairin şiirlerinin dönem şairleri tarafından beğenildiği kaynaklarda ifade edilmektedir (Sungurhan 2008: 231). Ömrünü çeşitli yerlerde kadılık yaparak geçiren şair, Üsküp'te 15 Ağustos 1628 tarihinde altmış sekiz yaşında vefat etti.

Zâtî

16. asır şairlerinden olan Zâtî, 1471 yılında Balıkesir'de doğmuştur. Tezkirelerde gerçek adının Satılmış, Satı ve İvaz olduğu düşünülmektedir. Katıldığı şiir meclislerinde kendisindeki şiir yeteneğini farketti ve meşhur bir şair olmak üzere talihini denemek ve İstanbul gibi büyük bir şehrin imkânlarından istifade etmek niyetiyle 1500 yıllarında İstanbul'a geldi. (Kılıç 2010: 1573; Çavuşoğlu 1997: 465). İstanbul'da edebi ve saray çevrelerinde dikkat çeken Zâtî, ömrünü refah içinde geçirmiş daha sonra ise 11 sene sıkıntılı bir ömür geçirerek 1546 yılında vefat etmiştir.

Zihnî

Erzurum'da doğdu. Mehmed Zihnî Efendi olarak bilinir. Rıza Tezkiresi'nde (2009: 296) adı Hamîdî Mehmed Çelebi olarak geçmektedir. Ahî-zâde Abdü'l-halîm Efendi'den mülâzım oldu. Müderris olarak atandı. 1021/1612 tarihinde vefat etti (Kurnaz vd. 2001: 289).

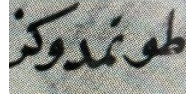
4. 06 MİL YZ A 1016 NUMARALI MECMUANIN METNİ

4.1. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yöntem

1. Metin, İsmail Ünver'in "Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler" isimli makalesine uygun olarak kurulmuştur.
2. Metnin yazımında transkripsiyon alfabesi kullanılmıştır.
3. Metinde kaynaklara göre farklı sıralanan şiirlerin sıralanmasında mecmuadaki düzen esas alınmıştır.
4. Metindeki şiirler, başlıklarıyla birlikte numaralandırılarak verilmiştir.
5. Şiirler mecmuadaki sıralamasına uygun yazılırken anlam ve vezin gereği değiştirilen kelimeler düzeltilerek metin tamiri yapılmıştır.
6. Şiirlerde kullanılan aruz ve hece kalıpları belirlenerek başlıkların altına köşeli parantez içinde yazılmıştır.
7. Mecmuada okunamayan kısımlar "....." şeklinde gösterilmiş ve içerisine okunamayan kısmın mecmuadan görüntüsü koyulmuştur. Emin olunamayan kısımlara "?" konulmuş okunamayan kısımların bazıları da divanlardan ve diğer kaynaklardan tamamlanmış ve bu durum dipnotlarda belirtilmiştir.
8. Düzenleme, ekleme veya tamir yapılan kısımlar [] ile verilmiştir.
9. Müstensih, izafet kesresini göstermek için bazen kelimelerin sonuna "ى" harfi eklemiştir. Bu durum kelimenin okunuşunu zorlaştırmış anlama göre bazen "i" şeklinde bazen de tamlama hâlinde "-i" okunmuştur.
10. Kimi yerlerde "و" bağlacı gereken yerde belirtme eki "و" "yazılmıştır. Buralarda da gerekli düzeltmeler yapılmıştır
11. Mecmuadaki başlıklandırmalarda da hatalar mevcuttur. Müfred, rubai, kıta başlığı altındaki şiirler nazım şekli olmamakla birlikte gazelden seçilmiş bazı beyitler olduğu fark edilmiştir. Bu durumda mecmuadaki başlık esas alınarak yazılmıştır.

4.2. Metinde Karşılaşılan Bazı İmla Hususları

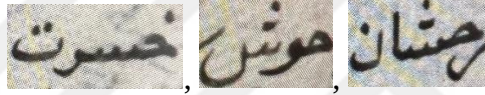
1. “η”den önceki harf müstensih tarafından bazen yuvarlak

bazen de dar şeklinde tercih edilmiştir. Dönemsel olarak ve mecmuadaki kullanımın çoğunluğundan bu durumda “η”den önceki kelimeler müstensih tarafından dar alınmış olsa da yuvarlak okumayı tercih ettik.

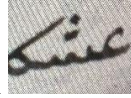
2. Müstensih bazı harflerin yazımında mecmuanın neredeyse tamamında noktaları koymayı ihmal etmiştir. Bu durum daha çok “خ” ve “ح” harflerinde görülmektedir. Bu durumlarda kelimenin sözlükte yazımı esas alınarak transkribe edilmiştir. Bu durumla çok sık karşılaşıldığı için dipnotta bir daha

verilmemiştir.

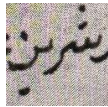
3. ط” ve “د” harflerinin yazımında da aynı durum söz konusudur. Müstensih 42b’de aynı şiirin beyitlerinde iki farklı yazımı tercih etmiştir.

4. Eşk kelimesi müstensih tarafından şeklinde de yazılmıştır.

5. Şîrîn kelimesinin yazımında da yer yer “i” harfinin uzatılmadığı

görülmüştür.

Tablo 4.1. Transkripsiyon Alfabeti

ا	A, Ā, a, ā		ش	Ş, ş
ء	’		ص	Ş, ş
ب	B, b		ض	Ḑ, ḑ, Ž, ž
پ	P, p		ط	Ṭ, ṭ
ت	T, t		ظ	Z, z
ث	Ṣ, ṣ		ع	‘
ج	C, c		غ	Ġ, ġ
چ	Ç, ç		ف	F, f
ح	H, h		ق	K, k
خ	H, h		ك	K, k, G, g, ŋ
د	D, d		ل	L, l
ذ	Z, z		م	M, m
ر	R, r		ن	N, n
ز	Z, z		و	v (o, ö, u, ü, ū)
ژ	J, j		ه	H, h (a, e)
س	S, s		ی	y (ı, ĩ, ī, ā)
	Farsçadaki “vâv-ı ma’dûle” harfi, “ ” işaretiyle gösterilmiştir.			

**5. 06 Mîl YZ A 1016 NUMARALI MECMUANIN TRANSKRİPSİYONLU
METNİ**

[1a]

1. Luğaz 497

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Ol ne maḥlūk-ı ‘acībe bir başı şeş gūşı var
Dili on bir on iki [vü] başka başka işi var
2. Söylemez dilsiz degül gūş eylemez degül aşamm
Vech[i] vardur cāmı var disem de ekl ü nūşı var

2. Luğaz

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Eylemiş bir taṭ kīrin āşikār
Şayd ider ol dām ile dildārını
2. İki elinde iki tırnağı var
Qaldurur tırnağı ile bārını
3. Bir dili vardur velākin biṭ dişi
Düzdi ammā buldı her dem varını
4. Her kim ellerse hemān qalkar siki
Bildürür dünyāya hep miqdārını

3. Müfred

[Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün]

Efendim haste-ḥāl oldum bana la'l-i şarābuñ vir

Ben derdden ölürsem āḫiretde su'ālim vir¹

4. Luğaz 231

[Fe'īlātün fe'īlātün fe'īlün]

1. Nedür ol kıāleb-i fersūde meger
Çarḫdan geçdi neler çekdi neler

2. Mevlevī-i sikke 'avāmī-i eṭvār
Geh bürehne-i ser ü gāhī destār

3. Ele almak dilesen anı eger
Zekeri destüñe evvelce deger

4. Baña şorsa idi eger kim zürefā
Tarātor dögecegi derdüm aña

5. Mu'ammā-yı Satranc

Ol nedür kim bir kıal'adur ḫalkuñ hīç cān yok

Gāh ceng gāh şulḫ nizā'üñ pāyānı yok

Şulḫ olıncaḫ o kıal'a vīrān olur

...² yapılur meydān olur

6. Mu'ammā-yı Gemī³

¹ Mısranın vezni aksamaktadır.

² Mecmuanın bu kısmı kesiktir.

³ Mecmuanın bu kısmı da kesiktir.

[1b]

7. Şarkı-yı Der-Maḳām-ı ‘Arz-bār⁴⁵

[Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün]

1. Cāme-i sebz ile bir serv-i bülendüm var idi
Selvi gibi sebze-püş olmuş efendüm var idi⁶
2. Dāmenümde besledüm kendü ciger-küşem gibi
‘Işka yakın⁷ delükanlı bir efendüm⁸ var idi⁹
3. Gitdi¹⁰ elden altun üsküfli [güzel] şāhīn gibi
Bir kebūter sīnelü şāhbāz efendüm var idi¹¹
4. Ey baḡa Taḡrı selāmin virmeye¹² bir gün¹³ ola
Diyessin Āhī gibi bir derdmendüm var idi

[2a]

8. Müfred¹⁴

[Mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün]

Lebüñ şun kim ḥaṭım geldi dimek cānā cevāb olmaz
Ki Hızra āb-ı ḥayvān bulmaḡa zūlmet ḥicāb olmaz

9. Müfred

[Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün]

Devlet ol ḳāḍıya kim bir dil-rübā yanındadır
Bu meşel meşhūr-durur devlet ḳazā yanındadır

⁴ Ahī Divanı, g.123/s.191.

⁵ Divandaki 4. Beyit mecmuada eksiktir.

⁶ Bu mısra Ahi Divanı’ndaki 64.gazelin ilk beyitinin ikinci mısrasıdır. Gazeldeki beyit “sāyesinde şāh idim bir beg efendüm var idi” şeklindedir.

⁷ aşka yakın: eşk dirler. AD, g. 123/s.191.

⁸ Efendim: Levendüm. AD, g. 123/s.191.

⁹ Bu beyit divanda 3.sıradadır.

¹⁰ Gitti: Uçdı. AD, g. 123/s.191.

¹¹ Bu beyit divanda 2.sıradadır.

¹² Virmeye: Vermeyen. AD, g. 123/s.191.

¹³ Kün: Vakt. AD, g. 123/s.191.

¹⁴ Beytin Sūzī’ye ait olduğu tespit edilmiştir.

10. Cevāb-ı Kādı

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Kādı olaldan¹⁵ gönül miḥnet beyābānındadır

Bilmezüz kimdür diyen devlet kazā yanındadır

11. Müfred

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Her seḥerde besmeleyle açılır dükkānımız

Ḥazret-i Selmān-ı pākdur pīrimiz üstādımız

12. Müfred

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Bir elinde tīg-i bürrān bir elinde daḥi baş

Ḥazret-i Selmān ‘ışkuna kıl bizi başdan tırāş¹⁶

13. Müfred

[Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

Eger dervīş-i dervīşān eger şāh-ı cihān olsun

Seni benüm diyen cānum benümle imtiḥān olsun

14. Müfred

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Sīnemi şad-pāre kılsaṅ ḥançeründen korkmazam

Öldürürse ey kemān-ebrū buçağū¹⁷ öldürür

15. Müfred

[Fe‘ilatün fe‘ilatün fe‘ilatün fa‘lün]

Sā‘atūṅ çalduḡunu beyhūde şanma her gāh

Geçdi bir sā‘at[i] ‘ömrūṅ deyü eyler āgāh

¹⁵ Olalıdan beri. Mt. Olaldan. Vezin gereği değiştirilmiştir.

¹⁶ Mısranın vezni aksamaktadır.

¹⁷ Buçağū/ bu çağū şeklinde cinaslı kullanım vardır.

16. Müfred

[Fe‘ilatün fe‘ilātün fe‘ilātün fa‘lün]

Sā‘atün çaldığı evkâta degüldür her gâh

Meded Allâh ‘ömür geçdi deyü eyler âh

17. Müfred

[Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün]

Felek ‘aksine devr itdi meh-i garrâdan ayrıldum

Melek-sîret perî-şûret cihân-ârâdan ayrıldum

18. Müfred

[Mefâ‘ilün fe‘ilātün mefâ‘ilün fe‘ilātün]

Rakîb dil-beri gördükde şeytân gibi izlâl eyler

Hîle vü mekr ile ‘âşıkı ma‘şûkdan cüdâ eyler

19. Müfred¹⁸

[Fâ‘ilātün fâ‘ilātün fâ‘ilātün fâ‘ilün]

Var iken gülzâr-ı hüsnün gülsitâna bakmazam

Mihr-i ruhsârın tururken âsmâna bakmazam

20. Müfred¹⁹

[Fâ‘ilātün fâ‘ilātün fâ‘ilātün fâ‘ilün]

‘Âşıka cevri idici merhamet[i] az güzel

Bugün saña ‘âşık oldum defterüne yaz güzel

21. Müfred

[Mefâ‘ilün mefâ‘ilün fe‘ülün]

Güzeller ‘âşıka çok iş iderler

Şoyarlar ‘âkıbet dervîş idirler

¹⁸ Beytin Şemsî’ye ait olduğu tespit edilmiştir.

¹⁹ Beytin vezni aksamaktadır.

[2b]

22. Luğaz-ı Nābī Mu‘ammā²⁰

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

1. Nedür ol sūre-i ma‘rūf u be-nām
Var içinde on iki māh-ı temām
2. Emri bir līk-i makūlāt-ı ‘aşer
Elifde itdi bilā-emr ārām
3. İsmine munfaşılātın zāmdan
Biy bir olur ‘aded-i ḥarfi temām
4. Altı ismiyle lisānlarda şehīr
Oldı dört fi‘l ile ma‘rūf-ı enām
5. Olmış on cüz‘i kelāmu‘llāhuḡ
Lafz-ı mūcizle ider cilde mūdām
6. Kim ki bu müşkili ḥal eyler ise
Nābiyā ‘ālem olur aḡa ḡulām

23. Müfred

[Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

Begüm maḡrūr-ı ḡüsn²¹ [olup] saḡın cevri itme uşşāḡa
Güzellik pāydār olmaz geḡer āheste āheste

24. Luğaz

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

1. Nedür ol ma‘den-i gevher nedür ol kām-ı nihān
Deheni la‘l-i bedahşān ile pūrdür her ān

²⁰ Nābī Divanı, E.11/s.1336.

²¹ Mecmuadaki ḡüsne yazılışı vezin gereḡi ḡüsn şeklinde düzeltilmiştir.

2. Ağzı birdür dili birdür leb-i şîrîni iki
Dişi çıkmış kıcalanmış niteki köhne zamân
3. Kirlenür cism-i laîfî nefes-i âdemden
Nitekim âyine-i şâf [u] zücâc-ı rahşân
4. Giydüğü câmeleri cümle siyâh atlâzdur
Yedüğü dürdür anuñ kısdığı her dem mercân
5. Heftede bir şoyunur şanki mişâl-i dervîş
İki günde yine giydürür anı Tañrı hemân
6. Dâ'imâ gölgede perverde olur nâzûkdür
Yirde vü gökde degüldür görünür hem pinhân
7. Âdemün başına devlet gibi bir yol doqınur
Sür'at ile geçer andan göremez kimse nişân
8. Sa'y idüp kâğıd ile ...
İsmi bulunmaz anuñ biñ yıl ararsañ ey cân
9. Ger kıalaydı bu luğaz fethi bana ey Vaşlî
Baqlava şamşaşı dirdim ana bî-reyb u gümân

[3a]

25. Şarkı Der-Mağām-ı Beyatî²²²³

Hece:6+5:11

1. Du'âdan unutma bu mehcûruñı
Nûr-ı çeşm-i cânum du'âlar seni
Haqqâ ısmarladım her umûruñı
Serv-i hırâmânım du'âlar seni

²² Mahtumi Divanı, Müseddes 96/s.548.

²³ Dizelerin sıralanışı Mahtumi Divanından farklı şekilde sıralanmıştır.

2. Ümîdim²⁴ hâşılı gönlüm sürûrî
Çıkarma hâtırdan dil-i mehcûrî
Ciger-küşem cânım gözümün nûrî
Âfet-i devrânım du‘âlar seni
3. Hâl²⁵-i hecrün ile oldum dil-figâr
Bülbül gibi işim ola âh u zâr²⁶
Beni ğurbet ele şaldı rûzigâr
Ey şeh-i hûbânım du‘âlar seni
4. Kabza-ı ‘ışkuyla dil kemâl²⁷ olur
Servi²⁸veş²⁹ yâbâna atma³⁰ kıan olur
Beni çok ararsın bir zamân olur
Ey kaşı kemânum du‘âlar seni
5. Ğam degül Mahtûmî ğarîb olursa
Gene görüşüriz naşîb olursa
Vay eger arada rakîb olursa
Şimdilik sultânım du‘âlar seni

26. Türkî-i Beyâtî

Hece: 4+4+3:11

1. Eller göçdi bölük bölük bölündi
Saĥn-ı sînem delik delik delindi
İşde gitdim sen sevdigüm kıal indi
Kıal sevdigüm gözi yaşlım kıal indi
2. Mâ’il oldum senün siyâh saçuna

²⁴ Ümîdim: ~ömrümün. MD, 96/s.548.

²⁵ Hâl: Hâr. MD, 96/s.548.

²⁶ Metinde âhı zâr şeklindedir.

²⁷ Kemâl: nihân. MD, 96/s.548.

²⁸ Vezin gereği servi şeklinde yazılmıştır.

²⁹ Serveş: Tîr-veş. MD, 96/s.548.

³⁰ Atma: Atar. MD, 96/s.548.

Seni seven ‘āşıkların şucu ne
Hasbu hālīm şakla qalbün içine
Qal sevdigüm gözi yaşlīm qal indi

27. Eyzan

Hece: 6+5:11

1. Gel sevdigüm melhem eyleye yāreye
Öyle melhem it ki cāna yāreye
Gidersem engel girmesin araya
Qal sevdigüm gözi yaşlīm qal indi

28. Eyzan

Hece: 4+4+3

2. Qangı bāğın meyvāsısın nārısın
Ben de bildim kıvıl gülden arısın
A sevdigüm Qāsım hanuñ yārisin
İşte gitdim sen sevdigüm qal indi
Bağır başlīm gözi yaşlīm qal indi

[3b]

29. Şarkı-yı Beyātī

Hece: 5+3:8

1. Süzer mestāne gözini
İşitdim şīrīn sözini
2. Bir kerre gördüm yüzini
Hadd-ı zzātından ne güzel

30. Eyzan

Hece: 6+2:8

Hayāt virir leb-i qandı
Nüş eyleyen nece qandı
Yūsufuñ mānend[i] kendi

Hadd-ı zātından ne güzel

31. Eyzan

Hece: 5+3:8

Ḳāmeti serv-i şanevber
Bāğ-ı ‘ālemde gül-i ter
Bir melek sīmālī dil-ber
Hadd-ı zātından ne güzel

32. Eyzan

Hece: 5+3:8

Dilerim rakīb gülmesin
Ol yāre yakīn olmasın
Sīneye şaran olmasın
Hadd-ı zātından ne güzel

33. Beyt

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

Āferīn ol nazar-ı pāk kemāl ehline kim
Olmadın olacağı hāleti idrāk eyler

34. Şarkı

[Mefā‘ilün mefā‘tün mefā‘ilün mefā‘ilün]

1. Edip ‘azm-i sefer cānā esīr miḥnet oldum ben
Cüdā düşdüm vatandan mübtelā-yı ‘uzlet³¹ oldum ben
2. Kanā‘at eylemezken nazra-i dīdāruḡa evvel
Degül mektūba şimdi bir selāma ḡasret oldum ben
3. Sen inkār eyledüḡ hem bezm-i aḡyār olduḡuḡ ammā
İşitdim mācerāyı vākıf-ı keyfiyyet oldum ben

³¹ ~Uzlet: Gurbet.

4. Gülistân-ı visālün eylemişler güllerün çide
Nişân-ı büse gördüm dâğ dâğ hasret³² oldum ben
5. Daği hâlî iken bend oldum ol zülf-i perîşâna
Sağa ey bî-vefâ sermāye-i cem ‘iyyet oldum ben
6. Olup âsûde her âşûbgâh-ı bezm-i keşretde³³
Resîmâ sâkin-i dârü’l-emân-ı ‘uzlet oldum ben

35. Müfred

Her kim okursa bu cönki
Bir şeftâlû virsün itmesün cengi³⁴

[4a]

36. Münâcât

Her seher-gâhânda ez-sû-yı hâzret-i mîrsed
Câme-i dil-râ îmâret kon raḥmet mîrsed
Devlet-i câmi‘-dârî her seher bî-dâr bâş
Lâ-cerem bî-devletî aşḥâb-ı ḡaflet mîrsed

37. Rubâ‘î

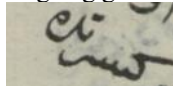
[Fe‘îlâtün fe‘îlâtün fe‘îlün]

Güzergâh-ı fenâdur dâr-ı dünyâ
Beḡâ sevdâsın itmez bunda daşa

Oḡur bu mîşrâ‘ lâbüd gelenler
*Nezzelnâ hahünâ şümme irteḡelnâ*³⁵

Tārîḡ

³² Dağ dağ ḡasret: dâğdâr-ı ḡayret

³³

³⁴ Ceng kelimesi metinde “ج” ile yazılmıştır.

³⁵ Bu dünyaya geldik ve göçtük, mealindeki kelâm-ı kibâr.

Veled-i Muḥammed ‘Alī min ümmihi fī- ğurre-i cemāzī’l-evvel fī- yevmü’s- selāse
fī-vaḳtū’l-işrāk sene-i seb‘ ü tis‘īn ü elf-sene³⁶

38. Müfred-i Ra‘nā

[Mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün]

Gedānuḡ eger olur ise kemāli
Naẓargāhı olur şāhlar cemāli

39. Müfred

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Sırruḡı fāş itme sırdāşuḡa sırruḡ fāş olur
Sen seni fāş eyleyicek saḡa kim sırdāş olur

40. Müfred

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

Ehl-i ‘irfān ile külhānda geçinmek yegdür
Cühelā ile şafā eylemeden gülşende

41. Müfred

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

‘İlme ‘ār iden kişi bī-‘ār olur
‘Āķibet şeytān anuḡla yār olur

42. Beyt

[Mefā‘iün mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün]

Begüm ḡāṭır tesellī itmek olsun şān-ı mu‘tād
Göñül bir sırçadır ta‘mīr eyle[ye]mez üstād

[4b]

43. Beyt

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Beyzā-i zāġı ḡosaḡ ṭāvūs-ı ḡudsī altına

³⁶ 28 mart 1686 tarihini veriyor. Mecmuanın yazılış tarihine dair ipucu vermesi açısından önemli. 1097

Cennet-i huld-i berîn içre aña yir eylesen

2. Mīve-i cennetle āb-ı kevşer ile beslesen
Zağ-durur peydā olan biñ dürli tedbīr eylesen

44. Fī zemm'ıl-cehl

[Fe'ılātün mefā'ilün fa'lün]

1. Cehle beşzer cihānda faqr olmaz
Kıatı yoğsul cihānda cāhildür

2. Māl ile nāķışī ğanī şanma
Ol kişidür ğanī ki kāmildür

45. Beyt³⁷

[Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün]

Fāş itmez idi rāz-ı dili Yūsuf-ı Ken'ān
Çağ olmasa dāmānı Züleyhānuñ elinden

[5a]

46. Velehu³⁸³⁹

[Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün]

I

1. Hoş gūşe-i zevķ idi şafā ehline 'ālem
Bir hāl ile sürseydi eger 'ömrini ādem
2. Şıhhat soñı derd olmasa vaşl āķiri⁴⁰ hicrān
Nūş āķiri nīş olmasa sūr āķiri mātem
3. Bu 'ālem-i fānīde şafāyı ol ider kim

³⁷ Beytin Baki'ye ait olduğu tespit edilmiştir. BD, g.359/s.233.

³⁸ Bağdatlı Ruhi Divanı. TB.3/s.187.

³⁹ Müstensih Bağdatlı Ruhi'nin terkib-i bendinin her bendini ayrı bir şiir olarak almıştır. Mecmuada orjinalinden farklı şekilde sıralanan bendlerin başında velehu şeklinde başlık atarak her bendi bir şiir olarak vermiştir. Biz bu durumda mecmuadaki dizilişi esas alarak bendleri bir bütün olarak tek başlık altında vermenin daha doğru olduğunu düşündük.

⁴⁰ Vaşl Aķiri: Vuşlat şoñı. BRD, s.113

Yeksân ola yanunda eger zevk u eger kem

4. Dâ'im ola hem-şohbet-i rindân-ı kadeh-nüş
Varın kıoya meydâna eger bîş ü eger kem

5. Şûfî ki şafâda geçinür Mâlik-i Dînâr
Bir dirhemini alsan olur hâtırı derhem

6. Zâhir bu ki âhir yiri hâk olsa gerekdür
Ger dirheme muhtâc ola ger mâlik-i dirhem

7. Mey şun bize sâķî içelim raķmına anuķ
Kim cehli ile bilmedügi yirden urur dem

8. Her münkir-i keyfiyyet-i erbâb-ı harâbât
Öz 'aķlı ile Hâķķı diler bulmaķa heyhât

II⁴¹

1. Gör zâhidi ki şâhib⁴²-i irşâd olayın dir
Dün mektebe vardı bugün üstâd olayın dir

2. Mey-hânede ister yıkılup olmaķa vîrân
Bî-çâre harâbâtta âbâd olayın dir

3. Elden kıomasun gül gibi câm-ı meyi bir dem
Her kim ki bu mey-hânede⁴³ dil-şâd olayın dir

4. 'Ömrin geçirüp kûh-ı belâda dil-i şeydâ
Ber-hem-zen-i hengâme-i Ferhâd olayın dir

5. Bir serv-kadûķ bende-i efgendesi olsun

⁴¹ Bağdatlı Ruhi Divanı. TB.4/s.188.

⁴² Şâķib: şohbet. BRD, s.188.

⁴³ Mey-hâne: ğam-hâne. BRD, s.188.

‘Älemde o kim ğuşşadan āzād olayın dir

6. Vařl itmeyüp hicr ile ĥoř gećdüĝi bu kim
Miskīn ĝam-ı cānāneye mu’tād olayın dir
7. Gezdi yürüdi bulmadı bir eglenecek yer
Min-ba’d yine ‘āzim-i Bağdād olayın dir
8. Bağdād şadeftür güheri dürr-i Necef’dür
Yanında anuĝ dürr ü güher seng ü ĥazefdür

[5b]

III⁴⁴

1. Ol gevher-i yektā ki bulunmaz aĝa hemtā
Gelmez şadev-i kevne bir öyle dürr-i yektā
2. Ol zāt-ı řerīfe yaraşur dā’vi-i himmet
Kim oldu ne dūnyā aĝa maĥşūd ne ‘uĥbā
3. Kim terk ider anı ki ola zātına ma’lūm
Remz-i kütüb-i medrese-i ‘ālim⁴⁵-i bālā
4. Ol zāhidūĝ aĝlar yer ü gök ĥāline yarın
Kim içmeye destinden anuĝ cām-ı muřaffā
5. Bir noktadadır sırrı didi ćār kitābuĝ
Ki ol ćārdadır sırr-ı kütüb-ĥāne-i eřyā
6. Ol nokta benüm didi dönüp remzin[i] seyr it
Ya’nī ki benem cümleten esmā-yı müsemmā
7. ćün ĥiřşe imiř ĥiřřadan ehl-i d ile maĥşūd

⁴⁴ Bağfatlı Ruhi Divanı, TB.5/s.189.

⁴⁵ ‘ālim-i bālā: ‘ilm ile bālā. BRD, s.189.

Maḫṣūd nedür anla bil ey ‘ārif-i dānā

8. Hep maḡlaṭadır laḡlaḡadır bātın u zāhir
Bir nokṭa imiş aṣl-i suḡan evvel ü āḡir

IV⁴⁶

1. Ey ṣāḡib-i ḡudret ḡanı inṣāf u mürüvvet
Rindān-ı mey-āṣāma niḡin olmaya raḡbet
2. Ḳısmetleri dirseḡ ezelī cevr ü cefādur
Cevr ola niḡin zevḡ u ṣafā olmaya ḡısmet
3. Dirsün ki bugün eylemeyen yarın ider zevḡ
Çok mı iki gün bendelerün eyleye ‘iṣret
4. Ḥācetlerimiz ḡādir iken ḡılmaḡa ḡāṣıl
Ṣalmaḡ keremünden bizi ferdāya ne ḡācet
5. Nāḡār çeker ḡalk bu mihnetleri yoḡsa
Ādem ḡara daḡ olsa getürmez buḡa tāḡat
6. Ḥālün kime ansaḡ saḡa dir ḡikmeti vardır
Öldürdi bizi āḡ bilinmez mi bu ḡikmet
7. Bī-hūde dönüp n’eyler ola başımız üzre
Ḥalkun bu felek didüḡi dolāb-ı meṣāḡḡat
8. Bī-hūde yeter döndi hemān terkini ḡılsa
Kim ‘aksine devr eylemeden yegdi yıḡılsa

⁴⁶ Bağdatlı Ruhi Divanı, TB.14/s.189.

[6a]

V⁴⁷

1. Çarhuñ ki ne sa'dinde ne naḥsinde beḳā var
Dehrüñ ki ne ḥāşında ne 'āmında vefā var
2. Aldanma anuñ sa'dine naḥsinden üşenme
Naḥsinde dime miḥnet u sa'dinde şafā var
3. Meyl itme anuñ ḥāşına 'āmından alınma
'Āmında dime ḥıssat ü ḥāşında 'atā var
4. Ceḥd eyle hemān ḡayr eline baḳmayagör kim
Benden ne saña fā'ide senden ne baña var
5. Egninde görüp ḡayrılarıñ atlas ü dībā
Ġam çekme ki egnimde benüm köhne 'abā var
6. Geç cümle bu efkārdan ü 'ārif-i vaḳt ol
Ser-geşte bil aḡı ki serinde bu hevā var
7. Ferdā elemün çekme mey iç baḳ ruḡ-ı ḥūba
'Āşıklara ferdāda daḡı va'd-i liḳā var
8. El virse şafā fırsatı fevt eyleme bir dem
Dünyā aña degmez ki cefāsın çeke ādem

VI⁴⁸

1. Giryen ḳopar ey ḥ'āce meger kim cigerüñden
Kim çıḳdı ciger-pāreleri çeşm-i terüñden
2. Biñ girye idersen seni āḡır ayırurlar
Ferzend ü zen ü tantana-i sīm ü zerüñden

⁴⁷ Bağdatlı Ruhi Divanı. TB.15/s.190.

⁴⁸ Bağdatlı Ruhi Divanı. TB.8/S.190-191.

3. Bu mülk-i fenāya ki ‘ademden güzer itdün
Sūduñ nedür ancañ anı bilseñ seferünñden
4. Yok çıkmāğa göñlün der-i dünyā-yı denīden
Bi’llāhi di hoşnūd mısın yohsa yirünñden
5. Bu mezbeleden böyle güzār eyleyigör kim
Bir zerre ğubār ırmeye tā reh-güzerünñden
6. Sīmünle zeri kendünge kat kat siper itdün
Merg okın geçmez mi şanursuñ siperünñden
7. ‘Aql adın anup kendünı teklīfe düşürme
Dīvāne olup ref‘-i kâlem kıl üzerinden
8. Ey ẖāce eger kim sen isen ‘āqıl ü dānā
Şeydālığı bın ‘aqla değişmez dil-i şeydā

[6b]

VII⁴⁹

1. Vardım seherī tā‘at-içün⁵⁰ mescide nā-gāh
Gördüm oturur halka olup bir nice güm-rāh
2. Girmiş kimisi vahdete almış ele tesbīh
Her birisinün vird-i zebānı çil ü pencāh
3. Didüm ne şatarsuz ne alursuz ne virürsüz
K’aslā dilünüzde ne nebī var ne hod Allāh
4. Didi biri kim şehrimizün hākim-i vakı
Hayr itmek-içün halka gelür mescide her gāh

⁴⁹ Bağdatlı Ruhi Divanı. TB.9/s.191.

⁵⁰ tā‘at: şā‘at. BRD, s.191.

5. İhsānı ya pencāh u ya çihildür fuḳarāya
Sabr eyle ki demdir gele ol mīhr-i felek-cāh
6. Geldüklerini mescide bildüm ne içündür
Yüz döndürüp andan didüm ey ḳavm oluḡ āgāh
7. Sizden kim ırāḡ oldı ise Hāḳḳa yaḳındur
Zīrā ki ḍalālet yolıdur gitdiḡiḡiz rāh
8. Tahḳīḳ bu kim hep işiḡüz zerḳ ü riyādur
Taḳliddesüz tā'atunuz cümle hebādır

VIII⁵¹

1. Dünyāda denīlerden idersen ṭama'-ı ḥām
Ey ḥām-ı ṭama' niceye dek bu ṭama'-ı ḥām
2. Bir nā-ḥalefi⁵² cübbe vü destār ile görseḡ
Eylerdin anuḡ cübbe vü destārına ikrām
3. Naḳşın çıkarup eylemedin zātın ma'lūm
Başlarsın aḡa eylemege faḳruḡı i'lām
4. Cerrār diyü virmez olur ol Taḡrı selāmın
Şerminden iderse sana bir nesne ger in'ām
5. Vay er olasuḡ ḥırḳada nāmuḡ⁵³ ola dervīş
Mülḥīd diyü yandıрмаḡa eyler seni iḳdām
6. Yazık saḡa kim eyleyesün ḥırş u ṭama'dan⁵⁴

⁵¹ Bağdatlı Ruhi Divanı. TB.10/s.191.

⁵² Nā-ḥalefi: ādemi. BRD, s.191.

⁵³

⁵⁴ ṭam'adan: şama'dan. BRD, s.191.

Bir h bbe i  n kend n i   lemlere bed-n m

7. Yok sende  an  at g z n  a  oldu u oldur
R z  n  iri ir⁵⁵ sa a eger  ub  eger   m
8. Et lo ması l z m mı doyurmaz mı seni n n
Zehr olsun o lo ma k ola pesm nde-i d  n n

[7a]

IX⁵⁶

1. Ebn -y  zam n n  talebi n m u ni  ndur
Her biri ta avvurda fal n ibn-i fal ndur
2. G ft re gel p s ylemeler cehl-i m rekkeb
Zu munca vel  her biri bir  utb-  zam ndur
3. Erb b-    red zerre  adar mu te id olmaz
Ol m r  ide kim mu te id-i b -  red ndur⁵⁷
4. Takl d ile secc de-ni  n olmu  oturmu 
Ta    de amm   ar-  be-g siste   n ndur
5. Dirmi  ba a ke f oldu hep esr r-   a   at
Vall hi yalandur s zleri bill h yalandur
6. Kendi den  ra a d   p ardınca yorulma
Ol b - aber n  gitd  i yol  ann u g m ndur
7. Ey t lib-i ta     eger var ise bilg n ⁵⁸
G   it bu s zi kim  aber-i bi- aber ndur

55  r      

⁵⁶ Ba datlı Ruhi Divanı. TB.10/s.192.

⁵⁷ B - ard ndur: b - aber ndur. BRD, s.192.

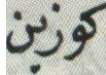
⁵⁸ Bilg n :  a  n . BRD, s.192-193.

8. Zinhār unudup bildüğini düşme ‘ināda
Bir pīre yapış kim iresin sırr-ı me‘āda

X⁵⁹

1. Şüretde n’ola zerre isek ma‘nīde rūḥuz
Rūḥu’l-ḳudsünj Meryem’e itdügi rūḥuz
2. Peymāne-i ḥurşid ile her dem ideriz ‘ayş
‘İsī ile peymāne-keş-i cām-ı şabūḥuz
3. İtdükse şarāb içmege tevbe güzelsüz
Şābit-ḳademüz tevbemüz üstinde naşūḥuz
4. Mār ise ‘adū biz yed-i beyzā-yı Kelīmüz
Ṭūfān ise dünyā ğamı biz keşti-i Nūḥuz
5. Mollā okusun medresede şerh-i me‘ānī
Metn-i ḳadehi şun bize biz ehl-i şürūḥuz
6. Şūfī bizi sen cism gözüyle göremezsın
Aç cān gözin⁶⁰ eyle nażar gör ki ne rūḥuz
7. Pür-gūlara⁶¹ leb-beste görünmekteyüz ammā
Rindān-ı Mesīḥa-deme miftāḥ-ı fütūḥuz
8. ‘İsī-dem ü Rūḥī-laḳab u Hızr-hayātuz
Deryā-yı şıfat içre nihān gevher⁶²-i zātuz

⁵⁹ Bağdatlı Ruhi Divanı. TB.12/s.122.

⁶⁰ Pir-gūlara: bed-gūlara. BRD, s.193.

⁶² Nihān-ı gevher : gör ki ne. BRD, s.193.

[7b]

XI⁶³

1. Eyā nice bir devr ide bu çār ‘anāşır
Kim aña ne evvel ola ma‘lūm ne āhır
2. Gāh eyleyeler ‘ālem-i takarrubin seyrān
Gāhī olalar ‘ālem-i terkībde t̃ā’ır⁶⁴
3. Takrīrde çār ola ü nā-çār ola devri
Terkībe gelince se mevālīd ola zāhır
4. Bu cümle mezāhirden ola mu‘teber insān
İnsānuñ ola cümle tufeyli bu mezāhır
5. Nefsini bilenler getüre Hālīka īmān
Bilmezlere īmān getürenler diye kāfir
6. Kāfir ki yerün dūzaḥ ider cehliden eyler
Çün cehl ḥaḳīkatde ola küfr-i ‘aceb-sır
7. Dünyā vire cāhillere el kāmīl olanlar
Ayağda ḳala olmayalar ḥabbeye ḳādir
8. Çün cehlidedür zevḳ kemālī n’idelūm biz
Kāl ehli şafā eyleye ḥālī n’idelūm biz

XII⁶⁵

1. Şūfī ki riyā ile ider kendüyi mevşūf
Evḳāt-ı şerīfi ola taḳlīd ile maşrūf
2. Minberde ḥatīb ola vü maḥfilde mu‘arrif

⁶³ Bağdatlı Ruhi Divanı. TB.13/s.193.

⁶⁴ t̃ā’ır: sā’ır. BRD, s.193.

⁶⁵ Bağdatlı Ruhi Divanı. TB.14/g.193-194.

‘Âr eylemeye olduğına cehl ile ma’rûf

3. Âyîne-i albini kûdüret ide tîre
Revzenleri⁶⁶ feyz- i Hı ile olmaya mekûf
4. Cn u dilinüñ⁶⁷ revzenesi olmaya pür-nûr
D’im biri masûf ola anuñ biri meksûf
5. Cem ‘-i kûtüb itmekle ne mümkün ola vkîf
Esrr-ı Hdya k’ola ol müride mevûf
6. Ztunda ki sr-ı keml olmaya ardur
Y l-ı siyeh egnine giymi ya yeil ûf
7. ‘lemd e ki kmil eke ğam zevk ide chil
Yerden gökeden yûf baa ger dimeyem yûf
8. ûn Hı diyeni eyled iler zûlm ile ber-dr
Btıl sze ğz idelüm biz dai n-r

[8a]

XIII⁶⁸

1. Yuf rna dehrüñ ğül ü ğülzrna hem yuf
Ağyrna yuf yr-ı cefkrna hem yuf
2. Bir ıy ki mevûf ola keyfiyet-i amra
‘Ayyana yuf amrna ammrna hem yuf
3. Z-ıymet olunca n’idelüm ch u celli
Yuf anı atan dna ardrna hem yuf

⁶⁶ Rûzenleri: rûenleri. BRD, s.193-194.

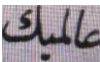
⁶⁷

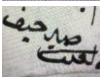
⁶⁸ Bağdatlı Ruhi Divanı, s.194.

4. Çün ehl-i vücūduñ yiri şahrā-yı ‘ademdir
Yuf kāf ile vü kāf ile-sālārına hem yuf
5. ‘Älemde ki bengīler ola vākıf-ı esrār
Hayrānına yuf anlaruñ esrārına hem yuf
6. ‘Ärif ki ola müdbir ü nā-dān ola muḳbil
İḳbālne yūf ‘ālemüñ⁶⁹ idbārına hem yuf
7. Çarḥ-ı felegün sa‘ dīne vü naḥsına şayd ḥayf⁷⁰
Kevkeblerinüñ sābit ü seyyārına hem yuf
8. Çün ola ḥarām ehl-i Ḥaḳḳa dünye vü ‘uḳbā
Cehd eyile ne dünyā ola ḥātırda ne ‘uḳbā

XIV⁷¹

1. Dünyā talebiyle kimisi ḥalkuñ⁷² emekde
Kimi oturup zevḳ ile dünyāyı yimekte
2. Yok derdine bir çāre ider mīr ü gedāda
Sen çekdüğün⁷³ ālāmı gerek şakla yürekde⁷⁴
3. A‘yān-ı cihāndan kerem umma anı şanma
Āśār-ı ‘atā ola ne pāşāda ne begde

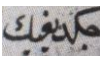
69

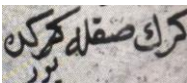
70

Mecmuada müellid şad ḡayf kelimesinden önce la‘net yazıp daha sonra üstünü karalamıştır.

⁷¹ Bağdatlı Ruhi Divanı. TB.16/S.194-195.

72

73

74

Gerek sakla yürekde: eger sakla eger de. BRD, s.126.

4. Maḥbaḥlarına aç varan âdem degenek yir
Derbānları var göz kapuda el degenekde
5. Bir devrde geldük bu fenā ‘āleme biz kim
Âṣār-ı kerem yok ne beşerde ne melekde
6. Ağyār vefādan dem urur yār cefādan
Âdemde vefā olmaya pes⁷⁵ ola köpekde
7. Evc-i felege başdı kadem cāh ile cāhil
Erbāb-ı kemālün yiri yok zīr-i felekde
8. Yā Rab bize er bulunup himmet ider mi
Yohsa günümüz böyle felāketle geçer mi

[8b]

XV⁷⁶

1. Virdik dil ü cān ile rızā hükm kazāya⁷⁷
Ġam çekmezüz uğrarsak eger derd ü belāya
2. Kōduḡ vaṭan[ı] ġurbete bu fikr ile çıkdık
Kim renc-i sefer bā‘iş ola ‘izz ü ‘alāya
3. Devr eylemedik yir komadık bir nice yıldır
Uyduḡ dil-i dīvāneye dil uydu hevāya
4. Olduḡ⁷⁸ ne yire varduḡ ise ‘ışka giriftār
Alındı göñül bir şanem-i māh-likāya

⁷⁵ Pes: vü.

⁷⁶ Bağdatlı Ruhi Divanı. TB.17/s.195.

⁷⁷ Dirdük dil ü cānile rızā biz bu kazāya. BRD, s.195.

⁷⁸ Divanda yer almamaktadır.

5. Bağdāda yolūñ düşse ger ey bād-ı seher-hīz
Ādāb ile var hizmet-i yārān-ı şafāya
6. Rūhīyi eger bir şorar ister bulunursa
Dirlerse buluşduñ mı o bī-berg ü nevāya⁷⁹
7. Bu maṭla‘⁸⁰ ġarrāyı okı ebsem ol andan
Ma‘lūm olur aḥvālımız erbāb-ı vefāya
8. Hālā ki biz üftāde-i ḥūbān-ı Dımışkuz
Ser-ḥalkā-i rindān-ı melāmet-keş-i ‘ışkuz

[9a]⁸¹

[9b]

47. Ġazel-i Luṭfī

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

1. Kerem ü luṭf [u] ‘ināyet idüp bir kez nazar kııl
Dil-i vīrānımı şād it mürüvvet merḥamet kııl
2. Ḥayl[i] zamāndur senüñ hecrüñ çeküp miḥnet-i ġam
Bārī inşāf eyle yüzüme karşı şevḳat kııl
3. Neçe demdir müjgānuñ eleminden bī-hūşdur göñül
Şabr u ḳārār idemez oldum hele baḳ bendeñe nazar kııl
4. Miyānuñ eleme aldı beni bu dehr-i fānide kim
Aşlā mecalüm ḳalmayup ḥākī-i bendeñe nazar kııl
5. Vaşluñ zevḳini aḡyār idüp vuşlat olmazsa
Hemān Luṭfī ḳuluñ terk-i diyār itmeden şevḳat kııl

⁷⁹ Nevāya: hevāya. BRD, s.195.

⁸⁰ maṭla‘: maḳṭa‘.

⁸¹ Bu sayfa boş bırakılmıştır.

48. Ğazel-i Luṭfî

1. Diyâr-ı ğurbete düşüp cânānumdan cüdā oldum
Cigerüm pür-ḥûn olup sevdâ-yı 'ışk ile perîşân oldum
2. Dâ'im luṭfın umarken göñül uğradı sevdāya
Şimdi iklîm-i âhirde zîr-i türâb oldum
3. Yâ Rab irişdür beni hıẓr-ı ḥayâtla cânānuma sen
Döymeز oldu göñül firâķına şabr-ı bî-mecâl oldum
4. İlâhî bād-ı şabāyla irkür bize ḥaberin yâ Rab
Cüdâlık yakdı vücûd-ı pür-ḥûnum kebâb oldum
5. Luṭfî-i bî-çâre kesmez ümîdin şâhım senden
Tevekkûldür dâ'im Ḥudāya şıdk-ı ihlâs oldum

49. Bâkî⁸²

[Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün]

1. Açılsa ğonce mânend-i leb-i la'l-i nigâr olsa
Şaçılma ḥurde-i pîrûze şahrâ sebzezâr olsa
2. Getürsem pendini bir bir yirine vâ'iz-i şehrüñ
Bahâr olsa nigâr olsa şarâb-ı hoş-güvâr olsa
3. Elinden sâķî-i dehrüñ ne kanlar yutduĝum görseñ
Açılma lâleveş dâĝ-ı nihānum âşikâr olsa
4. N'olur bî -rahm u sengîn-dil cefâ-ḥünend⁸³ ü ser-keşden
Göñüller alsa⁸⁴ şûḥ olsa dil-ber şîvekâr olsa

⁸² BD, g.452/s.274.

⁸³ Cefâ-ḥünend: cefâ-hû tünd. BD, g.452/s.274.

⁸⁴ Alsa: iñlese. BD, g.452/s.274.

⁸⁵ Alsa kelimesi vezni bozmaktadır.

5. Piyāle dönse ey Bākī yine gül derūni⁸⁶ görsek
Kenār-ı cūda ‘ayş itdükçe dil-ber der-kenār olsa

50. Bākī⁸⁷

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Ğoncayı dil-teng ider la‘l-i dūr-efşānuñ senün
Lāleye hoş reng ider gül-berg-i ħandānuñ senün
2. Serv ü şimşādı yürütmez ta‘n-ı bülbul bağda
Seyr idelden cılve-i naħl-i hırāmānuñ senün
3. Sāde-pehlū olmadum nāzūk-beden bir şūh ile
Başmayınca bağruma şemşīr-i bürrānuñ senün
4. Sāğar-ı la‘l-i leb-i cān-bahş-ı dil-ber devridür
Döndi ey cām-ı mey-i gül-reng devrānuñ senün
5. Nükte-i rengīn ile elfāzuñ ey Bākī revān
La‘l-i dil-berdür meger ser-çeşme-i cānuñ senün

[10a]

51. Müfred⁸⁸

[Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün]

Bir dil-beri sev ki belādur dimesünler
Bir bādeyi nūş eyle ki ħaṭādur dimesünler

52. Müfred

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Bī-tekellūf almağa her dem lebün den būseleri
Görmedüm ‘ālemde fīncān gibi kızgın müşteri

⁸⁶ Derūni: devrini. BD, g.452/s.274.

⁸⁷ BD, g.268/s.194.

⁸⁸ Nâbi ile Abdurrahman Paşa’nın müşterek gazellerinin ilk iki beyti.

53. Müfred⁸⁹

[Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

Her kimün kim dil-rübāsı on sekiz yaşındadır

On sekiz bin 'ālemün gavğāsı hep başındadır

54. Rubā'ī

[Mef'ülü mefā' ilü mefā' ilü fe'ülün]

Duydum seni ey meh-likā kim ne imişsin

Bildüm seni ey māh cāna cefā kim ne imişsin

Bu haṭ geleli 'arızuṇa daḥi güzelsin

Haṭṭuṇ yoğ iken pādişāhım āh ne imişsin

55. Müfred

[Mefā' ilün mefā' ilün fe'ülün]

Dirīgā bulmadım bir dost-ı muvāfiḳ

Muvāfiḳ şandugım çıkdı münāfiḳ

56. Ğazel-i Bāḳī⁹⁰

[Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün]

1. Yılda bir açılır⁹¹ ancaḳ şen olur bāğda gül
Ḳanı ol ḡonce-i ḥandān gibi şūḥ u şengül
2. Naḳşlar baḡladı nev-rūz hevāsında çemen
Eylesün ḥūb edālarla terennüm bülbul
3. Ruḥlarındur gül-i ter ḡonca leb-i mey-ḡunuṇ
Saṇa meyl itdi ḡönül bana gerekmez gül ü mül
4. Kendü başında degül mi niçün ol meh bilmez
Dil-i miskīne ne bend eyledüḡin ol kākül

⁸⁹ Beytin Hāverī'ye ait olduḡu tespit edilmiştir.

⁹⁰ BD, g.296/s.206.

⁹¹ Açılır: açılıp. BD, g.296/s.206.

5. Dūd-ı āhın yine Bākī şerāb-ālūd itdi
Yāre ‘arz eyledi bir dāne zer-efşān sūnbül

57. Müfred

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

Bunı okuyıcağ ey serv-i kāmēt
Ağasın bendeği emānet

[10b]

58. Ğazel-i Sultān Süleymān Rahmetu’llāhi ‘aleyh⁹²

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Halk içinde mu‘teber bir nesne yok devlet gibi
Olmaya devlet cihānda bir nefes şıhhat gibi
2. Saltanat didükleri ancak cihān gavğāsıdır
Olmaya taht u sa‘ādet kūşe-i⁹³ vahdet gibi
3. Kō bu ‘ayş u ‘işreti çün kim fenādur ‘ahiri⁹⁴
Yār-i bākī ister isen olmaya tāt at gibi
4. Olsa kumlar şağışınca ‘ömrünge hadd ü ‘aded
Gelmeye bu şīşe-i harc içre bir sāt at gibi
5. Gel hūner itmek dilerseñ iy Muḥibbī fāriğ ol
Olmaya vahdet maḳāmı gūşe-i ‘uzlet gibi

59. Müfred

[Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün]

Hağ geldi şanmağ o perīnün ‘izārına
Bir ḥāşīye yazıldı gülistān kenārına

⁹² MHD, g.3406/s.1676.

⁹³ Kūşe: dünyede. MHD, g.3406/ s.1676.

⁹⁴ ‘ahiri: ‘ākıbet. MHD, g.3406/ s.1676.

60. Müfred⁹⁵

[Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün]

Zamān hattı gelse yār luṭfun bī-girān eyler

Metā'in her kişi aḥşāma karşı rāygān eyler

61. Kemāl Pāşazāde Rahmetu'llāhi 'aleyh⁹⁶

[Fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün]

1. Maraž -ı 'ışkı gör şifā yirine
'Alıgör derdüni devā yirine
2. Baḡa sevdā-yı zülfün aḡir-i kār
Kara çul giydürür 'abā yirine
3. Çıkarayın gözümi görmez ise
Hāk-i pāyuḡı tūtiyā yirine⁹⁷
4. Bakmadın yüzüme geçüp gitme
Sög begim bārī merḡabā yirine⁹⁸
5. Müft-mesken şanur cihānı kişi
Naḡd-ı 'ömrin virür kirā yirine⁹⁹

62. Müfred

[Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

Günde biḡ kez ḡān-ı iḡsānuḡ çekilse 'āleme

Bu dil-i şeydā içün bir kez dimişsin kandaşur

⁹⁵ Beytin Nev'î'ye ait olduğu tespit edilmiştir.
Beytin vezni aksamaktadır.

⁹⁶ Kemal Paşazade Divanı. G.406/s.339.

⁹⁷ Bu beyit divanda 4.sıradadır.

⁹⁸ Bu beyit divanda 3.sıradadır.

⁹⁹ Divanda bulunan bir gazel mecmuada eksiktir:
Sînemün sırrı fâş olur yoksa

Çâk iderdüm teni kabâ yirine. KPZD, g,406/s.339

63. Müfred¹⁰⁰

Er iseñ ‘avratına inanma aḥī
‘Avrat āl itdi enbiyāya daḥi

[11a]

64. Ğazel-i Ḥayālī¹⁰¹

[Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

1. Bu k̄at k̄at k̄anla t̄olmuş dili cānāna t̄apşurdım
Vefā t̄ümārını bir gonca-i ḥandāna t̄apşurdım
2. Ḥadeng-i ğamzesi peykānuna göñlümde yir itdüm
Züleyḥāveş dirīġā Yūsuf[ı] zindāna t̄apşurdım
3. Bu göñlüm hüdhüdin Sīmurġa ergürdüm bi-ḥamdillāh
Elümde yazumı Sultān-ı ‘ālīşāna t̄apşurdım¹⁰²
4. Ter itdüm çeşme-i ḥūrşīdi ‘ummāna keder verdüm
Ayaġı topraġın çün dīde-i ‘ummāna¹⁰³ t̄apşurdım¹⁰⁴
5. Ḥayālī naḳşına bakup güşāde olmaġa dā’im
Bu şī‘r-i nāzenīnüm defter ü dīvāna t̄apşurdım

65. Müfred

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

Dest-pūs ne k̄adar k̄asd itdim ermez elim¹⁰⁵

Pāye olsun güzelim bār[i] ayāġuñ öpelim

66. Müfred

[Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün]

Ey raḥmet ile ḥalk̄a şatan kendüyi Loḳmān

¹⁰⁰ Vezin aksamaktadır.

¹⁰¹ Hayali Divanı, g.42/s.290.

¹⁰² Bu beyit divanda 4.sıradadır.

¹⁰³ ‘ummāna: giryāna. HD, g.42/ s.290.

¹⁰⁴ Bu beyit divanda 3.sıradadır.

¹⁰⁵ Vezin uymamaktadır.

Götün var ise eyle siküm derdine dermân

67. Ğazel-i Sānī

[Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

1. Dīdeden kıaddün ħayālī ola ħāṣā münkaṭı'
Serv olur mı cūydan ey naḥl-i bālā münkaṭı'
2. Kākülünden kesmedi göñlüm ta'alluḫ riştesin
Gitdi serden olmadı hergiz bu sevdā münkaṭı'
3. Nīl-i eşkim mıṣr-ı kūyuñda ḳo ṭuğyān eylesün
Bir zamān-ı dār olur elbetde cānā münkaṭı'
4. Gözleri yaşın şerāb itsün ħarābātı
Çün ola fıṣḳıyye-i bezm içre şahbā münkaṭı'
5. Kes her ağıyār-ı bed-gūyı kesilsün 'arbede
İster isen olduğun kūyuñda ğavğā münkaṭı'
6. Sānīyi kūyuñda öldürsen de kesmez nālesin
Hıç olur mı bāğdan Murğ-i hoş-āvāz münkaṭı'

[11b]

68. Ħayālī¹⁰⁶

[Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

1. Ħūblar sevdāsıdır 'ālemde maḥbūbu'l- ḳulūb
Ḥamdü'lillāh kim naşībüm oldı bu sevdā-yı ħūb
2. Yāre 'āşık geçdüğim ta'yīb ider ḫalk-ı cihān
Nā-bedīd itse raḳībi bārī settār'ül- 'uyūb
3. Her gün āhumdan benüm raḥm eylese itmeñ 'aceb

¹⁰⁶ Hayali Divanı, g.2/s.110.

Her günāhumdan beni pāk itse ġaffārū'z-zunūb

4. Mevlevī gibi felekler üstüne döner anuñ
Şems gibi başını 'aşık yolunda¹⁰⁷ kılsa toğ
5. Kānlu yaşıñla Hayālī gibi itmezsen vuzū'
Cāmi'-i Hāğda imām-ı 'ışka n'eylersin uyub

69. Müfred

[Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün]

Kişiye miñnet irişmek 'adūdan ġam degül ammā
Belā vü miñnet oldu[ru]r ki irse āşināsından

70. Müfred¹⁰⁸

[Mef'ülü mefā'ılü mefā'ılü fe'ülün]

Tenhā gidelüm seyr dimiş ol yüzi gülzār¹⁰⁹
Yahyā burada hātır-ı yārāna bākılmaz

71. Velehu¹¹⁰

[Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

1. Fakr ile faħr eyleyen dergāh-ı sultān istemez
Dūd-ı āhı sāyesinde tāk-ı eyvān istemez
2. Şol gedā kim kıldı istiğnā seririn tekyegāh
Künc¹¹¹-i bād-āverd ile taħt-ı Süleymān istemez
3. Mesned-i ħurşid[e] virmez künc-i tārikin gedā
Göz yuman [seyr-i] cihāndan mihr-i rahşān istemez¹¹²

¹⁰⁷ Yolunda: bu yolda. HD, g.2/s.110.

¹⁰⁸ Beytin Şeyhülislam Yahya'ya ait olduğu tespit edilmiştir. ŞYD, g.141/s.166.

¹⁰⁹ Seyr dimiş ol yüzi gülzar: seyre dimiş emr o şahun. ŞYD, g.141/s.166.

¹¹⁰ Hayali Divanı. G.1/s.194.

¹¹¹ Genc: ġonce. HD, g.1/s.194.

¹¹² Bu beyit divanda 8.sıradadır.

4. Nāz¹¹³-ı ğāmla dūd-ı āhını¹¹⁴ zūlmetinde ferd¹¹⁵ olan
Āfītābı kendüye şem‘-i şebistān istemez¹¹⁶
5. Şol gedā kim penbe¹¹⁷dāğın dem-a-dem tāzeler
Gül kıoparmaz şāhđan keşf¹¹⁸-i gülistān istemez¹¹⁹
6. İsteyen gelsün gečen geçsün şalādur ‘āleme
Pādişah-ı ‘ışk dergāhında derbān istemez
7. Ey Hāyālī bī-tekellūf hūn-ı dil nūş eyleyen
Minnet ile Hızır elinden āb-ı hāyvān istemez¹²⁰

72. Müfred

Dil-berūñ göñli akmaz dime ey dil aķar
Āteş-i ‘ışkı yakmaz dime yalvar yakar

[12a]

73. Müfred

[Fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn]

Her kaçan kılsa tebessūm ol perī-rū nāzđan
Hokķa-i yāķūtdan dūr göster[ūr] açmazđan

74. Müfred

[Fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn]

Ėonce ağızın açmak ister şīve ile nāzđan
Dürr-i dendānın saña seyr itdürür açmazđan

¹¹³ Nāz: nār. HD, g.1/s.194.

¹¹⁴ Divanda dūd-ı āhı yazmaktadır. Mecmuada dūd-ı āhını yazılması sebebiyle vezin aksamaktadır. G.1/s.194.

¹¹⁵ Zūlmetinde ferd: sāyesinde nūr. HD, g.1/s.194.

¹¹⁶ Bu beyit divanda 3.sıradadır.

¹¹⁸ Keşf: geşt: HD, g.1/s.194.

¹¹⁹ Beyit divanda 4.sıradadır.

¹²⁰ Divandaki 5. 7. ve 9. beyitler mecmuada eksiktir.

75. Müfred

Ġayre kul olmamak için bu dil-i āzāde
Muḥabbet-i ʿışkı imzāladı¹²¹ kādı-zāde

76. Müfred

[Fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün]

Şiʿrime kāfiye itsem nʿola gāhī māhı
Bir bahāne arardım almağa ʿAbdullāhı¹²²

77. Müfred

[Fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün]

Her ne deñlü olsa da ser-keş eger bir māh-rū
Kuvvet-i pāzūyı iqdāmıyla biz dām eyleriz

78. Müfred

[Mefāʿilün mefāʿilün mefāʿilün mefāʿilün]

Nedendür ki kaçan dil-ber bizi görse firār eyler
Meger ol şāh-ı ḥubānım gedādur deyü ʿār eyler¹²³

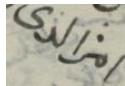
79. Müfred

Dimesün zinhār kimse gizlü rāzın dostına
Dostuñ dostı olur zira kim söyler dostına

80. Rubāʿī

[Feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün]

1. Bir elif çekdi yine sīneme cānān bu gice
Şan şarıldı bana bir serv-i ḥirāmān bu gice
2. Ayuñ on dördi gibi gice meclisde idüñ
Kanda aḥşāmlasın ey meh-i tābān bu gice

¹²¹

¹²² Vezin aksamaktadır.

¹²³ Mısranın vezni aksamaktadır.

81. Rubā'ī¹²⁴

[Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün]

1. Görse hüsniñ olur elbette her âdem 'âşık
Nice olmasun o meh-pāreye 'âlem 'âşık
2. E[h]l-i dil bâde vü dil-bersüz olur mı bir dem
O da Nef'î gibi hem şā'ir ola hem 'âşık

82. Müfred¹²⁵

[Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

Dem-i âhırde şanmañ menzirim zîr ü zeber itdim¹²⁶

Günâhum çokluğundan yirlere geçdüm hicâb itdim

83. Müfred

[Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün]

Dâr-ı dünyâ hoşdur ammâ 'âkıbet mevt olmasa

Zevk-i cennet hoşdur ammâ şiddet-i nâr olmasa

84. Rubā'ī¹²⁷

[Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün]

1. Eglenür¹²⁸ seyr-i ruhuñla fikr-i dil bayrâma dek
Yohsa eylerdi sefer zülfün ğamıyla Şâma dek
2. Şubh[a] dek küyuñ dolaşdum gül yüzün göstermedün
Çıkmaduñ ey mäh-ı tâbân bekledük ahşâm[a] dek

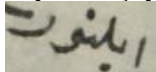
¹²⁴ Beyitlerin Nef'î'ye ait olduğu tespit edilmiştir. Nef'î Divanı, g.61/s.488.

¹²⁵ Beytin Eđerlili Tūrābî'ye ait olduğu tespit edilmiştir.

¹²⁶

¹²⁷ Beyitlerin Şeyhülislam Yahya'ya ait olduğu tespit edilmiştir. ŞYD, g.190/s.215.

¹²⁸

[12b]

85. Sulṭān Murād ḥalīdīne ḥilāfetihī

1. Āh ile şerḥa çekdüm sinemd[e] yāre düşmiş
Ḥ`āb içre yāre yāri görmüş nā-geh o yane düşmiş
2. Hıışm idüp ol şeker-leb söyledi acı sözler
Fālüm mübārek oldu baña sitāre düşmiş
3. Bir lahza kılmadı yād bu ḥaste nā-tüvānı
Dimedi ol ṭabībüm gör kim ne kāre düşmiş
4. Būstān-ı dehr[e] cānā uğradı bād-ı āhum
Āhum ḥarā yakdı başım bī-kāre düşmiş
5. Deryā-yı ışk içinde keştī-i dil gezerken
Ġam dirler ey Murādī o bir diyāre düşmiş

86. Müfred¹²⁹

[Mefā`ılün mefā`ılün mefā`ılün mefā`ılün]

Ḥuzūr-ı yāre varmağda dil-i `āşık kuşūr itmez
Eger bir dem cemālin görmese zīrā ḥuzūr itmez

87. Müfred

[Mefā`ılün mefā`ılün mefā`ılün mefā`ılün]

Dil-ber şikāyet eylemiş öpdı deyü elüm
Ṭokunmış olsa efendi hele ağzum dilüm

88. Nazīre-i Bākī¹³⁰

[Müstef`ılün fa`ülün müstef`ılün fa`ülün]

¹²⁹ Beytin Hāletī'ye ait olduğu tespit edilmiştir.

¹³⁰ Baki Divanı, g.216/s.171.

1. Pākīze-dil şafādan ruhsār-ı yāre düşmiş
Bir kaṭre şeb-nem olmuş bir lālezāre düşmüş
2. Būs u kenāruṅ özler ‘ışkuṅ ğamında diller
Zevrakları bu bahruṅ hep ol kenāre düşmüş¹³¹
3. Bundan ziyāde ‘āşık ferhunde-fāl olur mı
Rūz-ı ezelde kūr’a naḳş-ı nigāre düşmüş¹³²
4. Reşk eylesün zamāne Sulṭān Murād Hāna
Hep pertev-i sa‘ādet ol kām-kāre düşmüş¹³³
5. Eşküm götürdi gitdi kūyna cism-i zerdüm
Berg-i ḥazāne beṅzer bir cūybāre düşmüş¹³⁴
6. Hāk-i ḥarīm-i kūyuṅ bir lālezāre dönmiş
Hūn itdügün cigerler hep pāre pāre düşmüş¹³⁵
7. Kısmetde tır-i ‘ışkuṅ Bākīye oldu rūzī
Sehm-i sa‘ādet ol gün ol dil-figāre düşmüş¹³⁶
8. Farḳında ol siyeh per zıll-ı hümāya beṅzer
Hāk-kā bu kim yaraşmış ol tācdāre düşmüş

[13a]

89. Ğazel-i Bākī¹³⁷

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

1. Müje ḥaylin düzer ol ğamze-i fettān şaf şaf
Gūyiyā cenge girer¹³⁸ nīze-güzārān şaf şaf

¹³¹ Bu beyit divanda 3.sıradadır. BD, g.216/s.171.

¹³² Bu beyit divanda 5.sıradadır. BD, g.216/.171

¹³³ Bu beyit divanda 7.sıradadır. BD, g.216/s.171.

¹³⁴ Bu beyit divanda 2.sıradadır. BD, g.216/s.171.

¹³⁵ Bu beyit divanda 4.sıradadır. BD, g.216/s.171.

¹³⁶ Bu beyit divanda 6.sıradadır. BD, g.216/s.171.

¹³⁷ Baki Divanı, g.229/s.177.

¹³⁸ Girer: turur. BD, g.229/ s.177.

2. Seni seyr itmek için reh-güzer-i gülşende
İki cānibde durur serv-i hırāmān şaf şaf
3. Leşker-i eşk-i firāvān ile ceng itmek için
Gönderür mevclerin lücce-i ummān şaf şaf
4. Gökde efğān iderek şanma geçer hayl-i küleng
Çekilür kūyuña Murğān-ı dil ü cān şaf şaf
5. Cāmi‘ içre göre tā kimlere hem-zānūsın
Şekl-i sakḳāda gezer dīde-i giryān şaf şaf
6. Ehl-i dil derd ü gamuñ ni‘metine müstağrak
Dizilürler keremün ḥānına mihmān şaf şaf
7. Vaşf-ı ḳaddünle hırām itse ‘alem gibi ḳalem
Leşker-i satrı çeker defter ü dīvān şaf şaf
8. Kūyuñ etrāfına ‘uşşāk dizilmiş gūyā
Harem-i Ka‘bede her cānibe erkān şaf şaf
9. Ḳadrünjı seng-i muşallāda bilüp ey Bākī
Durup el bağlayalar karşıña yārān şaf şaf

90. Ğazel-i Nahīfī fermūd¹³⁹

[Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün]

1. Yā rab ‘aceb ol dil-ber-i mekkār gelür mi
Bu meclise ol ğonce dehān yār gelür mi
2. Bilmez mi ola bende olan ḥāhiş-i vaşlı
Müşṭāḳına ol āfet-i ğāddar gelür mi

¹³⁹ Vezin aksamaktadır.

3. Bî şevkiyle tûti-şıfat itmez mi tekellüm
Ol nağme-keş gülşen-i esrâr gelür mi
4. Seyr-i leb-i deryāya ne var eylese teşrîf
Eşk-i termîz görmege dildâr gelür mi
5. Gösterse ruḥ-ı maṭlabımız ṭali‘-i ğaddâr
Ben zâre ol âyîne-i dildâr gelür mi
6. Ağyâr ile ülfetler ider kıadrüni bilmez
Kıadrin bilene gör o sitemkâr gelür mi
7. ‘Arz eyledün eş‘âr ile aḥvâlî o mâha
Bilmem ki Naḥîfî bize güftâr gelür mi

91. Müfred¹⁴⁰

[Mef‘ülü fâ‘ilâtü mefâ‘ilü fâ‘ilün]

Her derd-i seḳâmete ḥazıḳ ṭabîb olur
İllâ marîz-i ‘ışka bulunmaz devâ bulur

[13b]

92. Ğazel-i Fuzûlî-i Bağdādî¹⁴¹

[Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün]

1. Ḥaṭṭ-ı ruḥsârıñ ider luṭfunda reyḥân ile baḥş
Ḥüsn-i şüretde cemâlün gül-i ḥandân ile baḥş
2. Cennet-i kūyuña zühd ehli münāsib diseler
Ne münāsib ki kılam bir nice nâ-dân ile baḥş
3. Yüzünge durmasun âyîne urup lâf-ı şaf[â]
Ne revâ mı¹⁴² kıla ḥürşîd-i dıraḥşân ile baḥş

¹⁴⁰ Beytin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

¹⁴¹ Fuzuli Divanı, g.45/s.408.

¹⁴² Revâ mı: revâ meh. FD, g.45/s.408.

4. Gerçi şimşâdda çok lâf-ı leâfet vardır
Yorulur eylese ol serv-i hırāmān ile bahş
5. Kılsa cān lâ'li ilen feyz yetürmek bahşin
Cānib-i lâ'lini tut ey gönül it cān ile bahş
6. Düşer od şem' diline bu sebebden ki kılur
Dil uzadup giceler ol meh-i tābān ile bahş
7. Şıfat-i hüsnüñ ider haste Fuzûlî ne 'aceb
Hüsni güftārda ger eylese Hāsān ile bahş

93. Müfred

[Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün]

Haṭṭ geldi deyüp hāṭırūña gelmesün 'ayār
Cāhil yüzine 'ārif ol ey dest-i perdedür

94. Müfred¹⁴³

[Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün]

Bir āteş-pāredür çün tıfl-ı dil bizden ırāğ olsun¹⁴⁴
Serāy-ı şehriyār-ı 'ışka virdüm bir çerāğ olsun

95. Nazīre-i Bākī¹⁴⁵

[Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün]

1. La'lünle cām yok yire eyler müdām bahş
İzhār-ı Hāk degülse garaż ḥod ḥarām bahş
2. Üstād elüne girmedi nā-puḥtedür henüz
Nāzük tenünle eylemesün sīm-i ḥām bahş

¹⁴³ Beytin Rağīmī'ye ait olduğu tespit edilmiştir.

¹⁴⁴ Vezin aksamaktadır.

¹⁴⁵ Baki Divanı, g.25/s.83.

3. Gül goncesinüñ olmadı mesmū‘ sözleri
La‘lünle eyledi gerçi mā-lā-keām baḥş
4. Bülbul nevā-yı nāleme kılmaz mu‘āraza
Zīrā getürmez ey yüzi gül her maḳām baḥş
5. Ḥüsnüñ katında toğmaduğa döndi her biri
Ḥurşīd ü māh eyler iken şubḥ u şām baḥş¹⁴⁶
6. Erbāb-ı ‘ışk ceng ider aşḥāb-ı zühd ile
Maḳşūd sensin eyleseler ḥāş [u] ‘ām baḥş¹⁴⁷
7. Bākī ferīd-i fenn-i suḥandur nizā‘ı kıo
İlzām idirler itme şakın iltizām baḥş

[14a]

96. Ğazel-i Fuzūlī¹⁴⁸

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

1. Felek ayırdı beni cevır ile cānānumdan
Ḥāzer itmez mi benüm nāle vü efgānumda
2. Oda yandırmasa bir şu‘le ile nüh felegi
Ne biter āteş-i āh-ı dil-i sūzānumdan
3. Ğam-ı pinhān beni öldürdi bu hem bir ğamdur
Gül-ruḥum olmadı āgeh ğam-ı pinhānumdan
4. Ben ne ḥācet ki kılam dāğ-ı nihānum şerḥin
‘Ākıbet zāhir olur çāk-ı girībānumdan

¹⁴⁶ Bu beyit divanda 6.sıradadır. BD, g.25/s.84.

¹⁴⁷ Bu beyit divanda 5.sıradadır. BD, g.25/s.84.

¹⁴⁸ Fuzulī Leyla ve Mecnun Mesnevisi, 715-723. beyitler. (718 ve 720. beyitler mecmuada yer almamaktadır.)

5. Cān eger çıksa tenümden eşer-i mihr ile
Eşer-i mihri saķınmañ ki çıkar cānumdan
6. Lütf idüben meger ey bād bu günden bile
Viresen bir haber ol serv-i hırāmānumdan
7. Ey Fuzūlī ğam-ı hicr ile perīşāndur hāl
Kimse āġāh degül hāl-i perīşānumdan

97. Rubā'ī

[Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

1. İtme 'arz-ı ihtiyāc ey dil şaķın her nā-kese
Pādişāhuñ var iken rızķın verici herkese
2. Raķmet deryāsına nisbet dü-'ālem kaķredür
Hāşelillāh yüzüñe 'aybuñ ura rızķuñ kese

98. Beyt¹⁴⁹

[Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

Raķīb āzār ider yār eşigünde secde eylesem
Yüzüme yapuşur gūyā ğubār-ı kūy-ı dil-berdür

99. Ğazel-i Fehmī

[Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

1. Dilde sevdā-yı hayāl-i yārdur eglencemüz
Būy-ı 'ıtr-ı zülf-i 'anber yārdur eglencemüz
2. Hūn-ı dil nūş eylerüz yād-ı leb-i dildār ile
Şadr-ı 'işret-hāne-i hammārdur eglencemüz
3. Āteşin dāġıyla şaķn-ı sīnem oldu lālezār
Şimdilik bu resme bir gülzār ider eglencemüz

¹⁴⁹ Beytin Baki'ye ait olduġu tespit edilmiştir. BD, g.149/s.142.

4. Pîr-i Ken‘ân-şîfat dîdâr-ı Yûsufdan cüdâ
Künc-i ğamda şûret-i dîvârdur eglencemüz
5. Tarh idüp mecmû‘a-ı ebyât u eş‘ârı bugün
Şî‘r-i Fehmî-yi şeker-güftârdur eglencemüz

100.

Naşîhat¹⁵⁰

[Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün]

1. Ey göñül tã‘at-ı bârîde şakın itme kuşûr
Sen de istersen eger ravza-i cennetde hûr
2. Tatalum şimdi Süleymân-ı zamân olmışsın
‘Âkıbet yise gerek ten-i fersûdeni mûr

[14b]

101.Rûh[î]-i Bağdâdî¹⁵¹

[Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]

1. Devreden peymâne-i mihr ü vefâ eksilmede
Kalb-i ehl-i hâlden zevk u şafâ eksilmede
2. Dem-be-dem yüz tutmada meclis perîşân olmada
Encümenden bâde-i ‘işret-fezâ eksilmede
3. Sâz u söze kalmadı evvelki gibi meylimüz
Ya‘nî dilden ârzû başdan hevâ eksilmede
4. Tab‘ı kılmağda ğubâr-âlûd cevır-i rûzgâr
[Şafvet]-i âyine-i ‘âlem-nümâ eksilmede
5. Bâdedür gerçi devâ-yı derd ü ğam ammâ ne sûd
Devrimüzde ehl-i derd artup devâ eksilmede

¹⁵⁰ Beyitlerin Ubeydi’ye ait olduğu tespit edilmiştir. UBD, s.239.

¹⁵¹ Bağdatlı Ruhi Divanı, s.150-151.

6. Ey dirigā ekşeri ḥalkuñ cefā üstindedür
Bu vefāsuz dehrde ehl-i vefā eksilmede
7. Geçmede vaqt-i şebāb u gelmede eyyam-ı şeyb
Gitmede dilden şafā gözden cilā eksilmede
8. Hāl-i ‘ālem¹⁵² āh kim olmak da bir yüzden daḥi
‘Adl ü şıdk fırқа-i mīr ü gedā¹⁵³ eksilmede
9. Olmada mihr ü muḥabbetden müberrā ḥaş u ‘ām
Cem‘ olup aḡyār u yār-ı bī-riyā eksilmede
10. Kisvet-i faqr u fenāya girmede ḥalk-ı cihān¹⁵⁴
‘Ārif-i bi’llāh olan ehl-i fenā eksilmede
11. Āb-ı raḥmet gökden inmez yer yüzi gülmez iken
Ḥalka gūyā şefkat-i arz u semā eksilmede
12. Bir ‘aceb ḥāletdeyüz¹⁵⁵ rıf’ātda hep ehl-i ḥilāf
Ḳavline fi’li muṭābık¹⁵⁶ eşdikā eksilmede
13. Cāhilūñ ḳadr-i teraḳḳīde temāşā bundadur
Kāmilūñ āsāyişi şubḥ u mesām eksilmede
14. Ḳāni‘ olmazlar cihānda olsalar Ḳārūn-ı vaqt
Aḡniyānuñ tīre ḳalbinden ḡinā eksilmede
15. Ekşeri ḳādīlaruñ rüşvet tarīḳin tutmada
Ḥürmet-i şer‘-i Resūl-ı müctebā eksilmede

¹⁵² Ḡal-i ‘ālem: ḡalk-ı ‘ālem.

¹⁵³ Gedā: livā.

¹⁵⁴ Kisvet-i faqr u kabāyı tırmayup girmek de ḥalk.

¹⁵⁵ Ḡaletdeyüz: ‘ālemdeyüz.

¹⁵⁶ Muṭābık: muvāfık.

16. Kendi hālinden degül hoşnūd şimdi kā'ināt
Hak Ta'ālānuñ kâzāsına rızā eksilmede
17. Derdimüz şerh itmege bir yār-ı şādık bulmaduk
Hayf kim gitdükce yārān-ı şafā eksilmede
18. Binde bir nazm ehlinüñ nazmında hālet kılmadı¹⁵⁷
Şā'irān hālet-efzā cā-be-cā eksilmede
19. Gevher-i baħr-ı suħan ayakda mānend-i ħarf¹⁵⁸
Şā'irüñ kadrin bilür ehl-i şefā¹⁵⁹ eksilmede
20. Bir dükenmez rızkdur o [zād-ı] kanā'at 'ārife
Yohsa ħalkuñ āb u tābı¹⁶⁰ dā'im eksilmede
21. Hāzret-i Hākdur terakķiden tenezzülden beri
Laħza laħza yohsa artup māsivā eksilmede
22. Artuk eksik sözi ko ħatm-ı kelām it ebsem ol
Çekme ğam ger olsa kadrüñ Rūhīyā eksilmede

[15a]

102. Ğazel-i Bākī¹⁶¹

[Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

1. Āsitānuñ ħākidür firdevs-i a'lādan ğaraż
Kāmetüñdür ravza-i cennetde Tübādan ğaraż
2. Mürdeler ihyā ider enfās-ı müşgīnüñ senüñ
Nuṭq-ı cān-baħşuñdur i'cāz-ı Mesīhādan ğaraż

¹⁵⁷ nazmında ğālet kılmadı: şirinde ğālet görmezüz.

¹⁵⁸ Ğarf: ħazef.

¹⁵⁹ Ehl-i şefā: ehl-i seħā.

¹⁶⁰ Tabı: nānı.

¹⁶¹ Baki Divanı, g.221/s.174.

3. Sīm-i eşküñ yolına Һarc eylemekden aғlama
Yā nedür ey ‘āşık-ı şūrīde dünyādan ғараž
4. Ārzū-yı cılve-i naһl-i revānuңdur senüñ
Bāğda seyr-i Һıram u serv-i bālādan ғараž
5. Bākıyā dil mülkini dil-ber niçün tārāc ider
Pādışāh olan nedür şehrini yaғmadan ғараž

103. Müfred

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Zār olup kılmaқ Һafes içre maһal tūṭilere
Қарşu söyler dā‘īmā mir’āt-ı rüy-ı dil-bere

104. Müfred¹⁶²

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

Yār açılsa biraz bāde-i nāb olsa bize
Gelse sākī sebep-i def‘-i Һicāb olsa bize

105. Ğazel-i Nābī Efendi¹⁶³

[Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün]

1. Bülbül şanur ol ғonce-ı ra‘nā kimi görse
Pervāne bilür şem‘-i şeb-ārā kimi görse
2. Resm-i edebin gör bu қadar dürr-i güherle
Rū-māle gelür pāyine deryā kimi görse
3. Bī-Һüde degül büy-ı Һaқıkat ṭāleb eyler
Bir kez doқunur bād-ı sebük-pā¹⁶⁴ kimi görse

¹⁶² Beytin Şeyhülislam Yahya’ya ait olduğı tespit edilmiştir. ŞYD, g.307/s.332.

¹⁶³ Nābī Divanı, g.793/s.950.

¹⁶⁴

4. Mey-keşlere ta‘līm idüp olmasa kaçdı
Baş egmez idi zīde-i mīnā¹⁶⁵ kimi görse

5. Mümkün mi miyānını görüp açmaya āgūş
Ol kāfir ider şekl-i çelīpā kimi görse

6. Ahvāl-i Felātūn ider humda bedīdār
Bu meykede içre ham-şahbā kimi görse

7. Hicrānla dem-beste olursa n’ola Nābī
Tūtī olur¹⁶⁶ ol āyīne-i gūyā kimi görse

[15b]

106. Kıt‘a¹⁶⁷

[Fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn]

1. Böyle mest-i tāze bī-pervā niyāz itmek de güç
Şabra tākāt kalmadı ifşa-yı rāz itmek de güç

2. Dest-i hasretle girībān-ı taḥammül oldu çāk
Ağlamak da müşkil ammā cān fedā itmek de güç

107. Kıt‘a

[Fe‘ilātūn fe‘ilātūn fe‘ilātūn fe‘ilūn]

1. Yine diş yāresi var sīb-i¹⁶⁸ zenaḥdānında
Yine şeftālū yimişler gibi būstānında

2. Gice āgyār ile mey içdüğine şāhiddür
Uyhıusuzluk eşeri nergis-i mestānında zātī

¹⁶⁵ Zīde-i mīnā: bezmde mīnā. Nabi Divanı, g.793/s.950.

¹⁶⁶ Tūtī olur: tūtīdür ol. Nabi Divanı, g.793/s.950.

¹⁶⁷ Beyitlerin Mezāki’ye ait olduğu tespit edilmiştir. Mezaki Divanı, g.41/

¹⁶⁸ -i: u Mt. Anlam gereği değiştirilmiştir.

108. Müfred¹⁶⁹

[Mef'ülü mefâ'ilün mef'ülü mefâ'ilün]

Meyhâne-i ışık içre ben bir ıtolu kıaldurdum
Bir çengi güzel¹⁷⁰ sevdim sermāye-yi çaldurdum

109. Müfred

Nice bir yařlanursın gūřesini medresenūñ
Uř gidelüm mey-hāneye okķa benüm medre senūñ

110. Kıt'a

[Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün]

1. Cānā yolunda ölmege lāyık degül miyem
Kurbānuñ oldıgum saña 'āřık degül miyem
2. Sen āfitāb-ı tāze göñül müşrif-i niyāz
İnřāf olunsa saña muvāfık degül miyem

111. Müfred

[Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün]

Muřhaf-ı hūsnūñi ta'līm idicek hā'ce-i 'ıřık
Haıtt-ı ruhsārına geldükde didi tır burada

112. Müfred¹⁷¹

[Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün]

Söz açsam 'ışık-ı dil-berden günāha meyl ider dirsın
Sen [ey] řūfı bir aķmaķsın sözi kūnından aķlarsın

113. Müfred

[Fâ'ilātün fâ'ilātün fâ'ilātün fâ'ilün]

Āteř-i 'ıřıkıñla cānā nitekim yakduñ beni
Vech-i meřrūh üzre ben de der-kenār itsem seni

¹⁶⁹ Beytin Zati'ye ait olduğu tespit edilmiştir. ZD 2.cilt, g.979/s.483.

¹⁷⁰ Güzel: güzeli. Mt. Vezin gereği değiştirilmiştir.

¹⁷¹ Beytin Nev'izāde Atayı'ye ait olduğu tespit edilmiştir.

114. Müfred

[Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün]

Leb-i la' l üzre şanmañ hañ gelüp hüsne bahā gitdi
Baña bir 'āşık olsa dimeden ağzumda tüy bitdi

115. Müfred¹⁷²

[Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün]

Seni kim ehl-i devletden zühür itdükde ednāya
Nice dem bārī muhtāc olmaya bir dañi a' lāya

[16a]

116. Zātī¹⁷³¹⁷⁴

[Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

1. Ey kitāb-ı hüsne kaşı besmele
Hağ budur ki 'ışk müşkil mes'ele
2. 'Āşık odur yağa āhı her gice
Ey melek mülk-i felekde¹⁷⁵ meş'ale
3. Leblerün baña okutsa emşile
Ben de şorsam düşdügünce mes'ele
4. Yolda gördükçe beni düşnām ider
Yār yoldan taşra iş itmez hele
5. Tuñfe iltün Zātī-i dil-hasteye
Ol tabīb-i cāna şāyet hoş gele

117. Kıt'a

¹⁷² Beytin vezni aksamaktadır.

¹⁷³ Zati divanı 3.cilt. g.1382/s.241-242.

¹⁷⁴ Divandaki 3 ve 6. Beyitler mecmuada yer almamaktadır.

¹⁷⁵ Felekde: melekde.

[Mefā'ılün mefā'ılün fe'ülün]

Kişi mālîk olup bir dil-rübāya
Kuçup anı irişmezse şafāya
Yakīn bil kim ya ol kimse velīdür
Yāhūd zencīrle uralı delīdür

118. Ğazel-i Mā'ılī

[Mef'ülü mefā'ılü mefā'ılü fe'ülün]

1. 'Ahdine vefā itmeyicek şāh ne müşkil
Nālān idügin bilmez ise vāh ne müşkil
2. Hep anuñ içün hāk ile yeksān olasın sen
Bir gün yüzine bakmaya ol māh ne müşkil
3. Geh saña mürüvvet yüzini göstere ol yār
Bīgāne-şifat hışm ide geh gāh ne müşkil
4. Kan ağlamadan dīdelerüm hep şeb-i fūrkat
Tā şubha degin nāle-i sehergāha¹⁷⁶ ne müşkil
5. Sen kul olasın Mā'ılī ol yāre dem-ā-dem
Kadrini senün bilmeye bi'llāh ne müşkil

119. Müfred¹⁷⁷

[Fā'ılātün fā'ılātün fā'ılātün fā'ılün]

Kış irişdi ocağ-ı mihrābına yüz tutdı halk
Ey dirīgā ehl-i İslām oldu hep āteş-perest

[16b]

120. Ğazel-i Fedāyī

[Fā'ılātün fā'ılātün fā'ılātün fā'ılün]

1. Seyre çıkıdı lāleler şahn-ı serāy-ı gülşene

¹⁷⁶Sehergāha kafiye gereği düzeltilmiştir. Vezin aksamaktadır.

¹⁷⁷Beytin Mesīhî'ye ait olduğu tespit edilmiştir.

Şan Kızılbaş ordusu kondı fezā-yı gülşene

2. Cām-ı mey güldür sürāhī gulgulı bülbül aña
Sākiyā bezm-i maḥabbet döndi cā-yı¹⁷⁸ gülşene
3. Ka'be-i kūyuñ tavāfin ey yüzi kıbleme senüñ
Merve ḥaqqı virmezem yüz biñ şafā-yı gülşene
4. Rāh-ı gülzār-ı maḥallünde gören āhım yilin
Benzedür ey gonce-leb anı şabā-yı gülşene
5. Sākiyā faşl-ı bahār oldı Fedāyī vaḳtidür
Murğveş dil virse bezm-i dil-güşā-yı gülşene

121. Rubā'ī

[Mefā'ılün mefā'ılün fe'ülün]

Sözün ardın öñin fıkır eyle gel var

Götürüp kendüñi yābāne atma

Ḥacālet ḥāşıl idersin şonunda

Nişān gözle oқы yābāne atma

122. Beyt

[Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün]

Tedārük gör ḥuşūline merāmuñ eyleme ḡaflet

Nedāmet fā'ide itmez kaçan kim fevt ola furşat

123. Ğazel-i Vaḥdeti¹⁷⁹

[Fe'ılātün fe'ılātün fe'ılātün fe'ılün]

1. Kendüñi bil ki ḥaqqat pederün Ādemdür
Aşl u nesl ü nesebüñ mü'min isen ḥātemdür

¹⁷⁸ Cā: şafā vezin gereği değıştirilmiştir.

¹⁷⁹ Vaḥdeti Divanı, g.14/s.52.

2. Yüz ki¹⁸⁰ ol muşhaf-ı Hâkdur ki anı yazdı kadīm
Sözün ol mürdeleri zinde kılan hoş demdür
3. İbn-i vakt ol dem idüp âdem iseñ bil bu demi
Ki bu demden ğaraž-ı tām hemān bir demdür
4. Koma elden etegin pīr-i muğānuñ haber al
Âdemi âdem iden dünyede bir hem-demdür
5. Mü'minünñ kalbi imiş Vaḥdetiyā Ka'be-i Hâk
Ma'rifet anda hemān kevşer ile zemzemdür

124. Rubā'ī¹⁸¹

[Mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün]

1. Söz altundur göñül dürcinde derc it
Terāzūya ur andan sonra harc it
2. Terāzūsıdur anuñ 'aql-ı kāmīl
Ne bilsün anı her nādān u cāhil

[17a]

125. Pādişāh-ı 'ālem-penāh

[Mef'ülü mefā'īlū mefā'īlū fe'ülün]

1. Būstāna girüp nāz ile cānāne şalındı
Öğretmek içün serv-i hırāmāna şalındı
2. Aldandı göñül Murğī yine dāne-i hāle
Ağa düşüben zülf-i perīşāne şalındı
3. Dīvānelenüp turra-i dildāra şarıldum

¹⁸⁰ Yüz ki: yüzün. Vahdeti Divanı, g.14/s.52.

¹⁸¹ Beyitlerin Kemal Paşazade'ye ait olduğu tespit edilmiştir. KPZD, s.396.

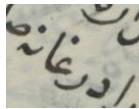
Geldi didi cān-bāzdur urġana¹⁸² şalındı

4. Kırbān olayın kim ki dir ol kaçsı kemāna
Atıldı hemān ok gibi yābāne şalındı
5. Oldukça¹⁸³ hevā başda maḥabbetle Murādī
Tırmadı bir keştī-i ten ‘ummāne şalındı

126. Nazīre-i Bākī Sellemehu’llah¹⁸⁴

[Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün]

1. Reftāre gelüp naz ile cānāne¹⁸⁵ şalındı
Eyā ne belādur ki yine cāne şalındı
2. Eglendi biraz kıaddi hevāsıyla çemende
Dil Murgı konup serv-i hırāmāne şalındı
3. Şemşīri ki bu sīne-i pür-dāġa şalupdur
Bir āb-ı revāndur ki gülistāne şalındı
4. Şalındı yürek za‘fla sinemde kaçan kim
Güşındaki ol gevher -i yek-dāne şalındı¹⁸⁶
5. Kūyında revān eyledüğüm eşk-i muḥabbet
Kevşer suydur ravza-ı Rızvāna şalındı¹⁸⁷
6. Allāh onara düşmeye girdāb-ı belāya
‘Işkuṇda göñül zevraķı ‘ummāne şalındı

182

183 Oldukça: Ālūde oldukça. Mt. Vezin gereġi çıkartılmıştır.

184 Baki Divanı, g.510/s.298.

185 Cānāne: mestāne. BD, g.510/s.298.

186 Bu beyit divanda 5.sıradadır. BD, g.510/s.298.

187 Bu beyit divanda 4.sıradadır. BD, g.510/s.298.

7. Bākī görelüm n'olsa gerek dest-i kazādan
Şeh-bāz-ı dil ol kebk-i hırāmāne şalındı

[17b]

127. Ğazel-i 'Alī¹⁸⁸

[Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün]

1. 'Aqlum tağılur zülf-i siyehkārūña baqsam
Bağrum delinür la'l-i güher-bārūña baqsam
2. Nutkum tutilur şive¹⁸⁹-i güftārūña baqsam
Şabrum gider evzā'uña eṭvārūña baqsam¹⁹⁰
3. Gönlüm talabur āteş-i ruḥsārūña karşı
Cānum sevinür şive-i reftārūña baqsam¹⁹¹
4. Toymaz gözüm olmaz yine gönlüm mütesellī
Ben her ne kadar şevk ile dīdārūña baqsam
5. 'Alī gibi karşıñda gözüm gönlüm mütesellī¹⁹²
Geh zülfüne geh nergis-i mestānuña¹⁹³ baqsam

128. Müfred¹⁹⁴

[Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün]

Çükün oḥşamayınca dil-berün ref'-i hicāb olmaz
Kapunun mandalın kaldırmayınca feth-i bāb olmaz

129. Müfred

Dil-berün ḥüsni gibi meyli gerekdür yārine
Yohsa çok şüretler yāzārlar kilīsā dīvārına

¹⁸⁸ Gelibolulu Mustafa Ali Divanı. G.891/s.938.

¹⁸⁹ Şive: lezzet. GMAD. G.891/s.938.

¹⁹⁰ Bu beyit divanda 3.sıradadır. GMAD. G.891/s.938.

¹⁹¹ Bu beyit divanda 2.sıradadır. GMAD. G.891/s.938.

¹⁹² Mütesellī: açılma. GMAD. G.891/s.938.

¹⁹³ Mestānuña: bīmārūña. GMAD. G.891/s.938.

¹⁹⁴ Beytin Nev'izāde Atāyī'ye ait olduğu tespit edilmiştir.

130. Ğazel-i ‘Atāyī¹⁹⁵

[Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün]

1. Hā‘b üzre iken kuçdı dimişsin o miyānı
Hayr ola düşüñse eger ey Yūsuf-ı şānı
2. Bī-çāre olup derd ile kalmadı mecālüm
Sākī berü gel kılduralum rıtl-ı girānı
3. Teb- hāle degül cān ile hemşiredür ol leb
Gördükde dil-i zārı hemān kaynadı kanı
4. Hakkā ki eger ‘āşık[ına] rast gelür-[i]se
Kālā-yı vişāle vire naqd-i dil ü cānı
5. Şeftālū ricā itdüm idi yolda ‘Atāyī
Ol naḥl-ı revān didi degül şimdi zamānı

131. Müfred

[Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

Gözüm yaşını baḥr itdi firākuñla cüdālıkdan
Senünle kanı a žālim şu şızmazdı aramuzdan

[18a]

132. Taḥmīs-i ‘Ubeydī Çelebī Raḥmet’ullāhi ‘Aleyh¹⁹⁶

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

I

1. Her¹⁹⁷ dem elden kımayup bir ruḥ-ı gül-nār etegin
Tıtagör āb-ı revān gibi çemenzār etegin
Tıtma zāhid gibi zühdüñ hele zinhār etegin

¹⁹⁵ Nev‘izāde Atāyī Divanı. G.244/s.254.

¹⁹⁶ Ğazel-İ Muğıbbī Tağmis-i ‘Ubeydi. UD. Tahmis s.63

¹⁹⁷ Bir: her. Ubeydi Divanı, T.2/ s.63.

Yine¹⁹⁸ gūş itme dilā alma ele ‘ār etegin
K̄o ne dirlerse disünler tuta gör yār etegin

II

2. Rāh-ı ‘ışkından nigāruñ şu kadar çekdüm elem
K̄almadı görmedüğüm guşsa vü endūh u sitem
K̄ana gark̄ olsa gözüm yaşı ‘aceb mi her dem
Baña her lahza gelür derd ü belā miḥnet¹⁹⁹ ü ğam
Müşkil işdür kişi kim tuta sitemkār etegin

III

3. İtmege gülşen-i ‘ālemde dilā ‘ayş u tarab
Bulmad[um] bir gül-i bī-ḥārī idüp sa’y u taleb
Ben çeküp derd ü hezār²⁰⁰ u ğam u endūh u ta‘ab
Müdde‘ī dāmen-i dildāra irişse ne ‘aceb
K̄anda kim açıla gül tutar anuñ ḥār etegin²⁰¹

IV

4. Ğam-ı ebrūsı ile kaddün eger olsa hilāl
Tākatūñ taḳ oluben za‘f seni itse ḥayāl
‘Arz-ı ḥāl eylemege k̄almasa güftāre mecāl
Ḥāˆbda yāri görüp fırsat ile būsese al
Uyanup ḥışma gelürse k̄oma inkār etegin

V

5. Ey ‘Ubeydī dil-i pür-ğamda şafā k̄almadı hīç
Ol perī itmedügi cev̄r ü cefā k̄almadı hīç
Çekmedüğüm bu cihān içre belā k̄almadı hīç
Ey Muḥibbī benī ādemden vefā k̄almadı hīç
Sende Mecnūn şıfat tūt yürü tağlar etegin

133. Müfred²⁰²

[Fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn]

¹⁹⁸ Yine: pend. UD. T.2/ s.63.

¹⁹⁹ Miḥnet: guşsa. UD. T.2/ s.63.

²⁰⁰ Hezār: belā. UD. T.2/ s.63.

²⁰¹ K̄anda kim açıla gül tutar anuñ ḥār etegin: k̄anda bir gül açıla tuta anuñ ḥār etegin. UD. T.2/ s.63.

Oluben: olup. UD. T.2/ s.63.

²⁰² Beytin Seyfī’ye ait olduğu tespit edilmiştir.

Büy-ı lutfundan haber virdi gibi bād-ı şehir
Gül kulağ tutmuş şabāya ağzın açmış gonceler

134. Müfred²⁰³

[Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün]

'Aceb bilsem niçün vīrān ider dil şehrini dil-ber
Hemīşe şāhlar hōd mülkini ma'mūr olduğun ister

[18b]

135. Taḥmīs-i Makālī Ġazel-i Efḡanī

[Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün]

I

1. Şikāyet rūzgārumdan ki bir dem olmadum hoşnūd
Figān baht-ı siyāhumdan ki kılmaz ṭālī'üm mes'ūd
Yumuldı gonce-i bahtum elümde cām-ı ġam-fersūd
Bu ḥāristān-ı 'ālemde açılmazsa gül-i mes'ūd
Ne ġam ey bülbül-i cān çünkü gülzār-ı 'adem mevcūd

II

2. Zemīn-i dilde eşcār-ı maḥabbet çünkü şaldı bīḥ
Kāzādan başuma her berg ü bārı oldı bir tevbīḥ
Siyāsetgāh-ı 'ışkuḡda senūḡ ey gözleri mirrīḥ
Urupdur başuma cellād-ı ġamzeḡ kızmış mīḥ
Gözümde uçları çıkdı degül müjgān-ı ḥūn-ālūd

III

3. Seni bu ḥüsn ile kim görse āh-ı derdnāk eyler
Girībānın çeküp gül gibi ol dem çāk çāk eyler
Beni sūnbül saçuḡ sevdāları āḡir helāk eyler
Ruḡuḡda ḥāl-i yektāḡ ile baḡs-i iştirāk eyler
'Aceb mi ehl-i Hind oda yaḡarsa kāfīr oldı 'ūd

IV

4. Belā bezminde nār-ı ġam yaḡup baḡrum kebāb itdi
Akıtdı kanlu yaḡum 'aks-i la'lūḡle şarāb itdi

²⁰³ Beytin Şeyhülislam Yahya'ya ait olduğu tespit edilmiştir. ŞYD, g.57/s.82.

Ḳomadı yir yaşum rūy-ı zemīni ġarḳ-ı āb itdi
Ne zālimdür ġam-ı 'ıṣḳuṇ beni yaḳdı ḥarāb itdi
Anuḡ'çün dūd-ı āhum oldı yir yir göklere memdūd

V

5. Maḳālī la'l-i dil-ber var iken yaḳūt-ı aḥmerden
Yudum el çeşme-i āb-ı ḥayāt u bāde-i terden
Ne olur cām-ı cism-i Cemşīd ü mi'rāt-ı ḥāverden
Tecellā-yı şafā-yı şayḳal it mi'rāt-ı ḥāverden
O māhuḡ 'aks-i ḥüsnidür Fiġānī mā-huve'l-maḳşūd

136. Müfred

[Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün]

Ža'f ile helāk eylemiş ol şūḥ-ı cihānı
Ṭutsam yir [i]düm ḥāşılı bir gün Ramazānı

137. Müfred²⁰⁴

[Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

Çekmege çeşm-i 'alīle kuḥl içün izüḡ tozın
Bulmaduḳ sultānumızı ḥāk-i pāye uğraduḳ

[19a]

138. Rubā'ī

[Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün]

1. Ḥudāvendā Ḥudā ḥaḳḳı ḳuluḡ ḥidmetde şādıḳdur
Ne dirse ḳo disün a'dā sözi hep nā-muvāfiḳdur
2. Ṭotalum ki evinde mücrimi ġüstāḥ [u] fāsıḳdur
Velī cürmin bilen 'abde 'itāb itmek ne lāyıḳdur

139. Rubā'ī

[Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

1. Anı kim Ḥakīm-i ezel taḳdīr ider

²⁰⁴ Beytin Derzi-zāde Ulvī'ye ait olduġu tespit edilmiştir. G.297.

2. K ul kaan tedb r ile tağy r ider
Ol i e kim  avn-ı nu ret-i Hakk ider
Anı bozma  fikrini a ma  ider

140. M fred²⁰⁵

[Mef  l n mef  l n mef  l n mef  l n]

Sel m m  adl   d d ile yeter benden sa a t r h
Bil rsin b k   almad  cih n m lki S leym na

141. M fred

[Mef  l n mef  l n fe  l n]

Sel mu  geldi c mle h   u   ma
Dir ğ  degmed k biz bir sel ma

142. M fred²⁰⁶

[Fe  l t n fe  l t n fe  l t n fe  l n]

T zelikte la abu   e m-i siy h olsa ne s z
 a alu  gelicek y z ne dirler  ara g z

143. M fred

[F  l t n f  l t n f  l t n f  l n]

D  de g rd m d n gice  oynuma girdi  f t b
Ey kem n-ebr  anı va lu la ta  b r eyled m

144. M fred

[F  l t n f  l t n f  l t n f  l n]

 ihresinde g rinen  anma  o h nin   de  n
    k n  urb n iderken    ram   bir  atre   n

145. M fred²⁰⁷

[Fe  l t n fe  l t n fe  l t n fe  l n]

²⁰⁵ Beytin Cevheri ye ait olduğu tespit edilmi tir.

²⁰⁶ Beytin 2.mısrası aksamaktadır.

²⁰⁷ Beytin Behi ti ye ait olduğu tespit edilmi tir. BHD, g.544/s.484.

Az mıdur yoḥsa behā'-i leb-i la'lün çok mı
Be hey āfet biricik söyleye ağzuñ yok mı

146. Müfred

[Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

Şol kara zülfün gibi [ey hūr]²⁰⁸ şalındum boynuña
Yā beni al kıoynuña yāḥūd günāhum boynuña

147. Müfred

[Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

Şatma ey ḥā'ce nebāt-ı ḥamevīden²⁰⁹ bize hīç
Leb-i dil-ber var iken var şekerin ez şuyun iç

148. Müfred

[Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün]

Tenāsüb n'eyler a'dāyı gerekse intisāb olsun
Gerekmez hercāyī [çün] gerekse āfitāb olsun

149. Müfred²¹⁰

[Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün]

Gelseñ de eger meclise gitmek hevesiyle
Āvāre kebüter gibi yābāna bakarsın

150. Müfred

[Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün]

Terk eylemem ḥaṭ-ı 'izār olursa māhumı²¹¹
Ḥaṭ-ı şerīf ile severim pādişāhumı

[19b]

²⁰⁸ Zülfün gibi [ey ğūr]: zülfine gibi. Mt. Anlam ve vezin gereği değiştirilmiştir.

²⁰⁹ Ğamevīden:Ğamīrūnden. Mt. Anlam gereği değiştirilmiştir.

²¹⁰ Beytin Nazīm'e ait olduğu tespit edilmiştir.

²¹¹ Ḥaṭ-ı 'izār olursa māhumı: ḥat ider olursa da o māhı. Mt. Anlam ve vezin gereği değiştirilmiştir.

151. Ğazel-i ‘Ubeydī Efendi²¹²

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

1. Āteş-i hecre tutuşdum meded ey yār meded
Şerbet-i vaşl ile kıl ben kula tīmār meded
2. Kana ğark oldu gözüm görmeyeli gün yüzüñi
Kandasın ey leb-i ğonce daħi gülzār meded
3. Nice bir miñnetle derd-i firāķun çekeyin
Vaşlun zevķini aġyār ide her bār meded
4. Kendümi bileli bu hırmen-i gerdün içre
Hāşılı bul[a]madum bir gül-i bī-hār meded
5. Bu ‘Ubeydi kuluña cevır ü cefālar nice bir
Merħamet eyle gel ey yār-ı sitemkār meded

152. Murabba‘²¹³

[Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün]

1. Kaddüñe²¹⁴ senüñ kabẓa-ı ‘ışķun²¹⁵ [kim] kemāndur
Āhumdur anuñ tiri zihi rişte-i cāndur
2. Her tır-i belā kim irişür²¹⁶ saña felekden
Şabr eyle göñül bu da geçer devr-i zamāndur

153. Müfred

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Gāh şafā bulur göñül āyinesi gāh keder
‘Ālemün hāli budur böyle gelüp böyle gider

²¹² Ubeydi Divanı’nda yer almamaktadır.

²¹³ Veysi Divanı, g.13/s.195.

²¹⁴ Kaddiñe: Kaddüm. Veysi Divanı, g.13/s.195.

²¹⁵ ‘aşķın: ‘aşķun. Veysi Divanı, g.13/s.195.

²¹⁶ İrişür: üşer. Mt. Divandan düzeltilmiştir.

154. Ğazel-i Dervîş

[Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün]

1. Ben 'âşık-ı mahzûn [u] perîşâ[nı] unutma
Ben haste-i miḥnet-keş [ü] hicrânı unutma
2. Azürde-i ḥār-ı ğam [u] hicrānuḡam ey gül
Ben bülbül-i şūrīde [vü] nālānı²¹⁷ unutma
3. 'Ahd itmiş idüḡ mihr ü vefâ kıлмаğa dā'im
Ol eyledüḡüḡ 'ahd ile pe[y]mānı unutma
4. Bir dem der idüḡ ben senüḡem ğayra ne minnet
Ol demleri yād eyle o devrānı unutma
5. Dervîş-i du'ā-gūy [ki] senüḡ eski ḡuluḡdur
Unutma benüm pādişehüm²¹⁸ anı unutma

155. Müfred

Ğarāz²¹⁹-ı ḡalb 'adū-i luṭf ile zā'il olmaz
Sīneḡde muzmer olan āteşe āb itmez eşer²²⁰

156. Müfred

[Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün fe'ülün]²²¹

Ḳarşumda durma var git dimege ey meh ne ḡacet
Sen meh-i serv-i bülendi gören kendiden gider

[20a]

157. Müfred²²²

[Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

Ehl-i diller nışf-ı dünyā didi ḡammāma

²¹⁷ Nālānı: nālāyı. Mt. Kafiye ve anlam gereği deġiştirilmiştir.

²¹⁸ Pādişehüm: Pādişāhum. Mt. Vezin gereği deġiştirilmiştir.

²¹⁹ Ğarāz: Ğaraz Mt.

²²⁰ Eşer: eser Mt. Vezin aksamaktadır.

²²¹ Vezin aksamaktadır.

²²² Beytin Emrī'ye ait olduġu tespit edilmiştir. Emrī Divanı, G.148/1

Seyr-i pehlûsı o dildârıñ bütün dünyâ deger

158. Müfred

[Mefâ‘ılün mefâ‘ılün mefâ‘ılün fe‘ülün]

Tuṭalum kim severem dimege döymeze yüzüm

Bağışumdan hemân anla ya be-hey iki gözüm

159. Müfred

[Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün]

Çükini hem götini oğşamadan sevme şakın

Virme dil [zinhâr] gözle ardın öñin yoqlamadan²²³

160. Müfred

[Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün]

Ele aldıkça cefâ yâyını bu çarḥ-ı felek

Beni bilür bu ğam okuna nişân eyleyecek

161. Müfred

[Mefâ‘ılün mefâ‘ılün mefâ‘ılün mefâ‘ılün]

Kerem kıl ey ğam u ğuşsa bu gönölüm ḥânesin yıkma

Ferah şâdla gelür gider benümle kalacaḡsın sen

162. Müfred²²⁴

[Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]²²⁵

Ellerin yüzine tuṭdı [sanmañ] şanki nâzdan

‘Âşıka bir vechle yüz gösterir açmazdan

163. Müfred

[Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]

Hâk-i pâyıñ cevherini tütüyâ-yı dîde kıl

Her ne deñlü zaḡmet ise gel ḡadem-rencîde kıl

²²³ Mısranın vezni aksamaktadır.

²²⁴ Bâḡt’ye ait olduğı tespit edilmiştir.

²²⁵ Vezin aksamaktadır.

164. Müfred

[Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

Gün yüzün görmeyeli gündü[zü]müz şām oldu
Ay efendim daği gelmez misin aḥşām oldu

165. Müfred

[Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

Gülmesün düşmen deyü zāhirde giryān olmazam
Līk bu ḳalbüm gözi bātında ḳan ağlar

166. Müfred

[Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

Dilā zevḳ u şafāsına şaḳın aldanma dünyānuḡ
Ḳara yirde yatur cism-i mūr [u] Süleymānuḡ²²⁶

167. Müfred

Ey 'āşık yemişde bilsen ḳalbini yārün
Bi'llāhi hemān sikkeyi mermerde ḳazarduḡ

168. Murabba'

[Mef' ülü mefā' ilü mefā' ilü fe' ülün]

Berçemleri zencīre giriftār olabilsem
Derdüm yeñilense yine bīmār olabilsem
Bir yirde ḳarār eylemez oldu dil-i şeydā
Bir ḳāmet-i bālāya hevādār olabilsem

169. Beyt

[Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

Şanma rahmından şunar destini dil-i mecrūḥuma
Ol kemān-ebrū cigerde tīr-i peykānın arar

170. Zātī²²⁷

²²⁶ Mısranın vezni aksamaktadır.

²²⁷ ZD. 3.Cilt 46/1727

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

Dimedin şāhid-i cān cismüñe şöhet bākī

Zāhid[ā] ‘ayş ıdeğör ‘ışret-i cennet bākī

[20b]

171. Müseddes-i Bahā’i²²⁸

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

I

1. Daḥl iden ehl-i dile ṭab‘ u süḥendān olsa
Bilse ilḥādın der-i mālik-i ‘irfān olsa²²⁹
Ḥar-ı lā-yefhem dūn olmasa insān olsa
Şıdḳ ile mezheb-i İslāmuña ḳurbān olsa
Bize mülḥid diyenün kendüde imān olsa
Daḥl iden dīnümüze bārī müselmān olsa

II

2. Daḥl idüp zümre-i yārāne gürūh-ı ḥāzele
Nā-sezā sözler ile bā‘ış olurlar kesele
Ne bilür ḳadrini erbāb-ı kemālün çehele
Ḳo ne dirlerse disünler ne belā ise hele
Bize mülḥid diyenün kendüde imān olsa
Daḥl iden dīnümüze bārī müselmān olsa

III

3. Cāhil ü bāṭıl [u] bī-mezheb iken bir ebter
Kendü aḥvālını ehl-i dile isnād eyler
Ardumuzca ne ḳadar ğıybetimüz eyleseler
Aña va’llāhi elem çekmez idük zerre ḳadar
Bize mülḥid diyenün kendüde imān olsa
Daḥl iden dīnümüze bārī müselmān olsa

IV

4. Gerçi kim nefse uyup itmedeyüz sehv ü ḥaṭā
Bilirüz cürmümüzi itmezüz inkār aṣlā
Ḳā’ ilüz ḥaḳ söze gerçi Bahāyi ammā

²²⁸ Bu şiir, Şeyhülislam Bahāyī Dīvānı’nda bulunmamaktadır.

²²⁹ Vezin aksamaktadır.

Ėam degöl 'aybımız söylese dā'im a'dā
Bize mülhid diyenün kendüde imān olsa
Dağl iden dīnimize bārī müselmān olsa

[21a]

172. Taḥmīs-i Bākī²³⁰

[Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

1. İrmek istersen şafā-yı devrini encāmda
Cām-ı mey gör olma kayd-ı miḥnet-i eyyāmda
Kıl nazar naḳş-ı sipihre sāğar-ı gül-fāmda
Kā'inātuñ seyr iden naḳşın şafā-yı cāmda
Şafḥa-i āyine-i 'ālem-nümāyı n'eylesün

173. Taḥmīs-i Bākī

[Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

I

1. Ey perī-rū seni ben hem-ser-i ḥūrā bilürin
Lebüñi ğonca-ı firdevs mu'allā bilürin
Ruh-ı renginüñi gül-berg-i muṭarrā bilürin
Müntehā kāmētüñi Sidre vü ṭübā bilürin
Ser-i kūyu şanemā cennet-i a'lā bilürin

II

2. Şöyle iz'ān iderem ben hele māh-liḳā
Ḥüsn ile saḡa bu 'ālemde bulunmaz hem-tā
Ehl-i diller görüp ḥüsn-i dil-āveri şehā
Seni Yūsufı güzellikde şorarlarsa baḡa
Yūsufı bilmezin ammā seni a'lā bilürin

III

3. Zülfünün gitmedi sevdāsı dil-i bī-ğamdan
Geçdüm gitdüm ol endīşe-i bī-ḥāşıldan
Ne kadar gelse naşīḥat baḡa her 'ākıldan
Zā'il olmaz heves-i zülf-i siyāhuñ dilden

²³⁰ Eksik bırakılmıştır.

Hâsıl olmayacağıın gerçi bu sevdâ bilürin

IV

4. Benüm ol ‘âşık bî-şabr u giriftâr-ı belâ
Cānuma dā’im ider derd ü ğam nâr-ı cefâ
İmtizâc eylemege olmadı dermân aślâ
Bilmezin n’eylese derd [ü] ğam-ı cānâne baġa
Ne müdārāya meded var ne müdāvâ bilürin

V

5. Yārine ħuldî ‘Aţāyiye dilâ ‘arz itme
Vaşf idüp ħür ile ğılmānı aġa ‘arz itme
Cān-ı mähzūnuma bir cāy-ı şafâ ‘arz itme
Bākıyâ gülşen-i firdevsi baġa ‘arz itme
Âsitānın ben anuġ cennet-i me’vâ bilürin

174. Müfred

[Mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün]

Ĥasret-zede-i būs-ı leb-i yâr olan âdem
Taĥşîl-i merām itmege ‘ıydi sened eyler

175. Müfred

[Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün]

Bu cehd ile n’ola ħürşîd-i ‘âlemden alursaġ bāc
Olursın şübhesiz geldükde ĥaţtuġ bir pūla muĥtāc

176. Müfred-i li-kātibihi

[Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün]

Cihānda olan ‘uşşāķa ķamusına şeydâ dirler
Velî meşhūr olan Leylî saġa Mecnūn baġa dirler

[21b]

177. Taĥmîs-i Bākî²³¹

²³¹ Baki Divani, Tahmis-i Gazel-i Necati, Tahmis 8/s.70.

I

1. Rāyet-i fitne çeküp ol kad-i dil-cū begler
Uşdılar yanına her şūh-ı cefā-hū begler
Bir yire geldi nice ğamzesi cādū begler
Bir ālāy oldu perī şīvelü āhū begler
Gözi āhūların ālāyına yā Hū begler

II

2. Kaynadup nār-ı ğam-ı ‘ışk ile hūn-ı cigeri
Gözlerümden ağıdur kendü görünmez o perī
Şanmañuz nev‘-i beşerden gele bu şīveleri
Bir perī için aķar iki gözümler çeşmeleri
Şakınun bilmiş olun ılıdır ol şu begler

III

3. Cān yidürsen eger ol hūsrev-i şīrīn-dehene
Ġālib olsañ reh-i ‘ışkında bu gün Kūh-kene
Ne kadar nakd-i revānunda nīşār olsa yine
Bī-vefālīklar ider yolına cānlar virene
‘Acebā böyle mi olur dünyede hep bu begler

IV

4. Pāk u²³² tāze-cevāndur bañā cānumdan e‘az
Gelmedi yanuma zen kısmı meger duñter-i rez
Baķmadum atlās u dībāsına dehrun bir kez
Raht u bahtum getürdi²³³ o da urursañ dütmey
Bir iki gün beni bu dünyede maħbūb egler

V

5. Boynuna hīle kemendin biri bağlar nā-gāh
Çıkarur toĝru yolundan bir eyler güm-rāh
Bu belāya bulımaz çāre ne dervīş ü ne şāh
Kimseye uymasun ulaşmasun Allāh Allāh
Zūlf-i bī-dīn ile ol ğamze-i cādū begler

VI

²³² Pāk u tāze: pāk-rū taze. BD, T.8/s.71.

²³³ Getürdi kelimesi vezni bozmaktadır. Divanda götüri yazmaktadır. BD, T.8/s.71.

6. Bākīyā gel olalum Ka‘be-i dil yolına peyk
Diyelüm sem‘a nidā iricek āhir Lebbeyk
Girelüm rāh-ı Hūdāya diyüp e‘‘s-sayü ileyk
Ne Necātī ne güzeller ne selām ne ‘aleyk
Fārīguz eylemezüz kimseye tapu begler

178. Ğazel-i Bākī²³⁴

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Olmayaydum ‘āleme ‘ışkuñla rüsvā kāşkī
Gülmeyeydi hālūme hicründe aġyār²³⁵ kāşkī
2. Zāhide ‘ışkuñ ġamın hem-hāl şandum söyledüm
Kılmayaydum derdümi bī-derde ifşā kāşkī
3. Bend-i zülfünden ne miñnet çekdügin bilse gönül
Başuñā kākül gibi düşse bu sevdā kāşkī
4. Cām-ı ‘ışkuñ cür‘asın kılsañ bu bezm feyz ehline²³⁶
Şulha müncer olsa bu bbihüde ġavġā kāşkī²³⁷
5. ‘Aşk ile ser-mest olan bilmez dü-‘ālemden haber
Aña hergiz olmasa dünyā vü ‘ukbā kāşkī
6. Ğam çeken māl ü metā‘-ı dehr-i bī-bünyād için
Neydügin bilse māl²³⁸-i hāl-i dünyā kāşkī²³⁹
7. Maħrem-i esrār-ı ma‘nā hem-zebān-ı hāl yok
‘İşk sırrın kılmasañ Bākī hüveydā kāşkī

²³⁴ Baki Divanı, g.496/s.292-293.

²³⁵ Aġyār: a‘dā. BD, G.496/S.292.

²³⁶ Feyz ehline: ehline feyz. BD, G.496/S.293.

²³⁷ Bu beyit divanda 6.sıradadır. BD, G.496/S.293.

²³⁸ Māl: me‘āl. BD, G.496/S.292.

²³⁹ Bu beyit divanda 4.sıradadır. BD, G.496/S.292.

[22a]

179. Ğazel-i Bākī²⁴⁰

[Mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün]

1. Kemāl u faẓl ile ‘ālemde iftiḥārum yok
Melāmet eylese ‘ışkuñ cihānda ‘ārum yok
2. Huzūr-ı pīre yitişdüm egerçi her fende
Velī güzelleri sevmekde ihtiyārum yok²⁴¹
3. Çemende ğonce-i dil neyle ğülsün açılsun
Yanumda sencileyin şūḥ-ı gül-‘izārum yok²⁴²
4. Hezār-ı mertebe ‘ışkuñda ğālibem Kaysa
Nihāyet ey şanem ol deñlü iştiḥārum yok²⁴³
5. ‘Adem diyārına çokdan giderdüm ey Bākī
Şerāb-ı ‘aşk ile refṭāre iktidārum yok

180. Bākī²⁴⁴

[Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

1. Nihāl-i kāmētün ḥaḳḳa ‘aceb naḥl-i dilā[rā]dur
Egerçi ḳaddün a‘lā kākülün a‘lādan a‘lādur
2. Çerāğ-ı ḥüsnünün nūrı fūrūğ-ı şem‘-i kāfūrī
Nigār-ı ‘anberin-ğīsū nihāl-i sīm-sīmādur
3. Beyāz-ı şafḥa-ı ruḥsāruñ üzre zülf-i pür-çinün
Mişālin görmemişdür kimse bir tuğrā-yı ğarrādur
4. Gedā-yı bī-ser ü pāyı semend ü nāza çignitme

²⁴⁰ Baki Divanı, g.245/s.184-185

²⁴¹ Bu beyit divanda 3.sıradadır. BD, g.245/s.184.

²⁴² Bu beyit divanda 4.sıradadır. BD, g.245/s.185.

²⁴³ Bu beyit divanda 2.sıradadır. BD, g.245/s.184

²⁴⁴ Baki Divanı, g.52/s.96.

İnende hüsne mağrūr olma sultānum bu dünyādur

5. Kenār-ı bāhr-i nazma yine dūrler dizmiş ey Bākī
Sütūr-ı defter-i şî'riñ meger emvâc-ı deryādur

181. Bākī²⁴⁵

[Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün]

1. Dil-rübālarla 'aceb keşreti var her yolun
Geçemez hūblarından göñül İstānbūluñ
2. Nice²⁴⁶ olur tğlarun işler ise ey abdāl
Çürimiş rāh-ı maḥabetde bir iki pūluñ
3. Dökilür kaṭreleri 'āşık-ı mehcūr ağlar
Yılduzı düşkün olur pādīşehüm ma'zūluñ
4. Ben²⁴⁷-i fūrkatde koma bendeni āzād eyle
Öldürürseñ de eger kaçmaz efendi kuluñ
5. Yoluña Bākī-i dil-ḥaste revāñ eyler idi
Tuḥfe-i cān-ı ḥakīr olsa eger maḥbūluñ

182. Bākī²⁴⁸

[Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün]

1. Serv-kāmetleri iki yanın alurlar yolun
Rāh-ı gülzāre döner yolları İstānbūluñ
2. Ne 'aceb dāğlarun işler ise ey dil-i zār
Çürimiş nerd-i muḥabetde bir iki pūluñ

²⁴⁵ Baki Divanı, g.268/s.193-194.

²⁴⁶ Nice: Nic'olur. BD, g.268/s.193. Nice yazımından dolayı vezin aksamaktadır.

²⁴⁷ Ben: bend. BD, g.268/s.194.

²⁴⁸ Baki Divanı, g.266/s.193.

3. Devr-i ğamzeñde senün kimseye hançer çekmez
Boynuma alurın ey şüh-ı dil-ārā koluñ
4. Kadd-i bālāya göre şive-i reftār gerek
Ey şanavber bize ‘arz itme iñende tūluñ
5. Anlamaz dehr-i denī merdüm-i nādān²⁴⁹ kadrin
Bākıyā minnetini çekmeyelüm her gülün

[22b]

183. Ğazel-i Bākı²⁵⁰

[Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün]

1. Nakş-ı gül seyr it çemende şavt-ı bülbül dinle gel
Şimdi nakş u şavtdur²⁵¹ ‘ayş ehline şālīh ‘amel
2. Başladı gülşende Murg-i hoş-nevā nev-rūzdan
Şāh-ı gül bezminde takşīm itdi bir ğarrā ğazel
3. Nāzenīn ebrūlaruñ haqqā ki kılmış kıl kalem
Hüsünüñi şol dem ki taşvīr itmiş üstād-ı ezel
4. Nāfe-i müşgīn-i zülfinden haber şor Çīne var
Ey şabā geşt ü güzār it kāinātı tırma yıl
5. Cām-ı mey şun sākıyā bir pāre gelsün cānumuz
Bī-mecāl olduĝ ğam-ı dehr ile öldürdi kesel
6. Üstümüzden yıl gibi geçsün şabānuñ himmeti
İstemezse irdüĝin ol serv-i sīm-endāma el
7. Bākıyā ser-levha-i eş‘arı tezhib eyle kim
Müşkilün lutf-ı şehenşāh itdi altun gibi hal

²⁴⁹ Nādān: dānā. BD, G.266/S.193

²⁵⁰ Baki Divanı, g.310/s.212.

²⁵¹ Nakş u şavt: şavt u nakşdur. BD. G.310/s. 212

184. Bākī²⁵²

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

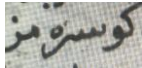
1. N’ola dehr içre nişānum yoğ ise ‘anķāyem
Ne ‘āceb seyl gibi çağlamasam deryāyem
2. Göze gösteremez²⁵³ ise tañ mı beni her ednā
Ki nazar fark idecek mertebeden a‘lāyem
3. İltifāt eylemezem zerre kadar nā-dāne
Āsmān-ı hünere mihr-i cihān-ārāyem
4. Şüretā gerçi gedā şeklin urındum ammā
Mesned-i memleket-i ma‘rifete Dārāyem
5. Bākīyā dīn-i Muḥammed ḥaḳ için ‘ālemde
Dem-i cān-baḥş ile nazm içre bu gün ‘İsāyem

185. Bākī²⁵⁴²⁵⁵

[Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

1. Ne cām-ı bade-i gül-gūna beñzer yār-ı hem-dem var
Ne şadr-ı gūşe-i meyḥāne gibi cāy-ı ḥurrem var
2. Beni ‘ayb eylemeñ dā’im olursam mest ü lā-ya ‘ķīl
Ki bī-hūş olmasam āsūde ķılmaz bende bir ğam var
3. Ğam-ı hicranda ḥālet var dimişler ehl-i derd ammā
Mülāyim dil-ber-i şūḥuñ dem-i vaşlında ‘ālem var
4. Rūhuñ bāğın raķīb-i dīv-siret seyr ider her gün
Yüzüñi göremez yıllarca ammā bunda ādem var

²⁵² Baki Divanı, g.315/s.214.

²⁵³

²⁵⁴ Baki Divanı, Muhammes 9/s.71-72.

²⁵⁵ Muhammesi oluşturan beşliklerin 4 ve 5. Mısraları mecmuada yer almaktadır.

5. Şafā-yı halet²⁵⁶-i tab‘uñ yeter eglence ey Bākī
Bī-ḥamdi‘llāh ne ğam yirsün [elinde] sāġar-ı Cem var

186. Bākī²⁵⁷

[Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün]

1. Dil kayd-ı ‘aqlı selb ideli şād olup gider
Şān tıfldur ki ḥā‘ceden āzād olup gider
2. Ma‘müre-i derūnı ḥarāb itdi ğām velī
Maḥrūsa-i muḥabbetün ābād olup gider
3. Kūyuñ yolında döne döne aqdı göz yaşı
Seyl-āb-ı dīde Dicle-i Bağdād olup gider
4. Erbāb-ı ‘ışķa şabr u tesellī ṭarīķi yok
Varan ḥarīm-i kūyuña nā-şād olup gider
5. Biz ṭālib-i teveccühe iķbāl-i rüzġār devletüz²⁵⁸
Gül-berg-i bāġ-ı ‘ömr ise ber-bād olup gider
6. Beyhūde yire cevri güzeller çoġ itmesün
Bākī cefā vü miḥnetle mu’tād olup gider

[23a]

187. Ğazel-i Bākī²⁵⁹

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Kānı bir şīrīn-suḥan la‘l-i şeker-bāruñ gibi
Kānda gördi tūtī bir āyīne ruḥsāruñ gibi

²⁵⁶ Ğālet: şafvet. BD, M. 9/s.72.

²⁵⁷ Baki Divanı, g.141/s.138.

²⁵⁸ Devletüz kelimesi divanda yer almamaktadır. BD, g.141/s.138.

²⁵⁹ Baki Divanı, g.485/ s.287-288.

2. Göñlümüz alur ele zülf-i dil-āvīzūñ hele
Vechden ħāric degül ħaṭṭ-ı siyehkāruñ gibi
3. Sīm ü sīmā serv-i bālā meh-liḳālar çok velī
Kimsede yokdur senūñ evẓa‘ u etvāruñ gibi
4. Sen semen-ber serv-i sīm-endāma bir kez şarılan
Başa iletđi işin ‘ālemde destāruñ gibi
5. Ögmesün ‘āşıklara vā‘ız riyāz-ı cenneti
Bağ-ı ħurrem olmaz ehl-i ‘ışķa dīdāruñ gibi
6. Karşu tūt şem‘-i ruĥuñ bi’llāhi ben dil-ĥasteye
Künc-i tārīk içre kaldum çeşm-i bīmāruñ gibi
7. Nükte-i mihr ü muĥabbetdür ser-ā-ser Bākıyā
Bulmaya ‘ışķ ehli bir eglence eş‘āruñ gibi

188. Bākī²⁶⁰

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Bir lebi ğonce yüzi gülzār dirseñ işte sen
Ĥār-ı ğamda ‘andelīb-i zār dirseñ işte ben
2. Lebleri mül saçları sünbül yañağı berg-i gül
Bir semen-ber serv-i ĥoş-reftār dirseñ işte sen
3. Pāyine yüzler sürer mi²⁶¹ serv-i dil-cünūñ revān
Şu gibi bir ‘āşık-ı dīdār dirseñ işte ben
4. Zülfī sāḫir ṭurrası ṭarrār şūĥ-ı şīvekār
Çeşmi cādū ğamzesi mekkār dirseñ işte sen

²⁶⁰ Baki Divanı, g.380/s.241-242.

²⁶¹ Mi: her. BD, g.380/s.241.

5. Fürkatünde teşne-leb hâtır-perîşân haste-hâl²⁶²
Künc-i gâmda bî-ser²⁶³ ü bîmâr dirseñ işte ben
6. Gözleri şabr u selâmet mülkini târâc ider
Bir amânsuz gâmzesi Tâtar dirseñ işte sen
7. Bâkıyâ Ferhâd ile Mecnûn-ı şeydâdan bedel
‘Âşık-ı bî-şabr u dil kim var dirseñ işte ben

189. Bâkî²⁶⁴

[Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün]

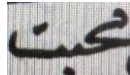
1. Levh-i hâtırdâ hatuñ naķşını yazmak ‘amelüm
Künc-i halvetde senüñ fikr-i lebûñdür emelüm
2. Yitişinceydi hemân derdine ben bîmâruñ
Mîve-i vaşlına yâruñ n’ideyin irmez elüm
3. Bülbülüñ medh idüp ol şâh-ı gül-i ter didügi
Bir ‘ömür dörpüsidür kıddüñe nisbet güzelüm
4. Benem ol şâh-ı nihâl-i çemen-i miñnet²⁶⁵ kim
Mîve-i ma‘rifet ü fażl u hüner bükdi bilüm
5. Âdemüñ ehl-i riya sözleri kânın kurıdur
Sâkıyâ töldura şol [kan] olacağı içelüm
6. Bâde-i mihr ü vefâ sāğarıdur ey Bâkî
N’ola devre eyler ise bezm-i cihâmı gâzelüm

[23b]

²⁶² Çal: dil. BD, g.380/s.241-242.

²⁶³ Bî-ser: bî-kes.BD, g.380/s.241-242.

²⁶⁴ Baki Divanı, g.332/s.221-222.

²⁶⁵ Mecmuada yazımı bu şekildedir. Muhabbet kelimesi vezin ve anlam bakımından uymamaktadır.

190. Ğazel-i Bākī²⁶⁶

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Halk-ı ‘ālem gül seveydi kâşkī bülbül gibi
O²⁶⁷ lebi ğonce baña kalurdi tenhā²⁶⁸ gül gibi
2. Zülf-i ‘anber-büyüñüñ sevdālarıdır dostum
‘Āşıkun hālin perīşān eyleyen sünbül gibi
3. Eksük olmaz sīneden gül gibi tāze dāğlar
Nāleler kılsa ‘aceb mi Murğ-i dil bülbül gibi
4. Kākülün sevdālarından düşdi göñlüm zülfüne
Bir belā dañi ol oldı başıma kākül gibi
5. Çeşmüm üzre görinen hūn-ābe şanma Bākıyā
Gözüme geldi şerāb-ı ‘āşk-ı dil-ber mül gibi

191. Bākī²⁶⁹

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

1. Meclis-i ‘ışka girüp ayağı evvel çekdüm
Mā-sivādan götüri āñir-i kār el çekdüm
2. Sīnem üzre görinen kanlu elifler şanmañ
Şafha-i derd ü ğama sürh ile cedvel çekdüm
3. ‘Alev-i āteş-i āhum degül eflāke çıkan
Añter-i bañtuma bir tīg-i muşaykal çekdüm
4. Nuğra-ı eşküm ile sīm-keş oldum şimdi
Müjemünğ aralarında bir iki tel çekdüm

²⁶⁶ Baki Divanı, g.492/s.291.

²⁶⁷ O: ol. BD, g.492/s.291.

²⁶⁸ Kalurdi tenhā: tenhā kalurdi. BD, g.492/s.291.

²⁶⁹ Baki Divanı, g.237/s. 219.

5. Dāğlar na‘l ü eliflerle degül peyveste
Şafha-ı sīneye bir hatt-ı müselsel çekdüm
6. Beden-i zerd ü nizārumla degül çihre-i zerd
‘İşk ser-nāmesine levha yazup hāl çekdüm
7. Bākıyā hūn-ı dili dīde dūketdi gördüm
Mey-i nābı bedel-i mā-yeteħallel çekdüm

192. Bākī²⁷⁰

[Fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün]

1. ‘İşk bülbul gibi beyān idelüm
Hālümüzi gül gibi ‘ayān idelüm
2. Jāleveş bezme varumuz şaçalum
Zeri gül gibi der-miyān idelüm
3. Çekelüm hükmi-i ‘ışka tuğrāyı
‘Akl-ı bī-nām u bī-nişān idelüm
4. Gül gibi cām-ı ‘ayşı güldürelüm
Rūh-ı Cemşīdi şādmān idelüm
5. Zer gibi kalbi şāf olan gelsün
Āteş-i meyde imtiḥān idelüm
6. Gelmesün bezm-i ‘ayşa nā-maḥrem
Nergis-i bāğa dīdebān idelüm
7. Meclisün şūh-ı gül-‘izārların
Goncaveş mest-i ser-girān idelüm

²⁷⁰ Baki Divanı, g.328/s.219-220.

8. Gül gül olsun rūḥ-ı semen-rūyān
Şubḥ-dem seyr-i gülsitān idelüm
9. Hem-rikāb itdi 'īdī ḥusrev-i gül
Cām-ı gül-gūnı hem- 'ayān²⁷¹ idelüm
10. Aqıdup ḥalk-ı şīşeden mey-i nāb
Ḥūn-ı kurbān gibi revān idelüm
11. Hīç te'ḥīre yir yok ey Bākī
Niyyet-i ḥayrdur hemān idelüm

193. Beyt²⁷²

[Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün]

Lezzetde lebün ḳand-ı mey ālūdeye beñzer
Terlikde tenün sükker mi pālūdeye beñzer

Didüm güneş yüzüne ḳul oldı güzel didi

Didüm saçunı dil vaṭan itdi maḥal didi

İştihā yaluḡ ḳılıç ḥūn-ı vişāle irmez el

Söylesün ben aceñüz? aḡyāra geldiyse ecel

194. Neşrī

[Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

Geçmek içün seyl-i eşkümden ḥayālün 'askerī

Bir direklü iki gözli köpridür ḳaşum benüm

[24a]

195. Ğazel-i Bākī²⁷³

[Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün]

²⁷¹ Hem- 'ayān: hem- 'inān. BD, g.328/s.220.

²⁷² Beyitlerin Sabāyī'ye ait olduğu tespit edilmiştir.

²⁷³ Baki Divanı, g.107/s. 122.

1. Berg-i güldeñ ruḥı ol lâle-‘izârıñ terdür
Nükte fehm eyle begüm ḥaylice rengin yirdür
2. Murğ-i dil nağmeleri şevkine gül-ruḥlarınuñ
Ne şafâ-baḥş edâlar ne güzel yirlerdür
3. ‘Aynına şatma²⁷⁴ ğubârı ala erbâb-ı nazar
Bizi ḥayrân iden esrar-ı leb-i dil-berdür
4. Mîve-i vaşlına bir kâmeti Tübâ güzelün
Zâhidâ her kim irişdiyse yit[iş]miş erdür
5. Cûy-ı ḥüsn âbı taşup çıkmış o servün biline
Bâkıyâ şanma miyânında tûran ḥançerdür

196. Ğazel-i Bâkî²⁷⁵

[Mef‘ülü fâ‘ilâtü mefâ‘ilü fâ‘ilün]

1. Bir ḥüsn daḥi bağladı ḥâtdan ‘izâr-ı yâr
Etrâf-ı bâğ ḥü`b olur olsa benefşezâr
2. Ebr-i behâr-ı ḥüsndür ol zülf-i müşkbâr
Yağdı ‘izârı bâğına ḥaṭ şanma zinhâr
3. Gülzâr-ı ḥüsne olmaz idi böyle sebzezâr
Akıtmayaydı yaşumı çok çok o gül-firâr²⁷⁶
4. Esdürmeyeydi şarşar-ı âhum cefâ-yı yâr
Mir’ât-ı ḥüsni olmaz idi böyle pür-ğubâr
5. Bâkî ‘izâr-ı yârda ḥaṭ şanma görinen

²⁷⁴ Satma: sanma. BD, g.107/s. 122.

²⁷⁵ Baki Divanı, g.111/s. 124.

²⁷⁶ Gül-firâr:gül-‘izar. BD, g.111/s. 124.

Zerrâtdur ki mihr-i münîrî²⁷⁷ itdi âşîkâr

197. Ğazel-i Bâkî²⁷⁸

[Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün]

1. Dün gice dil hânesin bi'l-cümle tenhâ eyledüm
Kapu yapdum ğâyra keşretten müberrâ eyledüm
2. Gözlerüm ebr-i bahârî gibi âb efşân idüp
Bâdveş sildüm anı pāk ü mücellâ eyledüm
3. Perde-i hayret²⁷⁹ çeküp yakdum muhabbet şem'ini
Şandal-ı rûhı buhûr idüp müheyyâ eyledüm
4. Bir ciger qalmışdı anı da kebâb itdüm hemân
Dâğ-ı hûn-âlûdelerden cām-ı şahbâ eyledüm
5. Şoĥbet-i hâş eylemek maqşûd idindüm Bâkıyâ
Cânı âğâh itmedin cânânı peydâ eyledüm

198. Bâkî²⁸⁰

[Mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün]

1. Göñül her nağme kim çeng-i ğamuñdan ihtira' eyler
Koyup elden felekde Zühre sâzın istimâ' eyler
2. Güzeller şevkine şoĥbetde şüfî çalgusuz oynar
Velî her bilmeyen nādân²⁸¹ şanur anı semâ' eyler
3. Yola 'azm itmiş ol ser-keş baña yâ Hû dimez hergiz²⁸²
Çeküp atı başın âğyâr ile tırmış vedâ' eyler

²⁷⁷ Vezin aksamaktadır.

²⁷⁸ Baki Divanı, g.339/s.225.

²⁷⁹ Ğayret: izzet. BD, g.339/s.225.

²⁸⁰ Baki Divanı, g.82/s.110-111.

²⁸¹ Nādân: eyle. BD, g.82/s.110.

²⁸² Hergiz: bir kez. BD, g.82/s.110.

4. Beni da‘vā-yı kâtlünden murāduñ baş u cān ise
Yoluña hey benüm ‘ömrüm senünle kim nizā‘ eyler
5. Şaçun tārına peyveste kılsa rişte-i cānı
‘Alā‘ıqden geçüp Bākī cihandan inkıtā‘ eyler

[24b]

199. Bākī²⁸³

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. ‘Āşık-ı bī-dillere cevri firāvān eyledün
Müstedām ol dostum lutf itdün ihsān eyledün
2. Ğamzeñ okın çeşm-i fettānuñ yine almış ele
Şöyle benzer dostum kâfir müselmān eyledün²⁸⁴
3. Āsmān-ı mihrüne āhum şîrārıdur nücüm
Şu‘le-i dağ-ı derünim mäh-ı tībān eyledün²⁸⁵
4. Çıkamaz ağzundan haber sırr-ı nihān-ı vaşluñā
‘Āşıkun rāzın derün-ı cānda pinhān eyledün
5. Bağrumı hūn eyledün şemşîr-i istiğnā ile
N’eyledün hey āfet-i devrān yine kan eyledün
6. Bākîyi gül gibi handān itdün evvel lutf ile
Sonra döndün mübtelā-yı hār-ı hicrān eyledün

200. Bākī²⁸⁶

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

²⁸³ Baki Divanı, g.272/s.195-196.

²⁸⁴ Bu beyit divanda 3.sıradadır. BD, g.272/s.195.

²⁸⁵ Bu beyit divanda 2.sıradadır. BD, g.272/s.195.

²⁸⁶ Baki Divanı, g.300/s.207-208.

1. Gül gibi olmak dilerseñ şād u hurrem ey göñül
Lāleveş elden düşürme cāmı bir dem ey göñül
2. Devr elinden kāse kāse yutduğum kanlardır ol
Kaṭre kaṭre ṭamlayan gözden dem-ā-dem ey göñül
3. Devlet-i dünyā içün hergiz ne ğamgīn ol ne şād
Ber-ḳarār olmaz bilürsin ḫāl-i ‘ālem ey göñül
4. Gülşen-i kūyında me‘vā bulsa bir ḫūrīdeşün
İḥtiyār eyler mi bāğ-ı ḫūldi ādem ey göñül
5. Devr ider Bākī-şifat ḫūrşīd o māḥuñ menzilin
‘İşk ser-gerdānıdır Allāh u ‘ālem ey göñül

201. Bākī²⁸⁷

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

1. Eyledi müjde-i gül bülbüli şād u hurrem
Ġoncanuñ göñli açıldı güle düşdi şeb-nem
2. ‘Ālemün n’eyleyeyin bāğ u bahārın sensüz
Baṇa sen rūḫları gülzārla ḫoşdur ‘ālem
3. Dāne-i ḫāline bak cennet-i ruḫsārında
Nice şābr eylesün Allāhı seversen ādem²⁸⁸
4. Dil-i şūrīdeye kıl pend ü naşihat geh geh
Nefesün gelsün eyā şūfī-i nāşih dem dem²⁸⁹
5. Var ise tāzeledi bāğ-ı nihāl-i emelin
Reşehāt-ı kalem-i ḫazret-i şulṭān-ı kerem²⁹⁰

²⁸⁷ Baki Divanı, g.331/s. 221.

²⁸⁸ Bu beyit divanda 4.sıradadır. BD, g.331/s.221.

²⁸⁹ Bu beyit divanda 5.sıradadır. BD, g.331/s.221.

²⁹⁰ Bu beyit divanda 3.sıradadır. BD, g.331/s.221.

6. Ābdār olsa n'ola mīve-i şî'r-i Bākī
Urmadı kimse bu bāğ içre daḥi böyle kalem

202. Bākī²⁹¹

[Mef'ülü fā'ilātün mef'ülü fā'ilātün]

1. Mā-beynüm ol meh ile beyne's-semā' ve'l-arż
Bilmem [ki] sūz-ı 'ışkum kim eyleye aḡa 'arż
2. Mihrün den özge ey meh bilsem nedür günāhum
Yazdı ḡaṭ-ı 'izāruḡ katl itmege beni 'arż
3. Ġamzeḡle çeşmün aldı cān naḡdini göñülden
Söylitmed iler aṣlā gūyā ki vird iler ḡarż
4. Geşt itmek āsītānuḡ vācibdür ehl-i 'ışka
Oldı ṭavāf-ı Kā'be ḡacıya nitekim farż
5. Beḡzetd iler hīlāli ebrū-yı yāre Bākī
Eksüklüye şorarsaḡ beyne's-semā' ve'l-arż

[25a]

203. Ġāzel-i Bākī²⁹²

[Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün]

1. Naḡamāt eylemege başladı şanem²⁹³ anı sen
Ehl-i sūzuḡ şanma²⁹⁴ āteşin üfler ney-zen
2. Meclis-i 'ışkda ney-zen ne çalar yanumda
Ġam-ı hecrünle ser-āḡāz idicek nāleye ben
3. Şem' lāzım degül ey sākī yeter meclisde
Şu'le-i cām-ı şeb-efrüz çerāḡ-ı rüşen

²⁹¹ Bu gazel Baki Divan'ında yer almamaktadır. Beyhan Kesik mecmuayı inceleyerek mecmuada yer alan ve Baki Divan'ında bulunmayan gazeller hakkında bir makale yazmıştır. Bknz.

²⁹² Baki Divanı, g.358/s.233.

²⁹³ Şanem: sanma. BD, g.358/s.233.

²⁹⁴ Sanma: şanemİ BD, g.358/s.233.

4. Şahñ-ı gülzâra düşersek demidür jâle-şifat
Nev-bahâr oldı gül açıldı güzellendi çemen

5. Goncalar dügmelerin çözdı bahâr oldı diyü
Sînesin açdı girîbânın[1] çāk itdi semen

6. Bākîye ‘işret ü ‘ayş itmege hecrün̄de yiter
Nâle ney göz yaşı mey fîkr ü vişâlün̄ gülşen

204. Ğazel-i Bākî²⁹⁵²⁹⁶

[Mef‘ülü fâ‘ilâtü mefâ‘ilü fâ‘ilün]

1. İtdi şikâr gönlümi bir şūh-ı şeh-levend
Müjgānı tîr ü kâşı kemān tırrası kemend
2. Telh-i şerāb-ı guşşa-i devrānı def‘ ider
Şîrîn lebin dehānuma alsam niteki khand²⁹⁷
3. Bu cism-i zerd-i zār u nizār ile def‘ ider
Yanam firākuñ āteşine nitekim sipend
4. Her dūna şāh-ı gül gibi meyl itme dostum
Düşmez giyāha hem-ser ola serv-i ser-bülend
5. A‘dā yanuñda hurrem u handān u şādmān
Bākî gamuñda zār u dil-figār u derdmend

205. Ğazel-i Bākî²⁹⁸

[Mef‘ülü fâ‘ilâtü mefâ‘ilü fâ‘ilün]

1. Tırmaz yanumda hançerüni vaşf ider nigār

²⁹⁵ Baki Divanı, g.34/s.87-88.

²⁹⁶ Divandaki 2beyit mecmuada eksiktir. BD, g.34/s.87-88.

²⁹⁷ Bu beyit divanda 5.sıradadır. BD, g.34/s.88.

²⁹⁸ Baki Divanı, g.48/s.94.

Ya'nī baña tōkındurur ol [şuḥ-ı] şīvekār

2. Ğāyetde teşne idi göñül āb-ı vaşluña
Şusızlığını kesdi o şemşīr-i ābdār

3. Zülfi elinden almağa [cān-ı] belā-keşī
Boynın kulağın öpdī girībān u gūşvār

4. Yāķūt u la'li bir birine urdı lebleri
İdüp nişār sözde neçe dürr-i şāhvār

5. Ḥaylī dimāğ bağladı 'ālemde Bāķiyā
Ḥāl-i nigāra beñzeyeli ğamze²⁹⁹-i Tātār

206. Ğazel-i Bāķī³⁰⁰

[Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

1. Zahm-ı sīnem ol gözi mekkāre ğāyet hoş gelür
Yāreler çizsem³⁰¹ revādur yāre ğāyet hoş gelür

2. Tütüyanuñ minnetin keḥḥāl ḳahrın çekmeden
Ḥāk-pāyuñ dīde-i ḥünbāra ğāyet hoş gelür

3. Eylese cevır ü cefā mihr ü vefādur ğāyeti
Ḥaḳ budur kim 'āşık-ı ğam- ḥā'ra ğāyet hoş gelür

4. Bir 'aceb dārü's-şifādur kūyı derd ehline kim
Anda hep nā-ḥoş varan bī-çāre ğāyet hoş gelür

5. Cāna rāḥatdur ser-i kūyuñda āh itdükleri
Ol hevālar Bāķī-i bīmāra ğāyet hoş gelür

[25b]

²⁹⁹ Ğamze: Nāfe. BD, g.48/s.94.

³⁰⁰ Baki Divanı, g.56/s.98.

³⁰¹ Yāreler çizsem: yara açarsam. BD, g.56/s.98.

207. Ğazel-i Bākī³⁰²

[Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün]

1. Dehānuñ mīm ü zülfün cīm ü kâşuñ nün olmışdur
Seni ey zülf-i Leylā her gören Mecnūn olmışdur
2. Turunç-ı ğabğab u sīb-i zenaḥdānuñ firāķundan
Şararup beñzüm ey 'unnāb-leb līmūn olmışdur
3. Firāk-ı ḥasret-i la'l-i lebünle ḥūn olan bağrum
İki çeşmümden akan kan aña Ceyḥūn olmışdur
4. İdersen sākıyā ḥurrem mey-i la'lün ile demdür
Ğam-ı zülfünle miskīn dil 'aceb maḥzūn olmışdur
5. Eger teşḥīr idem dirsen cihānuñ her perī-rūyun
Okı eş'ār-ı Bākīyi ki hep efsūn olmışdur

208. Ğazel-i Bākī³⁰³

[Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün]

1. Göñül Yūsuf gibi çāh-ı zenaḥdānuñda kalmışdur
Halaş eyle benüm şāhum ki zindānuñda kalmışdur
2. Metā'-ı vaşluña cāndan ḥarīdar olmak ister [dil]
Hemān ey ḥā'ce ancak şübhechicrānuñda kalmışdur
3. Begüm merdümlik it kendü ciger-güşen gibi besle
Yaşum tıfl-ı yetīmüñdür ki dāmānuñda kalmışdur
4. Benüm'çün acıyup ağlar görenler zaḥm-ı şemşīrün
Baña itdiklerün ey ḥūnī hep yanuñda kalmışdur
5. Re'īs-i baḥr-i nazm olduñ bu gün 'ālemde ey Bākī

³⁰² Ğazel Fevri'ye aittir.

³⁰³ Baki Divanı, g.165/s. 149.

Ėazel demek senüñ tab‘-ı dūr-efşānuñda kalmıřdur

209. Ėazel-i Bākī³⁰⁴

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

1. Gerçi dil tırrañ elinden yaķasın kırtaramaz
Ruķuna meyl idene zülf-i siyeh el kıaramaz
2. ‘Āşık[ı] şürb-i müdām eylese ma‘zūr tutuñ
Gözine gelmiyecek sevdüğine yalvarmaz
3. Her perī-rüyüñ olur meyli rakīb-i dīve
Cān u dil virmek ile bunlara ādem yaramaz
4. Şāneden zaķm irişür diyü dil-i mecrūķa
Şaķınur ķātır-ı āşüfte zülfün taramaz
5. Harem-i vaşluña³⁰⁵ izn-i şerīf olmayıcaķ
İşigün Ka‘besine Bākī-i bī-dil varamaz

210. Ėazel-i Bākī³⁰⁶

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Bir ķaber vir ey şabā n’oldı gülistānum benüm
Kimler ile şalınur serv ü ķırāmānum benüm
2. Bülbül-i müştāķunuñ ağıladuğın yār işidüp
Ėārılarla açılır mı derd³⁰⁷-i ķandānum benüm
3. Hıķ bilür mi dem-be-dem mey yirine³⁰⁸ ķan yutduğım
İşidür mi ney yirine āh-ı efğānum benüm
4. Sebzeler dil uzadup toprağa sürerler yüzün

³⁰⁴ Baki Divanı, g.203/s.166.

³⁰⁵ Vaşluña: vuşlatuña. BD, g.203/s. 166.

³⁰⁶ Baki Divanı, g.345/s.227.

³⁰⁷ Derd: verd. BD, g.345/s.227.

³⁰⁸ Dem-be-dem mey yirine: mey yirine dem-be-dem. BD, g.345/s.227.

Kimseden incinmesün bu naḥl-i büstānum benüm

5. Bākıyā bir Murğdür [gūyā] giriftār-ı kafes
Kūy-ı yāri ańıcaķ uķmaķ diler cānum benüm

[26a]

211. Ğazel-i Rūšenī Dede³⁰⁹³¹⁰

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Kātib-i ķudret yazıpdur³¹¹ şafḥā-i ḥaddūnde ḥaṭ
Şekl-i cīm idüp külāleñ beñlerün itmiş nuķaṭ
2. Muşḥafında ḥüsnünün surḥiyle ḥaṭṭāṭ-ı ezel
Ağzuñı gūyā nişān-ı vaķf itmiş bī-ğalat
3. Var miyānuñda senün bir söz miyāne söylenür
Didi peygamber ki ḥayr olmaz³¹² illa fī-vasaṭ³¹³
4. Sevdı ḥalkuñ kimi dünyāyı kimisi ‘uķbāyı
Sevmedüm ben anları kaṭ‘ā seni sevdüm faķaṭ
5. Seyl-i eşki ile ğarķ eyledü kim senden ırāḥ
Rūşenünün gözlerinden düşdi Ceyḥūn ile Şaṭ

212. Taḥrīr-i Mu‘ammāyi

Yiryüzünde görünür deryā ki ey şeh vardur
Girüp o sīne çıkardıgum dürr-i şehvārdur

213. Ğazel-i ‘Ulvi³¹⁴

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Zehr-i ğam nūş eylemek sensüz müdām oldu baņa

³⁰⁹ Dede Ömer Ruşeni Divanı, g.32/s.93.

³¹⁰ Divandaki 4 ve 5. Beyitler mecmuada yer almamaktadır.

³¹¹ Yazıpdur: yazanda. DÖRD, g.32/s.93.

³¹² Ğayr olmaz: olmaz. DÖRD, g.32/s.93.

³¹³ “Muhakkak hayır ortadadır.”

³¹⁴ Ulvi Divanı, g.21/s.327.

Sākıyā dirlik şimden gerü³¹⁵ ħarām oldu baḡa

2. Bezm-i ġamda ‘ışk hem-dem nāle muṭarraf³¹⁶ sīne def
Eşk³¹⁷-i pūr-ḡūnum şerāb-ı la‘l-i fām oldu baḡa

3. Gün yüzünle ḡāne-i dil pūr-ziyā olsun deyü
İki yirden iki çeşm iki cām oldu baḡa

4. Āh kim ġurbetde ḡaldum bī-kes ü tenhā ġarīb
Gūşe-i bī-gūşe-i³¹⁸ miḡnet maḡām oldu baḡa

5. ‘Ulviyā kūy-ı ḡarābatı n’ola kılsam ṭa[v]āf³¹⁹
Āstān-ı meykede Beytü’l-Ḥarām oldu baḡa

[26b]

214. Ġazel-i Bākī³²⁰

[Fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün]

1. Tıfl iken dāyesi ḡucağında
Gül idi ḡopmaduḡ budagında
2. Leb-i cānāne gibi ġonce-i ter
Ḗopmadı daḡi dehr bāğında
3. Ruḡunun lāle baş aḡuḡ delüsi
Ḗāl-i sevdāsı vardur³²¹ dīmāğunda
4. Şadaḡāt u zekāt-ı çeşmündür

³¹⁵ Dirlik şimden gerü: şimden gerü dirlik. UD, g.2./s.327.

³¹⁶ Muṭarraf: muṭrıb. UD, g.21/s.327. Muṭarraf kelimesi vezin ve anlam bakımından uymamaktadır.

³¹⁷ Müstensih tarafından bu şekilde yazılmıştır.

³¹⁸ Gūşe-i bī-gūşe: Gūşe-i bī-tūşe. UD, g.21/s.327.

³¹⁹ ṭavāf şeklinde düzeltilmiştir.

³²⁰ Baki Divanı, g.424/s.262.

³²¹ Vardur: var. BD. g.424/s.262. Vezin gereği var şeklinde olmalıydı.

Sîm ü zer nergisün çerâğında

5. Bâde haylî alındı meclisde³²²

Öpdiler sâkî dudağında

6. Sâkî rez duhterînün ol engüşt

Sîm halhâlîdür ayagında

7. İki hançer takınmış ey Bâkî

Haste çeşmi solında sağında

215. Ğazel-i Behiştî³²³

[Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün]

1. *Elâ yâ eyyühe’s-sâkî edir ke’sen ve nâvilhâ*³²⁴

Bizi öldürmedün ğam ğâfil olma çâremüz kıl hâ

2. Ezelden mekteb-i ‘ışkuñ bir üstâd-ı şafâ-bağşı

Görüp âyîne-i tab‘um dimiş bu haylî kâbil hâ

3. Görürseñ muğ-beçe yanunda bir yanlış hayâl itme

Bizi ey pîr-i mey-hâne hemân oğluñ³²⁵ gibi bil hâ

4. Olurmuş dîde[de]n dîdâra perd-i eşk-i hûn³²⁶-âlûd

İrişdi cilve eyyâmı gözüm nemdür yaşuñ sil ha³²⁷³²⁸

5. Behiştî sâde-rûlarla³²⁹ mülâkâta du‘â kılsañ

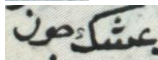
Kabûl olmağa sîneñde gerekmez kıl kadar ğıl hâ

³²² Mecmuada bu beyitten sonra kırmızı yuvarlak içinde olan yanlış kısımlar alınmamıştır.

³²³ Behiştî Divanı, g.9/s.180-181.

³²⁴ Bu gazel Hâfız-ı Şîrâzî’nin ilk gazelinin ilk beytinin birinci mısrasının tazminidir ve Türkçe karşılığı da, “Ey sâkî, içki bardağını dolaştır ve onu içtir” şeklindedir. Bkz. Dîvân-ı Hâfız, Seyyid Ebu’l-Kâsım Encevi-i Şîrâzî tashihiyle, Çâphâne-i İlmî, Tahran H/Ş. 1369, s. 1

³²⁵

³²⁶

³²⁷ Gözüm nemdür yaşuñ sil ha: gönül demdür gözün sil hâ. BHD, G.9/S.180.

³²⁹ Sâde-rûlarla: dil-rübâlarla. BHD, G.9/S.180.

216. Beyt³³⁰

[Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün]

Ġam-ı hicrünle cānum çıksa cism-i nā-tüvānumdan
Temennā-yı vişālün gitmeye rūḥ-ı revānumdan

217. Beyt

[Mef'ülü mefā'ılü mefā'ılü fe'ülün]

Cevr itmek için bendesine o şeh-i ḥübān
'Azm-i sefer itdi kodı ben ḥasteyi bī-cān

[27a]

218. Ġazel-i Ḥayretī³³¹

[Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün]

1. Melāḥat meclisinde leblerün şahbā-yı al oḥşar
Leṭāfet gülşen[in]de sözlerün āb-ı zülāl oḥşar
2. Elif gibi³³² sīneme ḳaddün ḥayālī çekilmüşdür
Muḥabbet bostānında henüz bitmiş nihāl oḥşar
3. Benüm bu tāze tāze dāğ ile gūyā şınuḳ gönlüm
Ḳaranfillerle zeyn olmuş şikeste bir sıfāl oḥşar
4. Henüz ḥāk ile oynar eglenür bir tıfl-ı nā-dāndur
Şu kim def'-i melāl için alup destine māl oḥşar
5. Bulınmaz dāmen-i zülf-i nigāra dest-res herkes
Anı ey Ḥayretī ya şāne ya bād-ı şimāl oḥşar

219. Velehu³³³

[Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

³³⁰ Beytin Āzerī'ye ait olduğu tespit edilmiştir. Sadeddin Nüzhet Ergun Türk Şairleri, s.156.

³³¹ Hayreti Divanı, g.171/s.357-358.

³³² Gibi: kim. Hayreti Divanı, g.171/s.357. Gibi kelimesi vezni bozmaktadır.

³³³ Hayreti Divanı, g.128/s.318.

1. Bu fenā evde vefādan görmedüm ašlā eşer
Bunca yaşlar yaşadı hattā ağardı çeşm-i ter
2. Sen gerek luṭf it gerek kahr eyle baṇa ey felek³³⁴
Her ne kim gelse Ḥudādan bilürem ben ḥayr u şer
3. Şaklayup tır-i havādişden vücūd-ı pākūṇi
Yeridür tutsun felek karşıṇa çarḥi bir siper
4. Ağlamakdan döndi bir girdāba düşmüş müya ten
Göreyim şimden gerü nār-ı muḥabbet nem yaḳar
5. Ḥayretī ehl-i hüner çokdur velī ‘ayb olmasun
Görmedüm benümse³³⁵ ‘aybın görmemek gibi hüner

[27b]

220. Ğazel-i Zātī-i Fermāyed³³⁶

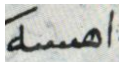
[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

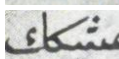
1. Bir yaluṇ yüzlüye dīl şem‘in o yandurdum yine
Ben beni pervāneveş odlara yandurdum yine
2. Dün gice vardum o māhı menziline bulmadum
Peyk-i āha³³⁷ gökleri toḳuz tolandurdum yine
3. Dostlar dil bağladum bir serv ü kaddün zülfine
Cüy-ı eşkün³³⁸ şakınuṇ benden boşandurdum yine³³⁹
4. Āhum işitmiş uyanmış dūn gice raḥm eylemiş

³³⁴ Felek: şanem. Hayreti Divanı, g.128/s.318.

³³⁵ Benimse: ben kimse. Hayreti Divanı, g.128/s.318.

³³⁶ Zātī Divanı, 3.cilt, g.1238/s.149.

³³⁷

³³⁸

³³⁹ Bu beyit divanda 4.sıradadır. ZD, g.1238/s.149.

Ḥamdü-lillāh devletüm şem‘in uyandurdum yine³⁴⁰

5. Oğudum la‘l-i leb-i yār üzre bir şīrīn³⁴¹ ğazel
Ehl-i zevkūñ Zātiyā ağzın şulandurdum yine

221. Müfred³⁴²

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

Sākıyā devr-i Süleymāndur el ur cām-ı Ceme

Bize mey şun içelüm çāre budur def‘-i ğama

222. Müfred

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

Cihet-i vuşlatı maḥlūl olıcağ dünyāda

Kime ‘arz ider İlāhī Mütevelli-zāde

223. Ğazel

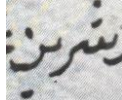
[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Kendüye dost bulamaz dünyāda insān aqçesiz
Āşinālīk eylemez ādemle yārān aqçesiz
2. Gözleründen yaş yirine kan döküp kan ağladın
Kimseler itmez senüñ derdüñe dermān aqçesiz
3. Şöyle buldum bu cihānı öldüğün vakti bile
Rūḥun için okumazlar saña Kūrān aqçesiz
4. Tālib olsañ bir şeye kim ihtiyācın yok iken
Vüzerālar bile virmez saña fermān aqçesiz

224. Luğaz

Her kim bu ismi çıkarursa temām

³⁴⁰ Bu beyit divanda 3.sıradır. ZD, g.1238/s.149.

³⁴¹

³⁴² Beytin Sehāyī’ye ait olduğu tespit edilmiştir.

Ol ne olsun ben aña kem-ter gulām
İki cīm iki he iki lām iki mīm ile
Daħi olur temām

225. Beyt³⁴³

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Vāz geldi cāna dil-ber tır-i müjgān urmadan
Anlamışdur ol perī-şüret meger vurğunluğum

[28a]

226. Ğazel-i ‘Ulvī³⁴⁴

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

1. Āşiyān itmiş idi s[ī]nede ‘ışkuñ göçdi
Şimdi şeh-bāz-ı muħabbet o yuvadan uçdı
2. Yine bir lu‘b ile ‘uşşākı perīşān itdün
Bir oyundur buña dirler güzelim köy göçdi
3. Görmedi kıdd-i miyānuñ³⁴⁵ gibi dil tāze nihāl
Bāğ-ı ‘ālemde nice ince miyānlar kuçdı³⁴⁶
4. Cān şerbetini cānānsız kıлмаğa³⁴⁷ revān
Kūh-ken dağa çıkarken uçurumdan uçdı³⁴⁸
5. Tevbesini bozup azıtdı tarīķin ‘Ulvī
Mest-i ‘ışk oldu meger cān u cihāndan³⁴⁹ geçdi

227. Mu‘ammā-yı Hālişī

Hāşıl olur nām-ı dil-ber şöyle tertīb itseñiz
Tıksan tıksan bir edüp otuzı otuz sekiz

³⁴³ Beytin Baki’ye ait olduğu tespit edilmiştir. BD, g.325-4/ s.218.

³⁴⁴ Ulvi Divanı, g.803/s.784.

³⁴⁵ Meyānuñ: bülendün. UD, g.803/s.784.

³⁴⁶ Bu beyit divanda 4.sıradadır. UD, g.803/s.784.

³⁴⁷ Cānānsız kıлмаğa revān: kıлмаğa reh-i ‘ışka revān. UD, g.803/s.784.

³⁴⁸ Bu beyit divanda 3.sıradadır. UD, g.803/s.784.

³⁴⁹ Cān u cihāndan: tāt u kabādan. UD, g.803/s.784.

228. Mu‘ammā-yı Dilek

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Bir zeker itse cimā‘ bir duğtere

Der-‘iķab eyler tevellüd bir perī

229. Ğazel-i Muħliṣī

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Ruħların üzre görenler zülfün ey ħūr-i cemīl
Perde oldı şandılar ħurşīde pūr-cezīl
2. Bāğ-ı ħüsnün gülşen-i cennetdür ey ħūr-ı behişt
Ķāmetün tūbā şarab-ı la‘l-i nābün selsebīl
3. Gözlerüne nergisi ben nice teşbīh edeyin
Gözlerün pūr-fitne vü āşüb nergis bir ‘alīl
4. ‘Ārızun luţfun temāşā itdüm ey Yūsuf-cemāl
Gözlerümden çıkdı ol laħza benüm deryā-yı Nīl
5. İncedür yārün diyenler bilmediler belini
Ķıldılar ey Muħliṣī ħaķķında nice ķīl

230. Müfred

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Rūy-ı gül-‘izārına ķondurmamak için megesi

Gitmez ol āfet elinden dā’imā yelpāzesi

[28b]

231. Ğazel-i ‘Ubeydī³⁵⁰

[Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

1. Ayağum adım atmaz bir yire mey-ħāneden ğayrı
Elüm bir nesne tutmaz sāķiyā peymāneden ğayrı

³⁵⁰ Ubeydi Divanı g.318/s.528-529.

2. Koya ğavgāyı ey vā'iz kulağum nesne gūş itmez
Şürāhī ğulğuyla³⁵¹ na're-i mestāneden ğayrı
3. 'Aceb mi zāhidā hūr-ı behište nāzır olmazsam
Gözüm hiç kimse görmez şāhid-i kāşaneden ğayrı³⁵²
4. Nice rengīn ü şīrīn olmasun güftār-ı dil-sūzum
Dilüm bir nesne zıkr itmez leb-i cānāneden ğayrı
5. 'Ubeydīnūñ mekānını sorarsañ ey perī-peyker
Yatağı yokdur ol dīvānenūñ vīrāneden ğayrı

232. Müfred

[Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

Merhabā itmek için şundum idi pūseye dest
Didi biñ nāz ile ey ğonce-ı zībā yādest

233. Müfred

'Ākil ne şād olur 'ālemde ne ğam çeker
Cāhil hemīşe şād olayım deyü elem çeker

234. Nāmī-i Feryād³⁵³

[Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün]

1. Yaşum seyl olduğunı saña 'arz istem bükā artar
Beni söyletme ey serv-i revānum mācerām artar
2. Şehā³⁵⁴ dārū'ş-şifāi kūyuñ içre bu ne hikmetdür
Belā-yı cism³⁵⁵-i bīmāruñla tırmaz mübtelā artar

³⁵¹ Ğulğuyla: kulkulyla. g.318/s.528-529.

³⁵² 3 ile 4.beytin ikinci mısralarının yeri divanda değiştirilmiş şekildedir. Ubeydi Divanı g.318/s.528-529.

³⁵³ Mehmed Nāmī Divanı, g.43/s.128-129.

³⁵⁴ Şehā: senūñ. MND, g.43/s. 129.

³⁵⁵ Cism: çeşm. MND, g.43/s. 129.

3. Yiter sevdā-yı zülfi başda tek anuñ belāsın çek³⁵⁶
Kad-i bālāsına irişmek isterseñ belā artar
4. Bu göñlüm haste-i 'ışk olalı bilmem ne hikmetdür
Devā umdukça yārūñ leblerinden dilde dār³⁵⁷ artar
5. Dimişsin gam kumāşından yiter mi³⁵⁸ Nāmīye cām[e]
Yiter eksüğine belki biraz ey bī-vefā³⁵⁹ artar

235. Müfred

[Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

Tıfl-ı dil kaddūñ görüp 'ışka elifden başladı
Rabbī yessir velā tu 'assir Rabbi temmim bi 'l-hayr

236. Müfred

Lebüñi dirler gonce-ı gülden terdür
Şaķın incinme begüm haylice nāzük yirdür

[29a]

237. Ğazel-i Yahyā³⁶⁰

[Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün]

1. Almazuz menşub-ı dünyāyı ekābirlenürüz
Mütekebbirlere gāhī mütekebbirlenürüz
2. Ulu tağlardan aķan āb-ı revān gibi hemān
Söyledügi sözini bilmeze şāğırlanuruz
3. Yücedür himmetimüz encüm-i tābende gibi
Gözü açıklar arasında mubaşşırlanuruz

³⁵⁶ sevdā-yı zülfi başda tek anuñ belāsın çek: sevdā-yı zulfūñ tek dilā anuñ cefāsın çek. MND, g.43/s. 129.

³⁵⁷ Dilde dār: bende dā. MND, g.43/s. 129.

³⁵⁸ Yiter mi: çıkar mı. MND, g.43/s. 129.

³⁵⁹ Bī-vefā:pür-cefā. MND, g.43/s. 129.

³⁶⁰ Taşlıcalı Yahya Divanı, g.177/s. 393.

4. Şakal ağardı kefen boynumuza takıldı
Cānib-i ahirete gitmege hāzırlanuruz
5. Hürmet ü 'izzet ise ancak olur ey Yahyā
Ya'nī tahfif-i edāni ile ağırlanuruz

238. Müfred

Çün murādına çarhuñ kimseler māni' degül
N'eylesün olduğı'çün tālī'ün tālī' degül

239. Müfred

Bāğa teşrīfūñ umarlar o gül-i handānuñ
Seyre çıkmazsa 'aceb seyri çıkar yārānuñ

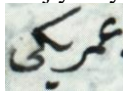
240. Ahmed Bey 'Aleyhi'r-Rahmet³⁶¹

[Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün]

1. Bugün meydān-ı 'ışık içre şu kim merd-i melāmetdür
Ta'alluğdan hālāş oldu anuñ yiri³⁶² selāmetdür
2. Kıyāmet 'arz idüp vā'iz kōrkutma billāhī
Kişi yārinden ayrılrsa hemān ol gün kıyāmetdür
3. Şalāh-ı zühed ü takvānuñ riyāsundan şakınmazsın
Çürütdüñ 'ömrüñi³⁶³ zāhid sonı anuñ nedāmetdür
4. Melāmet hırkasın zāhid³⁶⁴ anuñçün ihtiyār itmez
Degül her kişiye lāyık bu bir 'ālī 'alāmetdür
5. Gözüñ yaşın görüp Ahmed senüñçün cümle³⁶⁵ hep 'ālem dir

³⁶¹ Dükakinzade Ahmed Beg Divanı. G.69/s.152.

³⁶² anuñ yiri: yiri anuñ. DABD. 69/152.

³⁶³

³⁶⁴ Zāhid: şūfī. DABD. 69/152.

³⁶⁵ Cümle: cümle sır Mt.

Ne hoş deryāya ğark olmaz meger şāhib-kerāmetdür

241. Rubā'ī

[Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün]

Bu gice hānemize şāh-ı dil-ārā geldi

Tāli'im oldu güşāde dem-i şahbā geldi

'Ahd kılmışdı ğāliba dil-ber ile

Āferīn 'ahde vefā itdi vü tenhā geldi

[29b]

242. Ğazel-i 'Ulvi³⁶⁶

[Mef' ülü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün]

1. Ey dil hikāyet-i ğamı nā-dāna söyleme
Mecnūn-ı 'ışk iseñ n'ola yābāna söyleme
2. Dirler ki söz güher vār³⁶⁷ eyle bu pendi gūş
Hem-rāz diyü sırruñı nā-dāna³⁶⁸ söyleme
3. Kıl āšnā kelāmuñı ehl³⁶⁹-i me'āniye
Fikr ile söyle her sözi bī-ġāne söyleme³⁷⁰
4. Çāh-ı nedāmet içre kalursuñ göñül şakın
Yūsuf-mişālī vāk' añ ihvāna söyleme
5. Şi' rünđe añma ğışsa-ı Ferhādı 'Ulvīyā
Nazm eyle ser-güzeştüñi efsāne söyleme

243. Müfred

[Mefā' ilün mefā' ilün fe' ülün]

³⁶⁶ Ulvi Divanı, g.685/s.719.

³⁶⁷ Güher vār: güher-durur. Ulvi Divanı, g.685/s.719.

³⁶⁸ Nādānā: yārāna. Ulvi Divanı, g.685/s.719.

³⁶⁹ Ehl: baġr. Ulvi Divanı, g.685/s.719.

³⁷⁰ Bu beyit divanda 4. Sıradadır. Ulvi Divanı, g.685/s.719.

Şalup dil fülkini³⁷¹ ‘ummāna kıldum var mı bir bād
Muḥālif rūzgār olursa olsun her çi bād-ā-bād³⁷²

244. Müfred

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Yāre şormuşlar beni ol bī-vefā dimiş biliş
Saḡa ‘āşıkdur dimişler bilmezem anı dimiş

245. Velehu³⁷³

[Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

1. Yetişdi nev-cevānum serv-i bālā oldu gitdükçe
Açıldı gül gibi ol ḡonce ra‘nā oldu gitdükçe
2. Şalınsa cem‘ olur ol serv-ḡaddūḡ seyrine ‘uşşak
Denilmez vaşf-ı reftārı temāşā oldu gitdükçe
3. Ayakdāşum bulunmazsa³⁷⁴ beyābān-ı muḡabbetde
Reh-i ‘ışk içre sāyem baḡa hem-pā oldu gitdükçe³⁷⁵
4. Gözümde³⁷⁶ ḡatre ḡatre dök ilen eşk-i güher-bārum
Dürildi bir yire irkildi deryā oldu gitdükçe³⁷⁷
5. Ğamun efsūnı³⁷⁸ ‘Ulvīnūḡ şu deḡlü aldı ‘aḡlın kim
Yitürdü gitdüḡi yolu muḡrarā oldu gitdükçe

246. Müfred

[Mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün]

Bugün ḡudret var iken eyle iḡsān

³⁷¹ Fülkini: fikrini Mt.

³⁷² Mısranın vezni aksamaktadır.

³⁷³ Ulvi Divanı, g.625/s. 685.

³⁷⁴ bulunmazsa: bulunmazken. Ulvi Divanı, g.625/s. 685.

³⁷⁵ Bu beyit divanda 4.sıradadır. Ulvi Divanı, g.625/s. 685.

³⁷⁶ Gözümde: gözümünden. Ulvi Divanı, g.625/s. 685.

³⁷⁷ Bu beyit divanda 3.sıradadır. Ulvi Divanı, g.625/s. 685.

³⁷⁸ Efsūnı: Afyūnı. Ulvi Divanı, g.625/s. 685.

Ki ihsân eyleyen olmaz [ki] pişmân

247. Müfred

Hor bakma fuḳarâ fırḳasınuḡ hırḳasına
Her biri bir taḡı delüp geçirür arḳasına

[30a]

248. Ğazel-i Ḳabûlî³⁷⁹

[Mefâ'ılün mefâ'ılün fe'ülün]

1. Bahâr irdi icâzet 'ayş ü nûşa
Otursun ehl-i meclis³⁸⁰ gûşe gûş
2. Güzeller esb-i nâza nâzükâne
Süvâr olup gelürler қоша қоша
3. El urma ḡalka-i tesbîḡe şûfî
Ne ḡâl-baḡş³⁸¹ olur ser-ḡoşa ḡûşe
4. Gelür seyl-âb-ı eşküm taşa taşa
Aḡar cûy-ı sirişküm coşa coşa
5. Zen-i dünyâ ṭolu bir câma beḡzer
Nazar ḡılma Ḳabûlî boşa boşa

249. Müfred

[Fâ'ılâtün fâ'ılâtün fâ'ılâtün fâ'ılün]

Ehl-i dünyâ bu cihânı cây-ı 'işret şandılar
Kâse kâse içdiler zehrini şerbet şandılar

³⁷⁹ Kabuli Divanı, g.389/s.720.

³⁸⁰ Ehl-i meclis: ḡonca-lebler. KD. 389/720.

³⁸¹ Ḡâl-baḡş: ḡâlet-bâḡş.

250. Ğazel-i Şābit³⁸²

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

1. O sehī kıaddi düşürdüm gice ğāyet maḥfī
Üstine düşdüm idüp ḥāhiş-i vuşlat maḥfī
2. Ğarb³⁸³-ı şemşīr ile tenhāda rakīb[i] öldür
Eskiden Ğarb-ı meşeldür ki ‘ibādet maḥfī³⁸⁴
3. Ğüft ü ğū-yı nigehe vākıf olınca aĝyār
Geçdi ğamzeyle arada nice ḥālet maḥfī³⁸⁵
4. Yāri ḥalvetde bulup derd-i dilün ‘arz eyle
‘Āşıkā mes‘ele ma‘lūm kabāḥat maḥfī
5. Nuḳl idüp meclis-i ‘irfāna bu şīrīn ğazeli
Eyle Şābit yine yārāne ziyāfet maḥfī

251. Rubā‘ī

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

Ne şanursın ki saḡa çekmekle hicrānuḡ
Unudur mı bu göñül ya seni ya iḥsānuḡ
Pādşāhı da olursa bu fenā dünyānuḡ
Yine etegün kıomaya yine kıuluḡ kıurbānuḡ

[30b]

252. Müfred

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Baĝlamış ḥūnī gözin gördüm ol āfet nāzdan
Ḥāl-i ‘uşşākı temāşā itmege açmazdan

³⁸² Bosnalı Sabit Divanı, g.322/s.515.

³⁸³ Ğarb: Zahm. SD. 327.GAZEL

³⁸⁴ Bu beyit divanda 3.sıradadır.

³⁸⁵ Bu beyit divanda 2.sıradadır.

253. Müfred

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Açdı göğsin germ olup meclisde dil-ber nāzdan
Bu dil-i ğam-gīnūmi şād eyledi açmazdan

254. Müfred

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Ƙılca göstermez cemālın ‘uşşāka ol meh nāzdan
Cāme üstünde ƙocar ammā meger açmazdan

255. Müfred

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Ƙapuyı dīvār idüp erbāb-ı ‘ışķa nāzdan
Kendüyi bir gūşe ile gösterir açmazdan

256. Müfred

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Dersin okurken ƙapar gāhī kitābın nāzdan
Şīve dersin ezber eyler ol perī açmazdan

257. Müfred

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Gāh çözer gāh bend ider şalvārın ol meh nāzdan
Sīne-i sīminini seyr i[t]dürür açmazdan

258. Mu‘ammā-yı Şadrī

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]³⁸⁶

Rūy-ı yār üstünde bir hāl-i siyeh var müşk-fām
Māh-ı ‘ālem-tāb dirsem aña lāyıƙdur temām

259. Müfred

³⁸⁶ Vezin aksamaktadır.

Bülbül-i şûrîdeden gelmez gülistāna zarar
Bāğbānsın hemān bostānı ayrukdan şakın

260. Müfred

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]³⁸⁷

Haṭṭ gelüp ‘arızuḡa hüsn-i behālar gitdi
Muṭribā bildigin evvel ki hevālar gitdi

261. Müfred

[Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]³⁸⁸

Eger teşrîf buyurmak bu gice kâbilse sulṭānum
Cevāb-ı luṭf ile dil-şād it bu kalb-i nā-şādumı

262. Mu‘ammā-yı Şerāb

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Çün sözümün zıddın işlersin baḡa ḡayr it disem
Hūya ur şimden gerü şanma kāmuḡa rāzı olam

263. Mu‘ammā-yı Ayaz

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

Kuşaḡın çözdî miyāndan ol şanem
Yine kuşandı idüp tarz-ı ‘Acem

264. Mu‘ammā-yı Ademeyn

Olmadı yār pūseye rāzı virmedi ben zāre dest
Ser-keş olma didüm ol serve çü gördüm anı pest

265. Mu‘ammā-yı ‘Abdu‘r-raḡman

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

İltifātuḡa be-ḡāyet müterakḡıb ḡaṭır
Çeşm-i cān mehrūḡa dem-ā-dem nigerān³⁸⁹

³⁸⁷ Vezin aksamaktadır.

³⁸⁸ Vezin aksamaktadır.

³⁸⁹ Vezin aksamaktadır.

[31a]

266. Ğazel-i Murādī

[Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

1. Oturdum mekteb-i ‘irfāna cāna bir kitāb açtım
Ki ya ‘nī ders-i ‘ışk için ūlū’l-elbābe açdım
2. Ḥabībün rūy-ı dil-cūyın şu deñlü eyledüm ta‘rīf
Hicāb-ı zūlfini ref‘ itdükçe bir niķāb açdım
3. Şu deñlü kıldı müstağrak göñül mülkin benüm vaḥdet
Temevvüç eyleyüp çalkandugında gözden āb içdüm
4. Arayup kevkebüm buldum çün uzṭurlāb ḳalbümde
Ki anuḡ ‘irtifā‘ için nice yüz biḡ ḥisāb açdım
5. Murādī kendümi ayīne-i vaḥdetde bir gördüm
‘Avālimden geçüp keşret yüzinden çok hicāb açdım

267. Mu‘ammā-yı ‘Allāme

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Görmege anı doyunca ey şanem
Her taraḑdan zūlfüñe göz dikmişem

268. Mu‘ammā-yı Ḥüsām

[Mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün]

Dişüñ vaşf eyleyüp ey pāk-ı gevher
Pey-ā-pey dīde bī-ḥad dökdi dūrler

269. Mu‘ammā-yı Emrī ḳayā

Ṭaşar dime ḳalb yāre olur şikeste ḥātır
Nāzük-durur be-ğayet emrī dil ekābir

270. Nazîre-i Ğazel-i Bâkî³⁹⁰

[Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün]

1. Cemâl-i alem-ârâsından ol mâhuñ niķâb açdum
‘Aceb ferħunde geldi fâl-i ahvâlüm kitâb açdum
2. Yaķam ķâk eyledüm ‘ışķuñ yolunda dâĝ-ı sînemde
İçinde künc³⁹¹ peydâ oldu bir künc-i ĥarâb açdum
3. Leķâ’if söyledüm güldi açıldı ĥoķķa-i la’li
Yine seyr eylesün yârâne dürc-i dürr-i nâb açdum
4. Hevâ-yı ‘ışķuñ içre ben kaçurdum Kâfa sîmurĝı
Cenâh-ı himmeti ol-dem ki mânend-i ‘uķâb açdum
5. Şalup şemşîr-i nazm-ı âbdârı dehre ey Bâkî³⁹²
Belâĝat kişverin ey pâdişâh-ı kâmyâb açdum

271. Kıt‘a³⁹³

[Fe’îlâtün mefâ’îlün fe’îlün]

Şahñ-ı Bağdâda zeyn olan şeceri
Nahl-i ĥurmâ şanur gören ammâ

Tuĝlardur ki ķaldı menzilde
Çekülüp gitdi leşker-i ĥulefâ

[31b]

272. Ğazel-i Şadâ’î

[Fâ’îlâtün fâ’îlâtün fâ’îlâtün fâ’îlün]

1. Öp nezâketle dehânuñ yâr duysun duymasun
Furşat ile la’lün em aĝyâr duysun duymasun

³⁹⁰ Bâkî Divanı, g. 320/s. 216-217.

³⁹¹ İçinden gene: içinde künc. BD, g. 320/s.216.

³⁹² Ey Bâkî: Bâķîveş. BD, g.320/s.217.

³⁹³ Beyitlerin Gelibolulu Mustafa Ali’ye ait olduĝu tespit edilmiştir. GMAD, K.114/s.1308

2. Gül kıpar g lz r-ı h sn nden y ri c n ne   
  yle depren ey g   l kim h r duysun duymasun
3. N   id p  adeh³⁹⁴-i  ı k  ol [yine] mest-i m d m
S neye  ek dil-beri hu   r duysun duymasun
4. R z-ı  ı k   ak la dilde bilmes n n d n an 
     oldu   dil  dild r duysun duymasun
5. K y-ı y re var  ad   n le k l b lb l- ıfat
 h u z r   ol g l-i g lz r duysun duymasun

273. M fred

[Fe il t n fe il t n fe il t n fe il n]

G rse Mecn n seni mektebde ge  p Leyl dan
    dersin yine ba lard  elifden b dan

274. M fred

[Mef  l n mef  l n mef  l n mef  l n]

D   p s nem n ola  h eylesem c n n  n ardınca
Gider  abl u   lem   detd r sult n n ardınca

275.   zel-i Na  re-i Mer m 

[F  il t n f  il t n f  il t n f  il n]

1. R z-ı  ı k   ak la dilde y r duysun duymasun
     oldu   dil  a   r duysun duymasun
2. Bezm-i   lemde mey-i  ı k  id p zind na-ve 
Mest-i medh   ol m d m hu   r [duysun] duymasun

³⁹⁴ Vezin gere i kelime de i tirilmi tir.

3. Kışver-i³⁹⁵ mülk-i melāḥat içre şāh-ı ḥüsne sen
Hālün it iş‘ār ile eş‘ār duysun duymasun
4. Dilde hecr-i ğuşsa vü derd ü ğam-ı cānāne
Kıl nizār cismün de zinhār cān duysun duymasun
5. Künc-i vuşlat-ı dil-bere bulmak dilerseñ dest-res
Kıl şikest anuñ tılısmuñ yār duysun duymasun
6. Gülşen-i ḥüsnünde būs it nergis-i şehlāsını
Ey Merāmī ğamze-i mekkā[r] duysun duymasun

276. Müfred

[Mefā‘ılün mefā‘ılün mefā‘ılün mefā‘ılün]

Günüm günden eyü oldı baña yüz tutdı devrānum
Şafā şehrinde zevküm var eger şorarsa yārānum

[32a]

277. Ğazel-i Bākī³⁹⁶

[Fa‘ülün fa‘ülün fa‘ülün fa‘ülün]

1. Ne devrān muvāfıķ ne ṭālī‘ müsā‘id
Kılın boynuma şalmaz ol sīm-i sā‘id
2. Zāmīrin şikest itme erbāb-ı ‘ışkuñ
Yine saña rāci‘ yine saña ‘ā‘id
3. Yiter kirpügüm kūy-ı ‘ışkuñda cārüb
Üzilsün kesilsün hemān rīş-i zāhid
4. Ferāġat güzel sevmeden tevbe meyden
Zehī re‘y-i bātıl zehī fıkır-i fāsīd
5. Sözinde ne ğam Bākıyā müdde‘inün

³⁹⁵ Kışver: küsur. Mt.

³⁹⁶ Baki Divanı, g.42/s.91.

Saḡa mā‘il olunca ‘ālemde şāhid

278. [Ġazel-i Bākī]³⁹⁷

[Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün]

1. Gerdün-ı dūna ‘ākıl iseḡ kılma i‘timād
Dönsün piyāle devr-i kameran de budur murād
2. Sākī şarāb rūşen imiş çün revān-ı Cem
Cām-ı şabūhı güldürelim ola rūhı şād
3. Şūfī şafā-yı cām ile dilden keder gider
Rindān-ı sīne-şāf ile gel eyleme ‘inād
4. Lāyık budur ki biz kılavuz cürme i‘tirāf
Vābeste-i ‘ināyetidür mebdē ü me‘ād
5. Fıkr-i me‘āl-i zıkr-i me‘ād eylemez gibi
Ol şüret-i şalāḡa giren mebdē -i fesād
6. Bākī kifāyet eyle işāret efendüḡe
Maḡlaş yirine yazdurasın aḡlaşu‘l-‘ibād

279. Velehu³⁹⁸

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Gül yüzün vaşfında bülbul kılsa elḡanı dürüst
Bāḡda bir ḡoncanuḡ kalmaz ḡirībānı dürüst
2. Dil-berüḡ ‘ahdi bütün ammā vefāsı süst olur
‘Āşıkun ḡönli şikeste ‘ahd ü peymānı dürüst³⁹⁹

³⁹⁷ Mecmuada başlık konmadan diğē gazele devam edildiğı görölmektedir. Fakat buradan sonra yeni bir gazel başlamaktadır. BD, g.38/s. 89-90.

³⁹⁸ BD, G.22/S. 82.

³⁹⁹ Bu beyit divanda 3.sıradadır. 2. Sırada bulunan beyit mecmuada yer almamaktadır.

3. Cevşen-i pülād-ı çarhı çāk çāk itdüm daḥi
Āh-ı āteş-bārumuḡ şemşīr-i bürrānı dūrüst
4. Āteş-i sūz-ı firāḡuḡ bir ḥarāret virdi kim
Nūş ider bir demde dil deryā-yı ‘ummānı dūrüst
5. Bāḡıyā fennüḡde tutmaz kimse nokşānuḡ senüḡ
Ḥamdü‘li‘llāh ṭab‘ mevzūn ‘aḡl mīzānı dūrüst

280. Velehu⁴⁰⁰

[Fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün]

1. Ḥaṭṭ-ı la‘liyle ḡaşı cānānuḡ
Bir rubā‘i[si]dür⁴⁰¹ ḡülistānuḡ
2. Bāde-i nābdur leb-i la‘lūḡ
Sāḡar-ı sīmdür zenaḡdānuḡ
3. Göricek sīn-i miskine⁴⁰² beḡzetdüm⁴⁰³
Şāne-i zülf-i ‘anber-efşānuḡ
4. Bir belādur şalındı ‘uşşāḡa
Dostum ḡāmet-i ḡırāmānuḡ
5. Sūnbülūḡ revnaḡnı şikest itdi
Şiken-i ṭurra-i perīşānuḡ
6. Degenek lāzım oldı aḡyāre
Olmaḡ ister ḡapunda derbānuḡ

⁴⁰⁰ BD, g.249/s.186.

⁴⁰¹ rubā‘idür: Rubā‘isidür. BD. 249/186

⁴⁰² Miskine: miske.

⁴⁰³ Miskine yazılışından dolayı vezin aksamaktadır.

7. Bākīyā⁴⁰⁴⁴⁰⁵ senden cefā vü cev̄r ummaz
Eger olursa luṭf u iḥsānuḡ⁴⁰⁶

[32b]

281. Ġazel-i Bākī⁴⁰⁷

[Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün]

1. Gülgün ḡabās[ı] ol şanemüḡ şanki lāledür
Cism-i laṭfī lāle-i ḡamrāda jāledür
2. Karşumda allar geyüp ol lāle-ruḡ yine
Gülgünlarla⁴⁰⁸ 'aḡlum alur şan piyāledür
3. Tāḡ-ı cefāda manzara-ı çeşm-i dil-rübā
Kūy-ı belāda ḡāne-i cāna ḡavāledür
4. Sünbül ṭaḡınmış alnına şanmaḡ o gül- 'izār
Çıkmış külāḡ-ḡüşeye tār-ı külāledür
5. Kūyuḡdan itse 'azm-i sefer cān-ı mübtelā
Zād-ı reh aḡa ḡuşşa vü nāle nevāledür
5. Bir bezme mīr-i meclis olupdur göḡül aḡa
Baḡr-i muḡīṭ cūr'a vü gerdün piyāledür
6. Bākī sipihr āhum oḡına siper ṭutar
Farḡ-ı felekde zāḡir olan şanma hāledür

282. Müfred

[Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

Hem-dem iken yār ile gelmezdi aḡlā yāda ḡam
Hecre düşdǖm şimdi bildüm n'idüḡin dūnyāda ḡam

⁴⁰⁴ Bākīyā: Bākī. BD, G.249/S. 186.

⁴⁰⁵ Bākīyā yazılışından dolayı vezin aksamaktadır.

⁴⁰⁶ Luṭf-ı iḡsānuḡ: Lutfuḡ iḡsānuḡ. BD, G.249/S. 186.

⁴⁰⁷ BD, G.84/S.111.

⁴⁰⁸ Gülgünlerle: gülgünlarla. BD, G.84/S.111.

283. Velehu⁴⁰⁹

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

1. Eylesün vaşlını⁴¹⁰ dermān dīl-i bīmāra meded
Dostlar işte ben öldüm baña bir çāre meded
2. Zaḥm-ı sīnemden oḡuṇ pārelerin hep alma
Tursun Allāhı severseṇ hele bir pāre meded
3. Güher-i cāmı yitürdük bizi ḡam öldüriyor
Sākıyā gel bulıvir ḡanda ise ara meded
4. Şaklayup tutmadunuz⁴¹¹ aldılar elden cāmı
Vāḡıf itmeṇ şakınuṇ kimseyi esrāra meded
5. Gice tenhā işiḡi ḡāḡine yüzler süreyin
Şakınuṇ kimse ḡaber virmesün aḡyāre meded
6. Mededüṇ ḡalmadı feryād u fiḡān eyleyecek
Saña kimden ire ey Bākī-i bī-çāre meded

284. Rubā‘ī⁴¹²

[Fe‘ilātün mefā‘ilün fa‘lün]

Şanmaṇuz kim diyār-ı ḡurbetde
Kişi mesrūr olup şafā sürmez
Gerçi kim dūr olup aḡıbbādan
Hele a‘dā yüzün daḡı görmez

[33a]

285. Ġazel-i Fevrī

[Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün]

⁴⁰⁹ BD, G.40/S.90-91.

⁴¹⁰ Vaşlını: la‘lini. BD. G, 40/90.

⁴¹¹ Saklayup tutmadunuz: iḡtirāz itmedüṇüz. BD. G, 40/90.

⁴¹² Beyitlerin Gazali Deli Birader’e ait olduḡu tespit edilmiştir. (Kut 1974: 227)

1. Sevdi şanemā dil seni yā taht ola yā baht
Terk eyledi cān u teni yā taht ola yā baht
2. Fülk-i dili girdāb-ı [ğama] şaldı felek çün
Âhum düzedür yelkeñi yā taht ola yā baht
3. Dirler kişi ser virmeyicek yār ele girmez
Yā Rab o günler kanı ya taht ola ya baht
4. Bir ceng ideyin yār için ağyār ile Fevri
Yā ben anı yā ol beni ya taht ola yā baht

286. Rubā'ī

[Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün]

Ey şāh-ı dil-nüvāz nazīrūñ mi var senūñ
Yā ben kuluñdan özge esīrūñ mi var senūñ
Baña taşadduk eyle zekāt-ı vişālūñi
Benden maḥal efendüm fakīrūñ mi var senūñ

287. Müfred⁴¹³

[Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün]

Yoluña virmekdür kaçdum anuñçün şaqlarum cānı
Saña cān virmeyen 'aceb bilsem kime şaqlar cānı

288. Nazīre-i Şemsī

[Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün]

1. Sevdim ol dil-beri ya taht ola ya baht
Ko[y]dum yolına bu seri yā taht ola yā baht
2. Yā ser viresin yāri [alasın çü] rakībā
Meydāna bugün gel beri yā taht ola yā baht

⁴¹³ Vezin aksamaktadır.

3. Fūrkat meyin āfet nice bir nūş idelüm kim
Toldur içelüm sāğarı ya taht ola ya baht
4. Baş oynadalum yolına ol serv-i revānuş
Gelsün beri ğam leşkeri ya taht ola ya baht
5. Cān ile kadem baş bu yola gel beri Şemsī
Yā öte ola yā beri ya taht ola ya baht

289. Rubā'ī

[Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

‘Āşıkā olmaz müyesser vaşl-ı cānān biñde bir
Şerh olunmaz haşr olunca derd-i hicrān biñde bir
Ey tabīb-i cān-ı ‘ālem çek ‘ilācımdan elün
Bulunmaz mübtelā-yı ‘ışka dermān biñde bir

[33b]

290. Ğazel-i Bākī

[Mef'ülü mefā' ilü mefā' ilü fe'ülün]

1. Ey hatt-ı siyeh ‘arız-ı cānāna tolaşma
Yüz qaralığı eyleme imāna tolaşma
2. Ey şāne senün cismün şad-pāre kılurlar
El çek şakın ol zülf-i perişāne tolaşma
3. Açılma katı ‘āleme fāş eyleme zāruş
Ey rişte-i cān nāme-i cānāna tolaşma
4. Ayakda kalur cür'a-şifat hāke düşersin
Ey cām-ı muşaffā yürü yārāne tolaşma
5. Āğüş miyānın taleb itme kemer-āsā
Bākī meded ol serv ü hırāmāna tolaşma

291. Müfred⁴¹⁴

[Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

Büse men' itme efendi 'aşıq-ı dil-ḥasteden

Ehl-i dil olan güzeller mübtelāya cān virir

292. Müfred⁴¹⁵

[Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

Hüsn içinde sen ğarīb ü şehir içinde ben ğarīb

Gel ikimiz bir olalım sen ğarīb ü ben ğarīb

293. Müfred

[Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

Ben yatam lāyık mı karşımda ol ayağın tura

Serv-i nāza diğ ben öldükde namāzum kılmason

Sulṭan Selīmüñdür

294. Nazire-i Vaḥdeti

[Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün]

1. Seyyāre-şıfat ol meh-i tābāna tolaşma
Pervāne gibi şem'-i şebistāna tolaşma
2. Diller gibi sen de varup eşk-i revān ol⁴¹⁶
Yollar kesüp ol serv-i ḥirāmāna tolaşma
3. Luṭf eyle bārī rakībā beni yarümden ayırma
Şeyṭānlık idüp dīn ü imāna tolaşma
4. Terk it reh-i 'ışkuñ yolını vü 'aqlı [var] tut
Ey 'aşıq-ı ser-geşte beyābāna tolaşma
5. Cān gödürüp ey Vaḥdeti yollarda şabā-veş
Ol müy-ı miyāniyla o dāmāna tolaşma

⁴¹⁴ Beytin Üsküplü İshak Çelebi'ye ait olduğu tespit edilmiştir. G.33/S.163.

⁴¹⁵ Beyitlerin Ahmed Paşa'ya ait olduğu tespit edilmiştir.

⁴¹⁶ Vezin aksamaktadır.

295. Müfred

[Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

İstemez anuñ içün ölmegi korkar cānum

Ben ölem ğayrılarıñ cānı ola cānānım

296. 'Ubeydi⁴¹⁷

[Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

Bedenden cān giderse dāğun ey ğonce dehān gitmez

Uçar bülbül gider şāh üzre alur āşiyān gitmez

297. Nihānī

[Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

Bedenden zaḥm-ı tīr-i hecrün ey aşı kemān-ebrū gitmez

Hişār-ı derd ü ğamdur her-dem andan dīdebān gitmez

[34a]

298. Ğazel-i 'Ulvi⁴¹⁸

[Mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün]

1. Şol dil ki cām-ı 'ıṣṣuṣa mestāne olmaya
Lāyık budur ki şem' üñe pervāne olmaya
2. Yāre didüm ki boynuma aḳ bend-i zülfüñi
Nāz ile ğüldi didi ki dīvāne olmaya⁴¹⁹
3. Vuşlat mıdur ki dil-beri 'uryānla uçmayup
Ĝöñlün yabāne gitmeye cān cāna olmaya
4. 'Āşık oldur ki baḥr-ı ğama āşinā ola
Ma' şūḳ odur ki 'āşıḳa bī-ĝāne olmaya⁴²⁰

⁴¹⁷ Ubeydi Divanı. G.103/s.357.

⁴¹⁸ Ulvi Divanı, g.23/s.328.

⁴¹⁹ Bu beyit divanda 4.sıradadır. UD, G.23/S.328.

⁴²⁰ Bu beyit divanda 2.sıradır. UD, G.23/S.328.

5. ‘Ulvī anjar mı Leylī vü Mecnūn hikāyetin
‘Âkıl odur ki sözleri efsāne olmaya

299. Müfred

[Mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün]

Meyān-ı bahırde açıldı furtunanuñ bendi
Kenāre ‘azm idelüm ortalık güzellendi

300. [Müfred]

[Fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün]

Göge ağmazdı bir mazlūmuñ āhı
Meger ‘āşıklarūñ dūd-ı siyāhı

301. Ğazel-i ‘Ulvī

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

1. Ey leb-i ğonca-i gülzār-ı cinānum Maḥmūd
Ka‘be-i kūy-ı maḳām-ı dil ü cānum Maḥmūd
2. Ben senūñ sāye-şifat ayağuña yüz süreyin
Sen şalın nāz ile ey serv-i revānım Maḥmūd
3. Giryeden gözlerüm ağardı belā küncinde
‘Işķ pīr etdi beni tāze cevānum Maḥmūd
4. Hāş Ayāz olsa kapuñda yeridür bedr-i münīr
Ey yüzi pertev-i ḥurşīd-i cihānum Maḥmūd
5. Cān-ı ‘Ulvī hedef-i nāvek-i müjġānuñdur
Göz ucıyla nazar it kaşı kemānum Maḥmūd

302. Müfred

[Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün]

Yārūñ yine gördūñ yeñiden cevr-i cefāsın
Her dem çeker āvāre gönül tāze belāsın

303. Müfred

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

Kabr-i mevtāya gelüp hürmet ile gel elün aç
Bir gün ola olasın sen de du‘āya muhtāc

[34b]

304. Ğazel-i ‘Ulvī⁴²¹

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

1. Gerçi kim ‘āleme çok dil-ber-i mümtāz gelür
Hak budur kim saña beñzer güzelüm az gelür
2. Haşre dek dāmenün elden kıomaz āvāre göñül
Sen anı şanma cefā itmek ile vaz gelür
3. Hasret-i hālün ile bī-kes ü tenhā olalı
Bezm-i gāmda mekes āvāzı baña sāz gelür
4. Kime kaşd itdi ‘aceb yine harāmī çeşmün⁴²²
Gūş-ı cāna ser-i kūyuñda bir āvāz gelür⁴²³
5. Gerçi yüz biñ bulınur yoluña cānlar virici
Şanma ‘Ulvī gibi bir ‘āşık-ı ser-bāz gelür

305. Müfred

[Mef‘ülü fā‘ilātün mef‘ülü fā‘ilātün]

Ahvālümü o māha bilmem nice idem ‘arz
Mā-beynümüz<de> anuñla beyne‘s-semā‘i ve‘l-arz

⁴²¹ Ulvī Divanı, g.142/ s.400-401.

⁴²² Çeşmün: gözün āh. UD, g.142/ s.401.

⁴²³ Divana göre bu beyitten sonraki 2 beyit eksiktir:

Sāyeveş hāke salur ‘āşık-ı üftādeleri / Her kaçan salınup ol serv-i ser-efrāz gelür

Ben niyāz eyliyeyin sen yüzüme bakma benüm / Her ne deñlü baña cevrlersen nāz gelür

306. Müfred

[Mefā 'ilün mefā 'ilün fe 'ülün]

Ne fettānsın cihānı hep bilürsin

Hemān ben sevdigüm bilmezlenürsin

307. Velehu Nā-Murād⁴²⁴

[Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün]

1. Günāhum bildüm eylersem n'ola şefkat recā senden

Benüm devletlü sulṭānum ḥaṭā benden 'aṭā senden

2. Ḥarāmī gözlerün kırdı geçürdi zulm ile ḥalkı

Şikāyet var şehā dīvān-ı ḥüsnünde saṇa senden⁴²⁵

3. Ḥayāt-ı cāvidānum⁴²⁶ şıḥḥatüm 'ömr-i 'azīzümsin

Ḥudādan isterem kim olmayam bir dem cüdā senden

4. Nice nev-rūzlar geçdi nice bayrāmlar oldı⁴²⁷

Müyesser olmadı gitdi bize bir merḥabā senden

5. Gerek öldür gerek dirgür⁴²⁸ seni terk eylemez 'Ulvī

Cefāṇa rāzıdur lāzım degül aṇa vefā senden

308. Müfred

[Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün]

Büselik hoşça maḳām idi velākin 'uṣṣāk

Gāhice rāst gelür şonra ḥüseynī çıkar

309. Müfred

Yārün saṇa elma şuna şun elmasın elmasına

⁴²⁴ UD, g.503/s.478.

⁴²⁵ Bu beyit divandaki gazelde bulunmamaktadır. UD, g.503/ s.478.

⁴²⁶ Cāvidānum: cāvidānumsın. UD, g.503/ s.478.

⁴²⁷ Oldı: geldi. UD, g.503/ s.478

⁴²⁸ Dirgür: dūr ger. UD, g.503/ s.478

Elmasını alursañ vir cânuñı elmasına

310. Müfred

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Duṭalum gökden iner zembīl ile meh-pāreler

Ā paşam yerden mi çıkar ‘āşık-ı bī-çāreler

[35a]

311. Yahya Efendī⁴²⁹

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Mest-i cām-ı ‘ışkıdur gitmez dem-ā-dem neşvesi
Vardur mestāne göñlümde benüm Cem⁴³⁰ neşvesi
2. Tāc-ı Edhem neşvesin terk itmeye bārī zāhidā
Çünkü yokdur sende İbrāhīm Edhem neşvesi
3. Sākī-i bezm-i muḥabbet cām-ı miḥnet kim şunar
Hem ḥumārı hoş gelür anuñ baña⁴³¹ hem neşvesi
4. Baş kaldırmayup içmek istesek sākī n’ola
Ser-girān bendi⁴³² bizi peymāne-i ğam neşvesi
5. Neşvedār itmişdi Yahyāyı mey-i bezm-i elest
Dañi peydā olmadın ‘ālemde ādem neşvesi

312. Beyt

[Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

Nigārı sīne-ber-sīne der-āğüş itmedür şohbet

Ne minnet buse ol ḥod [muḥarrer] ağzı tkrārı

⁴²⁹ ŞYD, G.404/S.432.

⁴³⁰

⁴³¹ Anuñ baña: baña anun. ŞYD, g.404/ s.432.

⁴³² Bendi: itdi. ŞYD, g.404/ s.432.

313. Velehu⁴³³

[Müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün]

1. Urduñ cefâ taşın dile dīvāne mi şanduñ beni
Zencîrüne bend eyledüñ uşlandı⁴³⁴ mı sanduñ beni
2. Ma'mûr idüp mülk-i dili yapmaduñ eski menzili
Ta'mîre kıabil olmayan vîrâne mi sanduñ beni
3. İhsāna dermān yok didüñ ğa[y]ri güzeller çok didüñ
Her şem'-i bezme tolaşur pervâne mi şanduñ beni
4. Feryādumı işit[me]düñ rāh-ı vefāya gitmedüñ
Bir aşınalık itmedüñ bî-gāne mi şanduñ beni
5. Yahyāya eylersin cefâ feryādın añlarsın hevā
Sākî mey-i engür ile mestāne mi şanduñ beni

314. [Müfred]

[Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

Sen şalın servî gibi ey kaşları yāyum benüm
'İşkuñı vird idünüben maḥzūnlukdur kārumuz

[35b]

315. Yahyā Efendi⁴³⁵⁴³⁶

[Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün]

1. Şafā-yı ḥāṭırum oldur seni şafāda gördüm
Bu ben belā-keşî hicrān ile⁴³⁷ belāda⁴³⁸ gördüm
2. Hemîşe ḥürrem ü ḥandān şādmān olasın
Hemîşe ğonce-i iḳbālünjî kûşāde gördüm

⁴³³ ŞYD, G.437/S.465.

⁴³⁴ Uşlandı mı: uslana mı. ŞYD, g.437/ s.465.

⁴³⁵ ŞYD, g.240/s.265.

⁴³⁶ Şeyhülislam Yahya Efendi Divanına göre bu beytin redifi "görem"dir. Müellif mecmuada "gördüm" kelimesini kullanmıştır. ŞYD, g.240/ s.265.

⁴³⁷ Hicrān ile: hicrānuna. ŞYD, g.240/ s.265.

⁴³⁸ Belāda: vefāda. ŞYD, g.240/ s.265.

3. Hilāl gibi terakķide māh-ı tābān ol
Fūrūg-ı hūsnūjı günden güne ziyāde gördüm
4. Ne zevķdür ne şafādur ne hażdur ey sākī
Seher humārdan açup gözümü bāde gördüm
5. O günü görmeyeyim kim seni ārāmī varup
Raķīb ile ser-i kūyuñda bir arada gördüm⁴³⁹
6. Budur du‘āsı saña şubh u şām⁴⁴⁰ Yahyānuñ
Seni şafāda vü bed-ḥāhuñı cefāda görem

316. Beyt

[Müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün]

Dilde kelām-ı zühd ü dīn ḥāṭırumuz güzeldedür
Nāşıḥ olan kişi şanur ḥāṭır ile göz eldedür

317. [Kıṭ‘a]

[Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün]

Ėamzeñ ki bir ḥadengi biñ cāna kaçd ider
Hoş āhūvāne gözler şırāne kaçd ider

Ḥaṭṭuñ ki çekdi ḥātem tem yāķūta dā‘ire
Bir mürdür ki mühr-i Süleymāne kaçd ider

Ḥālūñ ki zülfüñe ṭolaşup alnuña aĖar
Hindu-şıfat kemend ile eyvāne kaçd ider⁴⁴¹

318. Beyt

[Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün]

⁴³⁹ Bu beyit divanda yer almamaktadır.

⁴⁴⁰ Şubh u şām: rüz u şeb. ŞYD, g.240/ s.265.

⁴⁴¹ Beyitlerin Şeyhi’ye ait olduğu tespit edilmiştir. Şeyhi Divanı, g.32/s.103.

Göñül kuşına saçdı yine dâne beğlerün
Öldürmesün tutup ki girer kana beğlerün⁴⁴²

319. Yahya⁴⁴³

[Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün]

1. Umar göñül nice görendür ki yâr-i gam-ıârın⁴⁴⁴
Olursa luţf-ı ilâhî görür bugün yarın
2. Henüz tıfl idi la'lin umardım ol mâhuñ
Kaddîmi ol şîrîn hâşılı emekdârın⁴⁴⁵
3. Ne deñlü zâr u zebûn var ise satılmağda
'Aceb revâcda gördüm bu 'ışk bāzârın
4. Nuķûd-ı eşkümi yolunda dökmeden kaçmam
Yoğ olsun ol kişi kim saña virmeye varın
5. Unutmasun hele Yahyāya itdüğün ol şâh
Revā mı aņmaya bir öyle 'âşık-ı zârın

[36a]

320. Ğazel-i Bākî⁴⁴⁶

[Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün]

1. Sâkıyâ kalmaz imiş çünkü bu şöhet bākî
Mey-i gülgün içelüm bâde-i cennet bākî
2. H'âbda almış idüm būs-ı leb-i cānānı
Cān dimāğında dahi şimdi o lezzet bākî

⁴⁴² Beyitlerin Şeyhi'ye ait olduğu tespit edilmiştir. Şeyhi Divanı g.103/s. 142.

⁴⁴³ ŞYD, g.266/s.291.

⁴⁴⁴ Göñül umar nice demdür o yâr-i gam-hârın ŞYD, g.266/ s.291.

⁴⁴⁵ Divanda bu beyit yer almamaktadır. Bu beyit yerine Aceb degül ki döne kebge öykünen zâga/ Çemende kebge o şûhun görürse refâtârın beyti vardır. ŞYD, g.266/s.291.

⁴⁴⁶ BD, g.525/s. 304.

3. Beni öldürdi firākuñ meded ey dost yitiş
Hele bir pāre daħi tende ħarāret bākī
4. Ağlamazdum bu kadar zār u zebūn olduğuma
Kalsa bir pāre ğamuñ çekmege tākāt bākī
5. Bākī ölsün yoluña pādişāhum sen sāğ ol
Baħt pāyene Ĥuda yār sa‘ādet bākī

321. Ġazel-i Bākī⁴⁴⁷

[Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

1. Gel ey sākī bulInmaz böyle ‘ālī dil-gūşa meclis
Getür cām-ı muşaffāyī kim olsun pür-şafā meclis
2. Piyāle ‘āksi mir‘āt-ı felekde āfitāb olsun
Fürüg-ı sāğar-ı şahbādan olsun pür-żiyā meclis
3. Şerāb āb-ı ħayāt u cām-ı zerrīn āfitāb olsa
Cinān içre gerekmez baña cānān olmasa meclis
4. Kadeħ kan ağlayup def sīne döger ney figān eyler
Meger derd ü ğam-ı ‘ışka olupdur mübtelā meclis
5. Kadeħ fişkıyye mey şu ħalka-ı rindān anuñ ħavzı
Serāy-ı ‘ayşa⁴⁴⁸ şadırvān olupdur Bākıyā meclis

[36b]

322. Ġazel-i Yahyā Efendi⁴⁴⁹

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Hişşedār olmazsa ‘āşık tālī‘-i firūzdan

⁴⁴⁷ BD, G.208/S. 168.

⁴⁴⁸ ‘ayşa: şevka. BD, g.208/ s.168.

⁴⁴⁹ ŞYD, G. 277/S.302.

Nice şād u ħurrem olsun⁴⁵⁰ ‘ıydden nev-rūzdan

2. N’eylesün nev-rūz [u] ‘ıyduñ geldügin erbāb-ı ‘ışk
Āteş-i ğam gitse kânūn-ı dil-i pūr-sūzdan

3. Cāme-i in‘ām ehl-i cāha kıymaz ihtiyāc
Şākirüz elţāf-ı ħūrşīd-i cihān-efrūzdan

4. Ğurbetden⁴⁵¹ daħi yakında geldi bād-ı nev-baħar
Kıomadı ser⁴⁵²-nesne zīr-i ħākde meknūzdan

5. Ğonce tıflın açmadı açmadı Yahyā hezāruñ nağmesi
Bī-ħaberdür daħi ol ‘uşşākdan nev-rūzdan

323. Müfred

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Göñlüm al ‘aqluma degme şīve kıl cevır itme tek
Uğrı ol orospı ol inşāfı elden kıoma tek

324. Müfred

[Mef‘ülü fā‘ilātün mef‘ülü fā‘ilātün]

Ol loķma-ı nefīse şındı raķīb-i kāfır
İt degmiş aşā döndi ħvān-ı vişāl-i dil-ber⁴⁵³

325. Müfred

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

Ğoncanuñ oħşayı oħşayı yüzini açd[ı] felek
Ol bizüm başımuza kıksa gerekdür giderek

326. Ğazel-i Ĥāletü⁴⁵⁴

⁴⁵⁰ Olsun: olur. ŞYD, g.277/ s.302

⁴⁵¹ Ğurbetden: ğarbdan. ŞYD, g.277/ s.302

⁴⁵² Ser: bir. ŞYD, g.277/ s.302

⁴⁵³ Beytin Latifi’ye ait olduğu tespit edilmiştir. (Canım 2000: 324-325)

⁴⁵⁴ Haleti Divanı, g.370/s.374.

[Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün]

1. Yatur kapuñda 'aşıķ-ı bî-çäreler⁴⁵⁵ taraf taraf
Güyâ kesildi Ka'bede kurbân taraf taraf
2. Gelse hayâl-i yâduñ⁴⁵⁶ müjgânı çeşmüme
Eglenmeyüp hemân şačilur kan taraf taraf
3. Olsa eger ki 'aķl-ı perîşân 'aceb degül
'Arz-ı cemâl idince civân[ân] taraf taraf
4. Şehr-i vişâlünje nice vâşıl olur göñül
Tırmuş yolunda reh-zen-i hicrân taraf taraf
5. Her yaña erdi tab'umuñ âşâr-ı Hâletî
Güyâ ki itdi⁴⁵⁷ dürrleri 'ummân taraf taraf

327. Rubâ'î

Sa'âdet 'âlem içre ol kişinüñ
Ki yüzün görmeye aşlâ dışinüñ

Dilersen olasın guşşadan arı
Anandan gayri tutma öñde karı

[37a]⁴⁵⁸

328. Ğazel-i 'Azîzî⁴⁵⁹

[Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün]

1. Tâ ezelden ser-nüviştümdür belâ-yı hâl u hať
Olmışam rûz-ı beliden mübtelâ-yı hâl u hať

⁴⁵⁵ Bî-çäre: bî-cân. HAD, g.370/s.374. bî-çäreler kelimesi vezni aksatmaktadır.

⁴⁵⁶ Yâduñ: nâvek. HAD, g.370/s.374.

⁴⁵⁷ İtdi: atdı. HAD, g.370/s.374.

⁴⁵⁸ Sayfanın baş kısmı çekimden dolayı okunmamaktadır.

⁴⁵⁹ Bu gazel divanda yer almamaktadır.

2. Sîh-i ğam sūrāh sūrāh itse cismi nāyveş
Cân çıkar çıkmaz derūnumdan hevā-yı hāl u haţ
3. Vaz gelemem başum olsa gūy-ı çevgān-ı sitem
Rāh-ı ğamda ser degül cānlar fedā-yı hāl u haţ
4. Bend-i zūlf-i yār ol ey dīvāne gönlüm ‘ākıl ol
‘Aklıdan bīgāne ol ol āşinā-yı hāl u haţ
5. Ey ‘Azīzī çekme ser ebr-i hevā-yı ‘ışkıdan
Başdan eksik olmasun zıll-ı hümā-yı hāl u haţ

329. Bākī Efendinūñ Āhır Nefesde Didükleri Ğazeldür⁴⁶⁰

[Mef‘ülü mefā‘lün mef‘ülü mefā‘lün]

1. Ālāyiş-i dünyādan el çekmege niyyet var
Yakında ‘adem dirler bir şehre ‘azīmet var
2. Uçdı bu fezālardan Murğ-i dil-i nālānum
Āram idemez oldum efkār-ı seyāhat var
3. Nūş eylese bir ‘āşık tā haşre dek ayılmaz
Bezm-i felekün bilmem cāmında ne hālet var
4. Gİtdükçe harāb eyler felek⁴⁶¹ dil-i vīrānı
Dehrün bu cefāsında bir şāha şikāyet vār⁴⁶²
5. ‘Ālemde dil-i dānā uymaz heves-i nefse
Zirā bilür ol işiñ sonuñda nedāmet var⁴⁶³
6. Ser terkine kâ’ildür dünyāya göñül virmez

⁴⁶⁰ BD, g.17/s.152.

⁴⁶¹ Felek: mülk. BD, g.171/ s.152.

⁴⁶² Bu beyit divanda 5.sıradadır. BD, g.171/s.152.

⁴⁶³ Sabahattin Küçük tarafından hazırlanan “Baki Divanı”nda bu beyit yer almamaktadır. Bu beyit yerine “Bu hālet ile ey dil sag olmada ‘ ālemde
Derd ü gam-ı dil-ber ile ölmekde letāfet var”
beyti yer almaktadır.

Terk ehlinün ey Bākī başında sa‘ādet var

[37b]⁴⁶⁴

[38a]

330. ‘Aşık Ömer

[Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Bir seher gördüm kıyām idüp yirinden bir perī
Geldi hāmmāma sa‘ādetlerle hūblar serverī
İbrişim halı döşetdi şadre nāzır çakerī
Bir nezāket ile şoyunup gösterür sīm ‘amberi
Hadd-ı zātından gümüşden arū pehlū-yı teri
Ġaşy olurdı cāmdan ayru gören ol dil-berī
2. Muḳaddeş iḳbāle mermerler döşendi ḥākrū
Eyilüp aldı selām itdi kemerler ser-fürū
Halvetün dīvārı oldu ḥaylī çeşm-i ‘adū
Zer beneklü bārgāhın ḳurdu ḳubbe-i çar-sū
Zülfüne ḥayretle baḳdı ḳaldı cāmın her yerü
Bir nezāketle gelüben çözdü zülf-i ‘anberü
3. Şardı mīzer mū-miyānun ebre girdi māh-tāb
Hāk-pāye yüz sürünce çekdi nāleyin ıztırāb
Düşdi tellāklar önin biñ şevḳ ile feth oldu bāb
Doğrulup ḳaddi gibi varınca ol ālī cenāb
‘İzzet ile ḳurna sağ yanında gösterdi yeri
Öpdü zerrīn taş elin lūle aḳıtdı Kevşeri
4. Cāmkāne irdi cismi pāk buldı rāḥatı
Rūyına yelpāzeden geçdi şabānuñ ḥıdmeti
Böyle imiş ‘Aşık ‘Ömer vehbīyā mecmū‘a-ı nāk ‘ādeti
Gitdi mir‘at yanına bī-ḥad döküp sīm ü zeri
Didi hāmmāmcı olunca böyle olsun müşteri

⁴⁶⁴ Bu sayfa mecmuada boştur.

331.Türkî-i ‘Âşık Ömer⁴⁶⁵

[Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]

1. Ey cemâli şübhesiz şems-i cihānum elvedā‘
Gül doyunca bakayım yüzüne⁴⁶⁶ cānum elvedā‘
Bir ġarīb iklīme düştüm⁴⁶⁷ ḥasretā şimden gerü
Geldi irişdi bugün vaqt ü zamānum elvedā‘
2. Ağlarum ġurbetlik elde belki bir ān gülemem⁴⁶⁸
Nār-ı fırkat yakdı bağrum nice sīnem delemem⁴⁶⁹
Ḥaḡ bilür kim ḡanda gidem ya gelem ya gelmeyem
Belki işitmeyesen nām-ı nişānum elvedā‘
3. Miḥnet-i zilletle dā‘im geçdi eyyāmum benüm
Başıma bir bir gelen⁴⁷⁰ fikr-i ser-encāmum benüm
Ḥalk içinde bir zamān aḡılmaya nāmum benüm
Nice yıllar nā-bedīd ola mekānum elvedā‘
4. Yine ġurbetde verildi bendeḡe rüsvā-yı ‘ışk⁴⁷¹
Dört yanım ġam ‘askeri aldı serim sevdā-yı ‘ışk⁴⁷²
Çeşm-i bünyādum temevvüç eyledi deryā-yı ‘ışk⁴⁷³
Ġarḡa verdi beni çeşm-i ḥün-feşānum elvedā‘
5. Nice bir ‘Âşık ‘Ömer bu ġamla ülfet ideyüm
Nice bir derd-i belā çekmege ‘ādet ideyüm
Oldugum yirlerde yārāna vaşiiyyet ideyüm

⁴⁶⁵ Aşık Ömer Divanı. 676/s.309.

⁴⁶⁶ Gel doyunca bakayım yüzüne: gül yüzüne bakayım doyunca.

⁴⁶⁷ Düştüm: gitsem.

⁴⁶⁸ Ağlarum ġurbetlik elde belki bir ān gülemem: Eğlenem ġurbetlik ide belki bir an gelmeyem.

⁴⁶⁹ Delemem: delmeyem.

⁴⁷⁰ Gelen: gele.

⁴⁷¹ Bu beyit divanda Derd ü ġam askerleri aldı serim sevdā-yı aşk şeklindedir.

⁴⁷² Bu beyit divanda Tih-i fırkatte sunuldu bana vâveylâ-yi aşk şeklindedir..

⁴⁷³ Bu beyit divanda Cû edüp kıldı ihata sinemi deryâ-yı aşk şeklindedir.

Ṭaşıṃ⁴⁷⁴ üzre yazalar āh-ı fīgānum elvedā‘

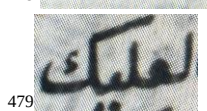
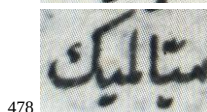
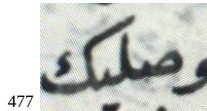
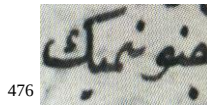
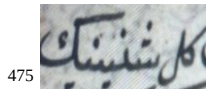
[38b]

332. Türkī-i ‘Āşık ‘Ömer

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Ey leṭāfet gülşeninüñ⁴⁷⁵ mähı hoş geldüñ hele
Ey muḥabbet bezminüñ güm-rāhı hoş geldüñ hele
Gül ruḥuñ görmek bütün dünyā deger üftādıuñ
Dil çününımuñ⁴⁷⁶ teferrücgāhı hoş geldüñ hele
2. Kāmerānum revnaķı vechinde buldum ben feraḥ
Ol ecelden eyledüm meftün olup sīnem[i] şerḥ
Hiç ümīd itmez idüm bu girdābdan olmam felāḥ
Luṭf idüp ey meh-liķālar şāhı hoş geldüñ hele
3. Gāhī ḥasret mest idüp çün kıldı cismüm pāyimāl
İntizāruñ cür‘asın nüş itmege yokdur mecāl
Olmuş iken mā-ḥāşıl vaşlıñ⁴⁷⁷ taleb itmek maḥāl
Ḥāṭır-ı meyyālimüñ⁴⁷⁸ hem-rāhı hoş geldüñ hele
4. Zaḥm-ı cāna sekker-i la‘lün⁴⁷⁹ devādur ey ṭabīb
Āsitān-ı ğamda cevruñ çekmedem oldum ğarīb

⁴⁷⁴ Ṭaşıṃ: kabrim. AÖD, M.253/S.126.

İftirākunđan serīr olmuşdı gūyā ‘andelib
Buldı şıḥḥat nāleden bi’llāhi ḥoş geldün hele

333. ‘Āşık ‘Ömer⁴⁸⁰

[Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün]

1. Başladum bülbul gibi⁴⁸¹ ben zāre her gün her gice
Añun içün düşmüşem efkāra⁴⁸² her gün her gice
Ben naşīḥat eyledükçe yāre her gün her gice
Āşinālık eyler [ol] ağıyāre her gün her gice
2. Dil-rübālar meclis[in]de çalınur şeştār⁴⁸³ rebāb
Dolanur pervāneveş devr itmede la ‘l-i şerāb
Ol perīniñ⁴⁸⁴ āteş-i ‘ışkı beni etdi kebāb⁴⁸⁵
Bu vücūdum şehri yandı nāre her gün her gice
3. Cümle ‘ālem ol perīnün⁴⁸⁶ ḥüsnüne eyler pesend
Rub ‘-i meskūnı tolaşdum bulmadum aña⁴⁸⁷ menent
Dīde gīryān sīne ‘uryān boynumuzda var kemend
Vararum Mañşūr gibi ben dāra her gün her gice

Bezm-i ‘işretdür bugün bezm olalım mest müdām
Sāde mesrūr olalım hem biz ele alınca cām
Hüsni bāğında açılır gülleri her şubḥ [u] şām
Anuñ’çün mā’ilüm gülzāre her gün her gice

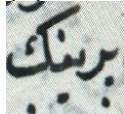
4. Ey ‘Ömer dostuñ dostuñ ḥayālī dīdemüzden gitmedi

⁴⁸⁰ AÖD, M.314/S.167.

⁴⁸¹ Gibi: mişālī. AÖD, M.314/S.167.

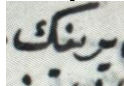
⁴⁸² Efkarā: ezkarā. AÖD, M.314/S.167.

⁴⁸³ Şeştāre: her dem. AÖD, M.314/S.167.

⁴⁸⁴

⁴⁸⁵ Bu beyit divanda Ol perīnin aşkı ile bağrımız oldu kebāb şeklindedir. AÖD, M.314/S.167.

⁴⁸⁶

⁴⁸⁷ Aña: saña. AÖD, M.314/S.167.

Sevdiğüm⁴⁸⁸ ehl-i ferāset dostunı fark itmedi⁴⁸⁹
Gezmeğil ağyār ile didüm naşīhat tutmadı
Söyledükçe gözleri saḥḥāre her gün her gice

[39a]

334. Rubā'ī

[Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün]

Seḥāvet kīsesi meydān-ı 'ālīde döner fır fır
Cebe satmağıçün her dem elinde oynadur zır zır

Seḥāvet 'arz idüp şevke gelüp bir pāre ḥarc itse
O gün aḥşāma dek tırmaz gözi yaşı aḳar şır şır

335. Müfred

[Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün]

Ağardukça şakal artar ḳara gözlülere meylüm
Benüm pīr olası göñlüm ḳocaldukça cevān ister

336. Müfred

[Fā'īlātün fā'īlātün fā'īlātün fā'īlün]

Pādişāhlar virdi çün zekātın ḳulına
Sen daḫi hüsnüñ zekātın vir baña Ḥaḳ yolına

337. Müfred

[Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün]

Vefāya çünki göñlüñ yok düşürme göñlümi bende
Yüri var ey cefā-pīşe senüñ sende benüm bende

338. Müfred

⁴⁸⁸ Bu kelime mecmuada kendinden önceki mısranın sonunda yazılmıştır. Vezin ve divan dikkate alınarak kelimeyi bu mısranın başında yazdık.

⁴⁸⁹ Bu beyit divanda Sevdığım düşman ile dostunu hiç fark etmedi şeklindedir. AÖD, M.314/S.167.

[Mefā'ılün mefā'ılün fe'ülün]

Çü gördüğ bitmez işüğ ey mülâzım
Ferâgat kı l varup gelmek ne lâzım

339. Müfred

[Fā'ılātün fā'ılātün fā'ılātün fā'ılün]

Rûz-ı 'ıd oldı efendüm dimedüğ gel öp elüm
Getür ey şāh-ı hüsñ bārī ayagüğ öpelüm

340. Müfred

[Fe'ılātün fe'ılātün fe'ılātün fe'ılün]

Didüm ey cāñ kerem it gel lebüği bir öpelüm
Didi ol kı anda olur gel berü ammā öp elüm

341. Müfred

[Fā'ılātün fā'ılātün fā'ılātün fā'ılün]

Gözlerüğ 'ayn-ı belādur kaçlarıüğ aldı beni
Görince kıalmaz kıararum öpesim geldi seni

342. Müfred

[Fā'ılātün fā'ılātün fā'ılātün fā'ılün]

Qādir olsam sīnem üzre ulu hāmmām eylesem
Gelse güzeller şoyunsa āh ben temāşā eylesem

343. Müfred

Sīm u zer virmekle vaşlına olmaz imkāñ
Götünün göğli olmayınca sikilmez oğlan

344. Müfred

[Fā'ılātün fā'ılātün fā'ılātün fā'ılün]

Ey ecel ger cāñ dilerseñ var raķıbüğ cāñın al
Hem senüğ işüğ biter hem haylī minnetdür baña

345. Müfred

[Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün]

Bir varak kâğıd ile [ol] yār beni yād eylese

Ol şevābı bulamaz [yüz] biñ kıl āzād eylese

[39b]

346. Taḥmīs-i 'Āşık 'Ömer⁴⁹⁰

[Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün]

1. Dil-rübālar eylemez 'uşşākı vaşlından müfid⁴⁹¹
Şakınuñ⁴⁹² bī-çāreler zaḥmetlerin çekmek ba'īd
Baş egüp hizmetlerinde olmañuz⁴⁹³ her māh ü 'īd
Şarılur yāde sizi vaşlında eyler nā-ümīd
Bī-vefādur anlaruñ ekşeri bağırı ḥadīd⁴⁹⁴
2. Sīne-i pūr-yāreñi yanında 'uryān eylesen
Zārılık kılsañ iki çeşmüñ tolu kan⁴⁹⁵ eylesen
Merḥamet kılmaz ne deñlü āh [u] efgān⁴⁹⁶ eylesen
Hey meded öldüm başuñ-içün⁴⁹⁷ baña dermān eylesen
Cehd ider daḥi beter urmağa bir zaḥmı şedīd
3. Biñ naşīḥat eylesen bir eşer itmez aña⁴⁹⁸
Güş gibi⁴⁹⁹ feryād ider bakmaz yüzün senden yaña
Başıma geldi de [bildim] bilmeyen şorsun baña
Āşinālık eylemez ādem dimez bakmaz saña

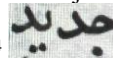
⁴⁹⁰ AÖD, G.599/S.371.

⁴⁹¹

⁴⁹² Sakınuñ: zahmının. AÖD, M.599/S.371.

⁴⁹³ Olmañuz: olsanız. AÖD, M.599/S.371.

⁴⁹⁴

⁴⁹⁵ Tolu kan: tūfān AÖD, M.599/S.371.

⁴⁹⁶ Āh ü efgān: zār ü efgān. AÖD, M.599/S.371.

⁴⁹⁷ Başuñ-içün: seninçün. AÖD, M.599/S.371.

⁴⁹⁸ Bu beşlik divanda 4.sıradadır. AÖD, M.599/S.371.

⁴⁹⁹ Gibi: eder. AÖD, M.599/S.371.

Nice yıllar eşikinde yaşdanup⁵⁰⁰ olsañ kadīd

4. Şalınur ağıyār ile qarşumda hoş reftār ider
Yüzüñe bakmaz virmez selāmı ‘ār ider
Nān yidürsek nen yidüm deyü durur inkār ider⁵⁰¹
Zülfüñiñ⁵⁰² Manşürüyim dirsem hemāñ bir dār ider
Anlaruñ yolunda ölmüş nice ‘āşıklar şehīd

5. Var mıdur bir şādık ‘āşık⁵⁰³ sīnesinde yāre yok
Bir güzel sevmiş de şād olmuş güler⁵⁰⁴ bī-çāre yok
Yaluñuz bir ben degül dād eylemez āvāre yok
Ne deyim ‘Āşık-ı ‘Ömer def‘ine mümkün çāre yok
Bunlara inşāflar virsin hemān Rabb‘ül-va‘īd⁵⁰⁵

347. Murabba‘

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. ‘Işk ile āvāre dil hergiz mekān bilmez nedür
Bir hümā-yı lā-mekāndur āşiyān bilmez nedür
Kanda varsa nālesiyle eglenür āşüfte-dil
‘Andelīb-i bāğ-ı miñnet gülsitān bilmez nedür

[40a]

348. Yahyā

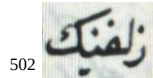
[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

I

1. Dil hayāl-i kākül-i cānāna şarmaşmış yaţar
Murğ-i tab‘um bir gül-i handāna şarmaşmış yaţar
Köl kola bend eyleyüp her ikrām ile?

⁵⁰⁰ Yasdanup: yaslanup. AÖD, M.599/S.371.

⁵⁰¹ Bu beyit divanda Şey‘i verince sitemdir sonrası inkār eder şeklindedir. AÖD, M.599/S.371.

⁵⁰²

⁵⁰³ Şādık-ı ‘āşık: aşık-ı sadık. AÖD, M.599/S.371.

⁵⁰⁴ Güler: ne var. AÖD, M.599/S.371.

⁵⁰⁵ Bu beyit divanda Bunlara insaf vere bir gün heman Rab-bül vaīd şeklindedir. AÖD, M.599/S.371.

Cān-ı ten ol dīde-i hūbāna şarmaşmış yaţar

II

2. Ravza-ı kūy-ı ḥabībe yüz sürüp şubḥ [u] mesā
Ol gümüş endāmını āgūşa çekdüm ser-verā⁵⁰⁶
Āsumānda şeh-per-i rūḥu'l-ḳudūsdür gūyiyā
Daḥl-i kām olmuş meh-i tābāna şarmaşmış yaţar

III

3. Yine bir melek ṭal'at⁵⁰⁷ cevāna⁵⁰⁸ oldum āşinā
Kevkeb-i baḥt-ı kemīnüm şimdi yüz dutdı baņa
Cennetü'l-bāğ-ı İremdür āsitānuḡ dil-berā
Andadur her gice bir ġilmāna şarmaşmış yaţar

IV

4. Sīneye çekdüm yine bir dil-ber-i ter-meşrebi
Sükker-i şehd-i mükerrerdür anuḡ ḳand-i lebi
Berr ü baḥri büsbütün devr itseler Yaḥyā gibi
Var mı āyā şöyle bir cāna şarmaşmış yaţar

349. Müfred

[Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

Meclis-i ġamda dem-ā-dem olmasun gözden ırak
Ḳanḳı maḥbūbuḡ dudağı degse şāz olur ḳabak

350. Müfred

[Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

Bu ḳabağı günde biḡ cān [ıṣḳ ile çün] seyr ider
Dil-rübālar āb iḳer şāḥib-i gerdān seyr ider

351. 'Āşık 'Ömer⁵⁰⁹⁵¹⁰

⁵⁰⁶ Ser-verā: mürūrā. Anlam gereğı deġiştirilmiştir.

⁵⁰⁷ "Melek" ve "ṭal'at" kelimeleri takdim-tehir edilmiştir.

⁵⁰⁸ Metinde "cīvān" şeklindedir.

⁵⁰⁹ AÖD, M.530/S.319.

⁵¹⁰ 5.kıta mecmuada yer almamaktadır. M.530/S.319.

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Ey ‘Ömer mecnūn ‘Ömer ‘āşık ‘Ömer bī-zār ‘Ömer

Bu cihānda kimseye hiç bī-zarār ‘Āşık ‘Ömer

Nahiv-i şarf mantık ma‘ānī cümlesi oldu ‘ayān⁵¹¹

Āyet-i furs ile tefsir hem derdi ‘Āşık ‘Ömer

2. Yā İlāhī bu vücūdum yandı kül oldu cesed⁵¹²

Lem yezel lemmā yezelsin tā kıyāmet tā ebed

Birliğine şübhemiz yokdur kul hüvāllahu aḥad

Zikr ider[ler] ins ü cin şems ü kamer ‘Āşık ‘Ömer

3. Elde bāde dilde hū āb-ı ‘ışkām ulu

Şerr-i şeytān hıfz-ı düşman ile cümlemiz kamu

Evvelā hū āḥirā hū daḥi maḥşerde hū

Terk-i dünyā oldu seyyāh serteser ‘Āşık ‘Ömer

4. Zāhid[e] şor kim fenāda tāc u devlet[ler] nedür

Mescid[e] gir kıl ‘ibādet gör⁵¹³ cemā‘at[ler] nedür

Diñle dīvāneler şeyḥ ‘ilm ü hikmet nedür⁵¹⁴

Türkīye terkīb ma‘nālar kıtar bu ‘Āşık ‘Ömer⁵¹⁵

5. Ey ḥaberdār olmayan gel cümlete Allāh için

İdelüm Ḥaḳḳa niyāzı ḥaḳ-ı ḥabīb‘u-llāh için

Bu ‘Ömer menşubı neyler ḥasbeten lillāh için

Kāfire eyler ġazāyı her sefer ‘Āşık ‘Ömer

352. Bir Ğalaṭ Muḥzır Yazılmış Altmış Arşun Lendere

1. Kāḍı ‘Abdī bu ‘amel kim sende vardur göz göre

⁵¹¹ Bu beyit divanda Sarf nahiv mantık maânî vü beyân oldu kelâm şeklindedir. AÖD, M.530/S.319.

⁵¹² Cesed: meded. AÖD, M.530/S.319.

⁵¹³ Gör: bu. M.530/S.319.

⁵¹⁴ Dinle dīvan nüshasın gör kim bu hikmetler nedür. M.530/S.319.

⁵¹⁵ Bu beyit divanda Her gice çok dürlü ma‘nālar yazar ‘Āşık ‘Ömer şeklindedir. AÖD, M.530/S.319.

Ḥaḳ Te‘ālā ḥazreti hīç virmesün bir kāfire

2. Kādı sen gitsen behište zımniler billāh gider
Mağdoros matos menas melküm mığırđıç markera

[40b]

353. Türkī-i ‘Āşık ‘Ömer⁵¹⁶⁵¹⁷

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Çün koyup gitdi beni yā mihribānum tezce gel
Şağ esen var⁵¹⁸ menzile қаşı kemānum⁵¹⁹ tezce gel
Cān cesetden dūr olup aḥir mezār içre girer⁵²⁰
Şabr-ı ğamda қalmayup⁵²¹ rūḥ-ı revānum tezce gel
2. Ey perī ‘ışkuñla bu⁵²² āhum fenāyı yandurur
Cismümi ‘uryān idüp tāt u қabāyı yandurur
Çarķı tokuz tolanur hefti semāyı yandurur
Daḥi çıkmadan meded⁵²³ ‘arşa fiğānum tezce gel
3. ‘Işk ile Leylā⁵²⁴ kopardı başıma ğavġāları
Virmesün Ḥaḳ kimseye bu çekdigüm sevdāları
Ağlayup gezmedeyüm aḥşām[a] dek şahrāları⁵²⁵
Olmadan Mecnūnveş tağlar mekānum tezce gel
4. Cān olan ‘Āşık ‘Ömer elbetde cānān arzular
Dertliye ‘ayb olmasun bi-çāre dermān arzular

⁵¹⁶ AÖD, M.368/s.202.

⁵¹⁷ Divandaki 4.kıta mecmuada yer almamaktadır.

⁵¹⁸ Var: ir. AÖD, M.368/s.202.

⁵¹⁹ Kaşı kemanum: eğlenme canım. AÖD, M.368/s.202.

⁵²⁰ Beyit divanda Can kafesten çıkak dirler mezar içre girer şeklindedir. AÖD, M.368/s.202.

⁵²¹ Şabr-ı ğamda қalmayup: Qabr-i ğamda kalmayım. AÖD, M.368/s.202.

⁵²² Ey perī ‘ışkuñla bu: fırqatinle ey perī. AÖD, M.368/s.202.

⁵²³ Meded: yetiş. AÖD, M.368/s.202.

⁵²⁴ ‘Işk ile Leyla: aşkın ey Leyla. AÖD, M.368/s.202.

⁵²⁵ Beyit divanda Gündüzün ahama dek gezmekteyim sahrālan şeklindedir. AÖD, M.368/s.202.

Gözlerüm yollarda kaldı vaşl-ı cānān⁵²⁶ arzular
‘Arz-ı dīdār eyleyen şūh-ı cihānum tezce gel

354. Tūrki-i ‘Āşık ‘Ömer

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Ayrı düşdüm be-hey güzel şanma ferāgat eyledüm
Yalnız kodum seni özge kabāhat eyledüm
Birbirinden ayrı düşmek emr-i Hakkdur sevdigüm
Seni yokdan var iden Hakkā emānet eyledüm
2. Ğurbet ilde leşker-i ğam üstüme eyler aķın
Aldanup her gördücegün kimseye olma yakın
Herkesi ben bilme cānım kendiņi elden şaķın
Nāzenīnim ben seni Hakkā emānet eyledüm
3. Herkesin sevdicegi yanında ben kaldım ğarīb
Günde biņ kez āh idersem derdime yokdur tabīb
Ölmeden görmek cemālin eyleye Mevlā naşīb
Gül beyāzum ben seni Hakkā emānet eyledüm
4. Gice gündüz ağlamakdan kalmadı tende mecāl
İtdüğüm zevķ u sefā hep cümlesi oldu hayāl
Baņa şimden sonra eyle ahiret hakkın helāl
Nāzenīnim ben seni Hakkā emānet eyledüm
5. Ey ‘Ömer dost olur mı hiç senün düşmenine
Sen hemān muhkem ayak baş ahdünje peymānına
Saņa kim kaşd idenen elbetde kalmaz yanına
Gül beyāzum ben seni Hakkā emānet eyledüm

[41a]

355. Kāle Yahyā El-Müfti⁵²⁷

⁵²⁶ Vaşl-ı cānān: vaslını can. AÖD, M.368/s.202.

⁵²⁷ Beytin Şeyhülislam Yahya’ya ait olduğu tespit edilmiştir. ŞYD, g.275/s.300.

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

Yârdan seng-i cefâ gelse niçün âh dirin
Başımı yarsa daği yarıcıuñ Allâh dirin

356. Müfred

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

Didüm ey dost lebünün hastesiyem lâğ degül
Ol tabīb-i dil ü cān didi bu da şāğ degül

357. Müfred

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

Dost bir kez bulamazsa didügin
Unıdurmış elli kerre yidügin

358. Müfred

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Ḳana mā‘il her biri gitmez elinden ḥaṇçeri
Şanki merrīḥ-i felekdür bu şehir dil-berleri

359. Müfred

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Serv-i ser-keş bir raḳīb-i bed-liḳāya uğraduḳ
‘Işḳ ile ey serv-ḳadd yavuz belāya uğraduḳ

360. Müfred

[Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

Kerem kıl ey şabā ḥālüm ḥuzūr-ı yāre ‘arz eyle
Fırāḳından neler çekdüğümi dil-dāre ‘arz eyle

361. Müfred

[Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

Zenaḥdānuḡda n’eyler bilsem ol ḥāl-i siyehkārūḡ
Meger şām-ı ḥabeşdür cürm ile zindāna düşmişdür

362. Müfred

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Âh kim bir derde düşdüm derdümün dermân[1] yok

Bir efendi gönlüm aldı dîni var îmân[1] yok

363. Müfred

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

Didüm ağlatma beni ‘âlemi hep şu götürür

Didi bu ‘âlem-i fânî katı çok şu götürür

364. Müfred

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

Nice mektüb-ı maḥabbet nice irsâl-i selâm

Dos[t]luḡ ḥaḡḡın unutmuş ne selâm u ne kelâm

365. Müfred

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

Cân dirîḡ itme dilâ yâr-ı vefâdâr olıcak

Ne ḡadar ḥûb ise terk eyle cefâkâr olıcak

366. Müfred

[Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün]

Nedendür ḥüsnün ey dil-ber nihâyet bulmak olmaz mı

Dil-ber olan sultânüm öpülmez mi ḡoçulmaz mı

[41b]

367. Müseddes-i ‘Âşık ‘Ömer⁵²⁸

[Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Bu cihân bir tekyedârî⁵²⁹ dil ḡonanlar olmaz aç
Ḳıl tevekkül Ḥaḡḡa ḡalbünden ḡanâ‘at kenzin⁵³⁰ aç
Açma derdin herkese ḡalmadı çün ehl-i ‘ilâ.

⁵²⁸ AÖD, Müseddes 622/s.398.

⁵²⁹ Tekyedârî: tekye ey. AÖD, Müseddes 622/s.398.

⁵³⁰ Kenzîn: gözün. AÖD, m.622/ s.398.

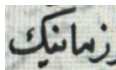
Bu zamānu⁵³¹ bī-vefāsıyla olunmaz imtizāç
Her kime kılsañ göñül ‘ālemde ‘arz-ı ihtiyāç
Ol saña Tañrı selāmın virmez olur gözün aç

2. Sīm ü zer ğavgāsıdur düşdi ser-te-ser meydāna hep⁵³²⁵³³
Ehl-i hālün sözleri oldı kamu efsāne hep
Bir temāşādur bu ‘ālem⁵³⁴ zümre-i ‘irfāna hep
Dinledürsem hoş derūnum derdini yārāne hep
Her kime kılsañ göñül ‘ālemde ‘arz-ı ihtiyāç
Ol saña Tañrı selāmın virmez olur gözün aç

3. Her ne kim söyler⁵³⁵ zengīn dinleyüp dirler belī
Bir faķır ir görse⁵³⁶ eṭvārına dünyānuñ anı
İşidenler aña dirler maşharadur yā delī
Kānde varsañ pāk libās ile yerin belli belī
Her kime kılsañ göñül ‘ālemde ‘arz-ı ihtiyāç
Ol saña Tañrı selāmın virmez olur gözün aç

4. ⁵³⁷Begenenler belī dirler hūb uşūli kā‘ide
Zem ile begenmeyenler? ‘ālemde rüsvāy ide
Ben ‘aqlımca böyle buldum bu emekler zā‘ide?
Dürr-i meknūn söylemişsin tūtalım ne fā‘ide
Her kime kılsañ göñül ‘ālemde ‘arz-ı ihtiyāç
Ol saña Tañrı selāmın virmez olur gözün aç

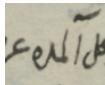
5. Ey⁵³⁸ ‘Ömer üç pāy it rızkı ol Hāk virir ‘ayān

⁵³¹

⁵³² Bu bendin mısraları divanla farklılık göstermektedir. AÖD, m.622/ s.398.

⁵³³ Bu mısra da vezin aksamaktadır.

⁵³⁴

Müstensih ‘ālem kelimesini müseddesin bu kısmından itibaren bu şekilde yazmıştır.

⁵³⁵ Her ne kim: her ne söyler ise. AÖD, m.622/ s.398.

⁵³⁶ Bir fakir ir görse: bir fakiri görse. AÖD, m.622/ s.398.

⁵³⁷ Bu bend divanda yer almamaktadır. AÖD, m.622/ s.398.

⁵³⁸ Ey: elde. AÖD, m.622/ s.398.

Birini ye birini yedir birin eyle nihān
Düşmene kalsun ko muhtāç olmaya dostu tek? hemān
Hep yüze güler eyü gün dostıdur halk-ı cihān
Her kime kılsañ göñül ‘ālemde ‘arz-ı ihtiyāç
Ol saña Tañrı selāmın virmez olur gözün aç

368. Müfred

[Mef‘ülü mefā‘lū mefā‘lū fe‘ülün]

Bī-hūde degül nāleleri cān-ı melūluñ
Oldum yine āşūftesi bir āl-i resūluñ

369. Müfred⁵³⁹

[Mef‘ülü mefā‘lū mefā‘lū fe‘ülün]

Şerh eyleyemem [derd-i] derūnum<da> elemüm var
Mevlāyı severseñ beni söyletme gamum var

[42a]

370. Müfred

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Derd-i ‘ışkuñ bulmadım ben bundan özge çāresin
Sīneñe bir sāde-rū dil-beri⁵⁴⁰ muhkem şarasın

371. Müfred

[Fe‘ilātün mefā‘lūn fe‘ilün]

Haṭṭ-ber-āverde oldı gerdem-i yār
Boğazı aldı leşker-i küffār

372. Müfred

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

Yine ‘īd oldı öper her kişi dil-dāruñ elin
Baña el virmedi devrān ki öpem yārūñ elin

⁵³⁹ Beytin Sultān Veled’e ait olduğu düşünölmektedir. Sultān Veled’in eserindeki beyit ise Takrir edemem şeklinde başlamaktadır.

⁵⁴⁰ Sīneñe bir sāde-rū dil-beri: sīne-i sāde-rū bir dil-bere Mt.

373. Müfred

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

Bulanık virme bize ahve-i t b  ur[u] vir

Yaraur mı oyasın bizi dil ⁵⁴¹ b n yirine

374. M fred

[Mef ‘ l n mef ‘ l n mef ‘ l n mef ‘ l n]

Beni terk eyley p bezm-i bel larda did n y h 

[Fer m ] itme b r  g z ucuyla merab lardan

375. M fred

[Mef ‘ l n mef ‘ l n mef ‘ l n mef ‘ l n]

Vir p c n nadini aldu met ‘-ı val-ı c n n 

[‘Ac ‘ib] y dig r aldu eger ıkmazsa hicr n 

376. M fred

[F ‘il t n f ‘il t n f ‘il t n f ‘il n]

 stik met atdun ey servi- met l f m 

Gez p ay r ile alınmak aa in f m 

377. Rub ‘⁵⁴²

[F ‘il t n f ‘il t n f ‘il t n f ‘il n]

‘ lem oldu  d u  nd n ben es r-i  m hen z

‘ lem itdi terk-i  m [u] ben es r-i  m hen z

Ey Fuz l  eyledi [her] derde derm n ol  b b

Bir ben m zamumdur ancak bulmaya merhem hen z

378. Rub ‘⁵⁴³

[Fe‘il t n fe‘il t n fe‘il t n fe‘il n]

Ey g n l ayriye meyl eyleme c n n bir olur

Birin n ‘ı  der n nda yiter c n bir olur

⁵⁴¹ Dil : c n  Mt. Vezin gerei deitirilmitir.

⁵⁴² Beyitlerin Fuzuli’ye ait olduu tespit edilmitir. Fuzuli Divanı, g.109/s.473.

⁵⁴³ Beyitlerin Ulvi’ye ait olduu d  n lmektedir.

Hüsn-i Yûsuf görüp aldanma ruhı sâdelere
Hüsn-i Yûsuf çok olur Yûsuf-ı Ken'ân bir olur

379. Müfred

[Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün]

Nezâketle uyurken pûseye çekmek zârâfetdür
Eger bayrama kalursa ne minnet eski 'âdetdür

380. Müfred

[Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün]

Ėam kıomaz kâhve şafâ-bahş ider erbâb-ı dile
Bâ-huşûş ibrığı pâk şuyı beyâz pâk el ile

381. Müfred⁵⁴⁴

[Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün]

İdüp kaţ'-ı ta'alluk tığ-ı hecr ile gedâlardan
Neden düşdi kesilmek pâdişâhum âşinâlardan

[42b]

382. 'Acemî

[Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün]

1. Ne hestiyüz ne nistiyüz hemân mest-i elestiyüz
Ne 'ayşiyüz ne nüşiyüz Hudâ-bende perestiyüz
2. Ne hüriden haberdâruz ne Ėılmân özleriz herĖiz
Mürîd-i pîr-i 'ışķ olduk anuğla dest-be-destiyüz
3. Haberdâruz nıgehdâruz dem-â-dem Hakkâ bîdâruz
Bizi şanmağ ki dehr içre mey-i Ėafletle mestiyüz

383. Nev'î⁵⁴⁵

[Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün]

⁵⁴⁴ Beyitlerin Nev'î'ye ait olduğu tespit edilmiştir.

⁵⁴⁵ Nev'î Divanı, g.395/s.465.

1. Ol Yūsuf ile vaşlı⁵⁴⁶ sen düşde [de] görürsen
Erbab-ı hasetden şaķın ihvāna tıyurma⁵⁴⁷
2. Ben böyle hayātı n'ideyin rāhat-ı cān yok
Ey hāb-ı eccl gel ölümüm⁵⁴⁸ cāna tıyurma⁵⁴⁹
3. Mey içme güzel sevme dimezler saņa Nev'ī
Ol zevķi hemān zümre-i nā-dāna tıyurma⁵⁵⁰
4. Meclisde öpüp lalini rindāna tıyurma⁵⁵¹
Ol hāleti ağzuñdağı⁵⁵² dendāna tıyurma⁵⁵³
5. Rüs vā-yı cihān olmağ ile yār⁵⁵⁴ ele girmez
Bilmezlik ile 'ışķuñı cānāne tıyurma

384. Beyt

[Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün]

Görüp zevķ u sürūrum beni ālūde-i zevķ-i cihān şanma
Neşātum hep ğamumdandur beni sen şādmān şanma

385. Müfred⁵⁵⁵

[Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün]

Merhabāsız geķer o āfet-i devrān neyiki

⁵⁴⁶ Vaşlı: vuşlatı. Nev'ī Divanı, g.395/s.465.

⁵⁴⁷ Bu beyit divanda 3.sıradadır. Nev'ī Divanı, g.395/s.465.

⁵⁴⁸ Ölümüm: elemim. Nev'ī Divanı, g.395/s.465.

⁵⁴⁹ Bu beyit divanda 4.sıradadır. Nev'ī Divanı, g.395/s.465.

⁵⁵⁰ Bu beyit divanda 5.sıradadır. Nev'ī Divanı, g.395/s.465.

⁵⁵¹ Bu beyite kadar tıyurma kelimesini tı ile yazılmaktaydı. Müstensih bu iki mısradaki tıyurma kelimesi dal harfi ile yazmıştır.

⁵⁵² Bu beyit divanda 1.sıradadır. Nev'ī Divanı, g.395/s.465.

⁵⁵⁴ Yār: cān. Nev'ī Divanı, g.395/s.465.

⁵⁵⁵ Bu beyit Taşlıcalı Yahya Divanında "Merhabāsuz geķer ol pādīşeh-i pāk-neseb/ Edebinden mi ziyāde gazabından mı aceb" şeklindedir. TYD, g.22.

Edebinden mi yoḥsa ğaḏabından mı ki

386. Ğazel-i ‘Avnī

[Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

1. Tezevvüc ḳaṣdın itdüm dirīġā nā-mekān oldum
Ṭaḳıldı boynuma toz ṭorbası rüsvā-yı ‘ām oldum
2. Mücerred ‘āleminde başıma āzāde iken şimdi
Hevā-yı kīrūme uydum esīr-i bend-i ‘ām oldum
3. Dirīġā ol şevḳ ü zevḳ-i şoḥbet-i yārānı terk itdüm
Bir mülevveṣ ‘am biti mücmel cūdām-ı ‘ām oldum⁵⁵⁶
4. Cenābetden ḳaçup ğamlar çekerdüm iḥtilām olsam
Cünüpler zümresinde ‘Avniyā şimdi imām oldum

387. Müfred

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

Saḡa aḥvālūmi ḳıldum bişāret

Yeter ‘ārif olana yek işāret

388. Müfred

[Fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün]

Ne revādur ki bir şakallu cünüp

Düşe dil-berün üstüne küp küp

389. Mu‘ammā-yı Meḥemmed

[Fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün]

Alsa aġzına zülfini dil-dār

Cigerim ḳanla ṭolar her bār

[43a]

⁵⁵⁶ Vezin aksamaktadır.

390. Aḥmed-i Dā'ī⁵⁵⁷

[Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün]

1. Eyā ḥurşīd-i meh-peyker cemālün müşterī-manzar
Ne manzar manzar-ı ṭālī' ne tālī' ṭālī'-i envār
2. Cemālünden cihān rūşen dudağun⁵⁵⁸ gonçe-i gülşen
Ne gülşen gülşen-i cennet ne cennet cennet-i kevşer⁵⁵⁹
3. Yüzündür āyet-i rahmet özündür mazhar-ı kudret
Ne kudret kudret-i şānī' ne şānī' şānī'-i ekber⁵⁶⁰

391. Velehü Beyt⁵⁶¹

[Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün]

Gözüm hiç gördüğün var mı be-ḥaḳḳ-ı sūre-i Ṭāha
Benüm yārüm gibi fitne benüm gönülüm gibi şeydā

392. Ḥaydar Çelebī

[Fā'īlātün fā'īlātün fā'īlātün fā'īlün]

Peyker-i ebrū-yı dil-ber dīde-i pür-ḥūnda
İki mähīdür yüzerler şanasın Ceyḥūnda

393. Ḥaydar Çelebī

[Fā'īlātün fā'īlātün fā'īlün]

Ṭatlu geldi baṇa cānumdan lebün
Cān çıkar çıkmaz dehānumdan lebün

394. Ḥākī

[Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün]

N'ola cellād ise ğamzeñ esirgemez mi insānı
Göricek kāfir esirger ğarīblikde Müselmānı

⁵⁵⁷ Ahmed-i Dā'ī Divanı, g.302/s.255.

⁵⁵⁸ Dudağun: yañağun. Ahmed-i Dā'ī Divanı, g.302/s.255.

⁵⁵⁹ Bu beyit divanda 3.sıradadır. Ahmed-i Dā'ī Divanı, g.302/s.255.

⁵⁶⁰ Bu beyit divanda 2.sıradadır.

⁵⁶¹ Beytin Ağmed-i Dā'ī'ye ait olduğu tespit edilmiştir.

395. Hāverī

[Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilāün]

Yaşum revān olup aķar ğamuñla āb gibi
Ağardı ağlamadan gözlerüm ħabāb gibi

396. Hayālī

[Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün]

Harāb olupdur ol ābād gördüğün göñlüm
Ĝamuñla toptoludur şād gördüğün göñlüm

397. Hayālī

[Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

Hayret alur 'aqlumı baksam gözine kaşına
Şad-hezārān āferīn ol şüretün naķķāşına

398. Riyāzī

[Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

Āteş-i hecre bakup gel alma āhum boynuña
Düşmesün zülfün gibi dūd-ı siyāhum boynuña

399. Refīkī

[Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

Āl idüp ol lāle-ruĥ güller taķınmış başına
Gör ne hoş bu nesneler katmış güzelün aşına

400. Rūmī

[Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

Göz göñül sīne tehī cān tolu taşvīr[ün] senün
Gün gibi dördünci kat gökdür meger yirün [senün]

401. Şehābī

[Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

'Aynuma almam bütün dünyāyı yārüm olmasa
Şehri çokdan terk iderdüm şehriyārüm olmasa

402. Velehu

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

Haıttı geldüğünü dildāra şaķın yüzlemeņüz
Çünkü yüz қarasıdur yüzine urmaņ anı

403. Surūrī

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Būseņe cān virmiş iken virdi būseņ baņa cān
La‘lünjey gōnca-leb ma‘nīde öpdüm rāyegān

404. Selīķī

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

Ağzuma virdi nihānīce lebin cānānum
Duya ağyār deyü ağzuma geldi cānum

405. ‘Abdī Çelebi

[Fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün]

Ne elüm var benüm miyānuņda
Ne dilüm var senüņ dehānuņda
Devr-i hūsnüņde cümle il giryān
Kim güler ben gülem zamānuņda

406. ‘Aṭā⁵⁶²

[Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

Senüņ bir gōncadan nāzük-ter ü şīrīn dehānuņ var
Şekerden ṭatlu berg-i gül gibi rengīn zebānuņ var

407. ‘Aṭā

Bende olma nefsüņe iki cihāna şāh iken

⁵⁶² Üsküplü Atā ve Divançesi. S.274

Hayfdur puthâne kılmak kalbi beytu'llāh iken⁵⁶³

[43b]

408. Necātī

[Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

Acır isen gel Necātī derd-mende acı kim
Ne lebi dil-ber naşīb oldı ne helvā-yi raķīb

409. Niķabī

[Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

Büseñe dil ķāni' olmaz vuşlatuñ şeydāsıdur
Dostum ma'zūr tut dünyā tama' dünyāsıdur

410. Mihrī

[Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

'Işķ bābında bizümle eyledi ol yār baħş
Cān ile virdük cevābın itmedi tekrār baħş

411. Mihrī

[Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün]

Didüm yüzüñi görmedim evvelki görüşde
Keşf itdi niķābını o dem didi gör işde

412. Melihī

Māh-rūlar leblerine hırşum olduğın bilüp
Ol kadar taş urdılar ağızımda dendān qalmadı

413. Bālī Beyt

[Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün]

Ne luţf itdün baña qahr ile garrālanmadan ğayrı
Güzeller şāhını gördük temāşālanmadan ğayrı

414. [II. Murād] Beyt⁵⁶⁴

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Gerçi kim ḥaddüm degüldür büseñi kılmak dilek
‘Ārif olan çün bilür anı ne ḥācet söylemek

415. Ḥarīrī

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Serv ger ḳaddün yolında itmese rūḥın revān
Başı üzre cem‘ olup itmezdi bülbüller fiğān

416. Keşfi

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

Dil raḳīb ile görüp ol şanemi āḥ didi
Burc-ı ‘aḳrebde yine seyr ider ol māḥ didi

417. Şadrī

[Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün]

Ey ḡonce-dehen buse içün va‘de idersün
Yok yire hemān ağzumuza sükker ezersün

418. [Şadrī]

[Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün]

Bādem lebi şu gibi ağyār ḳandurur
Od pāresi gibi dil-i ‘uşşāḳı yandurur

419. Aḥmed

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Nār-ı ‘ışḳuñla cehennem odı yandurmaz beni
Teşneyem ki yedi deryā şuyı ḳandurmaz beni
2. Yatmışam kehf ile ‘ār u ḥiddet içre ḥā‘bda
Şöyle kim ḡavgā-yı maḥşer ḳoysa uyandurmaz beni

⁵⁶⁴ Beytin II. Murād’a ait olduğu tespit edilmiştir.

3. Key şaķın ‘aşıķ inanma zāhidūñ efsūnına
Biñ kerāmet gösterürse hīç inandurmaz beni

420. Ḥasan Rūḫī

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

1. Mısr-ı ḥüsnüñdeki güm kıldı göñül cān u seri
Şām-ı zülfüñde imiş aldı lebüñden ḥaberi
2. Ḥaber-i fūrķat-i gülden ki kelām itdi şabā
Bülbülüñ lāle-şıfat kana boyandı cigeri
3. Cigeri ğamzeñ oķı deldi vü dilden geçüp
Cānuma oldu revān tutmadı sīnem siperi

421. Fehmī

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

1. Zen eger ḥüsn ile ḥurşīd-i dıraḥşāndan ise
Ḳāmeti tūba özi ḥūri vü rıdvāndan ise
2. Ḥār-perver gül-i ḥod-rūdur aña vırme göñül
Bedeni terlik ile berg-i gülistāndan ise
3. Dilberüñ gün gibi zāhir mi degül [r]üçḥānı
Ḳangı nā-dān zeni tercīḥ ide oğlandan ise

422. Şun‘ī

[Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün]

1. Ey dost çünki gör[d]i cemālüñ ‘ayān ‘uyün
Şerḥ eylemekde oldu anı bu zebān zebün
2. İns ü perī n’olur ki bu ḥüsn [ü] bu luṭf ile
Görse cemālüñi ola ḥūr-i cinān cünün

3. İncinme cevri-i devr-i cefâ-pîşeden gönül
Dünân bülend olur [dahı] ferzânegân nigün

423. Behiştî

[Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]

1. Yâr bî-pervâ dirîgâ guşşadan hâlüm harâb
Sevmesün ‘âlemde kimse dil-ber-i ‘âlî-cenâb
2. Biz de inşâf idelüm yâr olduğıçün n’eylesün
Zerre-i nâ-çîzden ‘âr itmesün mi âfîtab
3. Miñnet oklarından oldı cism-i efgârum kafes
Murğ-i rûhum her yañadan çıkmağa eyler şitâb

424. Nazîre-i [Laîfî]

[Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]

1. ‘Ârızuñ gördi nigâra kendüsünden gitdi âb
Ruğların gördi harâret hâşıl itdi âfîtab
2. Nice yakduğun göreydi nâr-ı fûrkat ‘âşıkı
İşinurdi âteşine düzañuñ ehl-i ‘azâb
3. Şöyle tutmışdur şerâr-ı düd-ı âhum gökleri
Korğaram yağmur yirine od şaça gökden şehâb

425. Sultân Bâyezîd⁵⁶⁵

[Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]

1. Ey süvâr-ı⁵⁶⁶ esb-i nâz olan rikâb-ı câna baş
Hüsñ meydân[ı] señindür ayağın merdâne baş

426. [‘Avnî]⁵⁶⁷

[Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün]

⁵⁶⁵ Bu başlık altında ilk beyitten sonra gelen beyitler Sultân Bayezîd’e ait değildir.

⁵⁶⁶ Süvâr-ı: süvârâ. Anlam gereği değiştirilmiştir.

⁵⁶⁷ Bu kısımdan itibaren gelen 3 beyit Fatih Sultân Mehmed’e aittir.

1. Cigerüm päreledi hançer-i cevri ü sitemün
Şabrumun cāmesini toğradı mikrās-ı gamun
2. Secdegāh eyler idi Ka'bede mihrāb gibi
Kūyun içinde melek görse nişān-ı kademün
3. Ey gözüm gün yüzine karşı nice yaş dökesin
Ruḥları tābı ile kurıdı kalmadı nemün

427. Āfitabī

[Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün]

1. Müjeñ tūrine cān itmek hedef devlet nişānidur
Velī benüm gibi ḥākīnün ol devlet ne şānidur
2. Yiter düşdüm ırağ ok gibi kurbān olduğum raḥm it
Ḥam-ı ebrūlaruñdan kim yed-i kudret kemānidur

428. Nişānī

[Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

1. Ey cebīni maḥv iden māh-ı münīrün tal'atın
Rūşen eyle nūr-ı ruḥsāruñla gel göñlüm evin
2. Fenn-i 'ışka başladum diḳkatle gördüm niçe bāb
Metn-i derd ü faşl-ı hicrān ile tolmış bir kitāb
3. Muḥtaşar kılmış vişāl eyvānını līkin gamun
Şerḥini itmiş muṭavvel bī-nihāyet bī-ḥisāb
4. Ey Nişānī āḥir üstād eyledi üstād-ı 'ışk
Ḥall olunmaz mes'ele ma'sūka rāci'dür cevāb

429. Hilālī

[Mef'ülü fā'ilātün mef'ülü fā'ilātün]

1. Gün germ olup inende ḥüsnini itmesün 'arz

Nisbet yüzünle günde *beyne 's-semā 'i ve 'l- 'arz*⁵⁶⁸

2. 'İşkuñda sīm-i eşke şol deñlü kâdirem kim
Ka'be kapuñ tavāfı olmış-durur baña farz
3. Bir katre yaş komadı çeşmümde şevk-i la'lüñ
Gerçi ki hūn-ı dilden çok aldı gözlerüm karz

[44b]

430. Necātī

[Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün]

Bir içim şu dilerüz hançer-i bürrānuñdan
N'ola bir kez içürürseñ ne çıkar yanuñdan

431. Vālihī

[Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün]

1. Kimseler söz al[a]maz gonçe-i handānuñdan
Kimse dil kırtarımaz gamze-i fettānuñdan
2. Göñlümüz oldu perīşān yine biñ hasret ile
Bir haber virdi şabā zülf-i perīşānuñdan
3. Ola sāyeñde begüm her biri bir serv-i bülend
Ne yire sāye düşe serv-i hırāmānumdan

432. Laṭīfī

[Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün]

1. Sürme çeksün özini nergis-i fettānuñdan
Şānenüñ gitsün eli zülf-i perīşānuñdan
2. Nūrı gülşende gülüñ yirlere düşdi şanma
Oldı şermende meger gonçe-i handānuñdan

⁵⁶⁸ “Yeryüzü ve gökyüzü arasında”

3. Dehen-i ğonce bir olduğı budur jāle ile
Ya'ni ki vire nişān la'l-i dūr-efşānuñdan
4. Gūni ay vāy ile geçsün bu cihān bāğında
Bāğbān bih diye ger sīb-i zenāhdānuñdan
5. Luţf-ı ṭab'unda Laţīfī ne leţāfet kōdī Hāk
Ehl-i diller bileler defter ü dīvānuñdan

433. Beyt

1. Ka'beye şālat-ı sebūkbār gitdüm
Fikr idüp yoldaki mehālikümi
2. 'Arab eylerse mālımı yağmā
Hacı Manşūr alur menāsikümi

[45a]

434. Ğazel-i Bākī⁵⁶⁹

[Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün]

1. Bilini kuçmadadur ol şanemüñ derd ü belā
Yoḥsa 'āşıklara şīrīn lebi ḥāzır ḥelvā
2. Ser-i zülfiyle ḥatın örter [imiş] dirler o şūḥ
Açmadı kimseye ammā orayı bād-ı şabā
3. Āteş urmuş yüzi gül ḥırmenine ol māhuñ
Devr-i sāğarda ruḥı 'aksini kılmış peydā
4. Kızarup ruḥları gül-gūne-i tāb-ı mülden
Şu'le-i sāğar-ı mey destine yakmış ḥinnā
5. Meclis-i meyde leb-i yāre tolaşur dirler

⁵⁶⁹ Baki Divanı, g.9/s.76-77.

Elüme girmeye mi bir daḥi cām-ı şahbā

6. Öykünürdi lebüne cām-ı mey ammā dönmiş
Bugün almışlar ele bir yire gelmiş zırafā
7. Lüle-i ḥāme ile çeşme-i dilden Bākī
Eyledi kā'ide-i āb-ı ḥayātı icrā

435. Bākī⁵⁷⁰

[Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün]

1. N'ola gelse dil-i mecrūḥa derd-i dil-rübādan ḥaz
İder ḥaste ne deḡlū nā-ümīd olsa devādan ḥaz
2. Ğam-ı 'ışkuñ cihān mülkinde buldum şādmān oldum
Kişi ġurbet diyārında idermiş āşinādan ḥaz
3. Şafā-yı cām-ı lā'lünde ne ḥālet kesb ider şūfī
Ki ṭab'-ı bī-meẓāk itmez şerāb-ı dil-güşādan ḥaz
4. Be-her taḡdīr olur mā'il güzeller 'āşık-ı zāra
Ṭabīb olanlar elbette idirler mübtelādan ḥaz
5. Çerāğ-ı māh-ı ḥüsñüñ karşı tutma çeşm-i ağıyāra
Gözüm nūrı ne deḡlū eyleye a'mā ziyādan ḥaz
6. İlāhī ṭab'-ı Bākīden rüsüm-ı ġayrı maḥv eyleye
Ki hergiz⁵⁷¹ kılmaya ḡalbinde naḡş-ı mā-sivādan ḥaz

436. Bākī⁵⁷²

[Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

1. Ḳanda bir gül olsa bülbulden nidā eksük degül

⁵⁷⁰ Baki Divanı, g.223/s.174-175.

⁵⁷¹ Hergiz: asla. BD, g.223/ s. 175.

⁵⁷² Bu gazel Bākī Divanı'nda yer almamaktadır.

Hüb olan yirlerde lâ-büd mübtelâ eksük degül

2. Didi kim nergis gözün dünyâda olsun yâr ile
Sağ olan başa bugün tâc u kabâ eksük degül
3. Meclis-i vâ'izde âh itsem n'ola 'ışkuñ görüp
Serv olıcağ bir maķâm anda hevâ eksük degül
4. Vireli cānāna dil her-dem akar kanlu yaşum
'İşk olan arada elbet mā-cerā eksük degül
5. Dir cemālini gören ağıyāra yārün Bākiyā
Dā'imā bu derdmende bir belā eksük degül

437. Necmī

[Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün]

1. Bugün bir dil-ber-i kaşsābuñ oldum kulı kurbānı
Tenümi şerha şerha itseler terk itmezem anı
2. Şerāb-ı nāz içüp ser-mest oturmuş idi dükkānda
Koyunı biñe yetmişdür girev eyler gibi kanı
3. Terāzūdan iner dil-ber budur yā Rabbi sen şakla
Hased kurdından anı kim olupdur Yūsuf-ı şānī

[45b]

438. Ğazel-i Bākī⁵⁷³

[Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

1. Zaḥm-ı dilden kan akar bu çeşm-i giryān bī-ḥaber
Ğarḫa viridi 'ālemi bir kaṭre 'ummān bī-ḥaber
2. Tutar yedin atar dīle peyveste müjgān oğların

⁵⁷³ Sabahattin Küçük'ün Bākī Divanında bu gazel yer almamaktadır. Sadettin Nüzher Ergun'un Bākī, Hayatı ve Şiirler, Divan adlı eserinde gazel yer almaktadır.

Cāna geçdi zaḥm-ı tır ğamze-i cānān bī-ḥaber

3. Yār bī-pervā Celālī gibi ḥaṭ ḳaldırdı baṣ
Memleketde fitne peydā oldı sultān bī-ḥaber
4. Mest olup uyurken öpdı la‘l-i dildārı⁵⁷⁴ raḳīb
Ehremenler aldılar mühr-i Süleymān bī-ḥaber⁵⁷⁵
5. İtlerünle her gice ğavġāda Bāḳī ḳākerün
Ḥ‘āb-ı ğafletde yatur aġyār-ı nādān bī-ḥaber

439. Bāḳī⁵⁷⁶⁵⁷⁷

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Lāle-ḥadler ḳıldılar gül-geṣt-i ṣaḥrā semt semt
Bāġ u rāġı gezdiler idüp temāṣā semt semt
2. ‘Āṣıḳ-ı dīdār-ı pākündür meger kim cūylar
Cüst ü cū eyler seni ey serv-i bālā semt semt
3. Leṣker-i ğam geldi dil ṣehrine ḳondı cavḳ cavḳ
Ḳopdı yir yir fitne-i āṣüb u ğavġā semt semt
4. Ġıryeden cūy-ı siriṣküm sū-be-sū oldı revān
Yine ḳulzüm gibi cūṣ itdi bu deryā semt semtī
5. Ṣi‘r-i Bāḳī seb‘a-i iḳlīme oldukça revān
Oḳınursa yiridür bu naẓm-ı ġarrā semt semt

440. Bāḳī

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Görelim ḥaṭṭuṣ didüm luṭf it tıfilsun zülfe dek

⁵⁷⁴ Dildārı: cānānı.

⁵⁷⁵ Divanda Ehremenler Hatemi almış Süleyman bi-haber şeklindedir.

⁵⁷⁶ Baki Divanı, g.23/s.82-83.

⁵⁷⁷ 5. Beyit mecmuada yer almamaktadır.

Didi yılān ayağıdur gören sehsuvārımsuñ

441. Aḥmed-i Rūmī

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

1. Ey yüzi gül leb[i] mül ‘āleme sulṭān küçüçük
Mürde iḥyā idici derdüme dermān küçüçük
2. Daḥı şimdiden okursın şīve bābın ne güzel
Şaşı sünbül dil bülbul özi bir cān küçüçük
3. Ayuñ on dördi direm yüzüñi çünki görem
‘Āleme şu‘le şalarsın meh-i tābān küçüçük
4. Hele on yaşına girsın göresin velveleyi
Kaşı tuğrā gözi bir āfet-i devrān küçüçük
5. Şimdiden cevriñi çek Aḥmed-i Rūmī göresin
Büyüyüp ide vefā ol gül-i ḥandān küçüçük

[46a]

442. Ġazel-i Yaḥyā Efendi Sellemehu‘llāh⁵⁷⁸

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Yār açup mir‘atı baḫdukça açılmış gül şanur
‘Aks-i la‘lün sāğar-ı la‘lüne ḳonmuş mül şanur
2. Güşe-i destārda sünbül görüp meftūn olur
Dil anı ṭarf-ı külāhından çıkan kākül şanur
3. Çīn ḥarācı zülfinüñ bir tārına olmaz bahā
Müşterī olur dil-i şeydā anı sünbül şanur
4. Nağmeler eylerken ol maḥbūb-ı zībāyı gören

⁵⁷⁸ ŞYD, G.67/S.92.

Şāh-ı gülde bir yire gelmiş gül ü bülbül şanur

5. Tāze güllerle görüp Yahyā nihāl-i gülşeni
Meyl ider bî-ihtiyār ol ‘arızî kākül şanur

443. Ğazel-i Bākî⁵⁷⁹

[Mefā‘ılün mefā‘ılün mefā‘ılün mefā‘ılün]

1. Şerāb-ı bezm-i ğam ‘ayş[ın]⁵⁸⁰ ne mîr ü ne vezîr itdi
Anuñ keyfiyyetin benden su‘al eyleş faķîr itdi
2. Şaçıldı cür‘a-i cām-ı muḥabbet bāğ-ı Rıdvāna
Suyın kevşer nebātın ney-şeker ḥākin ‘abîr itdi
3. Binā-yı ‘ışķa tūfān-ı ḥavādiş kārger olmaz
Esāsın gūyiyā bennā-yı kudret kār-[g]îr itdi
4. Cevānlık ‘ālemi gitdi ne vaķtin toğrılām yā Rab
Egildüm bār-ı ‘ışķ-ı yār kıddüm bükdi pîr itdi⁵⁸¹
5. Cihānda başuma sultān iken āzāde vü fāriğ
Beni zencîr-i ıķķuñ boynı bağlu bir esîr itdi
6. Ne ğam endîşe-i zilletden ey Bākî bu menzilde
Hidāyet reh-beri luţfın aña kim dest-gîr itdi

444. Ğazel-i Yahyā⁵⁸²

[Mefā‘ılün mefā‘ılün mefā‘ılün mefā‘ılün]

1. Dilā rāh-ı muḥabbetde belādan ictināb olmaz
Cefādan incinüp ‘özr ğaddar eylemek hergiz cevāb olmaz

⁵⁷⁹ BD, g.523/s.303.

⁵⁸⁰ ‘ayş: zevķın: BD, g.523/ s.303.

⁵⁸¹ Vezin aksamaktadır.

⁵⁸² Taşlıcalı Yahya Divanı,

2. Güneş yüzlü kamer sīmā güzeller çokdur ammā
Benüm serv-i bülendim gibi bir ‘ālī cenāb olmaz
3. Sevüp bir tāze maḥbūbı vişāl-i küncine irmez
Yıkılup cām-ı ‘ışkıyla şevkim mest ü ḥarāb olmaz
4. Belānı çekmek için ḥaşre dek sağ olmak ister
Dirīgā Kā‘be kapuḡda dua‘mız müstecāb olmaz
5. Vişāl istersen ey Yahyā vücūduḡ yirde sen çāk it
Hemīşe ‘āşık u ma‘şūk arasında ḥicāb olmaz

445. Ğazel-i Bāķī⁵⁸³

[Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün]

1. Cānān[e] cefā kılsa n’ola cāna şafādur
Ağyār elemin çekdügümüz ya ne belādur
2. Her tāk olamaz fakr u fenā şāhına ser-tāk
Terk ehlinüḡ ey h‘āce biraz başı fenādur⁵⁸⁴
3. İzüḡ tozına sürdi yüzün āyineveş dil
Maķşūd benüm pādişehüm kesb-i şafādur
4. ‘Işķ ehline şol cāmı şunar sāķī-i la‘lün
Kim ‘aķla cilā ḳalbe şafā rūḥa ġıdādur
5. Hep derd ü belādur güzelim ‘ışķ u muḥabbet
‘Ālemde hemān mihr ü vefā ḥüsn-i edādur
6. Sāķī mey-i Bāķī[yi] getür bezme şafā vir
Çün kār-ı cihān ‘āķıbetü‘l-emr fenādur⁵⁸⁵

⁵⁸³ BD, g.122/ s.106.

⁵⁸⁴ Fenādur: kabadur. BD, g.122/ s.106.

⁵⁸⁵ Bu beyit divanda 7.sıradadır. .BD, g.122/ s.106.

7. Va'llāhi ğazel söylemeden çokdan uşanduk
Maķşūd hemān ḥāsīde bir pāre ezādur⁵⁸⁶

446. Beyt⁵⁸⁷

[Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

Ḳanda varam sāye-i serv-i bülendüm var iken
Kime ḳul olam senün gibi efendüm var iken

[46b]

447. Ğazel-i Nābī⁵⁸⁸

[Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün]

1. Bir devlet için çarḫa temennādan uşanduk
Bir vaşl için aġyāra müdārādan uşanduk
2. Hicriñ çekerüz zevḳ-i mülākātı unutduk
Maḥmūr olarak lezzet-i şahbādan uşandık
3. Düşdük ḳatı çokdan heves-i devlete ammā
Ol dā'īye-i daġdaġa-ı fermādan uşanduk
4. Dil-i ğamla daḫi dest-i girībāndan uşanmaz
Bir yār için ey dil hele⁵⁸⁹ ġavġādan uşanduk
5. Nābī ile ol āfetün it ḫālını tefrīr
Efsāne-i Mecnūn ile Leylādan uşanduk

448. Müfred

[Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün]

Var iken şāha zībā-zene meftūn olma⁵⁹⁰
Olsa ger ḫüsn ile Leylā aḫa Mecnūn olma

⁵⁸⁶ Bu beyit divanda 6.sıradadır. BD, g.122/ s.106.

⁵⁸⁷ Beytin Ahdī'ye ait olduğu tespit edilmiştir.

⁵⁸⁸ Nabi Divanı, g.395/s.756.

⁵⁸⁹ Ey dil hele: aġyār ile. Nabi Divanı, g.395/s.756.

⁵⁹⁰ Vezin aksamaktadır.

449. Müfred

[Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün]

Haṭṭuñ gelicek 'āşığa [çün] nāz idemezsın
Mānend-i hümā evcde pervāz idemezsın

450. Müfred

Haṭṭāt-ı felek hüsn-i Yūsufa
Kıl kalemle meşq karaladı

451. Ğazel-i Nābī Efendi⁵⁹¹

[Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün]

1. Gül gülşeni terk eyledi şoḥbet saña kaldı
Bülbül yine meydān-ı muḥabbet saña kaldı
2. Ferhād ile Kays eyledi ber-çide metā'ın
Ey dil ser-i bāzār-ı melāḥat saña kaldı
3. Biz dā'ie-i vuşlat ile ḥāk-i reh olduk
Ey bād-ı şabā luṭf u mürüvvet saña kaldı
4. Tārīkī-i 'ısyān⁵⁹² ile esirüz bize çäre
Ey āh-ı seḥergāh-ı nedāmet saña kaldı
5. Mest eylemege 'ālemi şahbā-yı cünūndan⁵⁹³
Ey ḥāme-i Nābī yine himmet saña kaldı

452. Müfred

[Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün]

Hevāya düşdün ey dil meclis-i taqvāya gelmezsın

⁵⁹¹ Nabi Divanı, g.880/s.1120.

⁵⁹² Tārīkī-i 'ısyān: Tārīkī-i hicrāna. NB, g.880/s.1120.

⁵⁹³ cünūndan: Suḥenden. NB, g.880/s.1120.

Gözün aç ġāfil⁵⁹⁴ olma bir dağı dünyāya gelmezsın

453. Müfred

[Mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün]

Göñülde şaklamağa ‘ışkı korkum yokdur

Ne şaklayım güzelüm hecre tākātüm yokdur

454. Müfred

[Mef‘ülü fā‘ilātün mef‘ülü fā‘ilātün]

Būs-ı lebin dilersem virmez ider cefālar

‘Uşşāka cān virürdi evvelki dilrübālar

[47a]

455. Mu‘ammā⁵⁹⁵

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Dört müslimān ile beş kāfir meger

İki dil-ber sevdiler alnı kamer

Bir ‘arab üç Rūmī bir Hindī ile

Bir gün iki gice şöhet etdiler

İki mihr ü üç siyeh-rū bir melek

İki şakallu iki dağı püser

Bir kara yüzlü raķīb iğvā idüp

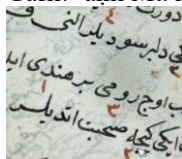
Birbirine idiserler kaçd-ı ser

Ey Nesīmī hīle budur ağla kim

‘Ad idüp tokuzda bir tarh ideler

456. Müfred

⁵⁹⁴ Ğāfil: ‘ākil Mt. Anlam gereği değiştirilmiştir.

⁵⁹⁵

Muammanın çözümü için bazı harfler müstensih tarafından numaralandırılmıştır.

Bî-tekellûf çelebi şadra geçersin ammâ
Hüner oldur saña ta'zîm edüp eller geçer

457. Müfred

[Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün]

Cihānuñ ni'metinden kendü âb u dānemiz yegdür
Elün kâşānesinden kûşe-i virānememüz yegdür

458. Nev'î Efendi⁵⁹⁶

[Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün]

1. Naz idersen yaraşur mümtâz dil-bersin hele
Öldürürsen gam degül sultān-ı kişversin hele
2. Gülmez isen şiveden bir gonçe-i maḥcûbsın
Söylemezsen nâzdan rûḥ-ı muşavversin hele
3. Ḥande itsen vechi var gül-berg-i tersin dostum
Şîve eylerseñ düşer bir nâz-perversin hele
4. Râḥat-ı cānsın otursan tursan âşûb-ı cihān
Şalınup seyr eyleseñ serv-i şanevbersin hele
5. Nev'iyâ aḡyār ile şoḥbet yaraşmaz yāre hîç
Saña meyl itse ne söz merd-i suḥanversin hele

459. Müfred

[Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün]

Zerre deñlü 'âşîka himmet olursa yārdan
Bir degül yüz biñ olursa gam degül aḡyārdan

460. Müfred

[Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün]

⁵⁹⁶ Nev'î Divanı, g.434.

Süleymānum kuşıma eyle dermān
Ki kuş dili bilür dirler Süleymān

[47b]

461. Ğazel-i Evcī

[Mefā‘ılün mefā‘ılün mefā‘ılün mefā‘ılün]

1. Hemīşe dāmen-i zūlf-i dü-tāye yüz süreriz
Biz ol bahāne ile hāk-i pāye yüz süreriz
2. Ümīd-i feyz iderüz dest-i luṭf-ı dīl-berden
Seḥāb gūne o baḥr-ı ‘atāya yüz süreriz
3. Kemend-i luṭfuna fitrāk-besteyüz şimdi
Ki rikāba düşüp gāh pāya yüz süreriz
4. Bu ıztırābı çeküp baḥr-i ḡamda keştī-i dīl
Eger kenāre çıkarsa qarāya yüz süreriz
5. Nice muḳābil olur Evciyā ‘adū bize kim
Hemīşe ‘aynı ‘alī murtaḏāya yüz süreriz

462. Rubā‘ī

[Mef‘ülü mefā‘ılü mefā‘ılü fe‘ülün]

Bir ḥüsni gibi ḥalkı güzel yāre ṭoyulmaz
Bildim anı ‘ālemdeki dīdāra ṭoyulmaz

Bir yire gelüp söyleşicek ‘āşık u ma‘şūk
Hiç anda olan lezzet-i güftāre ṭoyulmaz

463. Ğazel-i Fevrī

[Mefā‘ılün mefā‘ılün mefā‘ılün mefā‘ılün]

1. Şerābum bezm-i ḡamda eşk-i çeşmim ḥün-feşānumdur
Mey-i ḥamrā diyüp nūş itdügüm hep kendü ḵanumdur

2. Şeh-i 'ışkum belâ çarhı otağ-ı bî-sütunum ben
Sehâb-ı gam yaşum üzre mu'allak sâyenumdur
3. Seng-i kūyuñ bu cismi tu'me itdi şanma dendānı
Dehānında görinen dīde rīze üstüñ'ānumdur
4. 'Adem mülkine gitdüm kalmadı nām u nişān benden
İşidilen hemān şimdi benüm āh ü figānumdur
5. Felekde gördigün kavş-ı kuzahdur şanma ey Fevrī
Hadeng-endāz-ı 'ışkum çarha aşılmış kemānumdur

464. Rubā'ī

[Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün]

Ne gam şādī ne şādī gamsız olmaz muḳarrerdür
Meserret üzre olmaḳ dā'ima kime müyesserdür
Gönül mir'āt gāh şākī olursa gāh mükedderdür
Şafā vü zevk u şādī ğışsa vü gam [hep] muḳadderdür

[48a]

465. Ğazel-i Necatī⁵⁹⁷

[Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

1. Mīvesi her şīvenün lūf ile büstānuḡdadur
Fīnesi āḫir zamānuḡ çeşm-i fettānuḡdadur
2. Ey naşīḡat eylesen ben bī-dile dildār için
Hey ne derdün var senün gönülcügün yanuḡdadur
3. Derd ile çāk-ı girībān eylesen eller bugün
Rūz-ı maḡşerde senün ser-cümle dāmānuḡdadur
4. Vaşl-ı yār olmayıcaḳ saña ne dermān ey gönül
Ḥalk-ı 'ālem tūtalım cümle dermānuḡdadur

⁵⁹⁷ Necati Divanı, h.185/s.233-234.

5. La 'l'i cānān şevķine yansaŋ yaķılsaŋ n'ola kim
Ey Necātī āteş-i fūrķat senüŋ cānuŋdadur

466. Müfred

Hemīşe def'-i ğama vaşl-ı yārdur bā'is
Neşātıma yine bir şivekārdur bā'is

467. Beyt

Güle güş itdüremez yok yire bülbül inler
'Işķ destānını şimdi kim okur kim diŋler

468. Ğazel-i Rūhī Bağdādī⁵⁹⁸

[Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün]

1. Cān dirīĝ itmedüĝüm yolına ol māh bilür
Ķavline şādık olan bendesini şāh bilür
2. Ne ķadar hüsni ziyād oldıĝını isterisen
Yine ol şūh-ı cefā-ı cevır⁵⁹⁹ bizi bed-h'āh bilür
3. Tutdı şemşirüne yüz gitmege mülk-i 'ademe
Dil-i nālān⁶⁰⁰ ne ķadar tıfl ise de rāh bilür⁶⁰¹
4. Şu ķadar yāreledi tīĝ-i firāķuŋ beni kim
Ne belā çekdüĝimi yāredan Allāh bilür⁶⁰²
5. Götürölmez dime aĝyār aradan ey Rūhī
Sen ķırma orayı āh-ı seherĝāh bilür

469. Müfred

⁵⁹⁸ Bağdatlı Ruhi Divanı, g.332/s.516-517.

⁵⁹⁹ Cefā-ı cevır: cefā-cü. BRD, G.332/s.517.

⁶⁰⁰ Nālān: şeydā. BRD, G.332/s.517.

⁶⁰¹ Bu beyit divanda 4.sıradadır. BRD, G.332/s.517.

⁶⁰² Bu beyit divanda 3.sıradadır. BRD, G.332/s.517.

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Naķş-ı devlet ber-ķarār olmaz mişāl u dest-māl

Çāha mağrūr olma müftī vaķ‘asından örnek al

[48b]

470. Ğazel-i ‘Ulvi⁶⁰³

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

1. Kāmilün gitse vücūdı nice icādı ķalur
Sen daħi aņla[yı] gör kim er ölür adı ķalur
2. Bāķī ķalmaz saņa ey h‘āce bülend-eyvānuñ
Terk idersin anı bir gün ķurı bünyādı ķalur
3. Ol boyı serv-i revān nāz ile reftār itse⁶⁰⁴
Seyr olunmaz çemenün ‘ar‘ar u şimşādı ķalur⁶⁰⁵
4. İçse bir ‘āşık-ı dil-teşne lebün şerbetini
Ağzınun haşre degin lezzet vü dadı ķalur⁶⁰⁶
5. ‘Ulvīnün göñlini yıķma ser-i kūyunda görüp
Saņa ol hāste dilün hātır-ı nā-şādı ķalur

471. Müfred⁶⁰⁷

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

Seni Yūsuf ile güzellikde şorarlarsa baņa

Yūsufi bilmezem ammā ra’nā bilürüm

472. Müfred

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

Hatt-ı ruhsārınun endişesi çıķmaz dilden

Hāşılı derd ü ğamun çekmedeyüz leyl ü nehār

⁶⁰³ Ulvi Divanı, g.98/s.374.

⁶⁰⁴ İtse: idicek. UD, g.98/s.374

⁶⁰⁵ Bu beyit divanda 4.sıradadır. UD, g.98/s.374

⁶⁰⁶ Bu beyit divanda 3.sıradadır. UD, g.98/s.374

⁶⁰⁷ Beytin Baki’ye ait olduğu tespit edilmiştir. BD, G.363/s.215.

473. Velehu⁶⁰⁸

[Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

1. Hâk seni hâtem-i la'lünle Süleymân itdi
Mürveş halkı saña bende-i fermân itdi
2. Dest-gîr ol beni ayakda koma sulţānum
Gönlümün şehrini ğam leşkeri vîrân itdi
3. Ol ki dermāndelerün derdine dermân eyler
'İşk derdini benüm derdüme dermân itdi
4. Bağrımı⁶⁰⁹ yâreleri nice zamāndur işler
Baña bu işleri hep ğamze-i cānān itdi
5. Benem ol 'Ulvî-i miḥnet-zede kim cür'a mişāl
Sākî-i dehrini⁶¹⁰ hâk ile yeksân itdi

474. Müfred

[Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

Efendüm ḥālimi şorma şimdi katı mükedderdür
Seni sînemde görmezsem hemân ölmek muḳadderdür

475. Müfred

[Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

Hâzret-i Hâk rûyuñı gül gibi ḥandān eylesün
Güldürüp zātım seni a'dāñı giryān eylesün

[49a]

476. Hâletî Efendi

[Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]⁶¹¹

⁶⁰⁸Ulvi divanı, g.749/s.753-754. Merhûm 'Ulvî Çelebi bu gazeli Süleyman nam bir cevânın hakkında söylemiştir. UD, g.749/s.753.

⁶⁰⁹Bağrımı: Bağrımın. UD, g.749/s.754.

⁶¹⁰Dehrini: dehr beni. UD, g.749/s.754.

⁶¹¹Vezin aksamaktadır.

Düş-ı dili kıldı yâr gam-fersûde
Kaldım reh-ı ʻışk içinde âsûde

İtdi leb-i yâr u ʻazze? ebrûsı
Mestâneligim cünûnla âlûde

477. Velehu

Dûn gîce gelüp o dil-ber-i gönca-dehen
Gösterdi şikâf sînenen berg-i semen

Gülzâr-ı murâdîma irüp kâm aldım
Gül-berg-i neşâtım almaz oldu dâmen

478. Velehu

İrmez ser-i çarh pâye-i rifʻatime
Şâhân-ı zamâne reşk ider devletime

Hurşîd-i felek olursa zerrîn
Almam anı zîr-i dâmen himmetime

479. Rûhî Bağdādî⁶¹²

[Mefʻûlü mefâʻilün mefâʻilün faʻ]

Ey mihr şikeste-i cefâsın gûyâ
Âzürde-i yâr-ı bî-vefâsın gûyâ

Her şubh nedür sende bu dehlü teb ü tâb
Bir mâh-likâyâ mübtelâsın gûyâ

480. Velehu⁶¹³

[Feʻilâtün feʻilâtün feʻilâtün feʻilün]

Kimseye cevri idici olma hüşûşâ güzelim
Mâlik-i ʻabʻa ki gâyetde mizâcî ter olur

⁶¹² Bağdatlı Ruhi Divanı, R.7/S.1043.

⁶¹³ Bağdatlı Ruhi Divanı, Kt.13/s.1056.

Şā'irün ħalbini āyīneye benzetmişler
Şınmasun yoħsa ki her pāresi bir neşter olur

481. Hāşimī Efendi

[Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün]

Geçerken cām-ı mey şundum gelüp nüş itdi ol āfet
Geline böyle gelse ādemün ayağına devlet

482. Müfred⁶¹⁴

[Mefā'ılün mefā'ılün fe'ülün]

Olur olmaz cevābı virdü giçüp
İderler müftīye dā'im su'āl

[49b]

483. Ğazel-i Rızāyi

[Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün]

1. Gedālar pādīşahlar bī-ser ü sāmānuñ olsun hep
Efendüm cümle 'ālem bende-i fermānuñ olsun hep
2. Ruħuñ 'ıdini göster luţf it āzād it beni ğamdan
Dil ü cān ey kemān-ebrū ħuluñ ħurbānuñ olsun hep
3. Raķībūñ ħātırın yıķ yap nemim göñlini 'uşşāķuñ
Göñüller mülki sen sulţān-ı 'ālī şānuñ olsun hep
4. Tapuñda ħācib itme ķo ħapuñdan luţf it aġyārı
Cenāb-ı 'izzetünde şāhlar derbānuñ olsun hep
5. Gözüñ nem tıldı gerd-i cismi berbād itdi bād-ı ğam
Dil ü cānda Rızāyī cümle yār anuñ olsun hep

484. Müfred

[Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün]

⁶¹⁴ Vezin aksamaktadır.

‘Aceb ben n’eyledüm bilsem ki yārim baḡa yār olmaz
Meşeldür işbu ‘ālemde ẓafīre i ‘tibār olmaz

485. Müfred

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Hasretün den ḥaste oldum gel tīmār eyle baḡa
Bildiler kim seni severim kimse yār olmaz baḡa

486. Müfred

[Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

Bu mecmū‘a şāhibin yā Rab cihānda müstedām eyle⁶¹⁵
Ḥazānı görmesün dā’im hemīşe şād u kām eyle

487. Nazīre-i Şadri

[Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

1. Cihānuḡ mülk ü mālī tālīb-i dünyānuḡ olsun hep
Ne mülk ü māl isterse bu dünyā anuḡ olsun hep
2. Şerābuḡ devri döndi sākiyā şimden gerü ‘ālem
Lebūḡ esrārına düşsün senūḡ ḥayrānuḡ olsun [hep]
3. ‘Adūya rahm idersen ‘āşıkā cevri it ki dünyāda
Kimesne ẓalması şermende iḥsānuḡ olsun hep
4. Efendüm cānibinden tek hemān bir iltifāt olsun
Ne ḥizmet var ise ben bendeḡe fermānuḡ olsun hep
5. Nice yitmez sirişk-i ḥūn-feşānum baḡr-i ‘ışk içre
Gerekmez dürr-i gevher Şadriyā ‘ummānuḡ olsun hep

488. Müfred

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

⁶¹⁵ Vezin aksamaktadır.

Yâ İlâhî alma cânım olmayınca vaşl-ı yâr
Sen kabûl eyle duâ'mı yâ ğanî perver-i diyâr?

489. Müfred

[Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün]

Yâd ile 'ayş eyleyüp 'uşşâkıını yâr eylemez
Ol vefâsız âşināya itdügün yâd eylemez

490. Müfred

[Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün]

El-ḥased ey mirvaḥa oldu mekânun dest-iyâr
El virince böyle el verse kişiye rûzgâr

[50a]

491. Tekerleme

4+4:8

'Āşık-ı şūrîde olan[ın]
Dil mi virir her güzele
'Āşık-ı efsâne ilen
Mâ'il olur bir güzele

Dil-ber ola nâz [u] zarîf
Şubḥ [u] mesâ ṭab'-ı laṭîf
Geldi yine 'abd-ı şerîf
Gör ne dirler şor güzele

Şalına ol saçı sîm[im]
Zâtı melek tâze cisim
Hoşça levendâne kesim
Yakışur esmer güzele
'Āşık iseñ git bu yola
Râzun açup düşme dile
Cânunı isterse bile
İtme dirîğ vir güzele

Şarı pābūç çün şarı mest
Çākşūrī sīm düzüñe? kafes
Başuğa al kırmızı fes
Siyāh poşu şar güzele

Kırmızı kürk nāfe beden
Daşıcak? müşk-i Hoten
Dil-ber bula? servi semen?
Kim baķar āķir güzele

Kırmızı mintān eņine
Şırmalı cüzdān ķoynuna
İnce bürüncek üstüñe
Kāmeti ‘ar‘ar güzele

İlik düğme şakız işi
Kurulu yāy olsa ķaşı
Bāri gerek telli poşı
Eyle fedā ser güzele

Kimde ola böyle ķucaķ
Belüñe kıvırdı ķuşaķ
Hem daķı altı oķķa bıçaķ
Fil dişi ģanķer güzele

‘Āşık anı böyle göre
Takdı mı rāh-ı düre?
Meclis-i ‘irfāna göre
Şunula şāğar güzele
Hāke-i yār ģoşca duta
Kemāhıce şarıp yata
Fitne-i ālıyla cānā
Korķarım ebter? güzele

492. Müfred⁶¹⁶

[Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

İnleyüp dolābveş dökdüm gözümdeñ āblar

Döndürünce ol mehi kırdum nice dolāblar

493. Müfred⁶¹⁷

[Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

Yāsemin dāmeme kırüp dāne dökünce sünbül

Çaçdı? gülden öterek şakfe düşdi bülbül

494. Müfred⁶¹⁸

[Mef' ülü mefā' ilü mefā' ilü fe' ülün]

Kısmet idicek 'aql ü dil ü cānı güzeller

Göñlüm saña düşdi benüm ey rüy-ı muşavver

495. Müfred

[Mef' ülü mefā' ilü mefā' ilü fe' ülün]

'Uşşākını paylaştığı demlerde güzeller

Ben pāyuña düşdüm senün ey rüy-ı muşavver

[50b]

496. Türkī-i 'Āşık 'Ömer

[Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

1. Gel efendim gel olalım cān ile şarmaş dolaş
Sevdiğüm zīr-i elün mercān ile şarmaş dolaş
Üstine düşmez 'adūya va' de-i vaşl eylemek
Hiç melek olsun mı yā şeytān ile şarmaş dolaş
2. Gel kadem baş bezm-i 'uşşāk içre gel erkān gör
Nāzenīnim nāzı kı nāz eyleme ihsānı gör
Kāmil olmaķsa murāduñ mekteb-i 'irfān gör

⁶¹⁶ Beytin Zihni'ye ait olduğu tespit edilmiştir.

⁶¹⁷ Vezin aksamaktadır.

⁶¹⁸ Beytin Gelibolulu Sun'ı'ye ait olduğu tespit edilmiştir. GSD, g.39/s.463.

Kaçma cânım gel beri ‘irfân ile şarmaş dolaş

3. Bend ider çok murğ-i diller dīde-i şah-bāz ile
‘Ālemi dīvāne itmiş ġamze-i ġammāz ile
Çīn-seher gülşende cāme-ḥāb içinde yār ile
Ḥāba varmış bir ḥarīr yorğan ile şarmaş dolaş
4. Ey elif-ḳaddim esīrim ġonce-i hoş-būyuḡa
Benzemek mümkün midür serv ü şanavber boyuḡa
Ḥalka halka çün perīşān oldu zūlfūḡ rūyuḡa
Şanasın kim ‘arızuḡ mārān ile şarmaş dolaş
5. Cevri terk it kıl teraḥḥum eylerüz cānā dilek
Ḳā‘ilim hicrūḡ ḥūkm-i tek? va‘de-i vaşl eyle tek
Leb-be-leb zānū-be-zānū bir gice tā şubḡa dek
Ḥaḡ vereydi mūnis-i cānan ile şarmaş dolaş

497. Türkī-i ‘Āşık ‘Ömer

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Yek ile sevdim yine bir nev-civānı zergeri
Gevheri gevher-fürüş olan bilür zerger zeri
Eksik olmaz bir iki telli yanında her zamān
Nice ‘āşık sevmesin böyle tel ehli dil-beri
2. Ey kuyumcı dāmbere hicrūḡle zār u nātūv[ā]n
Şübhesiz bir ḥadden geḡmiş tele döndüm hemān
Yādigāruḡ düşmesin destimde ḡalsın bir zamān
Şıkça yap luṭf it yaparsaḡ ḡātem-i engüşteri
3. Nice bir cevri-cefāḡuzda kilḡ? maḡzūn ola
Bir nev‘ icād eyle kim ġayrilere ḡānūn ola
Himmetim iksīrimi al kim işūḡ altun ola
Sūz-i āhımdan ḡazer kıl kim kül eyler mermeri

4. Sīm-i 'ışkum uğruņa şarf eyledüm rıtl-ı hezār
Virmedüğ gitdüğ yārüm dirhem-i nümüne ber-güzār
Kurre-i hikmetden almış feyzüñi hālîř 'ayār
Sīme beñzer sâ'idi řâfî şafınmış yeñleri
5. Der ki bu 'âşık 'Ömer ey kaçı yay kirpigi ok
Yok yire görün geçen üftādınuğ pâyânı yok
Bildigini işle uyma düşmene ey yâri çok
Saņa ey dil-ber meyāncı ay gündür müşteri

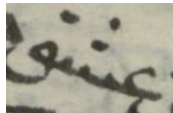
[51a]

498. Türkî-i Sevdâ'î

[Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün]

1. Ey perî kıl bendeñi ğamdan rehâ inřāfa gel
Kılma ben bî-çäreñe cevır ü cefâlar⁶¹⁹ inřāfa gel
Nice bir bu vādiler bu nâzı istignâ'yı ko
Bâri ey hercâyî bir kez baķ baņa inřāfa gel
2. Menzili vaşluğ içün kıddüm büküp yây eyledüm
İrmeyüp maķřūdıma sīnem delüp nây eyledüm
şöyle hayâl-i zıllığ 'aqlumı zây eyledüm
Ben helâk oldum â zâlim bî-vefâ inřāfa gel
3. Ğasretinğden eşk⁶²⁰-i çeşmim oldı çün deryâ-yı Nîl
Dest-i pâkuñla ne var iki gözüm yaşunı sil
Derd-i la'lüñle 'aceb bî-çäre ğaste düşdi dil
Bâri itdür derdime eyle dermân inřāfa gel
4. Sevdâ'î hîç vâz gelür mi sevmeden mâhum seni
Sevmesem olmaz sever cānum benüm şâhum seni

⁶¹⁹ Cefâlar: Mt. cefâ

⁶²⁰

Sen baña rahm itmez iseñ gör n'ider āhum seni
Başım açup itmeyeyim beddu 'ā inşāfa gel

499. 'Āşık 'Ömer⁶²¹⁶²²

[Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün]

1. Nūr-ı aḳdem⁶²³ buld[u] ḳandīl içre şehvār⁶²⁴ ibtidā'

Cümle ervāḥdan muḳaddem oldu ol nūr ibtidā'

Bulıcaḳ bu yir ü gök çār-ı 'anāşırdan sübūt

Ādemün şehri-i vücūdı oldu ma'mūr ibtidā'

2. Ḥaḳḳ anı ḥalk eyleyüp luṭf ile ol dem virdi cān

Buldı ten-şüret ser-ā-pā āb [u] gil-i nihān⁶²⁵

Aḳşırup durdı yerinden el yüze sürdi hemān

Hem dilinden zıkr-i Mevlā⁶²⁶ oldu mezkūr ibtidā'

3. Ḥaḳḳ anı dünyā vü 'uḳbā mülküne ḳıldı re'is

Emr-i Ḥaḳḳ ile ḥilāfet taḥtına oldu celīs

Üstühānından çeküp Ḥavvāyı itdi hem enīs

Anlaruñ oldu mekānı cennetü'l-ḥūr ibtidā'

4. 'Āḳıbet 'Āşık 'Ömer 'ahduñ esāsın⁶²⁷ yaḳdılar

Ḳalblerine yol bulup şeyṭān lā'īne⁶²⁸ aḳdılar

Pes⁶²⁹ vücūdı 'āşī olup cennetden ol dem çıḳdılar⁶³⁰

Cürmünü fehm idüp ādem oldu maḡfūr ibtidā'

[51b]

500. Türkī Māḥūr

⁶²¹ AÖD, m. 256/s.129.

⁶²² 4. Kıta mecmuada eksiktir. m. 256/s.129.

⁶²³ Akdem: hazret. AÖD, m. 256/s.129.

⁶²⁴ Şehvār: menzül. AÖD, m. 256/s.129.

⁶²⁵ Nihan: iyan. m. 256/s.129.

⁶²⁶ Zıkr-i Mevlā: Hamdülillah. m. 256/s.129.

⁶²⁷ 'Āḳıbet 'Āşık 'Ömer 'ahdın esasın: Der ki bu Aşık Ömer aşkında esma. m. 256/s.129.

⁶²⁸ Şeyṭān lā'īne: İblis harāma. m. 256/s.129.

⁶²⁹ Pes: beş. m. 256/s.129.

⁶³⁰ Vezin aksamaktadır.

1. Bād-ı şabā selām it bizden yāre
Niye benüm selvi boylum gelmedi
Yā kimler duyar bu intizāra
N’oldı benüm ağa yollum gelmedi
Āhımuñ tütünü tağları deldi
Bir müşkıl sevdādur başıma geldi
Niceyim [ben] gözüm yollarda kaldı

501. Eyzān

‘Uryān olup gireydim bir posda
Ben ma’il oldım gözleri mesde
Bizi geçdiler mi ‘aceb ol dosta

502. Eyzān

Gözlerümden kanlı yaşlar akmışdır
Zīrā gönül Ka‘besini yıkmışdır
Belki yārūñ hātırından çıkmışdur

503. Şarkı-yı Makām-ı Şehnāz

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Güller açıldı çemende lālezār oldu yine
İçelim cām ile bāde nev-bahār oldu yine
Bülbül-i şūrīdeveş dil bī-ķarār oldu yine
El bilür ‘ālem bilür vay ben senūñ ĥayrānuñum
2. ‘İyd-ı nev-rūzuñ mübārek olsun ey şāh-ı cihān
Devletūñ pāyende olsun ... şāhib-zamān
Dilerim virsün murāduñ ķādir-i sırru’l-‘ayān

504. Eyzān

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Çıkdılar seyrāna hūblar geşt idirler nāz ile
Öldürür ‘āşıķların ġamze-i ġammāz ile

Bāde-i gül-gün i erler na me-i  ehn z ile
El bil r ‘ lem bil r ben sen   meft nu um

[52a]

505.  arkı-yı Der-Ma  m-ı M   r⁶³¹⁶³²

[Mef  l n mef  l n mef  l n mef  l n]

1. Yolu da p y-m l oldum gel ey r  -ı rev num gel
 am-ı hecr  le n l oldum gel ey   r n zeb num gel
2. H z n olsun bu g  sensiz rev  m     bet   bensiz
 ar rum  almadı sensiz gel ey r  -ı rev n m gel
3. A ılma  ayre esr r  unutma ‘a d-ı i r r 
Ba a g ld rme a y r  gel ey  once-deh num gel
4. G z m peym ne⁶³³-i ‘ı    ⁶³⁴ g   l mey  ne-i ‘ı    
Ten m v r ne-i ‘ı     gel ey derde derm num⁶³⁵ gel
5. G r p h lim su‘al eyle[ye]sin y re vi  l eyle⁶³⁶
Ki ne ‘arz-ı cem l ile gel ey   r n zeb n m⁶³⁷ gel
6. Ten m derd ile z r etd       i i tiy r itd  ⁶³⁸
Nazı m  b - ar r itd   gel ey t ze civ n m gel

506. Beyt

[Mef  l n mef  l n mef  l n mef  l n]

 ak n n z uy usuna varmasun nergisler   amm 
Dererler b  -ı h sn   meyvesin isterse h m olsun

⁶³¹ Yahy  Naz m Divanı g.458/s.908.

⁶³² Gazelin sıralan  ı divana g re farklı  ekildedir. Mecmuada 1 beyit eksiktir. divandaki 7. Beyit ‘‘Naz m-i z r u n l n m per   n m per   n m/ Ni  n-ı t r-i hicr n m gel ey ebr -kem n m gel’’ mecmuada eksiktir. YND. g.458/s.908.

⁶³³ B -  ne: Mt. peym ne

⁶³⁴ B -  ne-i ‘ı    : peym ne-i ‘ı    . YND. g.458/s.908.

⁶³⁵ Derde derm num: genc-i nih n m. YND. g.458/s.908.

⁶³⁶ su‘al eyle[ye]sin y re vi  l eyle: su‘al eyle sez -v r-ı vi  l eyle. YND. g.458/s.908.

⁶³⁷   r n zeb num:    -ı cih num. YND. g.458/s.908.

⁶³⁸ Bu beyit divanda 3.sıradadır. ‘‘Tenim zerd   niz r itdi  dil-i z r m fig r itdi /     i i tiy r itdi  gel ey t ze-c v n m gel’’  eklinedir. YND. g.458/s.908.

507. Beyt

[Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün]

Nihāl-i taze gibi şalınur yanınca gül-ruhlar
Yine besbellidir ammā benüm serv-i ıırāmānum

508. Şarkı-i Hüseyinî

[Fā'ılātün fā'ılātün fā'ılātün fā'ılün]

Şormadıñ bir kerre hıç hāl-i perışānım benüm
Güşuğa girmez mi yoğsa āh u efgānum benüm
Rağm idüp gel yanıma ey derde dermānum benüm
Āh efendüm sevdiğüm devletlü sulţānum benüm

Cismimiz döndi hilāle āh u efgān itmeden
Girmedi ammā kulağıña senüñ ey gül-beden
Tā bu deñlü bende[ne] bu nāz u istignā neden

509. Eyzān

[Fā'ılātün fā'ılātün fā'ılātün fā'ılün]

Derd ile āh eyleyüp dünyāmı berbād eylesem
Rağm kılmazsın baña biñ kerre feryād eylesem
Bilmezem ey bī-vefāsından kime dād eylesem

510. Eyzān

[Fā'ılātün fā'ılātün fā'ılātün fā'ılün]

Şalınup serv-i sehīveş nāz ile reftāre gel
Güller açılsun tebessüm iderek reftāre gel
'Āşıkındur kaçma Rāşitden gel ey meh-pāre gel

[52b]

511. Ğazel-i 'Azīzī

[Mef'ūlü fā'ılātü mefā'ılü fā'ılün]

1. Āşüb-ı cān ‘ālemyā nedür o ğamzeler
Dest-i kazada tır-i kemāndır o ğamzeler
2. İ‘cāz-ı hüsndür ki döker lahza lahza kan
Ammā ki yine rūḥ-ı revāndur o ğamzeler
3. Şayyād-ı beter dest-i kemengāh-ı ‘ışkdur
Şehbāz-ı bī-imān-ı cihāndur o ğamzeler
4. Mest-i ḥarāb [u] nīm- nigāh-ı teġāfülüz
Erbāb-ı ‘ışka rıtl-ı girāndur o ğamzeler
5. Kehf el-āmān cān-ı ‘Āzīzī zārdur
Şüretde gerçi āfet-i cāndur o ğamzeler

512. ‘Azīzī

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Revnaḳ-ı gülzār-ı ‘ālem ruḥlarındur gül degül
Ey gül-i bāġ-ı melāḥat saṇa kim bülbül degül
2. Nāfe-i misk-i Ḥoten itdi cihānı nükheti
‘Aks-i gīsūdur meger başuṇdaki sünbül degül
3. ‘Āşık-ı şūrīdeyi sevdāger-i Hind eyleyen
Ḥāl-i Hindū-yı ‘abīr-efşānıdur fülful degül
4. ‘Ālemi kim cür‘ası mest-i ḥarab eyler meger
Cām-ı şahbā içre iksīr-i fenādur mül degül
5. Fitneler peydā iden kimdir ‘Azīzī bilmeziz
Ol mehūṇ çün ruḥsārındaki kākül degül

513. ‘Azīzī

[Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün]

1. Almaz ele dil minnet ile cām-ı şafāyı

Bî-minnet ier cür‘a-ı şahbâ-yı fenâyı

2. Meydân-ı muhabbetde gönül terk-i ser ister
Al başua al tâcuı ey şeyh-i mürâ‘î
3. ‘Aklı var ise bezme gel ey zâhid-i sâlûs
Bir câma değış eldeki tesbîh-i riyâyı
4. Ey murib hoş lûcce güzel zemzeme itdün
Bir pâre meded dinleyelüm nağme-i nâyı
5. ekmiş gice zer-duğterini meclis-i meyde
Hi var mı ‘Azîzî gibi bir rind-i fedâyı

514. ‘Azîzî

[Mef‘ûlû fâ‘ilâtü mefâ‘ilü fâ‘ilün]

1. Oldı yasağ bezm mey-i nâbe gû-be-gû
Hâke dökildi cür‘a gibi bâde sû-be-sû
2. Mey hasretiyle bâde pür-sitân meygede
Kuhl eyler idi bulsa eger dürdi sebû
3. Ey rind-i bâde nûş edeb terkin eyleme
Mestûre oldı duğter-i rez ekme hây-u-hû
4. Şâd itdi zâhidi ğam-ı erbâb-ı meygede
Gülsün ne âre rağmımıza şimdilik ‘adû
5. Abdâl-dil ğubâre düşenmiş ‘Azîziyâ
Kılsun teyemmüm eyle ki degül vuzû

515. ‘Azîzî

[Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]

1. Zîb-bağş olmuş ruğ-rengîne nâz u hicâb

Virmiş ārāyiş leb-i şīrīnine luţf-ı ‘itāb

2. Dā’imā şād ider ezhār bāğ-ı ḥüsn-i yār
Şāhid-i bāzār-ı gülde var mıdır bevvāb u tāb
3. Nüşa-ı ‘icāzdır dest-i mesīhāda meger
La’l-i rūḥ-efzā-yı dil-berde olanfaşlü’l-ḥiṭāb
4. Murğ-i dil yārūñ şikenc-i dām-ı zülfünden şakın
Bir kemend-i saḥtdür ol tırta-i pür pīç u tāb
5. Ḥırmen-i ḥüsnün o ḥünī māye-i cevri itmesün
Ey ‘Azīzī āteş-i āhımdan itsün ictināb

[53a]

516. Ḥayrī Çelebī

Sipīhr-i ḥüsnüne bugün mihr olupdur ol maḥbūb
Lāḳab denilse ‘acib midür aḡa altūn ṭob

517. Mişli Çelebī

Ḥaşşa-i ruḥ-ı sürḡa şalar velvele ol şehr-āşūb
Lāḳab olalı ḡayālī içre aḡa altūn ṭob

518. Bostān-zāde Efendi Sellemehu’llāh

[Fā’ilātūn fā’ilātūn fā’ilātūn fā’ilūn]

Allar giymiş benüm naḡl-i revānım gül gibi
Allāh aşufte kılmış ‘ālemi bülbul gibi

519. Bākī Efendī Sellemehu’llāh

[Fā’ilātūn fā’ilātūn fā’ilātūn fā’ilūn]

Allar giymiş ḡırām eyler nihāl-i gül gibi
Günde ‘uşşāḡın hezārān öldürür bülbul gibi

520. Emrī

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Allar giymiş benüm şāh-ı cihānım gül gibi
Her seher feryād iderse ta‘η mı dil bülbul gibi

521. ?

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Cāme-i alıyla ol gonce deḥānım gül gibi
‘Āşık-ı şūrīdesin nālān ider bülbul gibi

522. Kıt‘a

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

‘Ārız-ı dil-berde el-ḥaḳḳ olsa ḥāl-i ‘anberin
Hüsne nev virmez mi dā’im tābiş-i ruḥsārına

Cān nişār-ı şevḳ idüp üç Hindū-yı germ ittiḥād
İttifāḳ ile atılmış āteş-i ruḥsārına

523. Müfred

[Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

Vefā mā’ mül iken gülberg-i ṭab‘-ı nāzeninünden
Yāzık ey gonca-i bāğ-ı melāḥat bī-vefā ḳopduk

524. Müfred

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

Āsiyāb-ı felegi dāne-i encümle görüp
Kendümi maḥv iderim eyleyecek fikr-i daḳīḳ

525. Müfred

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Var mıdır kendüm gibi fikr-i daḳīḳ eyler deyü
Her gelen bu āsiyāb-ı çarḥa ṭurmaz ögünür

[53b]

526. İlähī-i Selāmī Efendī

[Mefā‘ılün mefā‘ılün mefā‘ılün mefā‘ılün]

1. Kerem kânı şefā‘at şāhibisiñ yā Resūlullāh
Semā vü arza çün nūr u ziyāsın yā Resūlullāh
2. Señinçün halk olındı cümle eflāk [yā Resūlullāh]
Anuñçün rahmeten li‘l-‘āleminsin yā Resūlullāh
3. Tecellī eyledüñ nūr-ı Hüdādan [yā Resūlullāh]
Münevver oldı kevneyn ziyādan [yā Resūlullāh]
4. Şuā‘-ı nūr-ı pāk-ı lem-yezelden [yā Resūlullāh]
Sirāc-ı şāhid-i maḥmūdsın sen yā Resūlullāh
5. On sekiz bīn ‘āleme ser-cümle olduñ ey ḥabīb
Cümle dertlü ümmete ḥaḳdan ‘atā geldüñ ṭabīb
6. Rūz-ı maḥşerde kıl şefā‘at cümleye koma ğarīb
Müznibine luṭf-ı Ḥaḳla sen şefi‘ yā Resūlullāh
7. Dem-a-dem eylerüm ğaram ziyāret ravza-i pākun
Kerem it baña keşf eyle cemālün zulmetün zātun
8. Būy-ı vaşluñla mu‘aṭṭar kıl Selāmī-yi kemterin cānın⁶³⁹
Mu‘allāsın müzekkisin ḥabībā yā Resūlullāh

527. İlahī der-maḳam-ı Beyātī

[Mefā‘ılün mefā‘ılün mefā‘ılün mefā‘ılün]

1. ‘Aceb mekkāredür dünyā bilürken aldanur ādem
Ḥaṭādur meyl aña maḥzā dir iken aldanur ādem
2. ‘Aceb ğafletdedür insān eger derviş eger sultān
Türāb içre kamu yeksān yaturken aldanur ādem

⁶³⁹ Vezin aksamaktadır.

3. Cihānuñ böyledür hāli ki zehr ālūdedür balı
Dosta yā düşmene mālı kalurken aldanur ādem
4. Gelüpdür emr-i Rabbānī Külli men ‘aleyhā fānī⁶⁴⁰
O gence nice sultān alurken aldanur ādem
5. Ne şāh u ne gedā bilür bilinmez bir özge sırdur
Ecel kamu halka bir bir gelür[ken] aldanur ādem
3. Bu Zeyne’l ‘Ābidīn anı bilürken bu cihān fānī
Önünce niceler cānı virirken aldanur ādem

[54a]

528. Ğazel-i Bākī⁶⁴¹

[Fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilün]

1. Cāme-h’āb aldukça ol āfeti⁶⁴² tenhā koynına
Şanuram ebrüñ girür māh-ı şeb-ārā koynına
2. Şubh-dem ey fāhte bī-hūde efġān eyleme
Çün girersin her gice bir serv-i bālā koynına
3. Niçün ağlarsun felekden bilsem ey şebnem seni
Girmesün bāri hele bir derd-i rā’ nā⁶⁴³ koynına
4. Dür dişün vaşfında şi’ rüñ⁶⁴⁴ defterin gördi meger
Kim şadef mecmū’ āsını şaldı deryā koynına
5. Ruğların şevkıyla pür-dāğ itdi Bākī sīnesin

⁶⁴⁰ Rahman Suresi 26. ayet (Yerin üstünde ne varsa fanidir.)

⁶⁴¹ Bākī Divanı, g.429/s.264-265.

⁶⁴² Aldukça ol afeti: ol afeti aldukça. BD, g.429/s.264.

⁶⁴³ Girmeseñ bāri hele bir derd-i rā’ nā: Çün girürsin her zamān bir verd-i ra’ nā. BD, g.430/s.264.

⁶⁴⁴ şi’ rüñ: şi’ rüm. BD, g.430/s.265.

Bir avuç berg-i gül-i ter koydı gūya koynına

529. Ğazel-i Bākī⁶⁴⁵

[Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün]

1. Nesīm-i şubḥ eser cān-baḥş olup āheste āheste
Cihānda böyle cān virmiş degüldür daḥi bir ḥaste
2. Ayağı elde ‘ayş eyler çemende baş kaldurmaz
Şunulmuş sāğar-ı işret ezelden nergis-i meste
3. Tolaşmağdan degül ḥālī⁶⁴⁶ kemend-i kākūli dā’im
Ulaşmağdan degül fāriğ⁶⁴⁷ kemān-ebrūsı peyveste
4. Temāşāgāh-ı ḥüsnünde cihānı ḥāyret almışdur
Ġanīnün gözleri ḥayrān faḳīrün çeşmi dem-beste
5. Bir elde Bākīyā gül gibi sāğar var iken geldi
Ḥayāl-i kākül-i müşkīni sünbül şundı bir deste

530. Ğazel-i Bākī⁶⁴⁸

[Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün]

1. Göñül ağıdı gözüm yaşı gibi ol ḳadd-i dil-cūya
Niçün meyl eylemez ol serv ḥırāmānum aḳar şuya
2. Baḳa devlet yüzün göstermeyen baḥt-ı siyāhumdur
Ḳara zülfün ki çekmiş perde ol ruḥsār-ı nīkūya
3. Şu ‘āşık kim senün ‘ışḳun belāsında helāk oldu
Şan ol bīmārdur şıḥḥat yitişdi vardı uyḥuya
4. Felekde ay u gün sen şehriyārun şehir-i ‘ışḳında

⁶⁴⁵ Baki Divanı, g.444/s.270-271.

⁶⁴⁶ Ḥālī. Fāriğ. BD, g.145/s. 271.

⁶⁴⁷ Fāriğ. Ḥālī. BD, g.145/s. 271.

⁶⁴⁸ Baki Divanı, g.458/s.276.

Kesilmiş başlardur kim dikildi burc u bārūya

5. Yine cisminde Bākī ḥaṇṇerūṅle yāralar çizdi
Şanasın sâde-rū bir dil-rübâyı çekdi pehlūya

[54b]

531. Ğazel-i Bākī⁶⁴⁹

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

1. Devlet el virse yüzün gördüğüm eyyām olsa
Merḥabā eylesem ol şūḥ ile bayrām olsa
2. Olıcaḡ yār gibi dil-ber-i şīrīn-ḥarekāt
Teni pālūde-i ter gözleri bādām olsa
3. Gül gibi bāde-i rengīne ne ibrām gerek
Zāhidūṅ ḡanın içerdüm eger ibrām olsa
4. Ḥasret-i ḡaddūṅ ile ḡanlu elifler çeksem
Sīnede her biri bir serv-i gül-endām olsa
5. Bākīyā ‘ayş-ı bahār eyler idük meclisde
Sākī-i lāle-ruḡ u bāde-i⁶⁵⁰ ḡulfām olsa

532. Ğazel-i Bākī⁶⁵¹

[Mef‘ülü mefā‘ilün mef‘ülü mefā‘ilün]

1. Şeb-nem gibi saçılsun ḡo⁶⁵² eşk-i firavānum
Güller gibi açılsun tek ḡonce-i ḡandānum
2. Ben āb-ı revān itmek cān üzre gözüm yaşın
Tek meyl-i kenār itsün ol serv-i ḡırāmānum

⁶⁴⁹ Baki Divanı, g.460/s.276-277.

⁶⁵⁰ Sākī-i lāle-ruḡ u bāde: sākī-i lāle-‘izār u mey. BD, g.461/s. 277.

⁶⁵¹ Baki Divanı, g.338/s.224.

⁶⁵² Ḳo: ḡoṅ. BD, g.338/ s. 22.

3. Yād-ı ser-i zülfünle gülzār-ı dil ü cānda
Sünbüller ider peydā efkār-ı perīşānum
4. Cām-ı mey-i ‘işretdür ‘ışkuñda dil-i pür-ḥūn
Şem‘-i şeb-i vuşlatdur dāğ-ı dil-i sūzānum
5. Sen gül gibi gülşende gülmekde açılmağda
İñler kafes-i tende mürğ-i dil-i nālānum
6. Nāz uyḥusına varmış ‘ālemden olup fāriğ
Ādem mi görür şimdi ol gözleri mestānum
7. Döksün güher-i eşki Bākī reh-i kūyūñda
Maḥşūl-ı dil ü dīde hep yoluña sultānum

533. Ğazel-i Bākī⁶⁵³

[Mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün]

1. Riyāz-ı ḥüsnde olmuş o la‘l-i nāb lezīz
Ci[h]ān içinde bilürsin olur şarāb lezīz
2. Dem-i vişālde hoşdur yüzün görüp ölmek
Bahār günleri olur seḥerde ḥ‘ābda lezīz
3. Cefā-yı yār ile mu‘tād oluncadur müşkil
‘Azāb ‘azb olur āḥir gelür ‘itāb lezīz
4. Ne deñlü şerbet ile yaraşursa her ni‘met
Şarāb-ı telḥ ile olur begüm kebāb lezīz
5. Ğazelleründe lebi vaşfin eyle ey Bākī
Şekerle olsa bilürsin olur ḥoş-āb lezīz

⁶⁵³ Baki Divanı, g.45/s.93-94.

534. Ğazel-i Bākī⁶⁵⁴

[Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün]

1. Dil derdini ğamuñla dil-figār olan bilür
Bīmār hālını yine bīmār olan bilür
2. 'Işkuñ ğamıyla sırrunı eşk-i revānumuñ
Cūyān-ı⁶⁵⁵ yār u āşıķ-ı dīdār olan bilür
3. Āsīb-i rüzgārı gülistān-ı dehrde
Sen serv-i gül-'izāra hevādār olan bilür
4. Cān acısını haste-i derd-i firāk olup
Dil-dāde-i nigār-ı sitemkār olan bilür
5. Sevdā-yı zülf-i yār ile Bākī ne çekdügin
Bend-i kemend-i 'ışķa giriftār olan bilür

[55a]

535. Ğazel-i Bākī⁶⁵⁶

[Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün]

1. Açaldan sīne-i mecrūha zaħmumdan dehān hañçer
O zaħm içre zebāndur şerh ider hālüm 'ayān hañçer
2. Hayāl-i naħl-i kıddüñ serve beñzer bāğ-ı cān içre
Olupdur güyyiā ol bāğda āb-ı revān hañçer
3. Meger derd-i derünım bilmek ister söyledüp ey dil
Şoķar sīnemde zaħmum ağızına gelmiş zebān hañçer
4. Degüldür bāğ-ı dehr içre şuvarmış berg-i bīd ey cān

⁶⁵⁴ Baki Divanı, g.83/s.111.

⁶⁵⁵ Cūyān: cūyā. BD, g.83/s.111.

⁶⁵⁶ Bu gazel Bākī Dīvān'ında yer almamaktadır.

Şebek faşl-ı hazāna bāğ çekdi zer-nişān hançer

5. Takılmış pâyına yârün cevâhir ‘arz idüp Bâkî
Miyânun kucmağı çün varın itmiş der-miyân hançer

536. Bâkî⁶⁵⁷

[Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün]

1. Leşker-i fitne saña hayl-i⁶⁵⁸ haṭ u hâl yiter
Tîğ lâzım degül ol ğamze-i kıttâl yiter
2. Fitneler kaynadup ey dost n‘ider hâl u haṭṭuṇ
Göñül almağa ruḥuṇ eyledügi âl yiter
3. Ayağuṇ altına baḳ eyle nazar ben hâke
Şeh-süvârum yiter itdün beni pâ-mâl yiter
4. Ğaražuṇ şayd ise ey dil o hümâ-pervâzı
Şâh-bâz-ı nazar-ı himmetünî şal yiter
5. Ehl-i dil câme-i dîbâ ile zîbâlanmaz
Bâkıyâ ‘ârif olan kimseye bir şâl yiter

537. Bâkî⁶⁵⁹

[Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]

1. Korkum oldur göz dege hâk-i der-i cânânuma
Yoğsa kuḥl-asâ çekerdüm çeşm-i hûn-efşânuma
2. Bâğda dülâbı çok çekdi çözdî⁶⁶⁰ bâğbân
Öykünür diyü ğamuṇda nâle vü efğânuma
3. Çeşm ü ebrû hâl-i Hindû zülf-i cādû bulur⁶⁶¹ ger

⁶⁵⁷ Baki Divanı, g.151/s.143-144.

⁶⁵⁸ Mecmuada hayl kelimesinden sonra vav yazılmaktadır. Anlam gereği -i şeklinde yazıldı.

⁶⁵⁹ Baki Divanı, g. 434/s.266.

⁶⁶⁰ Çözdî: çevürdi. BD, g.434/s.266.

⁶⁶¹ Bulur: bulsa. BD, g.434/s.266.

Öykünürdi āfitāb ol āfet-i devrānuma

4. Düşmese ağzından ol şīrīn-dehānuḡ lebleri
Vaşf-ı la‘lin durmasam zikr eylesem yārānuma
5. Yār defterden yine Bākī kızınmaḡ var dimiş
Yañlış anlatmış ‘adūlar ben ḡulın sulṡānuma

538. Bākī⁶⁶²

[Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

1. Ne cām-ı bāde-i gül-gūna beḡzer yār-i hem-dem var
Ne şadr-ı sofa-i mey-ḡāne gibi cāy-ı ḡurrem var
2. Beni ‘ayb eylemeḡ dā’im olursam mest-i lā-ya‘ḡil
Ki bī-hūş olmasam āsūde kılmaz bende bir ḡam var
3. ḡam-ı hicrānda ḡālet var dimişler ehl-i derd ammā
Mülāyim dil-ber-i şūḡuḡ dem-i vaşlında ‘ālem var
4. Ruḡuḡ bāḡın raḡīb-i dīv-sīret seyir ider her gün
Yüzüḡi göremez yıllarca ammā bunda ādem var
5. Şafā-yı ḡālet-i ṡab‘uḡ yiter eglence ey Bākī
Bī-ḡamdi’llāh ne ḡam yirsiniḡ elüḡde sāḡar-ı Cem var

[55b]

539. Münācāt

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

ḡayrı kıoyup şerri murād eyleme
Cehl ile şeyṡānuḡı şād eyleme
Dönme şaḡın şol ḡacer-i cāmede

⁶⁶² Baki Divanı, g.63/s.101.

Alçağa toğrı yuvalana gide

Biņ yüz kırk üç senesi mäh-ı rebî'ül-evvelin on toğuzıncı Pazar ertesı günü
küşlık vaktinde Sultân Maĥmüd tahta oturup pādşāh olmuşdur Allāh
sübħane ve tea'lā ĥazretleri ĥudūmunı cemī' ümmet-i Muĥammede
meymūn u mübārek eyleye āmīn.

1143

540. Nevāī

[Mefā'ılün mefā'ılün fe'ülün]

Vefā bustānınuĥ destān-serāyı

Melāmet bülbüli ya' nī Nevāī

541. Āhī

[Mefā'ılün mefā'ılün fe'ülün]

Belālu dillerün dūd-ı siyāhı

Firāk odına yanmış ya' ni Ahī

542. Ğazālī

[Mefā'ılün mefā'ılün fe'ülün]

Gözi ahūlaruĥ āşufte ĥālī

Hevā şūrīdesi mekīn Ğazālī

543. Helākī

[Mefā'ılün mefā'ılün fe'ülün]

Fenā mey-ĥānesiniĥ sīne çākı

Güzellerün ölümlüsi Helākī

544. Ğubārī

[Mefā'ılün mefā'ılün fe'ülün]

Ser-i kūy-ı vefānuĥ ĥāksārı

Ayaĥlar tobrağı ya' ni Ğubārī

545. Şebātī

[Mefā'ılün mefā'ılün fe'ülün]

Melāmet mısrınıñ ķendü nebātı

Feşāhat tūtisi ya'ni Şebātī

546. Hevāyī

[Mefā'ılün mefā'ılün fe'ülün]

İden 'uşşāķlar içre āh u vāyı

Hevāyīdir hevāyīdir Hevāyī

547. Hayālī

[Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün]

Hayālınüñ hayālını hayāl itdüm hayāl imiş

Hayāl olur hayāl iden hayālınüñ hayālını

[56a]

548. Bākī⁶⁶³

[Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

Çün elüñ öpmek müyesser oldı ey meh tırveş

Ėam degül şalınmasaķ yanuçca ger şemşirveş

549. Emrī

[Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

Cevher-i 'ışķuñ dilümde var iken şemşirveş

Ey kemān-ebrū niçün yābāna atduñ tırveş

550. Fevrī

[Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

Ser-firāz ol nīze gibi keskīn ol şemşirveş

Yāy gibi baş egme dehre rāst-rū ol tırveş

⁶⁶³ Bākī Divān'ında yer almamaktadır.

551. Āgehī

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Pāk-ı dil şāf-ı derün olmayacak şemşīrveş
‘İşk meydānında menzil kaç’ olunmaz tīrveş

552. Fazlī

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Çünkü yanuḡda şalınmaḡ olmadı şemşīrveş
İy kemān-ebrū yiridür ḡāke düşsem tīrveş⁶⁶⁴

553. Beyt

Dil-teşne-i emm-i ilāhi āb u jāle irgür
Fırkat teşnesini ya‘ni rūz-ı vişāle irgür

554. Kıta⁶⁶⁵

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Dā‘im olmaz devr-i gül devrān ise bākī degül
Gel begüm dönsün ḡadeḡ bundan yek olmaz devr-i gül
2. Tıtdı gülşende yine bülbul-i ḡoş-ḡān menzil
Başlasun devre ḡadeḡ oldu müzeyyen maḡfil

555. Müfred

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Dāne-i ḡalūḡ ki ḡonmuşdur o ḡadd-i mehveşe
Gūyiyā cādū durur siḡr ile girer āteşe

556. Müfred

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Şol ḡaralık[dır] ki ḡonmuşdur o ḡadd-i mehveşe
Kāfir-i Hīndu durur kim secde eyler āteşe

⁶⁶⁴ Fazlī Divanı, g.98/s.32.

⁶⁶⁵ BD, matla 10-11/s.319.

557. Müfred

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Dāne-i hālün ki konmuşdur o hadd-i mehveşe

Cān atar gūyā semenderdür derün-ı âteşe⁶⁶⁶

558. Müfred

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Şol siyeh hālün ki konmuşdur o hadd-i mehveşe

Cezb-i halk itmek için fülful bir kamış âteşe

559. Müfred

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Dāne-i hālün ki konmuşdur bu hadd-i mehveşe

Mezheb[i] yok bir ışıkdur secde eyler âteşe

560. Müfred

Cihānda reşk ü şehin-şāh şād

Felek haşmet ü āsmān-ı cāh şād

561. Kıt‘a⁶⁶⁷

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Ğamzelerden tīg u hançer çekse kaşd-ı ‘āşığa
Rüstem irmez kahramān-ı çeşmüne rüz-ı meşāf
2. Tırüne ey sīm-ten olsun nişān āşüfte-dil
Hoş yaraşur ol miyāne hançer-i zerrīn-ğilāf

[56b]

562. Güfte-i Yahya Efendi Sellemehu’llāh⁶⁶⁸

[Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün]

1. Cān-bahş şadān ile bize feyz-i hayāt it

⁶⁶⁶ Dün-ı âteş: Mt. Derün-ı âteş

⁶⁶⁷ Baki Divanı, Kıta 6/s. 315.

⁶⁶⁸ ŞYD, G.24/S.49.

Bülbül ne gamuñ var ne tırursun nağamât it

2. Hatt ile virildi saña ey hüsn⁶⁶⁹-i melâhat
Dîvân-ı şeh-i hüsnine⁶⁷⁰ var anı berât it
3. Vir kalbe cilâ mühre-i mihriyle o mâhuñ
Mir'ât-i dil-i pâküñi âyîne-i zât it
4. Düşdün çü gönül zülf-i ham-ender-ham-ı yâre
Şimden girü var imdi temennâ-yı vişâl⁶⁷¹ it
5. Evrâk-ı sipihri qarala her gice Yahya
Âh-ı dil-i sevdâ-zedeyi kıl [ü] zevât it

563. Veysî Efendî⁶⁷²

[Müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün]

1. Nahl-ı emel sebz olmadı irdük⁶⁷³ bu dehrüñ bâğına
Bu rûzgârun degmedük biz bir yeşil yaprağına
2. Cismın hilâle döndürüp tırmaz fîğan eyler rakîb
Minnet Hudâya ol gülün girmez hele kulağına
3. Târ-ı siyâh-ı kâküli düşmüş zemîne görmedük
Bir⁶⁷⁴ cürmümüz afv eylemez tırmaz tolar parmağına
4. Gül-güne-i renk-i hayâ pîrâyedür ruhsârına
Lû' lû-i lâle-i edeb mengüşedür kulağına⁶⁷⁵
5. Ağyâr⁶⁷⁶ cām-ı vaşl umar ben derd-i hicrânını

⁶⁶⁹ Ğüsn: mâh. ŞYD, g.24/s.49.

⁶⁷⁰ Ğüsnine: ğüsnde. ŞYD, g.24/s.49.

⁶⁷¹ Vişâl: necât. ŞYD, g.24/s.49.

⁶⁷² Veysi Divanı, g.48/s.217.

⁶⁷³ İrdük: geldük. Veysi Divanı. G.48/s.217.

⁶⁷⁴ Bir: bu. Veysi Divanı. G.48/s.217.

⁶⁷⁵ Bu beyit Veysi Divan'nda yer almamaktadır.

⁶⁷⁶ Ağyâr: uşşâk. Veysi Divanı. G.48/s.217.

Eller ayağına düşer ben ayağı toprağına

6. Dürr-i kelâmın güş⁶⁷⁷ iden kıalmaz ‘aden sevdāsına
Āb-ı hayātın nüş iden gitmez hayāt ırmağına
7. Bir pādīşāha⁶⁷⁸ bendeyüz⁶⁷⁹ Veysī ki çıkısa tahtına
Mihr-i ⁶⁸⁰tāb ırmeye yüz sürmeye ayağına

564. Nazīre-i Necmī Efendī

[Müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün]

1. Bend eyleyüp ‘āşıklaruñ göñlini zülfı bāğına
Ser-rişte-i zülfın çeküp durmaz dolar parmağına
2. Cām-ı şerāb-ı dil-küşā mürde dili ihyā ider
Oldur ki zann-ı ğālibim beñzer hayāt ırmağına
3. Şām u ‘Irāķa būyını iletir nesīm şubh-dem
Tağıtdu ğonca zülfını cānān şolına şağına
4. Dermiş kimi şeftālūsın kimisi sīb-i ğabğabın
Bāğ-ı cihānuñ degmedik biz bir yeşil yaprağına
5. Āh u fiğān u zār ile seyl-i sirişki bülbülün
Ey ğonce bilesin şular kıoyar ırmağına
6. Kimi elin öpmek diler şarkar kimi dāmānına
Sākī-i bezmün Necmiyā biz düşelim ayağına

565. Ğazel-i ‘Ulvi⁶⁸¹

[Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

⁶⁷⁷ Güş: işiden. Veysi Divanı. G.48/s.217.

⁶⁷⁸ Pādīşāha: āfitāba. Veysi Divanı. G.48/s.217.

⁶⁷⁹ Bendeyüz: zerreyüz. Veysi Divanı. G.48/s.217.

⁶⁸⁰ Cihan kelimesi eksiktir. Veysi Divanı. G.48/s.217.

⁶⁸¹ Ulvi Divanı, g.146/s.403.

1. Fetīl-i dāğumı āhum yelinden pīrehen şağlar
Nitekim perde-i fānūs şem ‘i sönmeden şağlar
2. ‘Adūlardan hāzer kılmaz yoluḡda ‘āşık şağlar
Belālardan anı dā’im ḡudā-yı zū’l-minen şağlar
3. Şu kim pīrāhenin kūyuḡda ġarḡ-ı eşk-i çeşm eyler
Hemān şol ḡācıdur kim zemzeme batmış kefen şağlar⁶⁸²
4. Nihān ol ḡāne-i dil-berde aġyāra zebūn olma
Sen Allāha tevekkül eyle ey dil şaklayan şağlar⁶⁸³⁶⁸⁴
5. Çıkup maḡbūb ile sey-i kenār-ı bāġ u rāġ itmez
ḡayflar⁶⁸⁵ ‘Ulviyā ol şaḡsa kim yanında zen şağlar

[57a]

566. Ġazel-i Bāḡi⁶⁸⁶

[Fe ‘ilātūn fe ‘ilātūn fe ‘ilātūn fe ‘ilūn]

1. Seyr-i gülşende ne ḡāşıl bile yār olmayıcak
Şāḡ-ı gülden ne biter tāze bahār olmayıcak
2. Şavt-ı Murġan-ı çemen ‘ālemi tutdı gerçi
Muṡrībā n’eyleyelūm naḡş-ı nigār olmayıcak
3. Menzil⁶⁸⁷-i bāġ-ı behişt eylesen itmez ārām
Cānda şabr u dil-i şeydāda ḡarār olmayıcak
4. Her ġazālūḡ tek dīv⁶⁸⁸ itmede ardınca göḡül
Şāḡlar eglenemez şayd u şikār olmayıcak

⁶⁸² Bu beyit divanda 4.sıradadır. UD, g.146/s.403.

⁶⁸³ Ey dil saklayan şaklar: ol şeytandan şaklar. UD, g.146/s.403.

⁶⁸⁴ Bu beyit divanda 3.sıradadır. UD, g.146/s.403.

⁶⁸⁵ ḡayflar. Yazıklar. UD, g.146/s.403.

⁶⁸⁶ Baki Divanı, g.242/s. 182-183.

⁶⁸⁷ Menzil: menzilin. BD, g.240/s.182.

⁶⁸⁸ Dīv: tek ü pü. BD, g.240/s.182.

5. Bākıyā şāhid-i maḵşūd bulur çihre-nümā
Şāf u pāk āyīne-i dilde ğubār olmayıcaḵ

567. Velehu⁶⁸⁹

[Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün]

1. Gel bāğa temāşa idegör āb-ı revānı
Seyr eyle nedür sür'at-i 'ömr-i güzērānı
2. N'eyler seni bildün mi hevā 'ākıbet-i kār
Gör āb-ı revān⁶⁹⁰ üzre giden berg-i ḥazānı
3. Bir cāy-ı ḥaṭar olmasa 'ālemde nedendür
Ebrūn bu gözi yaşı vü berkün ḥafeḵānı
4. Bilmez bu ḵaḵa reh-güzēr-i seyl-i fenādur
Pāyende şanan ḵaşr-ı dil-fürüz-ı cihānı
5. Bākī gider endīşe-i dünyāyı gönülden
Degmez bu ḵadar raġbete bu menzil-i fānı

568. Ġazel-i 'Avnī

[Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

1. Çek livā-yı ḥüsni cāna şāh-ı ḥübān ol yürü
Leşker-i 'uşşāḵa boy göster serv-i ḥurāmān ol yürü
2. Her ḵaçan olsa⁶⁹¹ me'vā-yı dıraḵş-ı nār olduḵça sen
Ey berīd-i dil düşüp tencīse? pūyān ol yürü
3. Oḵudukça nāme-i hicrānı dil nālān olur
Yazduġunca anı sen ey ḥāme giryān ol yürü

⁶⁸⁹ Baki Divanı, g.545/s. 312.

⁶⁹⁰ Āb-ı revān: bād-ı vezān. BD, g.545/s.312.

⁶⁹¹ Olsa. Mt. Ol. Vezin gereġi deġiştirilmiştir.

4. Zülf-i yâri depredüp ‘aqlum tağutduñ ey perī
Sende düş rāh-ı ğam-ı ‘ışķa perīşān ol yürü
5. Sürmek istersen yüzün olur⁶⁹² serv-i revān⁶⁹³ pāyuna
Sāye gibi ‘Avniyā hāk ile yeksān ol yürü

569. Ğazel-i Ğayālī⁶⁹⁴⁶⁹⁵

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Ol melek-sīmā perī kim beñzemez insān aña
Cān ile dilden fedā olsun hezārān cān aña
2. Ey felek dervāzesin açma dem-i şubhuñ şaķın
Bir gice [ger] şarılām ben haste-dil ‘uryān aña
3. Gerdenine hāle-i tavķ eyledi ‘uşşāk var
Boynı baĝlu bir ķul olmuşdur meh-i tābān aña
4. Dāĝ-ı ğamdan cism⁶⁹⁶-i hūn-ālūdedür çihrem⁶⁹⁷ gibi
‘Āşık olmuşdur meger kim lāle-i nu‘mān aña
5. Hecr-i yār ile⁶⁹⁸ Ğayālī şöyle ülfet tutdı kim
Rūz-ı vuşlat gibi olmuşdur [şeb-i] hicrān aña

[57b]

570. Ğazel-i Hüseyinī⁶⁹⁹

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Ey göñül her bir vücūddan cān umarsın ne ‘aceb
Bī-keremden luţf ile dermān umarsın ne ‘aceb

⁶⁹² Olur. Mt. Ol. Vezin ve anlam gereĝi deĝiştirilmiştir.

⁶⁹³ Revānuñ. Mt. Revān. Vezin gereĝi deĝiştirilmiştir.

⁶⁹⁴ Hayali Divanı, g.6/s.99.

⁶⁹⁵ Divandaki 4 ve 5. beyitler eksiktir.

⁶⁹⁶ Cism: rūyu. Hayali Divanı. G.6/s.99.

⁶⁹⁷ Çihrem: cismüm. Hayali Divanı. G.6/s.99.

⁶⁹⁸ Hecr-i yār-ile: Yār hecri ile. Hayali Divanı. G.6/s.99.

⁶⁹⁹ Ğazel-i Hüseyinī başlıklı bu şiirin, Seyyid Nesimī’ye ait olduğu düşünölmektedir. Bkz. Köksal, M. Fatih (2009), “Seyyid Nesimī’nin Yayınlanmamış Şiirleri”, Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi, Sayı: 50, s. 77-135.

2. Bî-başardan ma' nâ-yı şevk-i kemâl-i ma' rifet
Bî-ḥaberdan şoḥbet-i 'irfân umarsın ne 'aceb
3. Bî-şerî'atler ne bilsün enbiyânın sırrını
Bî-ṭarîkatden reh-i erkân umarsın ne 'aceb
4. Her kıayanın la'li olmaz her denizin gevheri
Her şadefden lû'lû-yı mercân umarsın ne 'aceb
5. Çün 'azâzîl aḥsen-i takvîme baş indirmedî
Anda sırr-ı Ka'be-i Ḥannân umarsın ne 'aceb
6. Dîv nâ-maḥrem ki tuymaz ism-i 'âzamdan ḥaber
Ehrimenden rahmet-i Raḥmân umarsın ne 'aceb
7. Hîç imiş zühdî vü rızkî zâhidün efsânesi
Şol fakîḥden ma'nî kûrân umarsın ne 'aceb
8. Olma her kalbi zağaldan 'âşıkuḡ esrârını
Kâfirün gönlinde sen îmân umarsın ne 'aceb
9. Ey Ḥüseynî bî-vefâdan ummağıl resm ü vefâ
Bî-vefâdan 'ahd ile peymân umarsın ne 'aceb

571. Kıt'a

[Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün]

Çün 'âşık olmaduḡ ta'n eyleyüp baḡa ne dersün sen
Görüben 'âşık-ı ḡamnâkî aḡlarken gülersin sen

Ta'accüb eyleyüp aḥvâlîme başın şalarsın sen
Naşîḡat baḡa [sanki] kâr ider mi zann idersin sen

Gel ey nâşîḡ kıo pendi ḡâl ü dilden bî-ḡabersin sen

Beni dīvāne kıldı ol perī bilmem ne dersin sen

572. Mu‘ammā-yı 4716

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Ol nedür kim yüzden artık dişi var
Her yanında eşi var yoldaşı var
2. Kimi düz kimi dā’im kavs çalar
Kimi raks eyleyüp başın şalar
3. İçlerinden çözse kuşağın biri
Bir uğradan cān virür kıalmaz biri

573. Müfred

[Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

N’ola mūdan eşer olmasa hīç ol serv-i kāmētde
Şeb olmaz hep ser-ā-ser rüz olur [elbet] kıyāmetde

[58a]

574. Ğazel-i Hayretī⁷⁰⁰

[Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün]

1. Ey h̄āce şanma [sen] bizi şehvet esīriyüz
Dīdār-ı hākkı ‘ışk u muhabbet esīriyüz
2. Şubh-ı şafā gibi n’ola olsak güşāde-dil
Şādıklaruz efendi⁷⁰¹ şadākat esīriyüz
3. Āzādelik vilāyetinün pādīşāhiyuz
Biz hānedān-ı şāh-ı velāyet esīriyüz
4. Baş egmezüz irürse göge başı cāhilün
‘Ārifler[üz] efendī zārāfet esīriyüz

⁷⁰⁰ Hayreti Divanı, g.192/s.375.

⁷⁰¹ Efendi: cihānda.

5. Ey Hayretî ayak tozı bir kaç gedâlaruz
Biz şanma bu fenâda riyâset esîriyüz

575. Müfred

[Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]

Şatılık itmiş metâ‘ın yâr-ı cinân bu eyyâmda⁷⁰²
Peşte-mâle bağlamış gördüm bugün hammâmda

576. Müfred

[Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]

Yâr içün ağıyâre râğbet itdigim ‘ayb eylemeñ
Bir gül içün bâğbân biñ hûra hizmetkâr olur

577. Velehu⁷⁰³

[Mefâ‘ilün mefâ‘ilün fe‘ülün]

1. Öpülse yâr ile yâr olsa dil-ber
Kuculsa râm-ı dildâr olsa dil-ber
2. Ne deñlü ağlasa zâr olsa ‘âşık
Açılsa gülse gülzâr olsa dil-ber⁷⁰⁴
3. Nedür ‘âşıkların hâlini bilse
Güzel sevse dil-fiğâr olsa dil-ber⁷⁰⁵
4. Söz anlamakda fettân olsa mañbûb
Biraz şûh olsa ‘ayyâr olsa dil-ber⁷⁰⁶
5. Cefâyı az kılsa Hayretîye
Sözüm bu kim vefâdâr olsa dil-ber

⁷⁰² Vezin aksamaktadır.

⁷⁰³ Hayretî Divanı, g.188/s.371.

⁷⁰⁴ Bu beyit divanda 3.sıradadır. Hayretî Divanı, g.188.

⁷⁰⁵ Bu beyit divanda 4.sıradır.

⁷⁰⁶ Bu beyit divanda 2.sıradadır.

578. Müfred⁷⁰⁷

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Zahm-ı şemşirün vefā resmin gidermez sineden

Âb nakş-ı şureti mahv eylemez âyineden

579. Müfred⁷⁰⁸

[Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

N’ola müdan eşer olmasa hîç ol serv-kāmetde

Şeb olmaz hep ser-â-ser rûz olur kıyāmetde

580. Müfred⁷⁰⁹

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Tāze tāze dāğlarla kanlu kanlu şerhalar

Hırka-i Hindūya döndürdi ten-i şad-çākımız

[58b]

581. Ğazel-i ‘Aţâyī

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Dil-rübāların baña ol serv-қadd zībā gelür
Nāz ile reftāre gelse cümleden a‘lā gelür
2. ‘Ālem-i vuşlat ricāsın itmese gönlüm n’ola
Gāh olur kim ‘aşıka ‘ālemden istignā gelür
3. Hātır-ı vīrānım ābād eyle gel it gül disem
Lā-cerem gönlüm yaқar ol şūh-ı bī-pervā gelür
4. Gerçi kim ‘ālemde çok āşufte-dil vardur velī
Kūy-ı cānāna varan ‘āşık gibi şeydā gelür
5. Ey ‘Aţâyī neḡ? gelür baña gül-i gülzārdan

⁷⁰⁷ Baki Divanı, matla 14/s.320.

⁷⁰⁸ Baki Divanı, matla 19/s.320.

⁷⁰⁹ Baki Divanı, matla 5/s.319.

Dest-i sākīden ki cām-ı bāde-i hamrā gelür

582. Müfred

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

Bahr-ı eşkümlle gözüm halka-i gerdāne döner

Dem olur cūy-ı sirişkim daḥi seylābe döner

583. Müfred

[Fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün]

Göreliden cemālün ehl-i gözüm

Qanlar aḡlar dem-ā-dem iki gözüm

584. Velehu

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Nāşihā pendün senün ehl-i muḥabbet diñlemez

Fāriḡ olmaz ‘ışk-ı dil-berden naşihat diñlemez

2. Sāḡar-ı mey nūş ider bezm-i çemende yir tutar

Zāhid-i ḡuşkuñ sözün erbāb-ı ‘işret diñlemez

3. Gūşına koymaz gül bülbülün feryādını⁷¹⁰

Bir şeh-i bī-dād gördü kim şikāyet diñlemez

4. Sözlerüm gūş it dil-i zāre bir cism? kıl deyü

Eylerüm her laḡza ol dildāra minnet diñlemez

4. Ey ‘Aṭāyi ḡāba varmış mesned-i nāz üzre yār

Qışsa-i hicrānı yād itme ḡikāyet diñlemez

585. Müfred

Kimse tutmaz nefsim deyü yanarmış vā‘iz

Bir du‘ā eyleyelim tutulsun nefesi

⁷¹⁰ Vezin aksamaktadır.

586. Müfred⁷¹¹

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

Seni koyup dil ü cān ğayre mā‘il mi olur

Gökde hürşide iren zerreye kā‘il mi olur

[59a]

587. Ğazel

[Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün]

1. Pāk eyle göñül çeşmesini tā Tūr olunca
Dik tūr gözünji göñlüne göñlün göz olunca
2. Efkārı қо dil destisin o çeşmeye tuttur
Ol āb-ı şafā-baḥş ile bu desti tölunca
3. Çün Hāk seni derbān-ı der-i ḥānesin itdi
Tūr qapuda ğayri qoma tā anı bulunca
4. Şimdi qoma kim sonra çıkarması güç olur
Şeytān çerisi ḥāne-i qalbe qoyulunca
5. Dir ‘āşık evin şāhibine çık aradan sen
Bī-şekk gelür atası evine sen şavulunca
6. Çekdüm bu cihān içre hezār miḥnet ü zaḥmet
Ol pīr-i Ḥudā mürşid-i kāmili bulunca
7. Ey Lā-mekānım ben seni hoş çok aradım çok
Cānumdan muqīm olduğımı tā tıyulunca

588. Ğazel-i Bākī⁷¹²

[Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün]

1. Mestāne düşmiş[in] bu gice sāğar üstine

⁷¹¹ Beytin Emrī’ye ait olduğu tespit edilmiştir.

⁷¹² Baki Divanii g.428/s.624.

Sākī-i bezm didi yüzüñ güller üstine

2. Peykân-ı dost kıala diyü zaḥm-ı sīnede
Görseñ nihāl-i tīri nice dıtrere üstine
3. Tırraḡdan indı ġamzeñe cān-bāz-ı dil yine
Çenberden atdı kendüsini ḡaṇçer üstine
4. Lāyık budur ki vaşf-ı ruḡuñ mihr-i āsmān
Altun kalemle yaza meh-i enver üstine
5. Nūşın lebinde ḡaṭṭını kim görse Bākıyā
Şīrīnlik yazıldı şanur şekker üstine

589. Müfred⁷¹³

[Mefā‘ılün mefā‘ılün fe‘ülün]

Dilā meyl itme vaşl-ı dil-rübāya
Hevā-yı salṭanat dönmez gedāya

590. Müfred

Ey fūrüzende-i meşā‘il gül
Āteş-i imdād-ı? ḡarman bülbul

[59b]

591. Ġazel-i Neşāṭı⁷¹⁴

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Dīde-i ‘ibretle bak ol ġülsitān[un]⁷¹⁵ naḡşına
Ey dem-ā-dem eyleyen inkār cānuñ naḡşına
2. ‘Ālemi gözden geçürdüm dīde ol ḡürşīd ile
Olmaya dil-beste yine ammā cihānuñ naḡşına

⁷¹³ Baki Divanı, g.459-1/s. 276.

⁷¹⁴ Neşati Divanı, g.124/s.203.

^{a715} Ġülsitān: dil-sitānuñ. Neşāṭı Divanı g.124/s.203.

3. Ser-i g n⁷¹⁶ bir   h-ı p r-h n oldu ın bilmez gibi
Dil viren renk-i  afa la  asm nu  na  ına
4. S nb li d d-ı keb d u verd[i] a ker-p red r
 e m-i  ayretle n zar kıl g lsit nu  na  ına
5. Resm-i    iden Ne   i bir e er  almı  mı g r
Sen de in  af eyle g r⁷¹⁷  imdi zam nu  na  ına

592. M fred

[Mef  l n me   l n me   l n me   l n]

[E]ger i s neme   lemde  ok c n neler  ekdim
 ekince s neme amm  seni c n  neler  ekdim

593. M fred

[Mef  l n me   l n me   l n me   l n]

[E]ger i  ayli m    ld r ki i d ny da k m almak
B t n d ny  de er amm   ad dan inti   m almak

594. M fred

[Mef  l n me   l n fe  l n]

 a ın mazl mu   hından se erg h
Ki anda perde  oymamı dur All h

595.  azel-i  Al ⁷¹⁸⁷¹⁹

[Mef  l n me   l n me   l n me   l n]

1.   n yet her kime y z t tsa  i y n  hic b⁷²⁰ olmaz
G ne   o du da z r  perde-i z lmet ni   b⁷²¹ olmaz

⁷¹⁶ Ser-i g n: ser-nig n: Ne   i Divanı g.124/s.203.

⁷¹⁷ G r: ba . Ne   i Divanı g.124/s.203.

⁷¹⁸ Gelibolulu Mustafa Ali Divanı. G.539/s.768.

⁷¹⁹ Divandaki 5.beyit mecmuda yer almamaktadır.

⁷²⁰  ic b: ni   b. GMAD. G.539/s.768.

⁷²¹ Ni   b:  ic b. GMAD. G.539/s.768.

2. Çekenler meclis⁷²² mîzânı havfuñ zât-ı nâkışdur
Kemâl ehlinde eksüklük bulunmaz ol hisâb olmaz⁷²³
3. Giceyle hâb u günden⁷²⁴ gaflet oldı bâ' is-i hayret
Bize dünyânıñ⁷²⁵ rey⁷²⁶ gibi hâzır-cevâb olmaz⁷²⁷
4. Recâ nâzenlerinde eşk-i çeşmüm cüybâr eyler
Yazılan nâfe-i a' mâl[i] mahv olmaz kitâb olmaz
5. Habîbün sev dilerseñ mağfîret takrîbin ey ' Âlî
Raķîb olmaķ gibi Mevlâya rengîn intisâb olmaz

596. Müfred

[Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün]

Temâşâgâh-ı 'uşşâķa cemâlün gibi bâğ olmaz
Bu rüşendür benüm 'ömrüm göze hergiz yaşağ olmaz

597. Müfred

[Fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlün]

Defter-i 'uşşâķa yazduñ mı beni cânâ didüm
Nâz ile geldi didi ben bilmezem defter bilür

598. Müfred⁷²⁸

[Fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlün]

Pâdişâhum va' de-i lutf itdüğün hep lâf mı
'Âşık-ı şürîdeden şabr istemek inşâf mı

[60a]

599. Rûhî⁷²⁹

⁷²² Meclis: muğtesib. GMAD. G.539/s.768.

⁷²³ Bu beyit divanda 3.sıradadır. GMAD. G.539/s.768.

⁷²⁴ Günden: gündüz. GMAD. G.539/s.768.

⁷²⁵

⁷²⁶ Rey: inkârı. GMAD. G.539/s.768.

⁷²⁷ Bu beyit divanda 6.sıradadır. GMAD. G.539/s.768.

⁷²⁸ Beytin Şemsi'ye ait olduğu tespit edilmiştir.

⁷²⁹ Bağdatlı Ruhi Divanı 2.cilt, g.435/s.593.

[Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün]

1. Nice gündür o mäh-ı 'ālem-ārādan haber gelmez
Dili irsāl iderdüm qorqarın ol da gider gelmez
2. Ta'alluq eyleyen zülfünle n'eyler māl ile çāhı⁷³⁰
Anuñ dünyā vü mā-fi-hā gözine kıl kadar gelmez
3. Çıkar[ma] medh ile ağıār-ı bed-girdārı eflāka
Yoluñda 'āşık-ı zāruñ dime göñline yer gelmez
4. Ne 'uşşāka vefā eyler ne ağıār-ı siyehkāra
O tıfl-ı nāz-perverdün elinden hayr u şer gelmez
5. Belāğatle gidenler bunda taḥşıl itdiler cümle
Cihāna yoḥsa ey Rūhī gelen şāhib-hüner gelmez

600. Velehu⁷³¹

[Fā'ılātün fā'ılātün fā'ılātün fā'ılün]

1. Şoḥbetün den feyz ider ehl-i muḥabbet iktibās
Kendün i sâ'ir güzeller gibi sen kılma kıyās
2. Ğam degül ağıār kim miqdār-ı kadrün bilmece
Sen dürr-i pākı ne bilsün olmayan cevher-şinās
3. 'Āşık-ı şeydālara bildürmege ḥüniliğın⁷³²
Ol şeh-i ḥüsn egnine dā'im giyer gül-gün libās⁷³³
4. Gördüm ol şūḥ-ı cefā-cū 'aksine işler işi
İzdiyād-ı derd ü firqat eyler oldum iltimās

⁷³⁰ n'eyler māl ile çāhı: izz ü cāha bağlanmaz. BRD, g.435/s.593.

⁷³¹ Bağdatlı Ruhi Divanı 2.cilt, g.529/s.657.

⁷³² 'Āşık-ı şeydālara bildürmege ḥüniliğın: 'Āşık-ı şeydāya ḥünī olduğın bildürmege. BRD, g.529/s.657.

⁷³³ Bu beyitten sonra gelen 4-5-6 ve 7. Beyitler mecmuada yer almamaktadır. . BRD, g.529/s.657.

5. Rūḥīyā bir nuṭk-ı mālîksin bu gün ‘alemde kim
Azdur her demde kılsaṅ Ḥaḳḳa yüz şükr ü sipās⁷³⁴

601. Bākī⁷³⁵

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

1. Nev-bahār oldı gelün ‘azm-i gülistān idelüm
Açalum gonca-i ḳalbi gül-i ḥandān idelüm
2. Ḳomayup lāle gibi elden ayağı bir dem
Mest olup gonca-şifat çāk-ı girībān idelüm
3. İçelüm la‘l-i fedāyī⁷³⁶ şaçalum cür‘aları
Ḥāk-ı gülzārı bu gün ḳān-ı Bedaḥşān idelüm
4. Menzil-i ‘ayş u ṭarab ḥurrem ü ābād olsun
Yıḳalum zerḳ ü riyā deyrini vīrān idelüm
5. Oḳusun vaşf-ı ruḥ-ı yār ile Bākī şī‘rin
Bülbül-i gülşeni meclisde ḡazel-ḥ‘ān idelüm

602. Ğazel-i Bākī⁷³⁷

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

1. Ey⁷³⁸ dil cānlara meyl it şeref ü ‘izzet bul
Nazaruṅ kānlara ḳıl gevher-i zī-ḳıymet bul
2. Gelmeye bī-nām u nişān ehl-i ḥarābāt içre
Yüri var şehr-i melāmetde biraz şöhret bul

⁷³⁴ Bu beyit divanda Ruhiyā şekvāyo ḳo bir feyze mażharsın bu gün/ Kim cenāb-ı Ḥaḳḳa senden vācib olmışdur sipās şeklindedir. BRD, g.529/s.657.

⁷³⁵ Baki Divanı, g.323/s.217-218.

⁷³⁶ Fedāyī: müzābı. G.323/s. 218.

⁷³⁷ BD, g.307/s.210.

⁷³⁸ Ey: ehl. BD, g.307/s.210.

3. Koyalum sāğarı zāhid saña hem-reng olalım
Bize keyfiyyet-i şahbā gibi bir hālet bul
4. Meclis-i cehle⁷³⁹ oturmak katı alçaklıkdur
Berü gel meclis-i ‘irfānda biraz rif‘at bul⁷⁴⁰
5. Rezzāk⁷⁴¹ ol sıklet ile uçmağa hāzırlanma
Çıkar ol cübbe vü destārı biraz hıffet bul
6. Bī-riyā merd-i Hudāsın bilürüz ey şūfī
Ġaražuñ rahmet-ı Hākısa o kadar rahmet bul
7. Mey içüp mest-i müdām olsa ‘aceb mi Bākī
Derd ü ğamsuz güzerān eyleye bir sâ‘at bul

[60b]

603. Tahmīs-i Yahya Efendi

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

I

1. Külbe-i hum-ḥānede ey dil bize hem-ser mi yok
Cām-ı ışkı şevk ile nūş itmege yarār mı yok
Bezmümüzde yohsa sākī semen-ber mi yok
‘İşka kâbil dil mi yok şehir içre yâ dil-ber mi yok
Mest yok meclisde bilmem mey mi yok sāğar mı yok

II

2. Bir gönül yokdur ki derd-i ‘işka mu‘tād olmaya
Var mı bir hüsrev leb-i şīrīne Ferhād olmaya
Gülsitān içre kanı bir serv-i āzād olmaya
Ġonce-i dil açılup hātır niçün şād olmaya
Bāğda güller mi yok gülşende bülbüller mi yok

III

⁷³⁹ Cehle: va‘za. BD, g.307/s.210.

⁷⁴⁰ Divanda bu dize “şadr-ı mey-ġāne-i ‘irfana yitiş rif‘at bul“ şeklindedir. BD, g.307/s.210.

⁷⁴¹ Rezzāk: zāhid. BD, g.307/s.210.

3. Kānı bir söz ehli ṭab‘a sözleri kār eyleye
‘Arif-i bi‘llāh ola izzhār-ı esrār eyleye
Mantıku’t-ṭayrı tekellüm hem-çü ‘Attār eyleye
Görmeziz bir dil ki ṭūtī gibi güftār eyleye
Söyledür mi yok cihānda bilmezem söyler mi yok

IV

4. Hātırıñda var ise gerd-i küdüretten eśer
Ol gubārı seyl koma mir‘āt-i ṭab‘uñdan gider
Bir nazarla ehl-i dil toprağı eyler sīm u zer
Sengden dil kem mi yā seng-i siyāhı la‘l ider
Āfitāb-ı feyz-baḥşā-yı bülend-aḥter mi yok

V

5. Aḥmedā enfās-ı rūḥu’llāhdır elḳāb-ı nazm
Vehbīdür güftār-ı eṭfāl-ı dil aşḥāb-ı nazm
Zāde-i ṭab‘a ğidā-yı rūḥdur ādāb-ı nazm
Niçün ebkār-ı ma‘ānī bilmez erbāb-ı nazm
Yohsa Yahyā gibi üstād-ı suḥan-perver mi yok

604. Müfred

[Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

‘Aceb merdüm riyāsın? ey felek mānend-i ejderhā
Ġidā olmaḳdadur dā‘īm saḡa dūnyā vü mā-fī-hā

Beyne‘n-nā‘imi ve‘l-yaḳāzān

Ya‘ni uyur ile uyānıḳ dimekdür

[61a]

605. Rubā‘ı

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

Yārimüñ ḥattı geldi ise ben daḡı mutaşavvir henüz
Şakalı gelmiş ise dümbesi billūr henüz
Ḳurcalandı deyü nefret idemem kūyuñdan
Yokladım kibrim ile ḳāfe-i şammūr henüz

606. Kıt'a⁷⁴²

[Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün]

1. Muḥabbetden İlähi ol meh-i tābāna⁷⁴³ ḥālet vir
Beni yakdı aña da zerre deñlü bir ḥarāret vir
2. Yā vaşl ile sevindür yā firāk ile helāk eyle
Yāḥud gül gibi gönline anuñ dañi muḥabbet vir⁷⁴⁴
3. Cemālī şem'ine pervāneveş yā Rab yanık cānım
Yāḥud şevk ile gönline anuñ dañi muḥabbet vir
4. Belā-yı ḳahr⁷⁴⁵ çekmeden hele ben bī-mecāl oldum
Bu bir bād-ı girān ancak hemān yā Rabbi kuvvet vir
5. Vuşūlī dest-i hicrāndan ḥalāş olmadan evvel⁷⁴⁶
Kerem kııl ey ecel bir laḫza ārām eyle mūhlet vir

607.⁷⁴⁷

Bil ki on dört yirde geldi secde-i Ḳur'ān temām
Yedisi farz üçi vācib dördi sūnnet ve's-selām

Farz Ra'd A'rād Naḥl İsrā vü Meryem Hacc Sād
Vācib Furḳān Elif Lam Mīm Hā Mīm

Neml ü ve'n-Necm İnşikāk İkrā cū sūnnetdür bular
Müşkilin ḥall oldu bu üç beytle boldı temām

608. Bāḳī Sellemehu'llāh⁷⁴⁸

⁷⁴² Vusuli Divanı, g.32/s.67-68.

⁷⁴³ Meh-i tābāna: meh-i nā-mihre. Vusuli Divanı, g.32/s.67.

⁷⁴⁴ Bu mısra divanda “ya inşāfa getür anı ya baña şabr u tākāt ver” şeklindedir. Vusuli Divanı, g.32/s.67.

⁷⁴⁵ Belā-yı ḳahr: belā-yı ışıḳ. Vusuli Divanı, g.32/s.68.

⁷⁴⁶ Ḡalāş olmadan evvel: ḥalās olsun hele evvel. Vusuli Divanı, g.32/s.68.

⁷⁴⁷ Şiirler başlık verilmeden yazılmıştır.

⁷⁴⁸ Baki Divanı, g.43-1/s.92.

[Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün]

Ey dil gerekse vâsıta-i devlet-i ebed
Olmaz nigârûn ışığı taşı gibi sened

609. Ümîdî

[Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün]

Şayd itdi gönlümi yine bir tırrası kemend
Zülf-i siyâhın itdi anuñ gerdenine bend

610. Mu'ammâ-yı Cârîmî?

[Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün]

Lâle gibi dilde niçün itmeyim dâğım 'ayân
Meh- 'izârında pey-â-pey eyledi hâlin nihân

611. Mu'ammâ-yı 'Ömer

[Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün]

Açma ol sîneyi kim sîm gibi şafîdür
Beni öldürmege çün zer kemerüñ kâfîdür

612. Mu'ammâ-yı Bekir

[Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün]

Kendüyi mertebe-i 'aşka şu kim vâsıl ider
İki rûh mertebede nâm-ı nigû hâşıl ider

613. Mu'ammâ-yı Halîl

[Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün]

Naḥl-i serkeşüñ ile her şandı ki? mu'tād oldu
Göricek kıddüñi her cānibi berbād oldu

614. Mu'ammâ-yı Celāl

[Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün]

Üç otuzla bir otuzla bir ad olur⁷⁴⁹

⁷⁴⁹ Vezin aksamaktadır.

Bu mu‘ammāyı bilen üstād olur

[61b]

615. Müfred

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

Yāre yalvaramayup ҡalsa hicāb altında

Bir ҡadeh mey kişinün cümle hicābın götürür

616. Müfred

[Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

Didüm ol gerdeni kâfūruñ üzre ben midür cānā

Didi o bir Һarāmī zengdür dā‘im boğaz bekler

617. Müfred

[Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

Didüm cānā miyānuñda nedür ‘aceb dūr Һaңçer

Didi ol bir Һarāmīdür ki ҡan dökmege bel bekler

618. Müfred

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

Yāri Һ‘ābda görüben būseseñ almağ diledüm

Bir Һabeş bekler imiş ben anı Һālī şandum

619. Müfred

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Һaṭṭ-ı ber-āverde olan tāze dem-i vuşlatda

Bağışa bir zevk verir geçdi zamānım diyerek

620. Müfred

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Meyyitün gördüm bugün bir ‘āşık-ı dil-Һastenün

Didiler derdinden ölmüş baba Yūsuf-zādenün

621. Müfred

[Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

Miyānundan haber şordum didi kim bī-bedeldür bu
Ötesi kūh-ı billūra çıkar bir ince yoldur bu

622. Müfred⁷⁵⁰

[Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

Rakīb ile seyre gitme arduş sıra baķaruş var
Zügürtlükden elem çekme götün gibi aķaruş var

623. Müfred

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Dil-beri men‘ itmege aġyārdan çekme emek
‘Āşıkā dīvānelikdür vakf-ı mülk olsun demek

624. Müfred

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

Girmez idi ‘āşıkınuş koynuna ol şūh-ı rakķāş
N’eylesün şikleti var sā‘ati dellālde gezer

625. Müfred

[Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

Namāzım yok niyāzım yok hemān kuru [bir] āhım var
Ümīdim kesmezem Hāķdan Muḥammed gibi şāhım var

626. Mu‘ammā-yı Muḥammed

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

İki kırķ dört bir sekiz bir ad olur
Bu mu‘ammāyı bilen üstād olur

627. Mu‘ammā-yı Süleymān⁷⁵¹

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Bahre ey ġavvāşlar girdükde iḥsān eyleñüz

⁷⁵⁰ Vezin aksamaktadır.

⁷⁵¹ Beytin Ubeydi’ye ait olduġu tespit edilmiştir. M.21/s.557.

Dīde-i ‘āşık gibi sende şadef yokdur denîz

628. Mu‘ammā-yı İlyās

[Mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün]

Şehā bir ben miyim şehrinde ğamnāk

Vilāyet tutdı hicründe çü mātem

629. Mu‘ammā-yı Sa‘id

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Kes müderris ayağını hem mu‘idün başını

Ço ayağı baş yirine tā bilsin adını

630. Mu‘ammā-yı Yūsuf

[Mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün]

Lebinüğ nişfini tıtdum dişimle

Dehānını dehānımdan çıkardı

[62a]

631. Müfred

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

Ditredür bād-ı şabā zülf-i penāhın götürür

Bülbül āşuftelenür gülde niķābın götürür

632. Müfred

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Mübtelāyım dostlar bir şūh-ı fettān mekrine

Eller ‘avret mekrine uğrar ben oğlan mekrine

633. Müfred

[Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

Nereden bir kaşı mihrāb görine gün gibi ‘ayān

Döner ol yana gözüm kıble-nümā gibi [ser-gerdān]

634. Müfred⁷⁵²

[Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün]

Yazup göndermek olurdu ayagun tozına nāme
Oğurken zahmet olmasa eger ser-nesīm endāma

635. Rubā'ī

[Mefā'ılün mefā'ılün fe'ülün]

Teveccüh idicek devlet kişiye
'Adūsı daği aña kırbet eyler
Velāķin döndüricek yüz kişiden
Eħibbā daği andan nefret eyler

636. Müfred

[Mef'ülü mefā'ılü mefā'ılü fe'ülün]

Yā Rab baņa cenneti tã'at ile virirsen⁷⁵³
Ol bey' ü şerā şekli olur yā kanı luṭfun

637. Müfred

[Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

Bir 'Arap dil-dārına bir buse iḥsān kıl didüm
Kāl eş-şabr yā muğallem in-şā'allāhu yā naşīb

[62b]

638. Ğazel

[Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

1. Miḥnet alma başuņa evlenme sultān ol yūri
Ağu kıatma aşuņa evlenme sultān ol yūri
2. Evlenen baḥre düşer evlādı olan ğarķ olur
Sen kenār-ı baḥre düş evlenme sultān ol yūri

⁷⁵² Beytin Taşlıcalı Yahya'ya ait olduğu tespit edilmiştir.

⁷⁵³ Vezin aksamaktadır.

3. Hırkasın bit akçesin it yir disünler erkegün
Sen seni yiyüp hemân evlenme sultân ol yûri
4. Ey müderris Hâk saña lutf itdi âzâd eyledi
Gel yeniden olma kûl evlenme sultân ol yûri

639. Müfred

[Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün]

Ne revâdır ki kıbı ipe berdâr ideler
Yaban aşması dururken ipi murdâr ideler

640. Mu‘ammâ-yı Muḥammed

[Mefâ‘ilün mefâ‘ilün fe‘ülün]

Dehân u zülfüne muḥtâç olubdur
Çemende lâle vü reyḥân efendi

641. Ğazel

[Mefâ‘ilün mefâ‘ilün fe‘ülün]

1. Didüm ebrûlaruñ egridür ey mäh
Didi ol serv-i ḳad doğru bir Allāh
2. Didüm bir gülsün ammā bûlbülün yok
Didi o ḡonca-leb el-ḥamdüli’llāh
3. Didüm dervîşüñim bir bûse lutf it
Didi dervîş iseñ var iftaḥ Allāh
4. Didüm öldüm firâḳuñdan ḥabîbim
Didi öldün ise el-ḥükmüli’llāh
5. Dimişsin zāhid şarāb-ı nāb içmez
Ma‘āzā’llāh yalandur ḥāşāli’llāh

642. Müfred

[Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

Kaşuñ tuğrāları hüküm eyledi ağıtmağa kanım
Meded kes başımı icrā-yı ahkām eyle sultānum

643. Müfred

Enşesinden bilüriz hattı gelen maḥbūbı
Begüm ‘ārif ardından okur ‘ārif olan mektūbı

[63a]

644. Ğazel-i Bākī⁷⁵⁴

[Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün]

1. Āyine-şıfat şāf gerek şafḥa-i sīne
Gün gibi ziyā-güster ola rüy-ı zemīne
2. ‘Uşşāk idemez o kad-i mevzūnı der-ağūş
Açılmayınca⁷⁵⁵ ḥayme gibi nice ḥazīne
3. İnşāf budur kim çıkarup misk-i ğazālī
İzüñ tozını tıduralar nāfe-i Çīne
4. Āyine gibi herkese yüz virmesün ol māh
Bir bağr[ı] yānuḵ ‘āşıkun uğrar nefesine
5. Pürdür güher-i pāk ile mecmū‘a-i Bākī
Deryā dil-i dānādur aḡa sīne sefīne

645. Sultān ‘Osmān Ğazī

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Gülşen içre bitmedi bir gonce cānā ḥārsuz
Dünyede ḥāşıl degül bir nev-civān ağıārsuz
2. Kimi ol yāri benüm dir kimisi daḡi benüm

⁷⁵⁴ Baki Divanı, g.427/s.263.

⁷⁵⁵ Açılmayınca: açılmayacak. BD, G.427/S.264. Açılmayınca kelimesi vezni bozmaktadır.

Ara yirde Fārisī bī-çāre ҡaldı yārsuz

646. Velehu⁷⁵⁶

[Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün]

1. Baḥs itmesün ‘izāruṅ ile encümende şem‘
Kanda çerāğ-ı mäh-ı şeb-efrüz kanda şem‘
2. Çün şubḥ olunca bellü olur yüzi ҡarası
Germ olmasun o ḥüsn ile ey mäh inende şem‘
3. Bād-ı ḥazān irişmedin ir şaḥn-ı bāğa kim
Bezm-i bahāra nergis olupdur çemende şem‘
4. Olsun çerāğı ruḥlarıṅ ruşen ey şanem
Yaḫduḫça mihr ü mäh bu deyr-i kühende şem‘
5. Bāḫī ‘aceb mi şī‘r-i dil-firūzuṅ itseler
Erbāb-ı ‘ışḫ cem‘ olıcaḫ encümende şem‘

647. Müfred⁷⁵⁷

[Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

Serī-pā ҡılmayınca baḥr-ı ‘ışḫa dalı-bilmezsün
Nefes ıtıtmaz iseṅ dürr-i murādı alı-bilmezsün

648. Müfred⁷⁵⁸

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Göz göre bir sīm ü ten dīl-dār[ı] ҡoyma ҡoynuḡa
Key şaḫın ey pīr sen bir gün ıḫarsın başdan

649. Müfred⁷⁵⁹

⁷⁵⁶ Baki Divanı, g. 224/s. 175.

⁷⁵⁷ Fenāyī Cennet Efendi’ye aittir. FCED, s.441.

⁷⁵⁸ Beytin kime ait olduḡu tespit edilememiştir.

⁷⁵⁹ Beytin kime ait olduḡu tespit edilememiştir.

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

Başdan geçsem ‘aceb mi göricek sīm ü tenün
Başdan geçdiği-çün kucdı seni pīrehenün

[63b]

650. Ğazel-i Bākī⁷⁶⁰

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

1. Hāṭ-ı nev-ḥaste kim ‘ārızuñ üzre görünür
Döndi dendāneleri şekline [sīn]-i semenün⁷⁶¹
2. Hāṭ-ı ruḥsāruña teşbīh idüp ey şūh senün
Bāğda ğonce biraz rişīne geldi çemenün
3. Bāğda dürr-i ‘Aden gibi yine yāsemenün
Cigerin deldi bu-gün şīve-i çāh-ı ze[ka]nun
4. Hele ey lāle-i sīr-āb-ı çemenzār-ı cefā
Bağrumuz yakdı senün ḥasret-i ḥāl-i dehenün
5. Elün irişmedi ol serve diyü ey Bākī
Ta‘n u teşnī‘ belāsın çekerüz irişenün

651. Beyt

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Şarmaşup çıkdı dıraht-ı ‘ömrime mār-ı ecel
Āşīyān-ı tende yatır bülbul-i cān bī-ḥaber

652. Müfred-i Cemālī

[Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

Kemer-bendin biraz dürdür ki künc-i bī-bedel bekler
Kılıcuñ bir yaluñ yüzlü kesicidür ki bel bekler

⁷⁶⁰ BD, g.248/s. 186.

⁷⁶¹ Bu beyit divanda 2.sıradadır. BD, g.248/s.186.

653. Velehu⁷⁶²

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

1. Halk⁷⁶³-ı ‘ālem ezeli böyle perîşân ancak
Kimi handân kimi giryân kimi [nālân] ancak
2. Kimisi bülbül-i nālân u gül-i ‘arız-ı yâr
Kimi pervâne-i şem‘-i ruh-ı cānân ancak
3. Bu cihân kimine kaşr-ı tarab u ‘ayş u şafâ
Kiminüñ miḥnet ile başına zindân ancak
4. Pây-mâl olmada âḥir şütür-i gerdüna
Pâdişâh ile gedâsı hele yeksân ancak
5. Bâkıyâ ḥânḳah-ı ‘ālem-i ḥayretde hemân
Her gelen kimse bu esrâr ile ḥayrân ancak

654. Müfred

[Fâ‘ilātün fâ‘ilātün fâ‘ilātün fâ‘ilün]

Hâtemini lâl şanmañ şanemiñ nâ-mihrîbân⁷⁶⁴
‘Āşıkın kurbân iderken sıçramış bir katre kan⁷⁶⁵

655. Müfred⁷⁶⁶

[Fâ‘ilātün fâ‘ilātün fâ‘ilātün fâ‘ilün]

Şîşe-i hicr olsa yirüm n’ola mânend-i gül-âb
Ey felek bir tâze ter gülden çıkarduñ sen beni

[64a]

656. Taḥmîs-i Behiştî⁷⁶⁷

⁷⁶² Baki Divanı, g.238/s.182.1

⁷⁶³ Halk: ġāl. BD, g.238/s.182.

⁷⁶⁴ Dizenin hangi şair tarafından kaleme alındığı tespit edilememiştir

⁷⁶⁵ İkinci dize Baki’ye aittir.

⁷⁶⁶ Zâtî Divanı, G. 1510/ s.327

⁷⁶⁷ Behiştî Divanı, muhammes.8/s.170.

I

1. Şalınup nāz ile seyr itmege serv ü çemeni⁷⁶⁸
Kademün kılsa müşerref n’ola şahın-ı çemeni
Cilve eyyāmıdur ammā ki bu ğam aldı beni
Nice doyunca görem sen gül-i nāzük-bedeni
Kendi kirpigüm olupdur baña gözüm diken

II

2. Yürüyüp derd ü elem⁷⁶⁹ olmasa ger pîrehenüm
Ser ü pâyum gibi kalırdı bürehne bedenüm
Döndi hâkistere ğam ahkeri üstünde tenüm
Çıkmasun āhum odı aġzumı açdurma benüm
Yağmasun sūz-ı derūnum seni söyletme beni

III

3. Ey sehî-ğad kuluñum nāmumı āzād oğuma⁷⁷⁰
Gözlerüm merdümünü ħasret ile kana yuma
Yüz süre geldüm efendi kapuğa himmet uma
Dest-gîr ol beni sayeñ⁷⁷¹ gibi ayakda kıoma
Böyle ħâk itme efendi yoluğa cân vireni

IV

4. Gerçi ‘Adn itdi Behiştî’ye cihân⁷⁷² bāġını gül
Ravzada Kevsere raġbet kıomadı kâse-i mül
Derd ü ğam anlar ile def‘ olunur nesne degül
Şerbet-i vaşluñ⁷⁷³ irişmezse olur ħaste-göñül
Doyamaz cevruñe cânım seven ölsün mü seni

657. Merhūm Nef‘î Efendinüñdür⁷⁷⁴

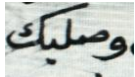
⁷⁶⁸ Çemeni: semeni. BHD, M.8/s.170.

⁷⁶⁹ Derd ü elem: dūd-ı dilüm. BHD, M.8/s.170.

⁷⁷⁰ Āzād oğuma: āzāde kıoma. BHD, M.8/s.170.

⁷⁷¹ Sayeñ: sayem. BHD, M.8/s.170.

⁷⁷² Cihân: cinān. BHD, M.8/s.170.

⁷⁷³

⁷⁷⁴ Nef‘î Divanı, G.34/s.470

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Kāse-i ser kim yolunda ğarka-i hūn-āb olur
Baħr-i ‘ışķa geh ħabāb olur o geh gird-āb olur
2. Āhına incinme gāhī ‘āşık-ı dīvānenün
N’eylesün bī-çāre gördükçe seni bī-tāb olur
3. ‘İşkı olmaz yine ħālī hīç āb u tābdan
Kendüsi bī-tāb olursa dīdesi pür-āb olur
4. Dil giriftār olmamak kâbil mi bend-i zülfüne
Anı dāma çekmege her ħalka bir kullāb olur
5. Ārif ol ğam çekme Nef‘ī böyle kalmaz rüzgār
Luţf ider bir gün Hudā elbette fetħ-i bāb olur

658. Müfred

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Çeşmüne lāyık mıdır bir demde biğ kan eylemek
Zülfüne düşer mi kim gönlüm perīşān eylemek

[64b]

659. Bakī⁷⁷⁵

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Kūyuñ⁷⁷⁶ etrāfın kaçan kim seyr ider āvāreler
Çarħ-ı mīnā-fāmı güyā seyr ider⁷⁷⁷ seyyāreler
2. Yazamaz ebrūlaruñ rāsına beñzer bir hilāl
Māh-ı tābān bunca yıllardır misālın karalar
3. Sen meh-i bedrūñ ziyāsın virmek olmaz ‘āleme
İttifākī bir yire cem‘ olsalar meh-pāreler

⁷⁷⁵ BD, g.59/s.99.

⁷⁷⁶ Kūyuñ: cāmuñ. BD, g.59/s.99.

⁷⁷⁷ Seyr ider: devr ider. BD, g.59/s.99.

4. Bir k l oğlı  fet n k yında  aldı c n u dil
 apuya  ıkmaz g rinmez n'eyles n b - areler
5. S k y  g l-[g] ne-i c m mey-i g l-[g] n  s r⁷⁷⁸
L le-reng olsun kızsarsun ol iki ruhs reler
6. Derdine dil zahmının  ı ku la derm n eyled m
 imdi  ı ku  derdine d  d m bulunmaz  areler
7.   h-b z-ı tab'unun perv zın urmaz kimseler
 are ey B k  hem n oldur   nce varalar

660. B k ⁷⁷⁹

[Mef' l  f 'il t  mef 'il  f 'il n]

1. G nder efendi s neme t r-i bel lar n
Olsun siper bel na sen n⁷⁸⁰ m btel lar n
2. Mihr   vef lar itmez ise  dostum n'ola
Minnet deg l mi c numa cev r   cef lar n
3. Ba  egmez oldu g  e-i mihr b-ı t 'ate
Ebr larına secde kılan dil-r b lar n
4. Rez du terini s neye  eksem 'aceb mid r
Cevrinden  zge nesnesi yok b -vef lar n
5.  ehr i re halk bir birine g ster r beni
Mihri hil le be zede[li] meh-li  lar n
6. B k -i h ste-h t rı i litme dostum

⁷⁷⁸ “S k y  g lg neve  gel b de-i g lg n  s r”  eklinde ir. BD, g.59/s.99.

⁷⁷⁹ BD, g.262/s.191.

⁷⁸⁰ Bel na sen n: bel lar na. BD, g.262/s.191.

Maqbûl olur du‘âsı şaķın mübtelâlaruñ

661. Bâķī⁷⁸¹

[Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün]

1. Ğoncalar içre nihân eyleme gül-berg-i terün
Ya‘nî seyr eyleyelüm sîneñi çöz dügmelerün
2. Revnaķ-ı hüsnüne⁷⁸² hâlel virmez o hatt-ı miskîn
Arturur belki şeb-i târ şu‘â’ın kamerün
3. Kandasın bize de gel ey âfet-i devrân görelüm
Nice bir öpe kuca görîşe tavķ u kemerün
4. ‘Āşıkā kühl-i cilâ yāruñ ayağı tozıdur
Hâşılı bendesiyüz ‘ârif-i şāhib-nażaruñ
5. Zāhidā rind-i ħarābāta inen ta‘n itme
Var ise zerre ķadar sırr-ı ķazādan ħaberün
6. Cümle tedbîr pes-i perdeden üstāduñdur
İhtiyārî mi şanursın ħarekātun şuverün
7. Şi‘r-i Bâķīye ķulaķ tıtmasa zāhid ne ‘aceb
Söz güherdür ne bilür ķadrini nā-dān güherün

662. Bâķī⁷⁸³

[Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

1. Açıl bāğıñ gül ü nesrîni ol ruhsârı görsünler
Şalın serv ü şanavber şîve-i reftârı görsünler
2. Kıpıñda ħāşıl itdi bu devāsuz derdi hep göñlüm

⁷⁸¹ BD, g.277/s.197.

⁷⁸² Hüsnüne: hüsne. BD, g.277/s.197.

⁷⁸³ BD, g.55/s.97.

Ne derde mübtelā oldu dil-i bīmārı görsünler

3. Açıldı dāğlar sīnemde çāk i[t]düm girībānum
Muḥabbet gülşeninde açılan ezhārı⁷⁸⁴ görsünler
4. Ten-i zārumda pehlüm üstüḥʿānı sayılur bir bir
Beni seyr itmeyen aḥbāb mūsīkārı görsünler
5. Güzeller mihribān olmaz demek yaḡlışdur ey Bākī
Olur va'llāhi bi'llāhi hemān yalvarı görsünler

[65a]

663. Ğazel-i Necātī⁷⁸⁵

[Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün]

1. Rüsivā-yı⁷⁸⁶ ıṣḡ oldum ölürsem belā budur
Maḥşerde daḡı diyeler ol mübtelā budur
2. Buḡca belāḡa şabr iderem biḡ belā ile
Bir kez yüzüḡi göremez oldum belā budur⁷⁸⁷
3. Bedr olmışdı ay gice toḡdı aḡsuzın
Gören didi var ise ol meh-liḡā budur
4. 'Ayb itme ben ḡuluḡı⁷⁸⁸ yeḡilmez göḡül begüm
Bir yaḡa oldu cümle cihān bir yaḡa budur⁷⁸⁹
5. La'l-i lebūḡ aḡıldı tutuşdum şarāb ile
Pīr-i muḡān öḡünde geḡen⁷⁹⁰ mā-cerā budur
6. Girdi elüme dutmayayın mı şarāb kim

⁷⁸⁴ Ezhārı: gül-nārı. BD, g.55/s.97.

⁷⁸⁵ Necātī Dīvanı, g.79/s.185-186.

⁷⁸⁶ Rüsivā-yı: bed-nām-ı. g.79/s.185.

⁷⁸⁷ Bu beyit divanda 6. Beyittir. g.79/s.186.

⁷⁸⁸ ḡuluḡa: gedāḡı. g.79/s.186.

⁷⁸⁹ Bu beyit divanda ikinci sıradadır. g.79/s.186.

⁷⁹⁰ Geḡen: bu ḡün. g.79/s. 186.

Mağmūr⁷⁹¹ u ħarāb u mest⁷⁹² iden hep baña budur

7. Gösterdi bāğ-ı vuşlatın açdı koynun baña⁷⁹³

Didi Necātī aħır olıcaķ saña budur

664.Ġazel-i Bākī⁷⁹⁴

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Halka halka zülf kim ol ħatt u ħāl üstindedür

Şekl-i tuğrādur mişāl-i bī-mişāl üstindedür

2. ‘Ārız-ı gül-[g]ūnuñ üzre ħāl-i fettānuñ senün

Fitneden ħālī degül her laħza āl üstindedür

3. Sā‘id-i sāķi ile cām-ı mey-i gül-[g]ūna bak

Bir gül-i sīr-ābdur gūyā nihāl üstindedür

4. Naķş-ı ħadd-i lāle-reng ol ‘ārız-ı pākīzede

Berg-i güldür gūyiyā āb-ı zülāl üstindedür

5. ‘Āşık-ı bī-çäreler bār-ı belāñ altındadır

Dermend üftādelər görseñ ne ħāl üstindedür

6. Mīmdür gūyā dehānuñ şafĥa-i māh üzredür

Sīne beñzer şāne-i zülfün ki sāl üstindedür

7. Rūy-ı baĥtı bedr olur bürc-i şerefde ‘ākībet

Şol ki⁷⁹⁵ māh-ı nev gibi kesb-i kemāl üstindedür

8. Çarĥ yüz döndürmedin gülşende ‘ayş it Bākıyā

Sebzeler zībā hevālar i‘tidāl üstindedür

⁷⁹¹ Mağmūr: Mağmürem. g.79/s.186.

⁷⁹² Ġarāb-ı mest: ġarāb hep ideñ. g.79/s.186.

⁷⁹³ Gösterdi bāğ-ı vaşldan ol serv-ķad kenār. g.79/s.186.

⁷⁹⁴ Baki Divanı, g.124/s.130.

⁷⁹⁵ Şol-ki: her ki. BD, g.124/s.130.

665.Ġazel-i Bākī⁷⁹⁶

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

1. Dehen-i ğoncada ol la‘l-i űeker-bār olmaz
Bülbül-i bâġda bu lezzet-i ğüftār olmaz
2. Bulmadum cāna ġamuñ gibi muvāfık maħrem
Çok olur yār velī yār-ı vefādār olmaz
3. Nice pinhān ideyin sīnede dāġ-ı ‘ıűkuñ
Ġül gibi zāhir olan nesneye inkār olmaz
4. İde ġör var ise luţfuñ beni söyler űanma
Küncdür naġd-i viűālün aña ikrār olmaz
5. Şöyle nāz uyġusına varmıű o yār ey Bākī
Ki cihān ħalkı fiġān eylese bī-dār olmaz

666. Kemāl Pāűā-zāde

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Öldü ise n’ola ger sengīn-dil ü nāzük-beden
Ġülűenün āb-ı revānı űaña öykünmek neden
2. Yola çıksa űāhlr ‘ādetdür bārān yaġar
Sen ne űehsin yoluña ħalkuñ ġözünden ħan yaġar

[65b]

667.Ġazel-i Bākī⁷⁹⁷⁷⁹⁸

[Mef‘ülü fā‘ilatü mefā‘ilü fā‘ilün]

1. Lü‘lū-yı jāleden taġınup ġüűvār ġül

⁷⁹⁶ BD, g.194/s.162.

⁷⁹⁷ BD, g.305/s.209.

⁷⁹⁸ Divandaki 4.beyit eksiktir. “Dîdâr-ı dûst bâġ u ġül-istân yiter bana Zülf-i nigâr sünbül ü ruhsâr-ı yār ġül” mecmuada yer almamaktadır.

İtdi çemende nāz ile ‘arz-ı ‘izār gül

2. Gün toğdı şanma penbe-i şubḥ ile nev-bahār
Urdı sipihr saḳfına bir yādgār gül
3. Bir [dil-]sitāne döndi bugün şahn-ı gülistān
Ḳad serv ü çeşm nergis-i şehla ‘izār gül
4. Dürme yüzüñi gonca-şifat baḥa nāz idüp
Aç verd-i bāğ-ı behçeti ey gül-‘izār gül⁷⁹⁹
5. Çekmezdi ḥārḥārını gülzār-ı ‘ālemün
İñletmeyeydi bülbüli zār u zār gül⁸⁰⁰
6. Bāḳī birinde görmedi ḥaddün leṭāfetin
Gülezār-ı dehre gerçi gelüpdür hezār gül

668. Bāḳī⁸⁰¹

[Mef‘ülü fā‘ilatü mefā‘ilü fā‘ilün]

1. Reşk-i ruḥuñla olmasa ger dil-figār gül
Dāğ-ı nihānın itmez [idi] āşikār gül
2. Gülezāre gel ki pāyüñe ḳaşd-ı nişār içün
Dāmenün itdi pür-güher-i şāhvār gül
3. Bezminde sürdi lāle muraşşa‘ piyālesin
Oldı emīr-i meclisde bāğ u bahār gül
4. Luṭfuñ göziyle bir güle baḳsañ yiter baḥa
Baḳ sīne dāğın eyledüm ey gül-‘izār gül

⁷⁹⁹ Bu beyit divanda 5.sıradadır.

⁸⁰⁰ Bu beyit divanda 6.sıradadır.

⁸⁰¹ BD, g.306/s.210.

5. Aldı seherden üsküfini yār⁸⁰² goncanuñ
İtdi çemende bülbül-i zārı şikār gül
6. Rengīn varaklar aldı ele tā ki eyleye
Taḥrīr-i medḥ-i ḥāce-i şāhib-veḳār gül
7. Bākīveş āḥir eyledi ‘aczin müşāhede
Evrākın itdi defterinüñ tarmār gül

669. Bākī⁸⁰³

[Mef‘ülü fā‘ilatü mefā‘ilü fā‘ilün]

1. Gülşende kıldı⁸⁰⁴ nāz ile ‘arz-ı cemāl gül
İtdi⁸⁰⁵ belālu bülbülü āşūfte-ḥāl gül
2. Geldi zuhūra çāḥ-ı ‘ademden çıkup yine
Mīzāne girdi Yūsuf-ı Ken‘ān-miśāl gül
3. Döndi şafāda encümen-i Muştafāya bāğ
Ḥayl-i şükūfe zümre-i aşḥāb u āl gül
4. Cām-ı şarābı içmez elinde tutar turur
‘İşkuñ meyinden oldı meger bī-mecāl gül
5. Maḳbül-i ṭab‘-ı ḥalk-ı cihān oldı nitekim
Dīvān-ı nazm-ı Ḥusrev-i şāhib-kemāl gül
6. Bezm-i gam içre olmış-iken bāde göz yaşı
Bāğ-ı belāda dāğ-ı dil-i pür-melāl gül
7. Luṭfunḍan irdi Bākīye rengīn filoriler
Güyā saçıldı meclise bir dest-māl gül

⁸⁰² Yār: bāz. BD, g.306/s.210.

⁸⁰³ BD, g.308/s.211.

⁸⁰⁴ Kıldı: itdi. BD, g.308/s.211.

⁸⁰⁵ İtdi: kıldı. BD, g.308/s.211.

8. Açduķça ğonca [beççe-i] blbl gibi dehn
Klduķça⁸⁰⁶ beyzlrn jle zr-i bl ğl

9. Bĝ-ı cihnda ğl gibi ħandn u ħurrem ol
Bezm-i ŗfda ey ŗeh-i ferħunde-fl ğl

[66a]⁸⁰⁷

[66b]⁸⁰⁸

[67a]⁸⁰⁹

[67b]

670. Bi'smi'llh'ir-Raħman'ir-Raħm

[Mef'ln mef'ln mef'ln mef'ln]

1. Ħud Rabbim nebm ħaķķ Muħammedr Reslullh
Hem İslm dnidr dnim kitbmdır Kelmullh
2. 'Amelde Eb Ħanfe mezhebim hem i'tikdmda
Olupdur ehl-i snnet ve'l-cem'at mezhebi vallh
3. Daħi zrriyyetim dem Muħammed milletindenem
'İbdt itmeĝe kıblem olur her yerde beytullh
4. Bulunmaz ol ħudvendiĝ nazri miŗli mnendi
Ki ŗretten mnezzehdir mberrdır Te'alallh
5. ŗerki yok berdr toĝmadan daħi doĝurmakdan
Aħaddır kfvi yok iħlŗ iinde zıkr ider Allh
6. Tebeddlden teĝayyurdan daħi eŗķl  elvndan

⁸⁰⁶ Klduķça: alduķça. BD, g.308/s.211.

⁸⁰⁷ Bu sayfada fevid kaydı vardır.

⁸⁰⁸ Bu sayfada fevid kaydı vardır.

⁸⁰⁹ Bu sayfada fevid kaydı vardır.

Muḥakḳak ol müberrâdır budur evşâf-ı zâtullâh

7. Ne göklerde ne yirlerde ne sağ [u] ne şol [ne] ön artda
Berîdür şeş cehetden ol ki yokdur hiç mekânullâh

8. Hüdâ vardur velî varlığına yok evvel ü âhir
Yine varlığı kendüden kendüden budur aqvâl-i vaşfullâh

9. Bu ‘âlemler yoğ iken var idi ol Kâdir ü Qayyûm
Degüldür kimseye muhtâc ki muhtâc cümle gayrullâh

10. Şifât-ı bâ-kemâl ile o dâ’im muttasıfdır hem
Daḫi noḳşân şifatlardan berîdür Hâzret-i Allâh

11. Şübûtiyye şifât-ı zât-ı ‘ilm ile irâdetdür
Hakka kudret halk başar sem‘u Kelâmullâh

12. Daḫi haydur hayâtı cümle hayya muḫâlîfdür
Dem ü laḫm ekl ü şurb ile degüldür hîç hayâtullâh

13. ‘Alîm oldur ki ‘ilmine irişmez kimsenüñ ‘ilmi
İḫâta eylemişdür cümleten eşyâyı ‘İlmullâh

14. Sem‘idür hem eşidür her kelâmı sır ile cehri
Münezzehdür özünden ol şıfatdur anda Semullâh

15. Başîr oldur ḫaḳîkatde cemî‘ eşyâya nâzırdır
Velî gözden münezzehdür dinür ammâ ki ‘Aynullâh

16. Cemî‘ eşyâya ḳadirdür yaradır hem mürîd oldur
Diledügi olur peydâ ‘alî vefîḳ-i murâdullâh

17. Mütেকellimdür ammâ ki müberrâdur lisândan ol
Hurûf [u] lafz [ûu şavt ile degül vaşf-ı kelâmullâh

18. ‘İbādīdür haqqıñ göklerde vü yirlerde melekler
Olurlar cümlesi her lemha-i münkād-ı emrullāh
19. Dağı Cibrīl ü Mīkā’ıl [u] İsrāfīl [u] Azrā’ıl
Muḳarreblerdur bu dört meleklerdür emīnullāh
20. Haqqıñ yüz dört kitābı hem nebīler üzre münzildür
Yüzi anuñ şuhuf dördi kitāb içinde Şerullāh
21. Virildü Ādeme on şuhf Şīte ellisin[i] virdi
Otuz şuhfunı İdrīs aldı on şuhfun Ḥalīlullāh
22. Zebūrı virdi Dāvuda dağı Tivrātı Mūsāya
Dağı İncīli ‘İsāya getürdi cümle Rūḥullāh
23. Ḥabībı’llāh Ḳur’ānı getür[ür]di ḥācet olduḳça
Yigirmi üç yıl içinde tamām ḳaṭ‘ oldı vahyullāh
24. Dağı bilmesi vācib enbiyā haqqında bunlardur
Biri şıdḳ u emānetdür biri teblīḡ-i ḥükmüllāh
25. Velī kitmān [u] aḥkām ile hem kizb [u] ḥıyānetden
Münezzehdür müberrādur cemī’an enbiyāullāh

[69a]

26. Nebīler ismini bilmek didiler ba’zılar vācib
Yigirmi sekizin i’lām ider Furḳān [u] Ḥablullāh
27. Ki evvel Ādem [u] İdrīs [u] Nūḥ [u] Hūd [u] hem şālīḥ
Dağı İşḥaḳ [u] İsmā’ıl [u] İbrāhīm Ḥalīlullāh
28. Dağı Ya’ḳūb ile Yūsuf Şu‘ayb [u] Lūt ile Yahyā
Zekerıyyā ile Harūn aḡī Mūsā Kelīmullāh
29. Süleymān ile Eyyūb dağı İlyās ile Dāvūd

Birisi Elyasa ‘dur hem [biri] ‘İsā-yı rūḥullāh

30. Birinün ismi Zülkifl u biri Yūnus nebīdür hem
Biri daḥi Ḥabīb-i Ḥaḳ Muḥammeddür Resūlullāh

31. ‘Üzeyr Loḳmān [u] Zülkarneyn üçünde iḥtilāf oldı
Nebīdür didi ba ‘zılar didi ba ‘zı Velīyyullāh

32. Cemī-i enbiyānuḡ evveli Ādem peygamberdür
Hem āḫirde Muḥammed faḫr-i ‘ālemdür Ḥabībullāh

33. İkisinün arasında nebīler geldi hep şādık
Hisābın kimseler bilmez bilür anı hemān Allāh

34. Ḳaḫa ile ḳader ḫayr ile şer Ḥaḳ cānibindendür
Daḥi yevm-i ḳıyāmet var ider mevtāyı ba ‘sullāh

35. Ḥisāb ile kitābı var Ḥaḳuḡ hem rüz-ı maḫşerde
Şorarlār her ḳişinün ḳavl ü fi ‘linden bi-emrillāh

36. ‘Ameller vezn olup daḥi şırāṭa varmamuz Ḥaḳdur
Sekiz cennet muḫaḳḳaḳdur virür mü ‘minlere Allāh

37. Behişt içre duḫūl itdükde mü ‘minler bilā-şübhe
Görür cennetden Allāh ‘ayān olur Cemālullāh

38. Su ‘āl-i münkerin ḳabr-i azābı daḥi gerçekdür
Cehennem yedi atbaḳdur girerler müşrik-i billāh

39. Şürūṭı daḥi İslāmuḡ şalāt u şavm ile tevḫīd
Zekāt [u] ḫac ḡanīlere ḫaber virdi Nebīyullāh

40. Şalātuḡ şartları ḫāricde olan altı farzlardur
İçindeki daḥi erkān altı cümle farzullāh

41. Tışındaki tahāret setr-i ‘avret vaķt bilmek hem
Dağı abdest ile niyyet hem istiķbāl-i beytullāh
42. İindeki kıyām ile kırā’at hem rukū’ oldu
Dađı tekbīr-i evvel ķ’ade-i āđır sūcūdullāh
43. Vuzū’ nuđ farzı yūz yumaķ elin dirsekleriyle hem
Ayakları opuķlarla başa meş it didi Allāh
44. Dađı ğuslūđ furūzın bil ki maźmaza hem istinřāķ
Biri de cūmle ebdānı yumaķdur yā ‘ibādallāh
45. Teyemmūm eylemek vācib olur ğusūlle ābdesde
şu bulunmaduğı yirde bize hāř eyledi Allāh

[68b]⁸¹⁰

[69a]⁸¹¹

[69b]⁸¹²

[70a]⁸¹³

[70b]⁸¹⁴

[71a]⁸¹⁵

[71b]⁸¹⁶

[72a]⁸¹⁷

[72b]⁸¹⁸

[73a]⁸¹⁹

[73b]⁸²⁰

⁸¹⁰ Bu sayfada fevāid kaydı vardır.

⁸¹¹ Bu sayfada fevāid kaydı vardır.

⁸¹² Bu sayfada fevāid kaydı vardır.

⁸¹³ Bu sayfada fevāid kaydı vardır.

⁸¹⁴ Bu sayfada fevāid kaydı vardır.

⁸¹⁵ Bu sayfada fevāid kaydı vardır.

⁸¹⁶ Bu sayfada fevāid kaydı vardır.

⁸¹⁷ Bu sayfada fevāid kaydı vardır.

⁸¹⁸ Bu sayfada fevāid kaydı vardır.

⁸¹⁹ Bu sayfada fevāid kaydı vardır.

⁸²⁰ Bu sayfada fevāid kaydı vardır.

[74a]⁸²¹

[74b]⁸²²

[75a]⁸²³

⁸²¹ Bu sayfada fevâid kaydı vardır.

⁸²² Bu sayfada fevâid kaydı vardır.

⁸²³ Bu sayfada fevâid kaydı vardır.

5.1. Mestap Tablosu

Yer Nu.: Milli Kütüphane, 06 Mil YZ A 10116							
Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
1a		Ol ne maḥlûḳ-ı 'acibe bir başı şeş gûşı var Dili on bir on iki [vü] başka başka işi var	Söylemez dilsiz degül gûş eylemez degül aşamm Vech[i] vardur cânı var disem de ekl ü nûşı var	Lugaz		---/ ---/ ---/ -	
1a		Eylemiş bir taṭ kîrin âşîkâr Şayd ider ol dâm ile dildârını	Her kim ellerse hemân kalkar siki Bildürür dünyâya hep miḳdârını	Lugaz		---/ ---/ ---/ -	
1a		Efendim ḥaste-ḥâl oldum bana la'l-i şarâbuṅ vir Ben dertden ölürsem âḫiretde su'âlim vir	-	Müfret		---/ ---/ ---/ ---	
1a		Nedür ol ḳâleb-i fersûde meger Çarḫdan geçdi neler çekdi neler	Baṅa şorsa idi eger kim zürefâ Tarâtor dögecegi derdüm aṅa	Lugaz		---/ --- / ---	
1a		Ol nedür kim bir ḳal'adur ḫalkuṅ hîç cân yok Gâḫ ceng gâḫ şulḫ nîzâ'ün pâyânı yok Şulḫ olıncaḳ o ḳal'a vîrân olur ... ⁸²⁴ yapılır meydân olur		Muamma			

⁸²⁴ Mecmuanın bu kısmı kesiktir.

1b	Āhī	Cāme-i sebz ile bir serv-i bülendüm var idi Selvi gibi sebze-püş olmuş efendüm var idi	Ey baḡa Tanrı selāmın virkiye bir gün ola Diyesin Āhī gibi bir derdmendüm var idi	Gazel		---/ ---/ ---/ -	
2a	Sūzī	Lebüḡ şun kim ḡatım geldi dimek cānā cevāb olmaz Ki ḡızra āb-ı ḡayvān bulmaḡa ḡulmet ḡicāb olmaz		Müfret		---/ ---/ ---/---	
2a		Devlet ol ḡāḡıya kim bir dil-rübā yanındadır Bu mesel meşhūr-durur devlet ḡazā yanındadır		Müfret		---/ ---/ ---/ -	
2a		Ḳāḡı olalıdan beri göḡül miḡnet beyābānındadır Bilmezüz kimdür diyen devlet ḡazā yanındadır				---/---/- -/-	
2a		Her seḡerde besmeleyle açılır dükkānımız Ḥāzret-i Selmān-ı pākdur pīrimiz üstādımız		Müfret		---/ ---/ ---/ -	
2a		Bir elinde tiḡ-i bürrān bir elinde daḡı baş Ḥāzret-i Selmān 'ışḡuna ḡıl bizi başdan tıraş		Müfret		---/ ---/ ---/ -	
2a		Eger dervīş-i dervīşān eger şāh-ı cihān olsun Seni benüm diyen cānum benümle imtiḡān olsun		Müfret		---/ ---/ ---/---	

2a		Sinemi şad-pâre kılsañ hañceründen korkmazam Öldürürse ey kemân-ebrû buçağuş öldürür				---/ ---/ ---/ -	
2a		Sâ'atün çaldığını beyhûde şanma her gâh Geçdi bir sâ'at[i] 'ömrün deyü eyler âgâh		Müfret		---/ ---/ ---/ ---	
2a		Sâ'atün çaldığı evkâta degüldür her gâh Meded Allâh 'ömür geçdi deyü eyler âh		Müfret		---/ ---/ ---/ ---	
2a		Felek 'aksine devr itdi meh-i garrâdan ayrıldum Melek-sîret perî-şûret cihân-ârâdan ayrıldum		Müfret		---/ ---/ ---/ ---	
2a		Raķib dil-beri gördükde şeytân gibi izlâl eyler Hile vü mekr ile 'aşığı ma'şûkdan cüdâ eyler		Müfret		---/ ---/ ---/ ---	
2a	Şemsî	Var iken gülzâr-ı hüsniñ gülsitâna bakmazam Mihr-i ruhsârûñ tururken âsmâna bakmazam		Müfret		---/ ---/ ---/ -	
2a		'Âşıka cevri idici merhamet[i] az güzel Bugün saña 'âşık oldum defterüñe yaz güzel		Müfret		---/ ---/ ---/ -	

2a		Güzeller 'âşîka çok iş iderler Şoyarlar 'âkıbet dervîş idirler		Müfret		.---/.--- /..--	
2b	Nâbî	Nedür ol sûre-i ma'rûf u be-nâm Var içinde on iki mâh-ı temâm	Kim ki bu müşkili hâl eyler ise Nâbiyâ 'âlem olur anı gulâm			..--/..-- /..--	
2b		Begüm mağrûr-ı hüsni [olup] sağıın cevri itme uşşâka Güzellik pâydar olmaz geçer âheste âheste		Müfret		.---/.--- /..--/..--	
2b	Vaşlî	Nedür ol ma'den-i gevher nedür ol kân-ı nihân Deheni la'l-i bedâhşân ile pürdür her ân	Ger kâlaydı bu luğaz fethi bana ey Vaşlî Baklava şamşası dirdim ana bî-reyb u gümân			..--/..-- /..--/..--	
3a	Mahtûmi	Du'âdan unutma bu mehcûrûnı Nûr-ı çeşm-i cânım du'âlar seni Hakkâ ısmarladım her umûrûnı Serv-i hırâmânım du'âlar seni	Çam degül Mahtûmî garîb olursa Gene görüşüriz naşib olursa Vay eger arada rakîb olursa Şimdilik sultânım du'âlar seni			6+5:11	

5.1. (Devamı) Mestap Tablosu

5.1. (Devamı) Mestap Tablosu

3a		Eller göçdi bölük bölük bölündi Sahn-ı sinem delik delik delindi İşde gitdim sen sevdiğüm ƙal indi Ƙal sevdiğüm gözi yaşlım ƙal indi	Mâ'il oldum sentün siyâh saçunı Seni seven 'âşıƙların şuçu ne Hasbu hâlim şaƙla ƙalbün içine Ƙal sevdiğüm gözi yaşlım ƙal indi			4+4+3:11	Türkî-i Beyâtî başlığı altında verilmiştir.
3a		Gel sevdiğüm melhem eyleye yâreye Öyle melhem it ki câna yâreye Gidersem engel girmesin araya Ƙal sevdiğüm gözi yaşlım ƙal indi				6+5:11	
3a		Ƙağı bağın meyvâsın nârısın Ben de bildim kızıl gülden arısın A sevdiğüm Ƙasım hanun yârisin İşte gitdim sen sevdiğüm ƙal indi Bağır başlım gözi yaşlım ƙal indi				4+4+3:11	
3b		Süzer mestâne gözini İşitdim şîrin sözini	Bir kerre gördüm yüzini Hadd-ı zâtından ne güzel			5+3:8	Şarkı-yı Beyâtî başlığı altında verilmiştir.
3b		Hayât virir leb-i ƙandı Nüş eyleyen nece ƙandı	Yüsufun mânend[i] kendi Hadd-ı zâtından ne güzel			6+2:8	
3b		Ƙâmeti serv-i şanevber Bâğ-ı 'âlemde gül-i ter	Bir melek sîmâli dil-ber Hadd-ı zâtından ne güzel			5+3:8	

5.1. (Devamı) Mestap Tablosu

3b		Dilerim rakīb gülmesin Ol yâre yakîn olmasın	Sîneye şaran olmasın Hadd-ı zâtından ne güzel			5+3:8	
3b		Âferin ol nazar-ı pāk kemāl ehline kim Olmadın olacağı hâleti idrāk eyler		Müfret		..--/.--/.-- /..-	
3b		Edip ‘azm-i sefer cānâ esîr mihnet oldum ben Cüdâ düşdüm vatandan mübtelâ-yı ‘uzlet oldum ben	Olup âsûde her âşûbgâh-ı bezm-i kesretde Resîmâ sâkin-i dârü’l-emân-ı ‘uzlet oldum ben	Gazel 6		---/.---/.-- -/---	
3b		Her kim okursa bu cönki Bir şeftâlû vîrsün itmesün cengi		Müfret			
4a		Güzergâh-ı fenâdur dâr-ı dünyâ Beķâ sevdâsın itmez bunda daşa Okur bu mışrâ‘ lâbüd gelenler <i>Nezzelnâ hahünâ şümme irtehelnâ</i>				---/.---/.--	
4a		Gedânuñ eger olur ise kemâli Nazargâhı olur şâhlar cemâli		Müfret		---/.---/.--	Müfred-i Ra’nâ başlığı altında verilmiştir.
4a		Sırruñı fâş itme sırdâşuñı sırruñ fâş olur Sen seni fâş eyleyicek saña kim sırdâş olur		Müfret		-.--/.--/.-- -/..-	

5.1. (Devamı) Mestap Tablosu

4a		Ehl-i 'irfān ile külhānda geçinmek yegdūr Cühelā ile şafā eylemeden gülşende		Müfret		..--/..--/..-- /..--	
4a		'İlme 'ār iden kişi bī-'ār olur 'Āqibet şeytān anuñla yār olur		Müfret		-.--/-.--/-.--	
4a		Begüm hātır teselli itmek olsun şān-ı mu'tād Gönül bir sırçadır ta'mir eyle[ye]mez üstād		Müfret		..--/..--/..-- /..--	
4b		Beyzā-i zāğı kosañ tāvūs-ı kudsī altına Cennet-i huld-i berin içre aşa yir eylesen	Mive-i cennetle āb-ı kevser ile beslesen Zağ-durur peydā olan biñ dürli tedbir eylesen	Beyit 2		-.--/-.--/-.-- /-.--	
4b		Cehle beşzer cihānda faqr olmaz Kātı yoğsul cihānda cāhildür	Māl ile nākış ғанī şanma Ol kişidir ғанī ki kāmildür	Beyit 2		..--/..--/..--	Fī zemm'il-cehl başlığı altında verilmiştir.
4b	Bākī	Fāş itmez idi rāz-ı dili Yūsuf- ı Ken'ān Çāk olmasa dāmānı Züleyhānuñ elinden		Müfret		..--/..--/..--/..-- -	
5a-8b	Bağdatlı Rūhī	Hoş gūşe-i zevk idi şafā ehline 'ālem Bir hāl ile sürseydi eger 'ömrini ādem	Hālā ki biz üftāde-i hūbān-ı Dımışkuz Ser-hālka-i rindān-ı melāmet-keş-i 'ışkuz	Terkib-i Bend		..--/..--/..--/..-- -	

5.1. (Devamı) Mestap Tablosu

[9a] ⁸²⁵							
9b	Luṭfî	Kerem ü luṭf [u] 'ināyet idüp bir kez naẓar kıl Dil-i vîrânımı şād it mürüvvet merḥamet kıl	Vaşluṇ zevḳını aḡyār idüp vuşlat olmazsa Hemān Luṭfî ḳuluṇ terk-i diyār itmeden şevḳat kıl	Gazel 5		.../... /.../...	
9b	Luṭfî	Diṽār-ı ḡurbete düşüp cānānumdan cūdā oldum Cigerüm pür-ḥūn olup sevdā- yı 'ışk ile perîşān oldum	Luṭfî-i bî-çāre kesmez ümidin şāhım senden Tevekküldür dā'im Ḥudāya şıdḳ-ı ihlās oldum	Gazel 5			
9b	Bākî	Açılsa ḡonce mānend-i leb-i la'l-i nigār olsa Şaçılsa ḥurde-i pîrûze şahrā sebzezār olsa	Piyāle dönse ey Bākî yine gül derūni görsek Kenār-ı cūda 'ayş itdükçe dil-ber der- kenār olsa	Gazel 5		.../... /.../...	
9b	Bākî	Ḡoncayı dil-teng ider la'l-i dür-efşānuṇ senüṇ Lāleye hoş reng ider gül- berg-i ḥandānuṇ senüṇ	Nükte-i rengin ile elfāzuṇ ey Bākî revān La'l-i dil-berdür meger ser-çeşme-i cānuṇ senüṇ	Gazel 5		.../.../- .../...	
10a		Bir dil-beri sev ki belādur dimesünler Bir bādeyi nüş eyle ki ḥaṭādur dimesünler		Müfret		.../.../... /...	
10a	Nâbî ve Abdurrahman Paşa ⁸²⁶	Bî-tekellüf almağa her dem lebüḡden būseleri Görmedüm 'ālemde fincān gibi kızgın müştērî		Müfret		.../.../- .../...	
10a	Hāverî	Her kimüṇ kim dil-rübāsı on sekiz yaşındadır On sekiz biḡ 'ālemüṇ gavḡası hep başındadır		Müfret		.../.../- .../...	

5.1. (Devamı) Mestap Tablosu

⁸²⁵ Bu sayfa boş bırakılmıştır.

⁸²⁶ Nâbî ile Abdurrahman Paşa'nın müşterek gazellerinin ilk iki beyti.

10a		Duydum seni ey meh-likā kim ne imişsin Bildüm seni ey mäh cāna cefā kim ne imişsin	Bu haṭ geleli ‘arızuna daḥi güzelsin Haṭṭun yoğ iken pādişāhım āh ne imişsin	Beyit 2		--./---/.-- ./--	Şiirler rubai başlığı altında verilmiştir.
10a		Dirīgā bulmadım bir dost-ı muvāfık Muvāfık şandüğim çıkdı münāfık		Müfret		---/---/.--	
10a	Bāḳi	Yılda bir açılır ancak şen olur bağda gül Kanı ol gonce-i ḥandān gibi şūḥ u şengül	Dūd-ı āhın yine Bāḳi şerāb-ālūd itdi Yāre ‘arz eyledi bir dāne zer-efşān sūnbül	Gazel 5		---/---/.-- /..-	
10a		Bunu okuyıcaḳ ey serv-i kāmēt Aḥasın bendeni emānet		Müfret		---/.--/.-	
10b	Muḥibbī	Halk içinde mu‘teber bir nesne yok devlet gibi Olmaya devlet cihānda bir nefes şıḥḥat gibi	Gel hūner itmek dilerseḳ iy Muḥibbī fāriğ ol Olmaya vahdet maḳāmı gūşe-i ‘uzlet gibi	Gazel 5		---/---/-. -/-.-	
10b		Haṭ geldi şanmaḳ o perīnün ‘izārına Bir ḥāşiye yazıldı gülistān kenārına		Müfret		-./-./-. ./-.-	
10b	Nev‘ī	Zamān ḥattı gelse yār luṭfun bī-girān eyler Metā‘in her kişi aḥşāma ḳarşū rāygān eyler		Müfret		---/---/.-- -/----	

10b	Kemāl Paşazāde	Marāz -ı 'ışkı gör şifā yirine 'Alıgör derdünü devā yirine	Müft-mesken şanur cihānı kişi Nağd-ı 'ömrin virür kirā yirine	Gazel 5		..--/.--/.--	
10b		Günde bir kez hān-ı ihsānu çekilse 'āleme Bu dil-i şeydā için bir kez dimişsin kâdadur		Müfret		-.--/.--/.-- /-.--	
10b		Er isen 'avratına inanma aḥī 'Avrat āl itdi enbiyāya daḥī		Müfret			
11a	Ḥayālī	Bu kât kât kanla tölmuş dili cānāna tıpşurdım Vefā tūmārını bir gonca-i ḥandāna tıpşurdum	Ḥayālī nağsına bakup gūşāde olmağa dā'im Bu şî'r-i nāzenīnüm defter ü dīvāna tıpşurdum	Gazel5		..--/.--/.-- /..--	
11a		Dest-pūs ne kadar kâsd itdim ermez elim Pāye olsun güzelim bār[i] ayāğın öpelim		Müfret			
11a		Ey rahmet ile ḥalka şatan kendüyi Lokmān Götün var ise eyle siküm derdine dermān		Müfret		--/.--/.--/.-- -	
11a	Šānī	Dīdeden kaddün ḥayālī ola ḥāşā münkaṭı' Serv olur mı cüydān ey naḥl-i bālā münkaṭı'	Sānīyi kūyunda öldürsen de kesmez nālesin Hiç olur mı bağdan murg-i ḥoş- āvāz münkaṭı'	Gazel 6		-.--/.--/.-- /-.--	
11b	Ḥayālī	Ḥūblar sevdāsıdur 'ālemde maḥbūbu'l- kulūb Ḥamdü'lillāh kim naşībüm oldı bu sevdā-yı ḥūb	Ḳanlı yaşunla ḥayālī gibi itmezsen vuzū' Cāmi'-i ḥaḳda imām-ı 'ışka n'eylersin uyub	Gazel 5		-.--/.--/.-- /-.--	
11b		Kişiye miḥnet irişmek 'adūdan gām degül ammā Belā vü miḥnet oldu[ru]r ki irse āşināsından		Müfret		..--/.--/.-- /..--	
11b	Şeyhülisla m Yahyā	Tenhā gidelüm seyr dimiş ol yüzi gūlzār		Müfret		--/.--/.--/- .-	

		Yahyā burada hātır-ı yārāna bakılmaz					
11b	Hayālî	Fakr ile fahr eyleyen dergāh-ı sulţān istemez Dūd-ı āhı sāyesinde tāk-ı eyvān istemez	Ey hayālî bî-tekellüf hūn-ı dil nūş eyleyen Minnet ile hıẓr elinden āb-ı hayvān istemez	Gazel 7		-.--/-.-/-.- /-.-	
11b		Dil-berūñ gönli akmaz dime ey dil akar Āteş-i 'ışkı yakmaz dime yalvar yakar		Müfret			
12a		Her kaçan kılsa tebessüm ol perî-rū nāzdan Hokka-i yâkûtdan dūr göster[ür] açmazdan		Müfret		-.--/-.-/-.- /-.-	
12a		Gönce ağzın açmak ister şive ile nāzdan Dürr-i dendānın saña seyr itdürür açmazdan		Müfret		-.--/-.-/-.- /-.-	
12a		Ġayre kûl olmamak içün bu dil-i āzāde Muhabbet-i 'ışkı imzāladı kâdî-zāde		Müfret			
12a		Şî'rime kâfiye itsem n'ola gāhî māhı Bir bahāne arardım almağa 'Abdullāhı		Müfret			
12a		Her ne deñlü olsa da ser-keş eger bir māh-rū Kuvvet-i pāzūyı ikdāmiyla biz dām eyleriz		Müfret		-.--/-.-/-.- /-.-	
12a		Nedendür ki kaçan dil-ber bizi görse firār eyler Meger ol şāh-ı hūbānım gedādur deyü 'ār eyler		Müfret		.---/.---/.--- /.---	

12a		Dimesün zinhâr kimse gizlû râzın dostına Dostuñ dostı olur zira kim söyler dostına		Müfret			
12a		Bir elîf çekdi yine sîneme cânân bu gice Şan şarıldı bana bir serv-i hırāmân bu gice	Ayuñ on dördi gibi gice meclisde idüñ Kanda aḥşâmlasın ey meh-i tâbân bu gice	Beyit 2		..--/..--/..-- /..-	Şiirler rubai başlığı altında verilmiştir.
12a	Nef'î	Görse hüsnuñ olur elbette her âdem 'âşık Nice olmasun o meh-pâreye 'âlem 'âşık	E[h]l-i dil bâde vü dil-bersüz olur mı bir dem O da Nef'î gibi hem şâ'ir ola hem 'âşık	Beyit 2		..--/..--/..-- /..-	Şiirler rubai başlığı altında verilmiştir.
12a	Eğerlili Türâbî	Dem-i âhırde şanmañ menzirim zîr ü zeber itdim Günâhum çokluğundan yirlere geçdüm hicâb itdim		Müfret		-.--/-.--/-.-- /-.-	
12a		Dâr-ı dünyâ hoşdur ammâ 'âkıbet mevt olmasa Zevk-i cennet hoşdur ammâ siddet-i nâr olmasa		Müfret		-.--/-.--/-.-- /-.-	
12a	Şeyhülisla m Yahyâ	Eglenür seyr-i ruḥuñla fikr-i dil bayrâma dek Yohsa eylerdi sefer zülfüñ ğamıyla Şâma dek	Şubḥ[a] dek küyuñ dolaşdum gül yüzüñ göstermedüñ Çıkmaduñ ey mâh-ı tâbân bekledük aḥşâm[a] dek	Beyit 2		-.--/-.--/-.-- /-.-	Şiirler rubai başlığı altında verilmiştir
12b	Murâdî	Âh ile şerḥa çekdüm sinemd[e] yâre düşmiş Ḥ'âb içre yâre yâri görmüş nâ- geh o yane düşmüş	Deryâ-yı ışk içinde keştî-i dil gezerkenĠam dirler ey Murâdî o bir diyâre düşmüş	Gazel 5		--./--./--./-- -	
12b	Hâletî	Ḥuzûr-ı yâre varmakda dil-i 'âşık kuşûr itmez Eger bir dem cemâlin görmese zîrâ ḥuzûr itmez		Müfret		---./---./--- /---	
12b		Dil-ber şikâyet eylemiş öpdî deyü elüm		Müfret		---./---./--- /---	

		Ȧokunmıř olsa efendi hele ağzum dilũm					
12b	Bākĩ	Pākĩze-dil şafadan ruřsār-ı yāre dũřmıř Bir ķatre şeb-nem olmış bir lālezāre dũřmıř	Farķında ol siyeh per zıl-ı hũmāya beņzer Hākķā bu kim yaraşmış ol tādāre dũřmıř	Gazel 8		---/----/---- /----	
13a	Bākĩ	Mũje haylin dũzer ol ğamze-i fettān şaf şaf Gũyiyā cenge girer ⁸²⁷ nĩze- gũzārān şaf şaf	Ķadrũni seng-i muřallāda bilũp ey Bākĩ Durup el bağlayalar karřuņa yārān şaf şaf	Gazel 9		..---/..---/..--- /..-	
13a	Naķĩfi	Yā rab ‘aceb ol dil-ber-i mekkār gelũr mi Bu meclise ol ğonce dehān yār gelũr mi	‘Arz eyledũņ eş‘ār ile aķvālĩ o māha Bilmem ki Naķĩfi bize ğũftār gelũr mi	Gazel 7			
13a		Her derd-i seķāmete ħazıķ řabĩb olur İllā marĩz-i ‘ıřķa bulunmaz devā bulur		Mũfret		---/-.-./.-.-/- .-	
13b	Fuzũlĩ	Ĥaťt-ı ruřsāruņ ider luťfunda reyķān ile baķř Ĥũsn-i řũretde cemālũņ ğũl-i ķandān ile baķř	şıfat-i ĥũsnũņ ider ĥaste Fuzũlĩ ne ‘aceb Ĥũsn-i ğũftārda ger eylese Ĥassān ile baķř	Gazel 7		..---/..---/..--- /..-	
13b		Ĥaťt geldi deyũp ĥātıruņa gelmesũn ‘ayār Cāhil yũzine ‘ārif ol ey dest-i perdedũr		Mũfret		---/-.-./.-.-/- -	
13b	Raķĩmĩ	Bir āteř-pāredũr ķũn tıfl-ı dil bizden irāę olsun		Mũfret		..---/..---/..--- /..---	

⁸²⁷ Girer: turur. BD, g.229/ s.177.

		Serây-ı şehriyâr-ı 'ışka virdüm bir çerâğ olsun					
13b	Bâkî	La'lûñle cām yok yire eyler müdām bahs İzhâr-ı Hâk degülse ğaraž ğod ĥarâm bahs	Bâkî ferîd-i fenn-i suĥandur nizâ'ı ķo İlzâm idirler itme şaķın iltizâm bahs	Gazel	Nazire	--./-./-./-/- .-	
14a	Fuzûlî	Felek ayırdı beni cevır ile cânânımdan Ĥazer itmez mi benüm nâle vü efĝânımda	Ey Fuzûlî ĝam-ı hicr ile perîşândur ĥâl Kimse âĝâĥ degül ĥâl-i perîşânımdan	Mesnevi		..--/..--/..-- /..--	
14a		İtme 'arz-ı ihtiyâc ey dil şaķın her nâ-kese Pâdişâĥıñ var iken rızķın verici herkese	Raĥmet deryâsına nisbet dü-'âlem ķatredür Ĥâşelillâĥ yüzüne 'aybuñ ura rızķıñ kese	Beyit		-.--/-.--/-.-- /-.--	Rubai başlığı altında verilmiştir.
14a	Bâkî	Rakîb âzâr ider yâr eşigünĝde secde eylesem Yüzüme yapuşur ĝüyâ ĝubâr-ı ķüy-ı dil-berdür		Müfret		..--/..--/..-- /..--	
14a	Fehmî	Dilde sevdâ-yı ĥayâl-i yârdur eglcemüz Büy-ı 'ıtr-ı zülf-i 'anber yârdur eglcemüz	Ĥarĥ idüp mecmû'a-ı ebyât u eş'ârı bugün Şi'r-i Fehmî-yi şeker-ĝüftârdur eglcemüz	Gazel 5		-.--/-.--/-.-- /-.--	
14a	'Ubeydî	Ey ĝöñül tâ'at-ı bārîde şaķın itme kuşur Sen de istersen eger ravza-i cennetde ĥür	Ĥutalum şimdi Süleymân-ı zamân olmuşsın 'Âķıbet yise gerek ten-i fersüdeni mür			..--/..--/..-- /..--	Şiirler nasihat başlığı altında verilmiştir.
14b	Baĝdatlı Rûĥî	Devreden peymâne-i mihr ü vefâ eksilmede Ĥalb-i ehl-i ĥâlden zevķ u şafâ eksilmede	Artuķ eksik sözi ķo ĥatm-ı kelâm it ebsem ol Çekme ĝam ger olsa ķadrün Rûĥiyâ eksilmede	Beyit	Kaside	-.--/-.--/-.-- /-.--	
15a	Bâkî	Âsitânıñ ĥâkidür firdevs-i a'lâdan ĝaraž Ĥâmetünĝdür ravza-i cennetde Ĥübâdan ĝaraž	Bâķiyâ dil mülkini dil-ber niçün târâc ider Pâdişâĥ olan nedür şehrini yaĝmadan ĝaraž	Gazel		-.--/-.--/-.-- /-.--	

15a		Zār olup kılmak kafes içre maḥal tūtîlere Karşu söyler dā'imā mir'āt-ı rüy-ı dil-bere		Müfret		---/---/--- /..-	
15a	Nābī	Yār açılsa biraz bāde-i nāb olsa bize Gelse sākī sebep-i def'-i ḥicāb olsa bize		Müfret		..-/..-/..- /..-	
15a	Nābī	Bülbül şanur ol ḡonce-ı ra'nā kimi görse Pervāne bilür şem'-i şeb-ārā kimi görse	Hicrānla dem-beste olursa n'ola Nābī Tūtî olur ol āyīne-i gūyā kimi görse	Gazel		---/---/---/..- -	
15b	Mezākī	Böyle mest-i tāze bī-pervā niyāz itmek de güç Şabra tākāt kalmadı ifşa-yı rāz itmek de güç	Dest-i ḥasretle girībān-ı taḥammül oldı çāk Ağlamak da müşkil ammā cān fedā itmek de güç	Beyit		---/---/--- /..-	Beyitler kıta başlığı altında verilmiştir.
15b	Zātī	Yine diş yāresi var sīb-i ⁸²⁸ zenāḥdānında Yine şeftālū yimişler gibi büstānında	Gice ağyār ile mey içdüğine şāhiddür Uyḥususluluk eşeri nergis-i mestānında zātī	Beyit		..-/..-/..- /..-	Beyitler kıta başlığı altında verilmiştir.
15b	Zātī	Meyḥāne-i ışk içre ben bir tōlu kaldurdum Bir çengi güzel sevdim sermāye- yi çaldurdum		Müfret		---/---/---/..- -	
15b		Nice bir yaşlanursın gūşesini medresenūḡ Uş gidelūm mey-ḥāneye okḡa benüm medre senūḡ		Müfret			
15b		Cānā yolunda ölmege lāyık degül miyem Ḳurbānuḡ olduḡum saḡa 'āşık degül miyem	Sen āfitāb-ı tāze göñül müşrif-i niyāz İnşāf olursa saḡa muvāfiḡ degül miyem	Beyit		---/---/---/..- .-	Beyitler kıta başlığı altında verilmiştir.

⁸²⁸ -i; u Mt. Anlam gereği değiştirilmiştir.

15b		Muṣḥaf-ı hüsnüñi ta'lim idicek ḥā'ce-i 'ıṣḫ Ḥaṭṭ-ı ruḥsārına geldükde didi tır burada		Müfret		..--/..--/..-- /..-	
15b	Nev'izāde Atāyi	Söz açsam 'ıṣḫ-ı dil-berden günāha meyl ider dırsın Sen [ey] şūfı bir aḥmaqsın sözi kūnından anılsın		Müfret		..--/..--/..-- /..--	
15b		Āteş-i 'ıṣḫuñla cānā nitekim yakduñ beni Vech-i meşrūḥ üzre ben de der- kenār itsem seni		Müfret		..--/..--/..-- /..-	
15b		Leb-i la'l üzre şanmañ ḥaṭ gelüp hüsne bahā gitdi Baña bir 'āşık olsa dimesen ağzumda tüy bitdi		Müfret		..--/..--/..-- /..--	
15b		Seni kim ehl-i devletden zuhūr itdükde ednāya Nice dem bārı muḥtāc olmaya bir daḥi a'lāya		Müfret		..--/..--/..-- /..--	
16a	Zātī	Ey kitāb-ı hüsne kaşı besmele Ḥaḫ budur ki 'ıṣḫ müşkil mes'ele	Tuḥfe iltūñ Zātī-i dil-ḥasteye Ol ṭabīb-i cāna şāyet hoş gele	Gazel		..--/..--/..-	
16a		Kişi mālīk olup bir dil-rübāya Ḳuṭup anı irişmezse şafāya	Yakīn bil kim ya ol kimse velīdür Yāḥūd zencīrle urnalı delidür	Beyit		..--/..--/..-	Beyitler kıta başlığı altında verilmiştir.
16a	Mā'ilī	'Ahdine vefā itmeyicek şāḥ ne müşkil Nālān idüñ bilmez ise vāḥ ne müşkil	Sen kıl olasın Mā'ilī ol yāre dem- ā-dem Ḳadrini senüñ bilmeye bi'llāḥ ne müşkil	Gazel		..--/..--/..--/..- -	
16a	Mesīhī	Ḳıṣ irişdi ocaḫ-ı mihrābına yüz tutdı ḥaḫ Ey dirīgā ehl-i İslām oldı hep āteş-perest		Müfret		..--/..--/..-- /..-	

16b	Fedāyī	Seyre çıkdı lāleler şahn-ı serāy-ı gülşene Şan Kızılbaş ordusu kondı fezā-yı gülşene	Sākiyā faşl-ı bahār oldu Fedāyī vaktidür Murğveş dil virse bezm-i dil-güşā-yı gülşene	Gazel		---/---/--- /..-	
16b		Sözün ardın öñin fikr eyle gel var Götürüp kendünjı yābāne atma	Hacālet hāşıl idersin şonunda Nişān gözle okı yābāne atma	Beyit		---/---/---	Şiirler rubai başlığı altında verilmiştir.
16b		Tedārük gör huşūline merāmuñ eyleme gāflet Nedāmet fā'ide itmez kaçan kim fevt ola fırsat		Müfret		---/---/--- /---	
16b	Vahdetī	Kendünjı bil ki haķīkat pederün Ādemdür Aşl u nesl ü nesebün mü'min isen hātemdür	Mü'minün kalbi imiş Vahdetiyā Ka'be-i Haķ Ma'rifet anda hemān kevser ile zemzemdür	Gazel		..-/..-/..- /..-	
16b	Kemāl Paşazāde	Söz altundur gönül dürcinde derc it Terāzūya ur andan şonra harc it	Terāzūsıdır anuñ 'aķl-ı kāmīl Ne bilsün anı her nādān u cāhil	Beyit		---/---/---	
17a	Murādī	Büstāna girüp nāz ile cānāne şalındı Öğretmek için serv-i hırāmāna şalındı	Olduķça hevā başda maħabbetle Murādī Turmadı bir keşti-i ten 'ummāne şalındı	Gazel		---/---/---/..- -	
17a	Bāķī	Reftāre gelüp naz ile cānāne şalındı Eyā ne belādur ki yine cāne şalındı	Bāķī görelüm n'olsa gerek dest-i każādan Şeh-bāz-ı dil ol kebk-i hırāmāne şalındı	Gazel		---/---/---/..- -	
17b	'Ālī	'Aķlum tağılur zūlf-i siyehkārūna baķsam Bağrum delinür la'l-i güher-bārūna baķsam	'Ālī gibi karşunda gözüm gönölüm mütesellī Geh zūlfüne geh nergis-i mestānuña baķsam	Gazel		---/---/---/..- -	
17b	Nev'izāde Atāyī	Çükün oşamayınca dil-berün ref'-i hicāb olmaz Kapunun mandalın kaldırmayınca feth-i bāb olmaz		Müfret		---/---/--- /---	

17b		Dil-berün hüsni gibi meyli gerekdür yârine Yoḥsa çok şüretler yâzârlar kilisâ dîvârına		Müfret			
17b	Nev'izâde Atâyî	Hâ'b üzre iken kuçdı dimişsin o miyânı Ḥayr ola düşüñse eger ey Yûsuf-ı şânî	Şeftâlû ricâ itdüm idi yolda 'Aţâyî Ol naḥl-ı revân didi degül şimdi zamânı	Gazel		---/---/---/--- -	
17b		Gözüm yaşını baḥr itdi firâkuñla cüdâlıkdan Senünle kanı a zâlim şu şızmazdı aramuzdan		Müfret		---/---/--- /---	
18a	'Ubeydî	Her dem elden kımayup bir ruḥ-ı gül-nâr etegin Tutagör âb-ı revân gibi çemenzâr etegin Tutma zâhid gibi zühdün hele zinhâr etegin Yine ⁸²⁹ güş itme dilâ alma ele 'âr etegin Kö ne dirlerse disünler tuta gör yâr etegin	Ey 'Ubeydî dil-i pür-gâmda şafâ kalmadı hîç Ol perî itmedügi cevri ü cefâ kalmadı hîç Çekmedüğüm bu cihân içre belâ kalmadı hîç Ey Muḥibbî benî âdemden vefâ kalmadı hîç Sende Mecnûn sıfat tut yürü tağlar etegin	Tahmis		---/---/--- /---	
18a	Seyfî	Büy-ı lutfundan haber virdi gibi bâd-ı seḥer Gül kulaḳ tutmuş şabâya ağzın açmış gönçeler		Müfret		---/---/--- /---	
18a	Şeyhülisla m Yahyâ	'Aceb bilsem niçün vîrân ider dil şehrini dil-ber Hemişe şâhlar ḥod mülkini ma'mûr olduğun ister		Müfret		---/---/--- /---	
18b	Maḳâlî	Şikâyet rûzgârımdan ki bir dem olmadum ḥoşnûd	Maḳâlî la'l-i dil-ber var iken yaḳût-ı aḥmerden	Tahmis		---/---/--- /---	

⁸²⁹ Yine: pend. UD. T.2/ s.63.

		Figān baht-ı siyāhumdan ki kılmaz t̄ālī'üm mes'üd Yumuldı ğonce-i bahtum elümde cām-ı ğam-fersūd Bu h̄aristān-ı 'ālemde açılmazsa gül-i mes'üd Ne ğam ey bülbül-i cān çünki gülzār-ı 'adem mevcūd	Yudum el çeşme-i āb-ı hayāt u bāde-i terden Ne olur cām-ı cism-i Cemşid ü mi' rāt-ı hāverden Tecellā-yı şafā-yı şaykal it mi' rāt- ı hāverden O māhuñ 'aks-i h̄usnidür Figānī mā-huve'l-mağşūd				
18b		Ža'f ile helāk eylemiş ol şūh-ı cihānı Tutsam yir [i]düm h̄aşılı bir gün Ramazānı		Müfret		--./--./--./.- -	
18b	'Ulvī	Çekmege çeşm-i 'alile kuhl için izüñ tozin Bulmaduğ sultānumızı h̄āk-i pāye uğraduğ		Müfret		---/----/---- /---	
19a		Hudāvendā Hudā h̄akkı kuluñ h̄idmetde şadıkdur Ne dirse ko disün a'dā sözi hep nā-muvāfıkdur	T̄otalum ki evinde mücrimi güstāh [u] fāsıkdur Velī cürmin bilen 'abde 'itāb itmek ne lāyıkdur	Beyit		---/---/--- /---	Beyitler rubai başlığı altında verilmiştir.
19a		Anı kim H̄akīm-i ezel takdīr ider Kul kaçan tedbīr ile tağyīr ider	Ol işe kim 'avn-ı nuşret-i H̄akk ider Anı bozmağ fikrini ahmağ ider	Beyit		---/----/--	
19a	Cevherī	Selīmüm 'adl ü dād ile yeter benden saña tārīh Bilürsin bākı kalmadı cihān mülki Süleymāna		Müfret		---/---/--- /---	
19a		Selāmuñ geldi cümle h̄aş u 'āma Dirīgā degmedük biz bir selāma		Müfret		---/---/---	
19a		Tāzelikte laḳabuñ çeşm-i siyāh olsa ne söz Şaḳaluñ gelicek yüzüñe dirler kara göz		Müfret		---/---/--- /---	

19a		Düşde gördüm dün gice koynuma girdi âfitâb Ey kemân-ebrû anı vaşluñla ta'bir eyledüm		Müfret		---/---/--- /..-	
19a		Çihresinde görinen şanmañ o hüninüñ dehân 'Âşıkın kurbân iderken şıçramış bir kaṭre kân		Müfret		---/---/--- /..-	
19a	Behiştî	Az mıdur yohsa behâ'-i leb-i la'lüñ çok mı Be hey âfet biricik söyleye ağzuñ yok mı		Müfret		---/---/--- /..-	
19a		Şol kara zülfüñ gibi [ey hür] şalındum boynuña Yâ beni al koynuña yâhûd günâhum boynuña		Müfret		---/---/--- /..-	
19a		Şatma ey hâ'ce nebât-ı hamevîden bize hîç Leb-i dil-ber var iken var şekerin ez şuyun iç		Müfret		---/---/--- /..-	
19a		Tenâsüb n'eyler a'dâyı gerekse intisâb olsun Gerekmez hercâyî [çün] gerekse âfitâb olsun		Müfret		---/---/--- /..-	
19a	Nazîm	Gelseñ de eğer meclise gitmek hevesiyle Âvâre kebûter gibi yâbâna bakarsın		Müfret		---/---/---/--- -	
19a		Terk eylemem ḥaṭ-ı 'izâr olursa mâhumı Ḥaṭ-ı şerîf ile severim pâdişâhumı		Müfret		---/---/---/--- .-	
19b	'Ubeydî	Âteş-i hecre tutuşdum meded ey yâr meded	Bu 'Ubeydi kuluña cevır ü cefâlar nice bir	Gazel		---/---/--- /..-	Ubeydi Dîvân'ında yer almamaktadır.

		Şerbet-i vaşl ile kıl ben kula tīmār meded	Merhamet eyle gel ey yār-ı sitemkār meded				
19b	Veysī	Ḳaddūje senūj ḳabza-ı 'ışkuj [kim] kemāndur Âhumdur anuḡ tiri zihi rişte-i cāndur	Her tīr-i belā kim iriştir saḡa felekden Şabr eyle göñül bu da geçer devr- i zamāndur	Gazel		---/.---/.---/.- -	Beyitler murabba başlığı altında verilmiştir.
19b		Gāh şafā bulur göñül āyinesi gāh keder Âlemūj ḡālī budur böyle gelüp böyle gider		Müfret		---/----/---- /-.-	
19b	Dervīş	Ben 'āşık-ı maḡzūn [u] perişā[nı] unutma Ben ḡaste-i miḡnet-keş [ü] hicrānı unutma	Dervīş-i du'ā-gūy [ki] senūj eski ḳuluḡdur Unutma benüm pādīşehüm anı unutma	Gazel		---/.---/.---/.- -	
19b		Ġaraż-ı ḳalb 'adū-i luṭf ile zā'il olmaz Sīneḡde muḡmer olan āteşe āb itmez eşer		Müfret			
19b		Ḳarşumda durma var git dimege ey meh ne ḡacet Sen meh-i serv-i bülendi gören kendiden gider		Müfret		---/.---/.--- /.---	
20a	Emrī	Ehl-i diller nişf-ı dünyā didi ḡammāma Seyr-i pehlūsı o dildāruḡ bütün dunyā deger		Müfret		---/----/---- /-.-	
20a		Ṭotalum kim severem dimege döymeze yüzüm Baḡışumdan hemān aḡla ya be- hey iki gözüm		Müfret		---/.---/.--- /.---	
20a		Çükini hem götini oḡşamadan sevme şaḡın Virme dil [zinhār] gözle ardın öñin yoḡlamadan		Müfret		---/---/--- /..-	
20a		Ele alduḡça cefā yāyını bu çarḡ- ı felek		Müfret		---/---/--- /..-	

		Beni bilür bu ğam okuna nişân eyleyecek					
20a		Kerem kıl ey ğam u ğuşsa bu göñlüm hānesin yıkma Ferah şadla gelür gider benümle kalacağsın sen		Müfret		..--/..--/..-- /..-	
20a	Bākī	Ellerin yüzine tutdı [sanmañ] şanki nāzdan ‘Āşıkā bir vechle yüz gösterir açmazdan		Müfret		-.--/-.--/-.-- /..-	
20a		Hāk-i pāyuñ cevherini tūtiyā-yı dīde kıl Her ne deñlü zaħmet ise gel kađem-rencīde kıl		Müfret		-.--/-.--/-.-- /..-	
20a		Gün yüzüñ görmeyeli gündü[zü]müz şām oldu Ay efendim daħı gelmez misin aħşām oldu		Müfret		..--/..--/..-- /..-	
20a		Gülmesün düşmen deyü zāhirde giryān olmazam Lık bu kalbüm gözi bātında kan ağlar		Müfret		-.--/-.--/-.-- /..-	
20a		Dilā zevk u şafāsına şakın aldanma dünyānuñ Kara yirde yatur cism-i mūr [u] Süleymānuñ		Müfret		-.--/-.--/-.-- /..-	
20a		Ey ‘āşık yemişde? bilseñ kalbini yārūñ Bi’llāhi hemān sikkeyi mermerde kazarduñ		Müfret		--./--./--./.- -	
20a		Berçemleri zencīre giriftār olabilsem Derdüm yeñilense yine bīmār olabilsem Bir yirde karār eylemez oldu dil- i şeydā		Murabba		--./--./--./.- -	

		Bir kâmet-i bālāya hevādār olabilsem					
20a		Şanma rahmından şunar destini dil-i mecrūhuma Ol kemân-eburî cigerde tîr-i peykânın arar		Müfret		-.--/-.--/-.-- /-.--	
20a	Zātî	Dimedin şâhid-i cân cismüne şoḥbet bâkî Zâhid[â] ‘ayş idegôr ‘işret-i cennet bâkî		Beyit		..--/..--/..-- /..--	
20b	Bahâ’î	Daḥl iden ehl-i dile tab’ u sühendân olsa Bilse ilhādın der-i mâlik-i ‘irfân olsa Ḥar-ı lâ-yefhem dün olmasa insân olsa Şıdķ ile mezheb-i İslâmuḡa kurbân olsa Bize mülḥid diyenüḡ kendüde îmân olsa Daḥl iden dînümüze bârî müselmân olsa	Gerçi kim nefse uyup itmedeyüz sehv ü ḥaṭâ Bilirüz cürmümüzi itmezüz inkâr aşlâ Ḳâ’ilüz ḥaḡ söze gerçi Bahâyi ammâ Ėam degül ‘aybımız söylese dâ’im a’dâ Bize mülḥid diyenüḡ kendüde îmân olsa Daḥl iden dînimize bârî müselmân olsa	Müseddes		..--/..--/..-- /..--	
21a		İrmek isterseḡ şafâ-yı devrini encâmda Câm-ı mey gör olma kayd-ı miḡnet-i eyyâmda Ḳıl naḡar naḡş-ı sipihre sâḡar-ı gül-fâmda Kâ’inâtuḡ seyr iden naḡşın şafâ- yı câmda Şafḡa-i âyine-i ‘âlem-nümâyı n’eylesün		Tahmis		-.--/-.--/-.-- /-.--	Eksik bırakılmıştır.
21a	‘Atâyi	Ey perî-rû seni ben hem-ser-i ḡurâ bilürin Lebūḡı ḡonca-ı firdevs mu ‘allâ bilürin Ruḡ-ı rengînüḡı gül-berg-i muṭarrâ bilürin	Yârine ḡuldî ‘Atâyiye dilâ ‘arz itme Vaşf idüp ḡur ile ḡılmânı aḡa ‘arz itme Cân-ı mâhzûnuma bir cây-ı şafâ ‘arz itme	Tahmis		-.--/-.--/-.-- /-.--	

		Müntehā kâmetüñi Sidre vü tübâ bilürin Ser-i küyu şanemâ cennet-i a'lâ bilürin	Bâkıyâ gülşen-i firdevsi baña 'arz itme Âsitânın ben anuñ cennet-i me'vâ bilürin				
21a		Hasret-zede-i bûs-ı leb-i yâr olan âdem Taḥşîl-i merâm itmege 'ıydi sened eyler		Müfret			
21a		Bu cehd ile n'ola hürşîd-i 'âlemden alursañ bâc Olursın şübhesiz geldükde ḥaṭṭuñ bir pûla muḥtâc		Müfret		.---/.---/.--- /.---	
21a		Cihânda olan 'uşşâka kâmusına şeydâ dirler Velî meşhûr olan Leylî saña Mecnûn baña dirler		Müfret		.---/.---/.--- /.---	Şiir, Müfred-i li-kâtibihi Başlığı altında verilmiştir.
21b	Bâkî	Râyet-i fitne çeküp ol kad-i dil- cû begler Uşdılar yanına her şüh-ı cefâ-ḥü begler Bir yire geldi nice ğamzesi cādū begler Bir âlây oldı perî şîvelü âhū begler Gözi âhûlaruñ âlâyına yâ Hū begler	Bâkıyâ gel olalum Ka'be-i dil yolına peyk Diyelüm sem'a nidâ iricek âḥir Lebbeyk Girelüm rāh-ı Ḥudāya diyüp e's- sayü ileyk Ne Necâtî ne güzeller ne selām ne 'aleyk Fârîğuz eylemezüz kimseye tapu begler	Tahmis		..--/..--/..-- /..-	
21b	Bâkî	Olmayaydum 'âleme 'ışkuñla rûsvâ kâşkî Gülmeyeydi ḥâlûme hicrûñde ağyâr kâşkî	Maḥrem-i esrâr-ı ma'nâ hem- zebân-ı ḥâl yok 'İşk sırrın kılmasañ Bâkî hüveydâ kâşkî	Gazel		-.--/-.--/-.-- /..-	
22a	Bâkî	Kemāl u faẓl ile 'âlemden iftihârum yok Melâmet eylese 'ışkuñ cihânda 'ârum yok	'Adem diyârına çokdan giderdüm ey Bâkî Şerâb-ı 'aşk ile refâre iktidârum yok	Gazel		.---/..--/.--- /..-	

22a	Bākī	Dil-rübālarla ‘aceb keşreti var her yolu Geçemez hüblarından göñül İstānbūlu	Yoluḡa Bākī-i dil-ḡaste revā eyler idi Tuḡfe-i cān-ı ḡaḡīr olsa eger maḡbūlu	Gazel		..--/ ..--/ ..-- /..-	
22a	Bākī	Serv-kāmetleri iki yanın alurlar yolu Rāh-ı gülzāre döner yolları İstānbūlu	Anlamaz dehr-i denī merdūm-i nādān ḡadrin Bākıyā minnetini çekmeyelūm her gülū	Gazel		..--/ ..--/ ..-- /..-	
22b	Bākī	Naḡş-ı gül seyr it çemende şavt- ı bülbul diḡle gel Şimdi naḡş u şavtdur ‘ayş ehline şāliḡ ‘amel	Bākıyā ser-levḡa-i eş ‘arı tezḡīb eyle kim Müşkilū ḡuḡf-ı şehensāḡ itdi altun gibi ḡal	Gazel		-.--/-.--/-.-- /-.-	
22b	Bākī	N’ola dehr içre nişānum yoḡ ise ‘anḡāyem Ne ‘āceb seyl gibi çağlamasam deryāyem	Bākıyā dīn-i Muḡammed ḡaḡ içün ‘ālemde Dem-i cān-baḡş ile nazm içre bu ḡün ‘İsāyem	Gazel		..--/ ..--/ ..-- /..-	
22b	Bākī	Ne cām-ı bade-i gül-gūna beḡzer yār-ı hem-dem var Ne şadr-ı güşe-i meyḡāne gibi cāy-ı ḡurrem var	Şafā-yı ḡalet-i ḡab‘uḡ yeter eglence ey Bākī Bī-ḡamdi ‘llāḡ ne ḡam yirsū [elinde] sāḡar-ı Cem var	Muhammess		.---/.---/.--- /.---	
22b	Bākī	Dil ḡayd-ı ‘aḡlı selb ideli şād olup gider Şān tıfıldur ki ḡā‘ceden āzād olup gider	Beyḡde yire cevri güzeller çoḡ itmesūn Bākī cefā vū miḡnetle mu’tād olup gider	Gazel		--./-.-/.---/- .-	
23a	Bākī	ḡanı bir şīrīn-suḡan la‘l-i şeker- bāruḡ gibi ḡanda gördi ḡuḡī bir āyīne ruḡsāruḡ gibi	Nūkte-i mihr ü muḡabbetdür ser- ā-ser Bākıyā Bulmaya ‘ışḡ ehli bir eglence eş‘āruḡ gibi	Gazel		-.--/-.--/-.-- /-.-	

23a	Bākī	Bir lebi ğonce yūzi gūlzār dirseñ işte sen Ĥār-ı ğamda ‘andelīb-i zār dirseñ işte ben	Bākıyā Ferhād ile Mecnūn-ı şeydādan bedel ‘Āşık-ı bī-şabr u dil kim var dirseñ işte ben	Gazel		-.--/-.--/-.--/-.--	
23a	Bākī	Levh-i hātırda hātun naķşını yazmak ‘amelūm Kūnc-i ĥalvetde senūñ fikr-i lebūñdür emelūm	Bāde-i mihr ü vefā sāğarudur ey Bākī N’ola devre eyler ise bezm-i cihānı ġazelūm	Gazel		..--/..--/..--/..--	
23b	Bākī	Ĥalk-ı ‘ālem gül seveydi kākī būlbūl gibi O lebi ğonce baña ħalurdı tenhā gül gibi	Çeşmūm üzre görinen ĥūn-ābe şanma Bākıyā Gözūme geldi şerāb-ı ‘āşık-ı dil-ber mūl gibi	Gazel		-.--/-.--/-.--/-.--	
23b	Bākī	Meclis-i ‘ışķa girüp ayağı evvel çekdüm Mā-sivādan götüri āĥir-i kār el çekdüm	Bākıyā ĥūn-ı dili dīde dūketdi gördüm Mey-i nābı bedel-i mā-yeteħallel çekdüm	Gazel		..--/..--/..--/..--	
23b	Bākī	‘İşkı būlbūl gibi beyān idelūm Ĥālūmūzi gül gibi ‘ayān idelūm	Hīç te ‘ĥire yir yok ey Bākī Nıyyet-i ĥayrdur hemān idelūm	Gazel		..--/..--/..--	
23b	Sabāyī	Lezzetde lebūñ ħand-ı mey ālūdeye beñzer Terlikde tenūñ sūkker mi pālūdeye beñzer	İştihā yaluñ kılıç ĥūn-ı vişāle irmez el Söylesün ben aceñüz? aġyāra geldiyse ecel	Beyit		--./..--/..--/..--	
23b	Neşrī	Geçmek içün seyl-i eşkūmden ĥayālūñ ‘askerī Bir direklü iki gözli köpridür ħaşum benüm	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	
24a	Bākī	Berg-i gülden ruĥı ol lāle-‘izāruñ terdür Nükte fehmi eyle begūm ĥaylice rengīn yirdür	Cūy-ı ĥüsn ābı taşup çıķmış o servūñ biline Bākıyā şanma miyānında tūran ĥançerdür	Gazel		..--/..--/..--/..--	
24a	Bākī	Bir ĥüsn daĥı baġladı ĥātadan ‘izār-ı yār Eṭrāf-ı bāġ ĥū‘b olur olsa benefşeżār	Bākī ‘izār-ı yārda ĥat şanma görinen Zerrātdur ki mihr-i mūniri itdi āşıkār	Gazel		--./..--/..--/..--	
24a	Bākī	Dūn ġice dil ĥānesin bi’l-cümle tenhā eyledüm Ĥapu yapıdum ġāyra keşretten müberrā eyledüm	Şoĥbet-i ĥāş eylemek maķşūd idindüm Bākıyā Cānı āġāh itmedin cānānı peydā eyledüm	Gazel		-.--/-.--/-.--/-.--	

24a	Bākī	Göñül her nağme kim çeng-i ğamuñdan ihtira' eyler Koyup elden felekde Zühre sāzın istimā' eyler	Şaçuñ tārına peyveste kılursa rişte-i cānı 'Alā'ıkden geçüp Bākī cihandan inkıṭā' eyler	Gazel		.---/.---/.--- /---	
24b	Bākī	'Āşık-ı bī-dillere cev-r-i firāvān eyledüñ Müstedām ol dostum luṭf itdüñ ih̄sān eyledüñ	Bākīyi gül gibi ḥandān itdüñ evvel luṭf ile Sonra döndüñ mübtelā-yı ḥār-ı hicrān eyledüñ	Gazel		-.---/-.---/-.--- /-.---	
24b	Bākī	Gül gibi olmak dilersen şād u ḥurrem ey göñül Lāleveş elden düşürme cāmı bir dem ey göñül	Devr ider Bākī-sıfat ḥūrşīd o māḥuñ menzilin 'İşk ser-gerdāmdur Allāhu 'alem ey göñül	Gazel		..---/..---/..--- /..---	
24b	Bākī	Eyledi müjde-i gül bülbülü şād u ḥurrem Goncanuñ göñli açıldı güle düşdi şeb-nem	Ābdār olsa n'ola mīve-i şī' r-i Bākī Urmadı kimse bu bağ içre daḥi böyle ḳalem	Gazel		..---/..---/..--- /..---	
24b	Bākī	Mā-beynüm ol meh ile beyne's- semā' ve'l-arz Bilmem [ki] sūz-ı 'ışkum kim eyleye aṭa 'arz	Benzetdiler hīlālī ebrū-yı yāre Bākī Eksüklüye şorarsañ beyne's- semā' ve'l-arz	Gazel		---/---/---/--- -	Bu gazel Baki'nin basılı Divânlarında yer almamaktadır.
25a	Bākī	Nağamāt eylemege başladı şanem anı sen Ehl-i sūzuñ şanma ⁸³⁰ āteşin üfler ney-zen	Bākīye 'işret ü 'ayş itmege hecründe yiter Nāle ney göz yaşı meḳ fīkr ü vişālün gülşen	Gazel		..---/..---/..--- /..---	
25a	Bākī	İtdi şikār göñlümi bir şūḥ-ı şeh- levend Müjgānı tīr ü kāşī kemān ṭurrası kemend	A'dā yanuñda ḥurrem u ḥandān u şādmān Bākī ḡamuñda zār u dīl-figār u derdmend	Gazel		---/---/---/--- .-	

25a	Bākī	Ŧırmaz yanumda ħaŋçerüni vaşf ider nigār Ya'nī baña ŧoķındurur ol [şuĥ-ı] şīvekār	Ĥaylī dimāġ baġladı 'ālemde Bākıyā Ĥāl-i nigāra beñzeyeli ġamze-i Tātār	Gazel		--./-./-./- .-	
25a	Bākī	Zaĥm-ı sīnem ol gözi mekkāre ġāyet hoş gelür Yāreler çizsem revādur yāre ġāyet hoş gelür	Cāna rāĥatdur ser-i kūyuŋda āh itdükleri Ol hevālar Bākī-i bīmāra ġāyet hoş gelür	Gazel		-.--/-.--/-.-- /-.-	
25b	Bākī	Deĥānıġ mīm ü zūlfün cīm ü ķāşıġ nūn olmuşdur Seni ey zūlf-i leylā her gören mecnūn olmuşdur	Eger teşhīr idem dirseġ cihānuġ her perī-rūyın Oķı eş'ār-ı Bākīyi ki hep efsūn olmuşdur	Gazel		---/---/--- /---	
25b	Bākī	Göŋül Yūsuf gibi çāh-ı zenaĥdānuġda ħalmışdur Ĥalaş eyle benüm şāhum ki zindānuġda ħalmışdur	Re'īs-i baĥr-i naẓm olduġ bu ġün 'ālemde ey Bākī Ĥazel dimek senüġ tab'-ı dūr- eşānuġda ħalmışdur	Gazel		---/---/--- /---	
25b	Bākī	Gerçi dil ŧurraġ elinden yaķasın ķurtaramaz Ruhuna meyl idene zūlf-i siyeh el ķaramaz	Ĥarem-i vaşluġa izn-i şerīf olmayıcak İşigün Ka'besine Bākī-i bī-dil varamaz	Gazel		..--/..--/..-- /..-	
25b	Bākī	Bir ĥaber vir ey şabā n'oldı ġülistānum benüm Kimler ile şalınur serv ü ĥırāmānum benüm	Bākıyā bir Murġdür [ġüyā] giriftār-ı kafes Kūy-ı yāri aŋıcaķ uçmaķ diler cānum benüm	Gazel		-.--/-.--/-.-- /-.-	
26a	Rüşenī Dede	Kātib-i ķudret yazıpdur şafĥā-i ĥaddūnde ĥať Şekl-i cīm idüp külāleġ beñlerüġ itmiş nuķať	Seyl-i eşki ile ġarķ eyledü kim senden ırāĥ Rüşenīnüġ gözlerinden düşdi Ceyĥūn ile Şať	Gazel		-.--/-.--/-.-- /-.-	
26a		Yiryüzünde ġorinür deryā ki ey şeh vardur Ġirüp o sīne ħıķardıġum dürr-i şehvārdur	-	Muamma			
26a	'Ulvī	Zehr-i ġam nūş eylemek sensüz müdām oldı baña Sākıyā dirlik şimden ġerü ĥarām oldı baña	'Ulvıyā kūy-ı ĥarābātı n'ola ķılsam ŧa[v]āf Ĥstān-ı meykede Beytü'l-Ĥarām oldı baña	Gazel		-.--/-.--/-.-- /-.-	

26b	Bākī	Tıfl iken dāyesi kucağında Gül idi kopmaduk budağında	İki hançer takınmış ey Bākī Haste çeşmi solında sağında	Gazel	.../.../..-	
26b	Behiştī	<i>Elā yā eyyūhe 's-sākī edir ke'sen ve nāvilhā</i> Bizi öldürmedün ğam ğāfıl olma çaremüz kıl hā	Behiştī sāde-rûlarla mülākāta du'ā kılşan Kabûl olmağa sîneñde gerekmez kıl kadar ğıl hā	Gazel 5	.../.../... /...-	
26b	Āzerī	Ġam-ı hicrûñle cânım çıksa cism-i nā-tüvānumdan Temennā-yı vişālûñ gitmeye rûh-ı revānumdan	-	Müfret	.../.../... /...-	
26b		Cevr itmek için bendesine o şeh-i hûbân 'Azm-i sefer itdi qodı ben hasteyi bî-cân	-	Müfret	.../.../.../... -	
27a	Hayretī	Melâhat meclisinde leblerûñ şahbâ-yı al oğşar Letâfet gülşen[in]de sözlerûñ âb-ı zülâl oğşar	Bulınmaz dâmen-i zülf-i nigāra dest-res herkes Anı ey Hayretī ya şâne ya bād-ı şimâl oğşar	Gazel	.../.../... /...-	
27a	Hayretī	Bu fenâ evde vefâdan görmedüm aşlâ eşer Bunca yaşlar yaşadı hattâ ağardı çeşm-i ter	Hayretī ehl-i hüner çokdur velî 'ayb olmasun Görmedüm benimse 'aybın görmemek gibi hüner	Gazel	.../.../... /...-	
27b	Zātī	Bir yalûñ yüzlüye dil şem'in o yandurdum yine Ben beni pervâneveş odlara yandurdum yine	Oğudum la'l-i leb-i yâr üzre bir şîrîn ğazel Ehl-i zevkûñ Zātīyâ ağzın şulandurdum yine	Gazel	.../.../... /...-	
27b	Sehâyī	Sākīyâ devr-i Süleymândur el ur cām-ı Ceme Bize mey şun içelüm çäre budur def'-i ğama	-	Müfret	.../.../... /...-	
27b		Cihet-i vuşlatı mahlûl olıcağ dünyâda Kime 'arz ider İlâhī Mütevellî- zâde	-	Müfret	.../.../... /...-	

27b		Kendüye dost bulamaz dünyâda insân akçesiz Âşinâlık eylemez âdemle yârân akçesiz	Ṭalib olsañ bir şeye kim ihtiyâcın yok iken Vüzerâlar bile virmez saña fermân akçesiz	Gazel		-.--/-.--/-.-- /-.-	
27b		Her kim bu ismi çıkarırsa temâm Ol ne olsun ben aña kem-ter ğulâm İki cîm iki he iki lâm iki mîm ile Dağı olur temâm		Lugaz			
27b	Bâkî	Vâz geldi câna dil-ber tîr-i müjgân urmadan Anlamışdur ol perî-şüret meger vurgunluğum	-	Beyit		-.--/-.--/-.-- /-.-	
28a	‘Ulvî	Âşiyân itmiş idi s[ī]nede ‘ışkuñ göçdi Şimdi şeh-bâz-ı muhabbet o yuvadan uçdı	Tevbesini bozup azıtdı tārîkin ‘Ulvî Mest-i ‘ışk oldı meger cân u cihândan geçdi	Gazel		..--/..--/..-- /.-	
28a		Hâşıl olur nâm-ı dil-ber şöyle tertîb itseñiz Toğsan toğsan bir edüp otuzı otuz sekiz	-	Muamma			Mu‘ammâ-yı hâliş
28a		Bir zeker itse cimâ‘ bir duhtere Der-‘iğab eyler tevellüd bir perî	-	Muamma		-.--/-.--/-.-- /-.-	Mu‘ammâ-yı Dilek
28a	Muhlişî	Ruğların üzre görenler zülfün ey hür-i cemîl Perde oldı şandılar hırşide pür- cezîl	İncedür yârün dinler bilmediler belini Kıldılar ey Muhlişî hakkında nice kıl	Gazel		-.--/-.--/-.-- /-.-	
28a		Rûy-ı gül-‘izârına kondurmamak için megesi Gitmez ol âfet elinden dâ‘imâ yelpâzesi	-	Müfret		-.--/-.--/-.-- /-.-	

28b	‘Ubeydī	Ayağum adım atmaz bir yire mey-ḥāneden ğayrı Elüm bir nesne tutmaz sākiyā peymāneden ğayrı	‘Ubeydīnün mekânını sorarsa ey perī-peyker Yatağı yokdur ol dīvānenün vīrāneden ğayrı	Gazel		.---/.---/.--- /.---	
28b		Merḥabā itmek için şundum idi püseye dest Didi bīn nāz ile ey ğonce-ı zībā yādest	-	Müfret		-.---/-.---/-.--- /-.---	
28b		‘Ākil ne şād olur ‘ālemde ne ġam çeker Cāhil hemīşe şād olayım deyü elem çeker	-	Müfret			
28b	Nāmī	Yaşum seyl olduğumı saña ‘arz istem bükā artar Beni söylitme ey serv-i revānum mācerām artar	Dimişsin ġam kumāşından yiter mi Nāmīye cām[e] Yiter eksüğine belki biraz ey bī- vefā artar	Gazel		.---/.---/.--- /.---	
28b		Ṭıfı-ı dīl ḳaddūn görüp ‘ışka elifden başladı Rabbī yessir velā tu ‘assir Rabbi temmim bi’l-ḥayr	-	Müfret		-.---/-.---/-.--- /-.---	
28b		Lebūnī dirler ğonce-ı gülden terdür Şaḳın incinme begüm ḥaylice nāzük yirdür	-	Müfret			
29a	Taşlıcalı Yahyā	Almazuz menşub-ı dünyāyı ekābirlenürüz Mütekebbirlere ġāhī mütekebbirlenürüz	Ḥürmet ü ‘izzet ise ancak olur ey Yahyā Ya’nī taḥfīf-i edāni ile ağırlanuruz	Gazel		..---/..---/..--- /..---	
29a		Çün murādına çarḥun kimseler māni’ degül N’eylesün olduğı’çün ṭālī’ün ṭālī’ degül	-	Müfret			

29a		Bāga teşrîfün umarlar o gül-i ḥandānuḡ Seyre çıkmazsa ‘aceb seyri çıkar yārānuḡ	-	Müfret			
29a	Dükakin- zade Ahmed Bey	Bugün meydān-ı ‘ışk içre şu kim merd-i melāmetdür Ta‘alluḡdan ḥalāş oldu anuḡ yiri selāmetdür	Gözün yaşın görüp Ahmed senünçün cümle hep ‘ālem dir Ne hoş deryāya ġarḡ olmaz meger şāhib-kerāmetdür	Gazel		.---/.---/.--- /.---	
29a		Bu gice ḥānemize şāh-ı dil-ārā geldi Ṭālī ‘im oldu ġuşāde dem-i şahbā geldi	‘Ahd kılmışdı ġālība dil-ber ile Āferīn ‘ahde vefā itdi vü tenhā geldi			..--/..--/..-- /..-	
29b	‘Ulvī	Ey dil ḥikāyet-i ġamı nā-dāna söyleme Mecnūn-ı ‘ışk iseḡ n’ola yābāna söyleme	Şi’ründe anıma ġışşa-ı Ferhādı ‘Ulvīyā Nazm eyle ser-ġüzeştünjı efsāne söyleme	Gazel		--./- .-./.-./.-.	
29b	Ehli Tayyibza de	Şalup dil fülkini ‘ummāna kıldum var mı bir bād Muḥālif rüzġar olursa olsun her çi bād-ā-bād	-	Müfret		-.--/-.--/-.-- /-.-	
29b		Yāre sormuşlar beni ol bī-vefā dimiş biliş Saḡa ‘āşıkdur dimişler bilmezem anı dimiş	-	Müfret		-.--/-.--/-.-- /-.-	
29b	‘Ulvī	Yetişdi nev-cevānum serv-i bālā oldı ġitdükçe Açıldı gül gibi ol ġonce ra‘nā oldı ġitdükçe	ġamun efsünü ‘Ulvīnün şu deḡlū aldı ‘aḡlın kim Yitürdü ġitdūġı yolu muḡrarā oldı ġitdükçe	Gazel		.---/.---/.--- /.---	
29b		Bugün ḡudret var iken eyle iḡsān Ki iḡsān eyleyen olmaz pişmān	-			----/.---/.--	
29b		Ḥor bakma fuḡarā fırḡasınun ḡırḡasına Her biri bir ṭaġı delüp geḡer arḡasına	-				

30a	Ḳabūlī	Bahār irdi icāzet ‘ayş ü nūşa Otursun ehl-i meclis gūşe gūş	Zen-i dünyā tolu bir cāma beşzer Nażar kıлма Ḳabūlī boşā boşā	Gazel		.---/.---/..--	
30a		Ehl-i dünyā bu cihānī cāy-ı ‘işret şandılar Kāse kāse içdiler zehrini şerbet şandılar	-	Müfret		-.---/-.---/-.--- /-.-	
30a	Şābit	O sehī ḳaddi düşürdüm gice ğāyet maḥfī Üstine düşdüm idüp ḥāhiş-i vuşlat maḥfī	Nuḳl idüp meclis-i ‘irfāna bu şīrīn ğazeli Eyle Şābit yine yārāne ziyāfet maḥfī	Gazel		..--/..--/..-- /..-	
30a		Ne şanursın ki saña çekmekle hicrānuş Unudur mı bu göñül ya seni ya iḥsānuş Pādşāhı da olursa bu fenā dünyānuş Yine etegün ḳomaya yine ḳuluş ḳurbānın					
30b		Bağlamış ḥünī gözün gördüm ol āfet nāzdan Ḥāl-i ‘uşşāḳı temāşā itmege açmazdan	-	Müfret		-.---/-.---/-.--- /-.-	
30b		Açdı göğsin germ olup meclisde dil-ber nāzdan Bu dil-i ğam-gīnūmi şād eyledi açmazdan		Müfret		-.---/-.---/-.--- /-.-	
30b		Ḳılca göstermez cemālin ‘uşşāḳa ol meh nāzdan Cāme üstünde ḳocar ammā meger açmazdan		Müfret		-.---/-.---/-.--- /-.-	
30b		Ḳapuyı dīvār idüp erbāb-ı ‘ışḳa nāzdan Kendüyi bir gūşe ile gösterir açmazdan		Müfret		-.---/-.---/-.--- /-.-	

30b		Dersin okurken kapar gāhī kitābın nāzdan Şīve dersin ezber eyler ol perī açmazdan		Müfret		-.---/-.---/-.--- /-.-	
30b		Gāh çözer gāh bend ider şalvārın ol meh nāzdan Sīne-i sīmīni seyr i[t]dürür açmazdan	-	Müfret		-.---/-.---/-.--- /-.-	
30b		Rüy-ı yār üstünde bir hāl-i siyeh var müşk-fām Māh-ı ‘ālem-tāb dirsem aña lāyıkdur temām	-	Muamma		-.---/-.---/-.--- /-.-	
30b		Bülbül-i şūrīdeden gelmez gülistāna zarar Bāgbāsın hemān bostānı ayrukdan şaķın					
30b		Hatt gelüp ‘arızuña hüsni-i behalar gitdi Muṭribā bildigin evvel ki hevālar gitdi				..---/..---/..--- /..-	
30b		Eger teşrīf buyurmak bu gice kâbilse sultānum Cevāb-ı luṭf ile dil-şād it bu kalb-i nā-şādımı				..---/..---/..--- /..---	
30b		Çün sözüümün zıddın işlersin baña hayr it disem Hūya ur şimden gerü şanma kāmuña rāzı olam	-	Muamma		-.---/-.---/-.--- /-.-	
30b		Kuşağın çözdü miyāndan ol şanem Yine kuşandı idüp tarz-ı ‘Acem	-	Muamma		..---/..---/..--- /..-	
30b		Olmadı yār pūseye rāzı virmedi ben zāre dest Ser-keş olma didüm ol serve çü gördüm anı mest		Muamma			

30b		İltifâtına be-ğayet müterakkıb hâtır Çeşm-i cân mehrûna dem-â- dem nigerân				..--/..--/..--	
31a	Murādī	Oturdum mekteb-i 'irfāna cāna bir kitāb açdum Ki ya 'nī ders-i 'ışk için evvelā lübāb açdum	Murādī kendimi ayīne-i vahdetde ber gördüm 'Avālimden geçüp keşret yüzünden çok hicāb açdum	Gazel		.---/.---/.--- /.---	
31a		Görmege anı doyunca ey şanem Her taraftan zülfünge göz dikmişem	-	Muamma		-.--/-.--/-.-- /-.--	
31a		Dişün vaşf eyleyüp ey pāk gevher Pey-ā-pey dīde bī-ḥad dökdi dürler	-	Muamma		.---/.---/.--	
31a	Emrī	Taşar dime kalb yāre olur şikeste hâtır Nāzük-durur be-ğayet emrī dil ekābir	-	Muamma			
31a	Bākī	Cemāl-i alem-ārāsından ol māhuṅ niḳāb açdum 'Aceb ferḥunde geldi fāl-i aḥvālüm kitāb açdum	Şalup şemşīr-i nazm-ı ābdārı dehre ey Bākī Belāgat kişverin ey pādīşāh-ı kāmyāb açdum	Nazire		.---/.---/.--- /.---	
31a	'Alī	Şahn-ı Bağdāda zeyn olan şeceri Naḥl-i ḥurmā şanur gören ammā	Tuğlardur ki kaldı menzilde Çekülüp gitdi leşker-i ḥulefā	Kıta		..--/..--/..--	
31b	Şadā'ī	Öp nezāketle dehānuṅ yār duysun duymasun Fırşat ile la'lüṅ em aḡyār duysun duymasun	Küy-ı yāre var Şadā'ī nāle kıl bülbül-sıfat Āh u zāruṅ ol gül-i gülzār duysun duymasun	Gazel		-.--/-.--/-.--/-.--	
31b		Görse Mecnūn seni mektebde geçüp Leylādan 'İşk dersin yine başlardı elifden bādan	-	Müfret		..--/..--/..--/..--	

31b		Dögüp sînem n'ola âh eylesem cânânun ardınca Gider tabl u 'âlem 'âdetdür sulţânun ardınca	-	Müfret		.---/---/---/--- -	
31b	Merâmî	Râz-ı 'ışkı şakla dilde yâr duysun duymasun 'Âşık olduğun dilâ agyâr duysun duymasun	Gülşen-i hüsünde bûs it nergis-i şehlâsını Ey Merâmî gamze-i mekkâ[r] duysun duymasun	Nazire 6		-.--/-.--/-.--/-.--	
31b		Günüm günden eyü oldı baña yüz tutdı devrânun Şafâ şehrinde zevküm var eger sorarsa yârânun	-	Müfret		.---/---/---/--- -	
32a	Bâkî	Ne devrân muvâfîk ne tâlî' müsâ'id Köln boynuma şalmaz ol sîm-i sâ'id	Sözinde ne gam Bâkiyâ müdde'inüñ Saña mâ'il olunca 'âlemde şahid	Gazel		..--/..--/..--/..--	
32a	Bâkî	Gerdün-ı dūna 'âkil isen kılma i'timâd Dönsün piyâle devr-i kâmerde budur murâd	Bâkî kifâyet eyle işâret efendüñe Mağlaş yirine yazdurasın ahlaşu'l-'ibâd	Gazel		--/-.--/-.--/-.--	
32a	Bâkî	Gül yüzün vaşında bülbül kılsa elhânı dürüst Bâğda bir goncanun çalmaz girişbânı dürüst	Bâkiyâ fennünde tutmaz kimse nokşânun senün Hamdû'li 'llâh tab' mevzûn 'âkl mîzânı dürüst	Gazel		-.--/-.--/-.--/-.--	
32a	Bâkî	Haţt-ı la'liyle kaşı cânânun Bir rubâ'î[sî]dür gülistânun	Bâkiyâ senden cefâ vü cevri ummaz Eger olursa lutf u ihsânun	Gazel		..--/..--/..--/..--	
32b	Bâkî	Gülgün kabâs[ı] ol şanemün şanki lâledür Cism-i laţîfî lâle-i hamrâda jâledür	Bâkî sipîhr âhum okına siper tutar Fark-ı felekde zâhir olan şanma hâledür	Gazel		--/-.--/-.--/-.--	
32b		Hem-dem iken yâr ile gelmezdi aşla yâde gam Hecre düşdüm şimdi bildüm n'idigün dünyâda gam	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	

32b	Bākī	Eylesün vaşlını dermān dil-i bīmāra meded Dostlar işte ben öldüm baña bir çāre meded	Mededün kalmadı feryād u figān eyleyecek Saña kimden ire ey Bākī-i bī-çāre meded	Gazel		..--/..--/..--/..--	
32b	Ġazālī	Şanmañuz kim diyār-ı ğurbetde Kişi mesrūr olup şafā sürmez Gerçi kim dūr olup aḥıbbādan Hele a'dā yüzün daḥi görmez				..--/..--/..--	
33a	Fevrī	Sevdi şanma dil seni ya taḥt ola ya baḥt Terk eyledi cān u teni ya taḥt ola ya baḥt	Bir ceng ideyin yār içün aġyār ile Fevri Yā ben anı yā ol beni ya taḥt ola ya baḥt	Gazel 4		--./--./--./--	
33a		Ey şāh-ı dil-nüvāz nazīrūñ mi var senūñ Yā ben kuluñdan özge esīrūñ mi var senūñ Baña taşadduk eyle zekāt-ı vişālūñi Benden maḥal efendüm faķīrūñ mi var senūñ		Rubai		--./--./--./--	
33a		Yoluña virmekdür kaşdum anuñçün şaķlarum cānı Saña cān virmeyen 'aceb bilsem kime şaķlar cānı	-	Müfret		---./---./---./-- -	
33a	Şemsī	Sevdim ol dil-beri ya taḥt ola ya baḥt Ko[y]dum yolına bu seri ya taḥt ola ya baḥt	Cān ile qādem baş bu yola gel beri Şemsī Yā öte ola yā beri ya taḥt ola ya baḥt	Nazire		--./--./--./--	
33a		'Āşıķa olmaz müyesser vaşl-ı cānān biñde bir Şerḥ olunmaz ḥaşr olunca derd-i hicrān biñde bir Ey ṭabīb-i cān-ı 'ālem çek 'ilācımdan elūñ Bulunmaz mübtelā-yı 'ışķa dermān biñde bir	-			-.--/-.--/-.--/-.--	

33b	Bākī	Ey haṭṭ-ı siyeh ‘arız-ı cānāna tolaşma Yüz karalığı eyleme imāna tolaşma	Āgūş miyānın taleb itme kemer- āsā Bākī meded ol serv ü hırāmāna tolaşma	Gazel		--./--./--./--	
33b	İshak Çelebi	Büse men’ itme efendi ‘aşık-ı dil-hasteden Ehl-i dil olan güzeller mübtelāya cān virir	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	
33b	Ahmed Paşa	Hüsn içinde sen ġarīb ü şehir içinde ben ġarīb Gel ikimiz bir olalım sen ġarīb ü ben ġarīb	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	
33b	Selīmī	Ben yatam lāyık mı karşımda ol ayağın tura Serv-i nāza diğ ben öldükde namāzum kılmazsun	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	Beytin altında Sultan Selīmüñdür diye yazı yazılmıştır.
33b	Vahdetī	Seyyāre-şifāt ol meh-i tābāna tolaşma Pervāne gibi şem‘-i şeb-tāba tolaşma	Cān gödürüp ey Vahdetī yollarda şabā-veş Ol mūy-ı miyānıyla o dāmāna tolaşma	Nazire		--./--./--./--	
33b		İstemez anuñ için ölmegi korkar cānum Ben ölem ġayrilerüñ cānı ola cānānum				-.--/-.--/-.--/-.--	
33b	‘Ubeydī	Bedenden cān giderse dāğun ey ğonce dehān gitmez Uçar bülbül gider şāh üzre kalur āşiyān gitmez	-	Müfret		.--- /---/---/---	
33b	Nihānī	Bedenden zaḥm-ı tūr-i hecrün ey kaşı kemān-ebur gitmez Hışār-ı derd ü ġamdur her-dem andan dīdebān gitmez	-	Müfret		.---/---/---/--- -	

34a	'Ulvî	Şol dil ki cām-ı 'ışķuņa mestāne olmaya Lāyık budur ki şem' ūņe pervāne olmaya	'Ulvî aņar mı Leylî vū Mecnūn hikāyetin 'Āķil odur ki sözleri efsāne olmaya	Gazel		--./-./.-./-./-.	
34a		Meyan-ı baħrde açıldı furtunanuņ bendi Kenāre 'azm idelūm ortalık güzellendi	-	Müfret		.-./-.-./-./-./-.	
34a		Göge aĝmazdı bir mażlūmuņ āhı Meger 'āşıkluuņ dūd-ı siyāhı	-	Müfret		..-./-./-./-.	
34a	'Ulvî	Ey leb-i ĝonca-i gülzār-ı cinānum Maħmūd Ka'be kūyı maķām-ı dil ū cānum Maħmūd	Cān-ı 'Ulvî hedef-i nāvek-i müjĝānuņdur Göz ucıyla nażar it ķaşı kemānum Maħmūd	Gazel 5		..-./-.-./-.-./-.	
34a		Yārūņ yine gördūņ yeniden cevr-i cefāsın Her dem ķeker āvāre ĝöñül tāze belāsın	-	Müfret		--./-.-./-.-./-.	
34a		ķabr-i mevtāya ĝelūp hūrmet eyle ĝel elūņ aç Bir ĝün ola olasın sende du'āya muħtāc	-	Müfret			
34b	'Ulvî	Gerķi kim 'āleme ķoķ dil-ber-i mūmtāz ĝelūr Ĥaķ budur kim saņa beņzer güzelūm az ĝelūr	Gerķi yüz biņ bulunur yoluņa cānlar virici Şanma 'Ulvî ĝibi bir 'āşık-ı ser- bāz ĝelūr	Gazel 5		..-./-.-./-.-./-.	
34b		Aħvālūmi o māha bilmem nice idem 'arż Mā-beynūmüz<de> anuņla beyne's-semā'ı ve'l-arż	-	Müfret		--./-.-./-.-./-.	

34b		Ne fettânsın cihâmı hep bilürsin Hemân ben sevdigüm bilmezlenürsin		Müfret		.--- /.-.-./.-	
34b	'Ulvî	Günâhum bildüm eylersem n'ola şefkat recâ senden Benüm devletlü sulţânım haţâ benden 'aţâ senden	Gerek öldür gerek dirgür seni terk eylemez 'Ulvî Cefâña râzıdır lâzım degül aña vefâ senden	Gazel		.---/.-.-./.-.-/.- -	
34b		Büselik hoşça makâm idi velâkin 'uşşâk Gâhice râst gelür sonra hüseyinî çıkar	-	Müfret		..-/..-/..-/..-	
34b		Yârûñ saña elmâ şuna şun elmasın elmasına Elmasını alursañ vir cânuñı elmâsına		Müfret			
34b		Duğalım gökden iner zembîl ile meh-pâreler Â paşam yerden mi çıkar 'âşık-ı bî-çâreler	-	Müfret		.-.-/..-/..-/..-	
35a	Yahyâ	Mest-i câm-ı 'ışkdur gitmez dem-â-dem neşvesi Vardur mestâne göñlümde benüm Cem neşvesi	Neşvedâr itmişdi Yahyâyı mey-i bezm-i elest Dañi peydâ olmadın 'âlemde âdem neşvesi	Gazel		.-.-/..-/..-/..-	
35a		Nigâr-ı sîne-ber-sîne der-âgüş itmedür şöhbet Ne minnet bûse ol hüd [muğarrer] ağzı îkrârı	-			.---/.-.-./.-.-/.- -	
35a	Yahyâ	Urduñ cefâ taşın dile dîvâne mi şanduñ beni Zencîrüne bend eyledüñ uşlandı mı sanduñ beni	Yahyâya eylersin cefâ feryâdın ağlarsın hevâ Sâkî mey-i engür ile mestâne mi şanduñ beni	Gazel 5		..-/..-/..-/..- .-	
35a		Sen şalın servî gibi ey kaşları yayum benüm 'İşkuñı vird idünüben mağzûlukdur kârumız	-	Müfret		.-.-/..-/..-/..-	

35b	Yahyā	Şafā-yı hâtırum oldur seni şafâda gördüm Bu ben belâ-keşî hicrân ile belâda gördüm	Budur du'âsı saña şübḥ u şâm Yahyanuḡ Seni şafâda vü be-ḥ'âhuḡı cefâda görem	Gazel 6		.-./..--/..-/..-	
35b		Dilde kelâm zühed ü dîn hâtırumuz güzelledür Nâşîḡ olan kişi şanur hâtırla göz eldedür	-	Müfret		.-./..--/..-/..-	
35b	Şeyhî	Ġamzeḡ ki bir ḡadengi biḡ cāna kaşd ider Ḥoş âhüvâne gözler şîrâne kaşd ider	Ḥâlûḡ ki zülfüne tolaşup alnuḡa aḡar Hindu-şîfat kemend ile eyvâne kaşd ider	Beyit 3		--./-.-./..-/..-	
35b	Şeyhî	Göḡül kuşına saçdı yine dâne beḡlerüḡ Öldürmesün tutup ki girer kana beḡlerüḡ	-	Müfret		--./-.-./..-/..-	
35b	Yahyā	Umar göḡül nice görendür ki yâr-i ġam-ḡârın Olursa luṡf-ı ilâhî görür bugün yarın	Unutmasun hele Yahyāya itdüḡin ol şâh Revâ mı aḡmaya bir öyle 'âşık-ı zârın	Gazel 5		.-./..--/..-/..-	
36a	Bākî	Sākıyâ kalmaz imiş çünki bu şoḡbet bākî Mey-i gülgün içelüm bâde-i cennet bākî	Bākî ölsün yoluḡa pâdişâhum sen sâḡ ol Baḡt pâyene Ḥuda yâr sa'âdet bākî	Gazel 5		..--/..--/..--/..-	
36a	Bākî	Gel ey sākî bulunmaz böyle 'âlî dil-güşa meclis Getür cām-ı muşaffâyı kim olsun pür-şafâ meclis	Ḳadeḡ fıskıyye mey şu ḡalka-ı rindân anuḡ ḡavzı Serây-ı 'ayşa şâdirvân olupdur Bākıyâ meclis	Gazel 5		..--/..--/..--/..- -	
36b	Yahyā	Ḥişsedâr olmazsa 'âşık ṡâlî'-i firûzdan Nice şâd u ḡurrem olsun 'ıydden nev-rûzdan	Ġonce tıflın açmadı Yahyā hezâruḡ naḡmesi Bî-ḡaberdür daḡı ol 'uşşâkdan nev-rûzdan	Gazel 5		.-./..--/..-/..-	
36b		Göḡlüm al 'âkluma degme şîve kıl cevır itme tek	-	Müfret		.-./..--/..-/..-	

		Bir nezâket ile şoyunup gösterür sîm ‘amberi olurdu câmsan ayru gören ol dil-berî	Gitdi mir’at yanına bî-had döküp sîm ü zeri Didi hâmmâmcı olunca böyle olsun müştêrî				
38a	‘Aşık ‘Ömer	Ey cemâlî şübhesiz şems-i cihânüm elvedâ’ Gel doyunca bakayım yüzüne cânüm elvedâ’ Bir ğarîb iklîme düştüm hasretâ şimden gerü Geldi irişdi bugün vakt ü zamânüm elvedâ’	Nice bir ‘Āşık ‘Ömer bu ğamla ülfet ideyüm Nice bir derd-i belâ çekmege ‘âdet ideyüm Oldugum yirlerde yârâna vaşîyyet ideyüm Taşım üzre yazalar âh-ı fîğânüm elvedâ’	Murabba		-.--/-.--/-.--/-.--	
38b	‘Aşık ‘Ömer	Ey letâfet gülşeninin mâhî hoş geldün hele Ey muhabbet bezminün güm- râhî hoş geldün hele Gül ruhun görmek bütün dünyâ değer üftâdına Dil çününümün teferrücgâhî hoş geldün hele	Zahm-ı câna sekker-i la’lî devâdur ey tabîb Āsitân-ı ğamda cevrun çekmedem oldum ğarîb İftirâkıñdan serîr olmuşdı güyâ ‘andelib Buldı şihhat nâleden bi’llâhî hoş geldün hele	Murabba		-.--/-.--/-.--/-.--	
38b	‘Aşık ‘Ömer	Başladum bülbül gibi ben zâre her gün her gice Añun içün düşmüşem efkâra her gün her gice Ben naşîhat eyledükçe yâre her gün her gice Aşînâlık eyler [ol] ağıyâre her gün her gice	Ey ‘Ömer dostun dostun hayâlî dîdemüzden gitmedi Sevdiğüm ehl-i ferâset dostunı fark itmedi Gezmeğil ağıyâr ile didüm naşîhat tutmadı Söyledükçe gözleri sahhâre her gün her gice	Murabba		-.--/-.--/-.--/-.--	
39a		Sehâvet kisesi meydân-ı ‘âlîde döner fır fır Cebe şatmağıçün her dem elinde oynadur zır zır	Sehâvet ‘arz idüp şevke gelüp bir pâre harc itse O gün ahsâma dek тұrmaz gözi yaşı aķar şır şır			.-.-/.-.-/.-.-/.-.- -	
39a		Aĝardıkça şakal artar kıra gözlülere meylim Benüm pîr olası göñlüm kocaldukça civân ister	-	Müfret		.-.-/.-.-/.-.-/.-.- -	

39a		Pādişāhlar virdi çün zekātın kulına Sen daḥi hüsnüñ zekātın vir baḡa Ḥaḡ yolına					
39a		Vefāya çünki göñlüñ yok düşürme göñlümi bende Yüri var ey cefā-pīşe senüñ sende benüm bende		Müfret		.---/.---/.---/..- -	
39a		Çü gördüñ bitmez işüñ ey mülāzım Ferāgat kıl varup gelmek ne lāzım		Müfret		.---/.---/..-	
39a		Rūz-ı ʿīd oldı efendüm dimedüñ gel öp elüm Getür ey şāh-ı ḥüsn bārī ayaḡuñ öpelüm	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/..-	
39a		Didüm ey cān kerem it gel lebūñi bir öpelüm Didi ol kanda olur gel berü ammā öp elüm	-	Müfret		..--/..--/..--/..-	
39a		Gözlerüñ ʿayn-ı belādur kaşlaruñ aldı beni Görince qalmaz qarārum öpesim geldi seni	-	Müfret		-.---/-.--/-.--/..- .-	
39a		Qādir olsam sīnem üzre ulu ḡammām eylesem Gelse güzeller şoyunsa āh ben temāşā eylesem	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/..-	
39a		Sīm u zer virmekle vaşlına olmaz imkān Götünüñ göñli olmayınca sikilmez oḡlān	-	Müfret			
39a		Ey ecel ger cān dilerseñ var raḡībüñ cānın al	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/..-	

		Hem senüñ işüñ biter hem haylî minnetdir bağa					
39a		Bir varak kâğıd ile [ol] yâr beni yâd eylese Ol şevâbı bulamaz [yüz] biñ kul azâd eylese	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	
39b	‘Aşık ‘Ömer	Dil-rübâlar eylemez ‘uşşâkı vaşlından müfîd Şakınun bi-çâreler zahmetlerin çekmek ba‘îd Baş egüp hizmetlerinde olmağuz her mâh ü ‘îd Şarılur yâde sizi vaşlında eyler nâ-ümîd Bî-vefâdur anlarun ekseri bağırî hadîd	Var mıdur bir şâdıq ‘âşık sînesinde yâre yok Bir güzel sevmiş de şâd olmuş güler bi-çâre yok Yalnız bir ben degül dâd eylemez âvâre yok Ne deyim ‘Âşık-ı ‘Ömer def‘ine mümkün çâre yok Bunlara inşâflar virsin hemân Rabb‘ül-va‘îd			-.--/-.--/-.--/-.--	
39b		‘İşk ile âvâre dil hergiz mekân bilmez nedür Bir hümâ-yı lâ-mekândur âşiyân bilmez nedür Çanda varsa nâlesiyle eglenür âşüfte dil ‘Andelib bâğ-ı miñnet gülsitân bilmez nedür		Murabba		-.--/-.--/-.--/-.--	
40a	Yahyâ	Dil hayâl-i kâkül-i cânâna şarmaşmış yañar Murğ-i tab‘ım bir gül-i handâna şarmaşmış yañar	Cennet‘ül-bâğ-ı İremdür âsitânun dil-berâ Andadur her gice bir gilmâna şarmaşmış yañar	Gazel 8		-.--/-.--/-.--/-.--	
40a		Meclis-i ğamda dem-a-dem olmasun gözden ırak Çankı mañbûbuñ dudağı degse şâz olur kabağ	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	
40a		Bu kabağı günde biñ cân [‘ışk ile çün] seyr ider Dil-rübâlar âb içre şâhib-i gerdân seyr ider		Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	

40a	‘Aşık ‘Ömer	Ey ‘Ömer mecnûn ‘Ömer ‘aşık ‘Ömer bî-zâr ‘Ömer Bu cihânda kimseye hiç bî-zarâr ‘Aşık ‘Ömer Nahiv-i şarf mantık ma‘ânî cümlesi oldu ‘ayân Âyeti fûrs ile tefsîr hem düveri ‘Aşık ‘Ömer	Ey haberdâr olmayan gel cümlete Allâh için İdelüm Hakkâ niyâzı hak-ı habîb ‘u-llâh için Bu ‘Ömer menşubı neyler hasbeten lillâh için Kâfire eyler gazâyı her sefer ‘Aşık ‘Ömer	Murabba		-.--/-.--/-.--/-.--	
40b	‘Aşık ‘Ömer	Çün koyup gitdi beni yâ mihribânım tezce gel Şağ esen var menzile kaşı kemânım tezce gel Cân cesetden dūr olup aḥîr mezâr içre girer Şabr-ı ğamda kalmayup rûḥ-ı revânım tezce gel	Cân olan ‘Aşık ‘Ömer elbetde cânân arzular Dertliye ‘ayb olmasun bi-çâre dermân arzular Gözlerüm yollarda kaldı vaşl-ı cânân arzular ‘Arz-ı dîdâr eyleyen şûḥ-ı cihânım tezce gel	Murabba		-.--/-.--/-.--/-.--	
40b	‘Aşık ‘Ömer	Ayrı düşdüm be-hey güzel şanma ferâgat eyledüm Yalnız kodum seni özge kabâḥat eyledüm Birbirinden ayrı düşmek emr-i Hakkûr sevdigüm Seni yokdan var iden Hakkâ emânet eyledüm	Ey ‘Ömer dost olur mı hiç senün düşmenine Sen hemân muḥkem ayak baş ahdûne peymânına Saḡa kim kaşd idenen elbetde kalmaz yanına Gül beyâzum ben seni Hakkâ emânet eyledüm	Murabba		-.--/-.--/-.--/-.--	
41a	Yahyâ	Yârdan seng-i cefâ gelse niçün âḥ dirin Başımı yarsa daḡı yarıcuḡ Allâh dirin	-	Müfret		..--/..--/..--/..--	
41a		Didüm ey dost lebünün ḡastesiyim lâğ degül Ol ṭabîb-i dil ü cân didi bu da şâğ degül	-	Müfret		..--/..--/..--/..--	
41a		Dost bir kez bulamazsa didüğün Unıdurmış elli kerre yidüğün	-	Müfret		..--/..--/..--	
41a		Ḳana mâ‘îl her biri gitmez elinden ḡançeri Şanki merrîḡ-i felekdür bu şehir dil-berleri	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	

41a		Serv-i ser-keş bir rakīb-i bed- likāya uğraduğ 'İşk ile ey serv-ı kadd yavuz belāya uğraduğ	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	
41a		Kerem kıl ey şabā hālüm huzūr- ı yāre 'arz eyle Fırākından neler çekdiğimi dildāre 'arz eyle	-	Müfret		---/---/---/--- -	
41a		Zenāhdānuḡda n'eyler bilsem ol hāl-i siyehkārūḡ Meger şām-ı ḡabeşdür cürm ile zindāna düşmişdür	-	Müfret		---/---/---/--- -	
41a		Āh kim bir derde düşdüm derdimūḡ dermān[ı] yok Bir efendi göḡlüm aldı dīni var īmān[ı] yok	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	
41a		Didüm aḡlatma beni 'ālemi hep şu götürür Didi bu 'ālem-i fānī ḡatı çok şu götürür	-	Müfret		..--/..--/..--/..--	
41a		Nice mektüb-ı muḡabbet nice irsāl-i selām Dos[t]luḡ ḡaḡkın unutmuş ne selām u ne kelām	-	Müfret		..--/..--/..--/..--	
41a		Cān dirīḡ itme dilā yār vefādār olıcak Ne ḡadar ḡüb ise terk eyle cefākār olıcak	-	Müfret		..--/..--/..--/..--	
41a		Nedendür ḡüsnüḡ ey dil-ber nihāyet bulmak olmaz mı Dil-ber olan sulṡānum öpülmez mi ḡoçulmaz mı	-	Müfret		---/---/---/--- -	

41b	‘Aşık ‘Ömer	Bu cihân bir tekyedârî dil konanlar olmaz aç Kıl tevekkül Hakk’a kalbünden kanâ‘at kenzin aç Açma derdin herkese kalmadı çün ehl-i ‘ilâ. Bu zamânın bî-vefâsıyla olunmaz imtizâç Her kime kılsañ gönül ‘âlemde ‘arz-ı ihtiyâç Ol saña Tanrı selâmın virmez olur gözün aç	Ey ‘Ömer üç pây it rızkî ol Hakk virir ‘ayân Birini ye birini yedir birin eyle nihân Düşmene kalsun ko muhtâç olmaya dostu tek hemân Hep yüze güler eyü gün dostıdır halk-ı cihân Her kime kılsañ gönül [‘âlemde] ‘arz-ı ihtiyâç Ol saña Tanrı selâmın virmez olur gözün aç	Müseddes		-.--/-.--/-.--/-.--	
41b		Bî-hüde degül nâleleri cân-ı melûlun Oldım yine âşüfesi bir âl-i resûlun				---/---/---/---	
41b	Sultân Veled	Şerh eyleyemem [derd-i] derûnum<da> elemüm var Mevlâyı severseñ beni söyletme ğamum var		Müfret		---/---/---/---	
42a		Derd-i ‘ışkun bulmadım ben bundan özge çâresin Sineğe bir sâde-rû dil-beri muhkem şarasın	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	
42a		Haft-ı ber-âverde oldı gerd-i yâr Boğazı aldı leşker-i küffâr	-	Müfret		..--/..--/..--	
42a		Bulanık virme bize kahve-i tâbı tur[u] vir Yaraşur mı koyasın bizi dilâ bön yirine	-	Müfret		..--/..--/..--/..--	
42a		Beni terk eyleyüp bezm-i belâlarda didün yâhû [Ferâmûş] itme bâri göz ucıyla merhabâlardan	-	Müfret		..--/..--/..--/..-- -	

42a		Virüp cân nakdini aldun metâ'-ı vaşl-ı cânânı ['Acâ'ib] yâdgâr aldun eger çıkmazsa hicrânı	-	Müfret		.---/.---/.---/..- -	
42a		İstikâmet şatdugun ey serv-i kâmet lâf mı Gezüp ağıyâr ie şalınmak şaşa inşâf mı	-	Müfret		..--/..--/..--/..-	
42a	Fuzûlî	'Âlem oldı şâd-ı hândân ben esîr-i gam henüz 'Âlem itdi terk-i gam ben esîr-i gam henüz	Ey Fuzûlî eyledi derde dermân ol tabîb Bir benüm zahmımdur ancak bulmaya merhem henüz	Beyit 2		-.--/-.--/-.--/-.-	
42a	'Ulvî	Ey gönül gayriye meyl eyleme cânân bir olur Birinün 'ışkı derûnında yiter cân bir olur	Hüsn-i Yûsuf görüp aldanma rûh- ı sâdelere Hüsn-i Yûsuf çok olur Yûsuf-ı Ken'ân bir olur	Beyit 2		..--/..--/..--/..-	
42a		Nezâketle uyurken pûseye çekmek zarâfetdür Eger bayrama kalursa ne minnet eski 'âdetdür	-	Müfret		.---/.---/.---/..- -	
42a		Gam kırmaz kahve şafâ-bahş ider erbâb-ı dile Bâ-ıhuşûş ibrîğı pâk şuyı beyâz pâk el ile	-	Müfret		..--/..--/..--/..-	
42a	Nev'î	İdüp kaç'-ı ta'alluk tîğ-i hecr ile gedâlardan Neden düşdi kesilmek pâdişâhum âşinâlardan	-	Müfret		.---/.---/.---/..- --	
42b	'Acemî	Ne hestîyüz ne nîstîyüz hemân mest-i elestiyüz Ne 'ayşîyüz ne nûşîyüz Hudâniye perestiyüz	Hâberdâruz nîgehdâruz dem-â- dem Hakkâ bîdâruz Bizi şanmak ki dehr içre mey-i ğâfletle mestiyüz	Beyit 3		.---/.---/.---/..- -	
42b	Nev'î	Ol Yûsuf ile vaşlı sen düşde [de] görürsen	Rûsvâ-yı cihân olmağ ile yâr ele girmez	Gazel 5		--/.---/.---/..-	

		Erbab-ı hasetden şakın ihvāna tuyurma	Bilmezlik ile 'ışkuñı cānāne tuyurma				
42b		Görüp zevk u sürürüm beni ālūde-i zevk-i cihān şanma Neşātum hep ğamumdandır beni sen şādmān şanma	-	Müfret		.---/.---/.---/..- -	
42b		Merhabāsız geçer o āfet-i devrān neyiki Edebinden mi yoħsa ğazabından mı ki	-	Müfret		..--/..--/..--/..- -	
42b	'Avnī	Tezevvüc kaşdın itdüm dirġā nā-mekān oldum Taķıldı boynuma toz torbası rūsvā-yı 'ām oldum	Cenābetden kaçup ğamlar çekerdüm ihtilām olsam Cünüpler zümresinde 'Avniyā şimdi imām oldum	Gazel 4		.---/.---/.---/..- -	
42b		Saņa aħvālūmi kıldum bişāret Yeter 'ārif olana yek işāret	-	Müfret		..--/..--/..- -	
42b		Ne revādūr ki bir şakallu cünüp Düşē dil-berün üstüne küp küp	-	Müfret		..--/..--/..- -	
42b		Alsa aġzına zülfini dildār Cigerüm kanla tōla her bār	-	Muamma		..--/..--/..- -	
43a	Aħmed-i Dā'ī	Eyā ħurşīd-i meh-peyker cemālün müşterī-manzar Ne manzar manzar-ı tālī' ne tālī' tālī'-i envār	Yüzüñdür āyet-i rahmet özüñdür mażhar-ı kudret Ne kudret kudret-i şāni' ne şāni' şāni'-i ekber	Beyit 3		.---/.---/.---/..- -	
43a	Aħmed-i Dā'ī	Gözüm hiç gördüğün var mı be- ħaķķ-ı süre-i Tāha Benüm yārüm gibi fitne benüm göñlüm gibi şeydā	-	Müfret		.---/.---/.---/..- -	
43a	Ħaydar Çelebi	Peyker-i ebrū-yı dil-ber dīde-i pūr-ħūnda İki māhīdür yüzerler şanasın Ceyħūnda	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/..- -	

43a	Haydar Çelebî	Ŧatlu geldi baŦa cânumdan lebûŦ Cân çıkar çıkmaz dehānumdan lebûŦ	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	
43a	Hākî	N'ola cellād ise ğamzeŦ esîrgemez mi insānı Göricek kâfir esirger ğarîblikde Müselmānı	-	Müfret		..--/..--/..--/..-- -	
43a	Hāverî	Yaşum revān olup aķar ğamuŦla āb gibi Ağardı ağlamadan gözlerüm ĥabāb gibi	-	Müfret		..--/..--/..--/..--	
43a	Hayālî	Ħarāb olupdur ol ābād ĝördüğüş ĝöŦlüm ĠamuŦla toptoludur şād ĝördüğüş ĝöŦlüm	Ħayret alur 'aķlumı baķsam ĝözine kaşına Şad-hezārān āferîn ol şüretin naķķaşına	Beyit 2		-.--/-.--/-.--/-.--	
43a	Riyāzî	Āteş-i hecre baķup gel alma āhım boynuĥa Düşmesün zülfüş gibi dūd-ı siyāhum boynuĥa	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	
43a	Refîķî	Āl idüp ol lāle-ruĥ güller taķınmış başına Gör ne ĥoş bu nesneler kaķmış ĝüzelüş āşına	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	
43a	Rūmî	Göz ĝöŦül sîne tehî cân tolu taşvîr[üş] senüş Ġün gibi dördünci kaķ ĝökdür meger yirüş [senüş]	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	
43a	Seĥāfî	'Aynuma almam bütün dūnyāyı yārüm olmasa Şehri çoķdan terk iderdüm şehriyārüm olmasa	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	
43a	Seĥāfî	ĦaţŦı ĝeldüğüşni dildāra şaķın yüzlemeŦüz	-	Müfret		..--/..--/..--/..--	

		Çünkü yüz karasıdır yüzüne urman anı					
43a	Surūrī	Būseñe cân virmiş iken virdi būseñ başa cân La'lūñi ey gonca-leb mā'nide öpdüm rāyegān	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	
43a	Selīkī	Ağzuma virdi nihānice lebin cānānum Duya ağyār deyü ağzuma geldi cānum	-	Müfret		..--/..--/..--/..--	
43a	'Abdī Çelebi	Ne elüm var benüm miyānuñda ne dilüm var senüñ dehānuñda	Devr-i hüsnünde cümle il giryān kim güler ben gülem zamānuñda	Beyit		..--/..--/..--	
43a	'Atā	Senüñ bir goncadan nāzük ter ü şīrīn dehānuñ var Şekerden tatlu berg-i gül gibi rengīn zebānuñ var	Bende olma nefsuñe iki cihāna şāh iken Hayfdur putḥāne kılmak ḳalbi beytu'llāh iken	Beyit 2		.--- /..---/..---/..---	
43b	Necātī	Acır iseñ gel Necātī derdmende acı kim Ne lebi dil-ber naşīb oldı ne ḥelvā-yi raḳīb	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	
43b	Niḳābī	Būseñe dil ḳāni' olmaz vuşlatuñ şeydāsıdır Dostum ma'zūr tut dünyā ṭama' dünyāsıdır	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	
43b	Mihrī	'İşk bābında bizümle eyledi ol yār baḥş Cān ile virdüñ cevābın itmedi tekrār baḥş	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	
43b	Mihrī	Didüm yüzüñi görmedim evvelki görüşde Keşf itdi niḳābını o dem didi gör işde	-	Müfret		--./--./--./--	
43b	Melīḥī	Māh-rūlar leblerine hırşum olduğın bilüp	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	

		Ol kadar taş ördiler ağızımda dendān kalmadı					
43b		Ne lutf itdüñ başa kahr ile ğarrālanmadan ğayrı Güzeller şāhını gördük temāşālanmadan ğayrı	-	Müfret		.---/.---/.---/..- -	Şiir bālī beyit başlığı altında verilmiştir.
43b	Murādī	Gerçi kim ĥaddüm degüldür büseñi kılmak dilek ‘Ārif olan çün bilür anı ne ĥācet söylemek	-	Beyit 1		-.--/-.--/-.--/-.-	
43b	Harīrī	Serv ger ĥaddüñ yolında itmese rūhın revān Başı üzre cem‘ olup itmezdi būlbūller fiğān	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.-	
43b	Keşfi	Dil rakīb ile görüp ol şanemi āh didi Burc-ı ‘akrebde yine seyr ider ol māh didi	-	Müfret		..--/..--/..--/..-	
43b	Şadrī	Ey ğonce-dehen büse içün va‘de idersün Yok yire hemān ağızumuza sūkker ezersün	-	Müfret		--./..--/..--/..-	
43b	Şadrī	Bādem lebi şu gibi ağıyar kandırur Od pāresi gibi dil-i ‘uşşākı yandırur	-	Müfret		--./..--/..--/..-	
43b	Ahmed	Nār-ı ‘ışkuñla cehennem odı yandırur beni Teşneyem ki yedi deryā suyu kandırur beni	Key şaķın ‘āşık inanma zāhidüñ efsünına Biñ kerāmet gösterürse hīç inandurmaz beni	Beyit 3		-.--/-.--/-.--/-.-	
43b	Hasan Rūmī	Mısr-ı ĥüsnüñdeki güm kıldı göñül cān u seri Şām-ı zūlfüñde imiş aldı lebüñden ĥaberi	Cigeri ğamzeñ okı deldi vü dilden geçüp Cānuma oldı revān tutmadı sīnem siperi	Beyit 3		..--/..--/..--/..-	

43b	Fehmî	Zen eger hûsn ile hûşîd-i dırâşşândan ise Kâmeti tûbâ özi hûrî vü rıçvândan ise	Dilberüñ gün gibi zâhir mi degül [r]üçhânı Kangı nâdân zeni tercîh ide oglından ise	Beyit 3		..--/..--/..--/..--	
43b	Şun'î	Ey dost çünkü gör[d]i cemâlün 'ayân 'uyûn Şerh eylemekde oldu anı bu zebân zebûn	İncinme cevri-i devr-i cefâ- pîşeden gönül Dûnân bülend olur [dañi] ferzâneğân nigûn	Beyit 3		--./-./-./-./-./-	
44a	Behiştî	Yâr bî-pervâ dirîğâ guşşadan hâlüm hârâb Sevmesün 'âlemde kimse dil- ber-i 'âlî-cenâb	Mihnet oklarından oldu cism-i efgârum kafes Murğ-i rûhum her yanadan çıkmağa eyler şitâb	Beyit 3		-.-./-.-./-.-./-.-	
44a		'Ârızuñ gördi nigâra kendüsünden gitdi âb Ruğlaruñ gördi hârâret hâşıl itdi afitâb	Şöyle tutmuşdur şerâr-ı dūd-ı âhum gökleri Korkaram yağmur yirine od şaça gökden şehâb	Beyit 3		-.-./-.-./-.-./-.-	
44a	Sultân Bâyezid	Ey süvâr-ı esb-i nâz olan rikâb-ı câna baş Hûsn meydân[ı] seşindür ayağuş merdâne baş	-	Müfret		-.-./-.-./-.-./-.-	
44a	Avnî	Cigerüm pâreledi hançer-i cevri ü sitemün Şabrımuñ câmesini toğradı mikrâş-ı gamuñ	Ey gözüm gün yüzine karşı nice yaş dökeseñ Ruğları tâbı ile kurıdı kalmadı nemün	Beyit 3		..--/..--/..--/..--	
44a	'Afitâbî	Müjeñ tîrine cân itmek hedef devlet nişânıdır Velî benüm gibi hâkînün ol devlet ne şanıdır	Yiter düşdüm ırâğ ok gibi kurbân olduğum rahım it Ham-ı ebrûlaruñdan kim yed-i kudret kemânıdır	Beyit 3		---/---/---/--- -	
44a	Nişânî	Ey cebîni mahv iden mâh-ı münîrün tal'atın Rûşen eyle nûr-ı ruhsâruñla gel gönlüm evin	Ey Nişânî âhir üstâd eyledi üstâd- ı 'ışk Hal olunmaz mes'ele ma'sûka râci'dir cevâb	Gazel 4		-.-./-.-./-.-./-.-	

44a	Hilālī	Gün germ olup iğinde hüsnini itmesün 'arz Nisbet yüzünle günde <i>beyne's-</i> <i>semā'i ve'l-'arz</i>	Bir katre yaş komadı çeşmümde şevk-i la'lün Gerçi ki hün-ı dilden çok aldı gözlerüm karz	Beyit 3		--/./--/././--	
44b	Necātī	Bir içim şu dilerüz hançer-i bürranundan N'ola bir kez içürseñ ne çıkar yanundan	-	Müfret		..--/..--/..-- /..-	
44b	Vālihī	Kimseler söz al[a]maz önce-i handanundan Kimse dil kırtarımaz gamze-i fettanundan	Ola sayençe begüm her biri bir serv-i bülend Ne yire sāye düşe serv-i hürāmānumdan	Beyit 3		..--/..--/..--/..-	
44b	Laṭīfī	Sürme çeksün özini nergis-i fettanundan Şānenün gitsün eli zülf-i perişanundan	Luṭf-ı ṭab'unda Laṭīfī ne leṭāfet kodu Hāḳ Ehl-i diller bileler defter ü divānundan	Gazel 5		..--/..--/..--/..-	
44b		Ka'beye şālat-ı sebükbar gittüm Fıkr idüp yoldaki mehālikümi	'Arap eyleser mālımı yağmā Hacı Manşūr alur menāsikümi	Beyit 2			
45a	Bāḳī	Bilini kuçmadadur ol şānemün derd ü belā Yoḥsa 'āşıklara şīrīn lebi ḥāzır helvā	Lüle-i ḥāme ile çeşme-i dilden Bāḳī Eyledi kâ'ide-i āb-ı ḥayātı icrā	Gazel 7		..--/..--/..--/..-	
45a	Bāḳī	N'ola gelse dil-i mecrūḥa derd-i dil-rübādan ḥaz İder ḥaste ne deḡlü nā-ümīd olsa devādan ḥaz	İlāhī ṭab'-ı Bāḳīden rūsüm-ı ḡayrı maḥv eyleye Ki hergiz kılmaya ḳalbinde naḳş-ı mā-sivādan ḥaz	Gazel 6		..--/..--/..--/..-- -	
45a	Bāḳī	Ḳanda bir gül olsa bülbulden nidā eksük degül Ḥūb olan yirlerde lā-būd mübtelā eksük degül	Dir cemālini gören aḡyāra yārūñ Bāḳiyā Dā'imā bu derdmende bir belā eksük degül	Gazel 5		..--/..--/..--/..-	
45a	Necmī	Bugün bir dil-ber-i ḳaşābuñ oldım ḳulı ḳurbānı	Terāzūdan iner dil-ber budur yā Rabbī sen şaḳla	Beyit 3		..--/..--/..--/..-- -	

		Tenümi şerha şerha itseler terk itmezem anı	Hased kurdundan anı kim olupdur Yûsuf-ı şânî				
45b	Bâkî	Zahm-ı dilden kan akar bu çeşm-i giryân bî-haber Garğa virdi 'âlemi bir katre 'ummân bî-haber	İtlerünle her gice gavgâda Bâkî çâkeriñ H'âb-ı gâfletde yatur agyâr-ı nâdân bî-haber	Gazel 5		-.--/-.--/-.--/-.--	
45b	Bâkî	Lâle-hadler kıldılar gül-geşt-i şahrâ semt semt Bâğ u râğî gezdiler idüp temâşâ semt semt	Şi'r-i Bâkî seb'a-i iklîme oldukça revân Okınursa yiridür bu nazm-ı garrâ semt semt	Gazel 5		-.--/-.--/-.--/-.--	
45b	Bâkî	Görelim haţtuñ didüm lutf it tıfilsun zülfe dek Didi yılân ayağıdır gören şehsuvârımsıñ	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	
45b	Ahmed-i Rûmî	Ey yüzü gül leb[i] mül 'âleme sultân küçüçük Mürde ihyâ idici derdüme dermân küçüçük	Şimdiden cevriñ çek Ahmed-i Rûmî göresin Büyüyüp ide vefâ ol gül-i handân küçüçük	Gazel 5		..--/..--/..--/..--	
46a	Yahyâ	Yâr açup mir'âtı bakdukça açılmış gül şanur 'Aks-i la'lün sâğar-ı la'lüne konmuş mül şanur	Tâze güllerle görüp Yahyâ nihâl-i gülşeni Meyl ider bî-ihtiyâr ol 'arızî kâkül şanur	Gazel 5		-.--/-.--/-.--/-.--	
46a	Bâkî	Şerâb-ı bezm-i gam 'ays[ın] ne mîr ü ne vezîr itdi Anuñ keyfiyyetin benden su'al eylen fakîr itdi	Ne gam endîşe-i zilletden ey Bâkî bu menzilde Hidâyet reh-beri lutfın aña kim dest-gîr itdi	Gazel 5		..--/..--/..--/..-- -	
46a	Taşlıcalı Yahyâ	Dilâ râh-ı muhabbetde belâdan ictinâb olmaz Cefâdan incinüp 'özü gaddar eylemek hergiz cevâb olmaz	Vişâl istersen ey Yahyâ vücudun yirde sen çâk it Hemîşe 'âşık u ma'sûk arasında hicâb olmaz	Gazel 5		..--/..--/..--/..-- -	
46a	Bâkî	Cânân[e] cefâ kılsa n'ola câna şafâdur Agyâr elemin çekdügümüz ya ne belâdur	Va'llâhi gâzel söylemeden çokdan uşanduk Maqşûd hemân hâside bir pâre ezâdur	Gazel 7		--./--./--./--	

46a	Ahdî	Çanda varam sâye-i serv-i bülendüm var iken Kime kul olam senüñ gibi efendüm var iken	-	Beyit 1		-.--/-.--/-.--/-.-	
46b	Nâbî	Bir devlet için çarha temennâdan uşanduk Bir vaşl için ağıyâra müdürâdan uşanduk	Nâbî ile ol âfetün it hâlini tefrîr Efsâne-i Mecnûn ile Leylâdan uşanduk	Gazel 5		--./.--./.--./.--	
46b		Var iken şâha zîbâ-zene meftûn olma Olsa ger hüsni ile Leylâ anı Mecnûn olma	-	Müfret		..--/..--/..--/..-	
46b		Haftun gelicek 'âşîka nâz idemezsin Mânend-i hümâ evcde pervâz idemezsin	-	Müfret		--./.--./.--./.--	
46b		Haftât-ı felek hüsni-i Yûsufa Kıl kalemle meşk karaladı	-	Müfret			
46b	Nâbî	Gül gülşeni terk eyledi şoşbet sağa kaldı Bülbül yine meydân-ı muhabbet sağa kaldı	Mest eylemege 'âlemi şahbâ-yı çününden Ey hâme-i Nâbî yine himmet sağa kaldı	Gazel 5		--./.--./.--./.--	
46b		Hevâye düşdün ey dil meclis-i tâkvâya gelmezsin Gözün aç 'gâfil olma bir daği dünyâya gelmezsin	-	Müfret		..--/..--/..--/..- -	
46b		Göñülde şaklamağa 'ışkı korkum yokdur Ne şaklayım güzelüm hecre tâkatüm yokdur	-	Müfret		..-./..--/..-./..-	
46b		Büseyle lebin dilersem virmez ider cefâlar 'Uşşâka cân virürdi evvelki dilirübâlar	-	Müfret		--./- ..--/..-./..-	

47a	Nesîmî	Dört müslimân ile beş kâfir meger İki dil-ber sevdiler alnı kamer	Ey Nesîmî hîle budur aňla kim ‘Ad idüp toközda bir tarh ideler	Muamma 5		-.--/-.--/-.--/-.--	
47a		Bî-tekellûf şadre geçersin ammâ Hüner oldur saňa ta‘zîm idüp eller geçer	-	Müfret			
47a		Cihânun ni‘metinden kendü âb u dânemüz yegdür Elün kâşânesinden küşe-i virânememüz yegdür	-	Müfret		---/---/---/--- -	
47a	Nev‘î	Naz idersen yaraşur mümtâz dil-bersin hele Öldürürsen gam degül sultân-ı kişversin hele	Nev‘iyâ ağıyar ile şöhet yaraşmaz yâre hiç Saňa meyl itse ne söz merd-i suhanversin hele	Gazel 5		-.--/-.--/-.--/-.--	
47a		Zerre deňlü ‘âşıkâ himmet olursa yârdan Bir degül yüz biň olursa gam degül ağıyardan	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	
47a		Süleymânım kuşıma eyle dermân Ki kuş dili bilür dirler Süleymân	-	Müfret		..--/..--/..--	
47b	Evcî	Hemîşe dâmen-i zülf-i dü-tâye yüz süreriz Biz ol bahâne ile hâk-i pâye yüz süreriz	Nice muķâbil olur Evciyâ ‘adu bize kim Hemîşe ‘aynı ‘alî murtażâya yüz süreriz	Gazel 5		---/---/---/--- -	
47b		Bir hüsni gibi halkı güzel yâre toyulmaz Bildüm anı ‘âlemdaki dîdâra toyulmaz	Bir yire gelüp söyleşicek ‘âşık u ma‘şûk Hiç anda olan lezzet-i güftâre toyulmaz	Rubai		--/---/..--/..--	
47b	Fevrî	Şerâbum bezm-i gamda eşk-i çeşmim hün-feşânumdur Mey-i hamrâ diyüp nüş itdügüm hep kendü kanumdur	Felekde gördigün kavı-ı kuzahdur şanma ey Fevrî Hadeng-endâz-ı ‘ışkum çarha aşılmış kemânumdur	Gazel 5		---/---/---/--- -	

47b		Ne ğam şādī ne şādī ğamsız olmaz muḳarrerdür Meserret üzre olmaḳ dā'ima kime müyesserdür Göñül mir'āt ğāh şāḳī olursa ğāh mükedderdür Şafā vü zevḳ u şādī ğıṣṣa vü ğam [hep] muḳadderdür	-			.---/.---/.--- /.---	
48a	Necātī	Mīvesi her şīvenüñ luṭf ile büstānuḍadur Fitnesi āḫir zamānuñ çeşm-i fettānuḍadur	La'l'i cānān şevḳine yansañ yaḳılsañ n'ola kim Ey Necātī āteş-i fūrḳat senüñ cānuḍadur	Gazel 5		-.--/-.--/-.--/-.--	
48a		Hemīşe def'-i ğama vaşl-ı yārdur bā'is Neşātıma yine bir şīvekārdur bā'is	-	Müfret			
48a		Güle ğuş itdüremez yok yire bülbül inler 'İşk destānını şimdi kim okur kim dinler	-	Müfret			
48a	Rūḫī	Cān dirīġ itmedüġüm yolına ol māh bilür Ḳavline şādīḳ olan bendesini şāh bilür	Götürülmez dime aġyār aradan ey Rūḫī Sen kıрма orayı āh-ı seḫergāh bilür	Gazel 5		..--/..--/..--/..--	
48a		Naḳş-ı devlet ber-ḳarār olmaz mişāl u dest-māl Çāha maġrūr olma müftī vaḳ'asından örnek al	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	
48b	'Ulvi	Kāmilüñ gitse vücūdı nice icādı ḳalır Sen daḫi aṅla[yı] gör kim er ölür adı ḳalır	'Ulvinüñ göñlini yıḳma ser-i küyuḡda görüp Saḡa ol ḫaste dilüñ ḫātır-ı nā-şādı ḳalır	Gazel 5		...-/...-/...- /...-	
48b	Bāḳī	Seni Yūsuf ile güzelliḳde şorarlarsa baḡa	-	Beyit		..--/..--/..--/..--	

		Yūsufi bilmezem ammā ra'nā bilürüm					
48b		Haṭṭ-ı ruḥsārınuḡ endişesi çıkmaz dilden Hâşıl dird ü ğamıḡ çekmedeyüz leyl ü nehār	-	Müfret		..--/..--/..--/..--	
48b	'Ulvî	Hâk seni hâtem-i la'lüñle Süleymân itdi Mürveş ḥalkı saña bende-i fermân itdi	Benem ol 'Ulvî-i miḥnet-zede kim cür'a mişāl Sâķi-i dehrini ḥâk ile yeksân itdi	Gazel 5		-.--/-.--/-.--/-.--	
48b		Efendüm ḥâlimi şorma şimdi kaṭı mükedderdür Seni sînemde görmezsem hemân ölmek muḳadderdür	-	Müfret		..--/..--/..--/..-- -	
48b		Hażret-i Hâk rüyıñı gül gibi ḥandân eylesün Güldürüp zātım/daim seni a'dânı giryân eylesün	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	
49a	Hâletî	Düş-ı dili kıldı yâr-ı ğam- fersûde Kaldım reh-ı 'ışk içinde âsûde	İtdi leb-i yâr u 'azze ebrûsı Mestâneligim cününla âlûde	Beyit 2		-.--/-.--/-.--	
49a	Hâletî	Dün ğıce gelüp o dil-ber-i gonca-dehen Gösterdi şikâf sîneden berg-i semen	Gülzâr-ı murâdıma irüp kām aldım Gül-berg neşâtım almaz oldı dâmen	Beyit2			
49a	Hâletî	İrmez ser-i çarḡ pây-e rif'atime Şâḥân-ı zamâne reşk ider devletime	Hurşîd-i felek olursa zerrîn Almam anı zîr-i dâmen himmetime	Beyit 2			
49a	Rûhî	Ey mihr şikeste-i cefâsın gūyâ Âzürde-i yâr-ı bî-vefâsın gūyâ Her şubḥ nedür sende bu deñlü teb ü tâb Bir mâh-likâyâ mübtelâsın gūyâ	-	Rubai		--/..--/..--/..--	

49a	Rūhī	Kimseye cevır idici olma hıuşūşā gūzelŪm Mālik-i ʿab‘a ki gāyetde mizācī ter olur	Şā‘irūñ ʿalbinī āyīneye beñzetmişler Şınmasun yoħsa ki her pāresi bir neşter olur	Kıta 2		-.--/-.--/-.--/-.--	
49a	Hāşimī	Geçerken cām-ı mey şundum gelüp nūş itdi ol āfet Gelince böyle gelse ādemūñ ayağına devlet	-	Müfret		---/---/---/--- -	
49a		Olur olmaz cevābı virdü giçüp İderler müftīye dā‘im su‘āl	-	Müfret		---/---/---	
49b	Rızāyī	Gedālar pādīşahlar bī-ser ü sāmānuñ olsun hep Efendüm cümle ‘ālem bende-i fermānuñ olsun hep	Gözüm nem ʿoldı gerd-i cismi berbād itdi bād-ı ğam Dil ü cānda Rızāyī cümle yār anuñ olsun hep	Gazel 5		---/---/---/--- -	
49b		‘Aceb ben n‘eyledim bilsem ki yārim baña yār olmaz Meşeldür işbu ‘ālemde ʿāfīre i‘tibār olmaz	-	Müfret		---/---/---/--- -	
49b		Hasretiñden haste oldum gel tīmār eyle baña Bildiler kim seni severim kimse yār olmaz baña	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	
49b		Bu mecmū‘a şāhibin yā Rab cihānda müstedām eyle Hāzānı görmesün dā‘im hemīşe şād u kām eyle	-	Müfret			
49b	Şadrī	Cihānuñ mülk ü mālī ʿalib-i dünyānuñ olsun hep Ne mülk ü māl isterse bu dünyā anuñ olsun hep	Nice yitmez sirişk-i hūn-feşānım bahr-i ‘ışk içre Gerekmez dürr-i gevher Şadriyā ‘ummānuñ olsun hep	Nazire 5		---/---/---/--- -	
49b		Yā İlāhī alma cānum olmayınca vaşl-ı yār Sen ʿabūl eyle duā‘mı yā ganī perver-i diyār	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	

49b		Yād ile ‘ayş eyleyüp ‘uşşākını yār eylemez Ol vefāsız aşināya itdügün yād eylemez	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	
49b		El-ḥased ey mirvaḥa oldı mekānıñ dest-iyār El virince böyle el verse kişiye rūzgār	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	
50a		‘Āşık-ı şūrīde olan Dili virir her güzele ‘Āşık-ı efsāne ilen Mā’il olur bir güzele	Hāke-i yār hoşca duta Kemahicr şarıp yata Fitne-i ālıyla cānā Qorqarım ebter güzele	Tekerleme		4+4:8	
50a	Zihnī	İñleyüp dolābveş dökdüm gözümdeñ āblar Döndürünçe ol mehi kırdum nice dolāblar	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	
50a		Yāsemin dāmem kōrüp dāne dōktünce sūnbül Çaçdı gülden öterek şakfe düşdi būlbül	-	Müfret			
50a	Şun’ī	Kısmet idicek ‘aql ü dil ü cānı güzeller Göñlüm saḡa düşdi benüm ey rūy-ı muşavver	-	Beyit		--./.--./.--./.--	
50a	Şun’ī	‘Uşşākını paylaştığı demlerde güzeller Ben pāyınḡa düşdüm senün ey rūy-ı muşavver		Beyit		--./.--./.--./.--	
50b	‘Āşık ‘Ömer	Gel efendim gel olalım cān ile şarmaş dolaş Sevdiğim zīr eliñ mercān ile şarmaş dolaş Üstine düşmez ‘adūya va‘de-i vaşl eylemek	Cevri terk it kıl teraḥḥum eyleriz cānā dilek Qā’ilim hicriñ ḥükmi tek va‘de-i vaşl eyle tek Leb-be-leb zānū-be-zānū bir gice tā şubḡa dek	Murabba 5		-.--/-.--/-.--/-.--	

		Hiç melek olsun mı yâ şeytân ile şarmaş dolaş	Hâk viridi münis-i cânân ile şarmaş dolaş				
50b	‘Âşık ‘Ömer	Yek ile sevdim yine bir nev- cîvanı zergeri Gevheri gevher-fürûş olan bilür zerger zeri Eksik olmaz bir iki telli yanında her zamân Nice ‘âşık sevmesin böyle tel ehli dil-beri	Der ki bu ‘âşık ‘Ömer ey kaşı yay kirpigi ok Yok yire ? geçen üftâdının ? yok Bildigini işle uyma düşmene ey yâri çok Sağa ey dil-ber meyâncı gönder müşteri	Murabba 5		-.--/-.--/-.--/-.--	
51a	Sevdâ’î	Ey perî kıl bendenî gâmdan rehâ inşâfa gel Kılma ben bî-çârege cevri ü cefâlar inşâfa gel Nice bir bu vâdiler bu nâzı istiğnâ’ı kı Yâri ey hercâ’î bir kez bak başa inşâfa gel	Sevdâ’î hiç vâz gelür mi sevmeden mâhım seni Sevmesem olmaz sever cânım benüm şâhım seni Sen başa rahm itmez iseñ gör n’ider âhım seni Başım açup itmeyeyim beddu’â inşâfa gel	Murabba 4		-.--/-.--/-.--/-.--	
51a	‘Âşık ‘Ömer	Nûr-ı akdem buld[u] kandil içre şehvâr ibtidâ Cümle ervâhdan muqaddem oldı ol nûr ibtidâ Bulıcağ bu yir ü gök çâr-ı ‘anâşırdan sübût Âdemiñ şehir-i vücûdı oldu ma‘mûr ibtidâ	‘Âkıbet ‘Âşık ‘Ömer ‘ahdın esâsın yaqdılar Kâlblerine yol bulup şeytân la‘îne ağdılar Pes vücûdı ‘âşî olup cennetden ol dem çıkdılar Cürmünü fehmi idüp âdem oldu mağfûr ibtidâ	Murabba 4		-.--/-.--/-.--/-.--	
51b		Bâd-ı şabâ selâm it bizden yâre Niye benüm selvi boylum gelmedi Ya kimler duyar bu intizâra N’oldı benüm ağa yollum gelmedi Ahımın tütünü tağları deldi Bir müşkil sevdâdur başıma geldi Niceyim gözüm yollarda kaldı		Türkü		6+5:11	
51b		‘Uryân olup gireydim bir püsedde		Türkü			

		Ben ma' il oldım gözleri mesede Bizi geçdiler mi 'aceb ol dost					
51b		Gözlerümden kanlı yaşlar akmışdır Zirā gönül Ka'besini yıkmışdır Belki yâriñ hâtırından çıkılmışdır		Türkü			
51b		Güller açıldı çemende lālezār oldı yine İçelim cām ile bāde nev-bahār oldı yine Bülbül-i şūrīdeveş dil bī-karār oldı yine El bilür 'ālem bilür vay ben senüñ hayrānıñum	'İyd-ı nev-rūzuñ mübārek olsun ey şāh-ı cihān Devletüñ pāyende olsun ?? şāhib- zamān Dilerim virsün murādıñ kâdir-i ser'ül-'ayān	Şarkı		-.--/-.--/-.--/-.-	
51b		Çıkdılar seyrāna hūblar geşt idirler nāz ile Öldürür 'aşıkların gamze-i gammāz ile Bāde-i gül-gün içerler nağme-i şehnāz ile El bilür 'ālem bilür ben senüñ meftūnıñum	-	Şarkı		-.--/-.--/-.--/-.-	
52a	Nażımı	Yoluñda pāy-māl oldum gel ey rūh-ı revānım gel Ġam-ı hicriñle nāl oldım gel ey şirīn zebānım gel	Tenüm derd ile zār etdiñ raķībi ihtiyār itdiñ Nażımı bī-karār itdiñ gel ey tāze civānım gel	Gazel 6		.---/.---/.---/.-- -	
52a		Şaķın nāz uyñusuna varmasun nergisleriñ ammā Dererler bāğ-ı hūsniñ meyvesin isterse hām olsun	-	Müfret		.---/.---/.---/.-- -	
52a		Nihāl-i tāze gibi şalınur yanınca gül-ruħlar Yine besbellidir ammā benüm serv-i hırāmānum	-	Müfret		.---/.---/.---/.-- -	

52a		Şormadıñ bir kerre hıç hâl-i perîşânım benüm Güşuña girmez mi yoħsa âh u efğânım benüm Raħm idüp gel yanıma ey derde dermânım benüm Âh efendüm sevdiğim devletlü sulţânım benüm	Cismimüz döndi hilâle âh u efğân itmeden Girmedi ammâ kulağıña senüñ ey gül-beden Tâ bu deñlü bende bu nâz u istiğnândan	Şarkı		-.--/-.--/-.--/-.-	
52a		Derd ile âh eyleyüp dünyâmı berbâd eylesem Raħm kılmazsın baña biñ kerre feryâd eylesem Bilmezem ey bî-vefâsından kime dâd eylesem	-	Şarkı		-.--/-.--/-.--/-.-	
52a		Şalınup serv-i sehîveş nâz ile reftâre gel Güller açılsun tebessüm iderek reftâre gel ‘Âşıkıñdur kaçma Râşitden gel ey meh-pâre gel	-	Şarkı		-.--/-.--/-.--/-.-	
52b	‘Azîzî	Âşub-ı cân-ı ‘âlemiyâ nedür o ğamzeler Dest-i kaçada tîr-i kemândır o ğamzeler	Kehf el-aman cân ‘Âzîzî zârdur Şûretde gerçi âfet-i cândur o ğamzeler	Gazel 5		--/-.-./.-.-/-.-	
52b	‘Azîzî	Revnağ-ı gülzâr-ı ‘âlem ruħlarıñdur gül degül Ey gül-i bâğ-ı melâhat saña kim bûlbûl degül	Fitneler peydâ iden kimdir ‘Âzîzî bilmeziz Ol mehiñ çün ruhsârındaki kâkül degül	Gazel 5		-.--/-.--/-.--/-.-	
52b	‘Azîzî	Almaz ele dil minnet ile câm-ı şafâyı Bî-minnet içer cür‘a-ı şahbâ-yı fenâyı	Çekmiş gice zer-i duħterini meclis-i meyde Hiç var mı ‘Azîzî gibi bir rind-i fedâyı	Gazel 5		--./.-.-./.-.-/-.-	
52b	‘Azîzî	Oldı yasağ bezm mey-i nâbe gü-be-gü Hâke dökildi cür‘a gibi bâde sū- be-sū	Abdâl-dil ğubâre düşenmiş ‘Azîziyâ Kılsun teyemmüm eyle ki degül vuzû	Gazel 5		--/-.-./.-.-/-.-	

52b	‘Azîzî	Zîb-bağış olmuş ruḥ-rengîne nâz u ḥicâb Virmiş ârâyîş leb-i şîrînine luṭf-ı ‘itâb	Hırmen-i hüsnün o ḥünî mâye-i cevr itmesün Ey ‘Azîzî âteş-i âhımdan itsün ictinâb	Gazel 5		-.--/-.--/-.--/-.--	
53a	Ḥayrî Çelebi	Sipîhr-i hüsnüne bugün mihr olupdur ol maḥbûb Lâkab denilse ‘acibîdür aḡa altûn ṭob	-	Müfret			
53a	Misîlî Çelebi	Haşşa-i ruḥ-ı sūrḡa şalar velvele ol şehr-âşûb Lâkab olah ḡayâlî içre aḡa altûn ṭob	-	Müfret			
53a	Bostân- zâde	Allar giymiş benüm naḡl-i revânım gül gibi Allâh âşufte kılmış ‘âlemi bûlbûl gibi	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	
53a	Bâkî	Allar giymiş hırâm eyler nihâl-i gül gibi Günde ‘uşşâkın hezârân öldürür bûlbûl gibi	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	
53a	Emrî	Allar giymiş benüm şâh-ı cihânım gül gibi Her seḡer feryâd iderse ta‘ḡ mı dil bûlbûl gibi	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	
53a	?	Câme-i alıyla ol ḡonce deḡânım gül gibi ‘Âşık-ı şūrîdesin nâlân ider bûlbûl gibi	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	
53a		‘Ârız-ı dil-berde el-ḡaḡḡ olsa se ḡâl-i ‘anberin Ḥüsne nev virmez mî dâ’im tâ beşi ruḡsârına	Cân nişâr-ı şevḡ idüp üç Hindû-yı germ ittiḡâd İttifâḡ ile atılmış âteş-i ruḡsârına	Kıta 2		-.--/-.--/-.--/-.--	

53a		Vefā mā'mūl iken gülberg-i ṭab'-ı nāzeniniñden Yāzık ey ğonca-i bāğ-ı melāḥat bī-vefā kopduk	-	Müfret		.--- /..---/..---	
53a		Āsiyāb-ı felegi dāne-i encümle görüp Kendümi maḥv iderim eyleyecek fikr-i daḳık	-	Müfret		..---/..---/..---	
53a		Var mıdır kendüm gibi fikr-i daḳık eyler deyü Her gelen bu āsiyāb-ı çarḥa turmaz ögünür	-	Müfret		..---/..---/..---	
53b	Selāmī	Kerem kānı şefā'at şāhibisiñ yā Resūlullāh Semā vü arz içün nūr u ziyāsın yā Resūlullāh	Şuā'-ı nūr-ı pāk-ı lem-yezelden [yā Resūlullāh] Sirāc-ı şāhid-i maḥmūdsın sen yā Resūlullāh	Gazel 4		..---/..---/..--- -	
53b	Selāmī	On sekiz bīn 'āleme ser-i cümle olduñ ey ḥabīb Cümle dertlü ümmete ḥaḳdan 'atā geldüñ ṭabīb	Büy-ı vaşılñla mu'atṭar kıl Selāmī-yi kemterin cānın Mu'allāsın müzekkīsın ḥabībā yā Resūlullāh	Gazel 4		..---/..---/..---	
53b		'Aceb mekkāredür dünyā Bilürken aldanur ādem Ḥaṭādır meyl aña maḥzā Der iken aldanur ādem	Bu Zeyne'l 'ābidīn anı bilürken bu cihān fānī Önünce niceler cānı Virirken aldanur ādem	İlahi 7		..---/..---/..--- -	
54a	Bākī	Cāme-ḥ'āb alduḳça ol āfeti tenhā koynına Şanuram ebrūñ girür māḥ-ı şeb- ārā koynına	Ruḥların şevkıyla pür-dāğ itdi Bākī sīnesin Bir avuç berg-i gül-i ter koydı gūya koynına	Gazel 5		..---/..---/..---	
54a	Bākī	Nesīm-i şubḥ eser cān-baḥş olup āheste āheste Cihānda böyle cān virmiş degüldür daḫi bir ḥaste	Bir elde Bākīyā gül gibi sāğar var iken geldi Ḥayāl-i kākül-i müşkīni sūnbül şundı bir deste	Gazel 5		..---/..---/..--- -	
54a	Bākī	Göñül aḳdı gözüm yaşı gibi ol ḳadd-i dil-cūya	Yine cisminde Bākī ḥançerünle yāralar çizdi	Gazel 5		..---/..---/..--- -	

		Niçün meyl eylemez ol serv-i hıramānum akar şuya	Şanasın sâde-rû bir dil-rübâyı çekdi pehlûya				
54b	Bâkî	Devlet el virse yüzün gördüğüm eyyâm olsa Merhabâ eylesem ol şüh ile bayrâm olsa	Bâkıyâ 'ayş-ı bahâr eyler idük meclisde Sâkî-i lâle-ruh u bâde-i gülfâm olsa	Gazel 5		..-/.-./..-/.-	
54b	Bâkî	Şeb-nem gibi saçılun ko eşk-i firavānum Güller gibi açılun tek gonce-i hândānum	Döksün güher-i eşki Bâkî reh-i küyūnda Maḥşül-ı dil ü dîde hep yoluḡa sulṭānum	Gazel 7		---/.---/---/.---	
54b	Bâkî	Riyâz-ı hüsnde olmuş o la'l-i nâb lezîz Ci[h]ân içinde bilürsin olur şarâb lezîz	Ġazelleründe lebi vaşfin eyle ey Bâkî Şekerle olsa bilürsin olur hoş-âb lezîz	Gazel 5		.-./..-./.-./..-	
54b	Bâkî	Dil derdini ġamuḡla dil-figâr olan bilür Bîmâr hâlini yine bîmâr olan bilür	Sevdâ-yı zülf-i yâr ile Bâkî ne çekdüġin Bend-i kemend-i 'ışka giriftâr olan bilür	Gazel 5		---/.-./.-./.-.	
55a	Bâkî	Açaldan sîne-i mecruhâ zaḡmumdan dehân hânçer O zaḡm içre zebândur şerḡ ider hâlüm 'ayân hânçer	Ṭakılmış pâyına yârūḡ cevâhir 'arz idüp Bâkî Miyânun kucmaġı çün varın itmiş der-miyân hânçer	Gazel 5		.-.-/.---/.---/.-- -	
55a	Bâkî	Leşker-i fitne saḡa ḡayl-i ḡaṭ u hâl yiter Ṭiġ lâzım degül ol ġamze-i ḡattâl yiter	Ehl-i dil câme-i dîbâ ile zîbâlanmaz Bâkıyâ 'ârif olan kimseye bir şâl yiter	Gazel 5		..-/.-./..-/.-	
55a	Bâkî	Korḡum oldur göz dege hâk-i der-i cânānuma Yoġsa kuhl-asâ çekerdüm çeşm-i ḡün-efşānuma	Yâr defterden yine Bâkî ḡazınmak var dimiş Yaḡlış aḡlatmış 'adûlar ben ḡulın sulṭānuma	Gazel 5		.-.-/.-.-./.-./.-.	
55a	Bâkî	Ne câm-ı bâde-i gül-gûna beḡzer yâr-i hem-dem var Ne şadr-ı şofa-i mey-hâne gibi cây-ı ḡurrem var	Şafâ-yı hâlet-i ṭab'ıḡ yiter eglence ey Bâkî Bî-ḡamdi'llâh ne ġam yirsinḡ elūḡde sâġar-ı Cem var	Gazel 5		.-.-/.---/.---/.-- -	

55b		Hayrı koyup şerri murād eyleme Cehl ile şeytānuñı şād eyleme	Dönme şaķın şol hacet-i cāmede Alçağa toğrı yuvalana gide	Beyit 2		-.--/-.--/-.--/-.--	Beyitler münācāt başlığı altında verilmiştir.
55b	Nevāi	Vefā bustānının destān-serāyı Melāmet bülbuli ya'ni Nevāi	-	Müfret		.---/.---/.---	
55b	Āhī	Belālu dilleriñ dūd-ı siyāhı Firāk odına yanmış ya'ni Ahī	-	Müfret		.---/.---/.---	
55b	Ġazālī	Gözi ahūların āşufte hāli Hevā şūrīdesi mekīn Ġazālī	-	Müfret		.---/.---/.---	
55b	Helākī	Fenā mey-hānesiniñ sīne çākı Güzelleriñ ölümlüsi Helākī	-	Müfret		.---/.---/.---	
55b	Ġubārī	Ser-i kūy-ı vefānuñ hāksārı Ayaklar tobrağı ya'ni Gubārī	-	Müfret		.---/.---/.---	
55b	Şebātī	Melāmet mışrınıñ ķendü nebātı Feşāhat tūtisi ya'ni Şebātī	-	Müfret		.---/.---/.---	
55b	Hevāyī	İden 'uşşāķlar içre āh u vāyı Hevāyīdir hevāyīdir Hevāyī	-	Müfret		.---/.---/.---	
55b	Ĥayālī	Ĥayāliniñ Ĥayālini Ĥayāl itdüm Ĥayāl imiş Ĥayāl olur Ĥayāl iden Ĥayāliniñ Ĥayālını	-	Müfret		.---/.---/.---/-.-- -	
56a	Bākī	Çün elüñ öpmek müyesser oldı ey meh tırveş Ġam degül şalınmasaķ yanuçca ger şemşirveş	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	
56a	Emrī	Cevher-i 'ışķuñ dilümde var iken şemşirveş Ey kemān-ebrü niçün yābāna atduñ tırveş	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	
56a	Fevrī	Ser-firāz ol nīze gibi keskīn ol şemşirveş	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	

		Yāy gibi baş egme dehre rāst-rev ol tırveş					
56a	Āgehī	Pāk-ı dil şāf-ı derūn olmayacak şemşirveş 'Işk meydānında menzil kaç' olunmaz tırveş	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	
56a	Fazlī	Çünkü yanuñda şalınmak olmadı şemşirveş İy kemān-ebrū yiridür hāke düşsem tırveş	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	
56a		Dil-teşne ümm ilāhi āb u jāle irgür Fırkat teşnesini ya'ni rüz-ı vişāle irgür	-	Müfret			
56a	Bākī	Dā'im olmaz devr-i gül devrān-ise bākī degül Gel begüm dönsün kadeh bundan yek olmaz devr-i gül	Tutdı gülşende yine bülbül hoş- h'ān menzil Başlasun devre kadeh oldu müzeyyen maḥfil	Kıta 2		-.--/-.--/-.--/-.--	
56a		Dāne-i hālūñ ki konmuştur o hadd-i mehveşe Gūyiyā cādū durur sihr ile girer āteşe	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	
56a		Şol qaralık[dır] ki konmuştur o hadd-i mehveşe Kāfir-i Hīndu durur kim secde eyler āteşe	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	
56a		Dāne-i hālūñ ki konmuştur o hadd-i mehveşe Cān atar gūyā semenderdür dūn āteşe	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	
56a		Şol siyeh hālūñ ki konmuştur o hadd-i mehveşe Cezb-i ḥalk itmek için fülful bir kāmış āteşe	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	
56a		Dāne-i hālūñ ki konmuştur bu hadd-i mehveşe	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	

		Mezheb yok bir ışıkdur secde eyler âteşe					
56a		Cihānda reşk ü şehin-şāh şād Felek haşmet ü āsmān-ı cāh şād		Müfret			
56b	Yahyā	Cān-baḥş şadān ile bize feyz-i ḥayāt it Bülbül ne ḡamuḡ var ne ṭurursun naḡamāt it	Evrāk-ı sipihri ḡarala her gice Yahya Āh-ı dil-i sevdā-zedeyi kılk ü zevāt it	Gazel 5		--./--./--./--	
56b	Veysī	Naḥl-ı emel sebz olmadı irdük bu dehrüḡ bağına Bu rüzḡārūn degmedük biz bir yeşil yapraḡına	Bir pādīşāha bendeyüz Veysī ki çıkṣa tahtına Mihr-i tāb irmeye yüz sürmeye ayaḡına	Gazel 7		--./--./--./-- .-	
56b	Necmī	Bend eyleyüp 'āşıkḷarūḡ göḡlini zülfi bağına Ser-rişte-i zülfin çeküp durmaz dolar parmaḡına	Kimi elin öpmek d iler şarkar kimi dāmānına Sākī-i bezmiḡ Necmiyā biz düşelim ayaḡına	Nazire 6		--./--./--./-- .-	
56b	'Ulvi	Fetīl-i dāḡumı āhum yelinden pirehen şakḷar Nitekim perde-i fānūs şem'i sönmeden şakḷar	Çıkup maḥbūb ile sey-i kenār-ı bāḡ u rāḡ itmez Ḥayḷar 'Ulviyā ol şaḡsa kim yanında zen şakḷar	Gazel 5		---./---./---./-- -	
57a	Bākī	Seyr-i gülşende ne ḡaşıl bile yār olmayıcak Şāḡ-ı gülden ne biter tāze bahār olmayıcak	Bākīyā şahid-i maḡsūd bulur çihre-nümā Şāf u pāk āyīne-i dilde ḡubār olmayıcak	Gazel 5		..--/..--/..--/..-	
57a	Bākī	Gel bāḡa temāşa ideḡör āb-ı revānı Seyr eyle nedür sür'at-i 'ömr-i ḡüzerānı	Bākī gider endīşe-i dünyāyı göḡülден Degmez bu ḡadar raḡbete bu menzil-i fānī	Gazel 5		--./--./--./--	
57a	'Avnī	Çek ḡüsni cāna şāh ḡubān ol yürü Leşker-i 'uşşāḡa boy göster serv-i ḡirāmān ol yürü	Sürmek isterseḡ yüzüḡ olur serv-i revānuḡ pāyuna Sāye gibi 'Avniyā ḡāk ile yeksān ol yürü	Gazel 5		-.--/-.--/-.--/-. .-	
57a	Ḥayālī	Ol melek-sīmā perī kim benzemez insān aḡa	Hecr-i yār ile Ḥayālī şöyle ülfet ṭıtdı kim	Gazel 5		-.--/-.--/-.--/-.-	

		Cân ile dilden fedâ olsun hezârân cân aña	Rûz-ı vuşlat gibi olmuşdur [şeb-i] hicrân aña				
57b	Hüseyni	Ey gönül her bir vücûddan cân umarsın ne ‘aceb Bî-keremden lutf ile dermân umarsın ne ‘aceb	Ey Hüseynî bî-vefâdan ummağıl resm ü vefâ Bî-vefâdan ‘ahd ile peymân umarsın ne ‘aceb	Gazel 9		-.--/-.--/-.--/-.--	
57b		Çün ‘âşık olmaduñ ta‘n eyleyüp baña ne dersün sen Görben ‘âşık gamnâkı âglarken gülersin sen Ta‘accüb eyleyüp ahvâlîme başın şalarsın sen Naşîhat baña kâr ider mi zan idersin sen Gel ey nâşîh kıo pendî hâl ü dilden bî-habersin sen Benî dîvâne kıldı ol perî bilmem ne dersin sen	-	Kıta 3		---/---/---/--- -	
57b		Ol nedür kim yüzden artık dişî var Her yanında işî var yoldâşî var Kimi düz kimi dâ‘im kavs çalar Kimi raks eyleyüp başın şalar İçlerinden çözse kuşağın biri Bir uğradan cân virür kalmaz biri	-	Muamma		-.--/-.--/-.--	
57b		N’ola mevdine eşer olmasa hîç ol serv-i kâmetde Şeb olmaz hep ser-a-ser rûz olur kıyâmetde	-	Müfret		---/---/---/--- -	
58a	Hayretî	Ey h’âce şanma [sen] bizi şehvet esîriyüz Dîdâr-ı hâkkı ‘ışk u muhabbet esîriyüz	Ey Hayretî ayak tozı bir kaç gedâlaruz Biz şanma bu fenâda riyâset esîriyüz	Gazel 5		--/-.--/-.--/-.--	
58a		Şatılık itmiş metâ‘ın-i yâr-ı cenân bu eyyâmda	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	

		Peşte-mâle bağlamış gördüm bugün hâmmâmda					
58a		Yâr için ağıyâre râğbet itdi-kim 'ayb eylemek Bir gül için bâğbân biñ hâra hizmetkâr olur	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	
58a	Hayretî	Öpülse yâr ile yâr olsa dil-ber Kuculsa râm-ı dildâr olsa dil-ber	Cefâyı az kılsa Hayretîye Sözüm bu kim vefâdâr olsa dil-ber	Gazel 5		.---/.---/.--	
58a	Bâkî	Zahm-ı şemşîrûñ vefâ resmin gidermez sînen Âb nakş-ı şureti mahv eylemez âyînen	-	Matla		-.--/-.--/-.--/-.--	
58a	Bâkî	N'ola müdan eşer olmasa hîç ol serv-kâmetde Şeb olmaz hep ser-a-ser rûz olur kıyâmetde	-	Matla		.---/.---/.---/.-- -	
58a	Bâkî	Tâze tâze dâğlarla kanlu kanlu şerhâlar Hırka-i Hindûya döndürdi ten-i şad-çâkımız	-	Matla		-.--/-.--/-.--/-.--	
58b	'Atâyî	Dil-rübâların baña ol serv-kadd- i zîbâ gelür Naz ile refîâre gelse cümleden a'lâ gelür	Ey 'Atâyîñ gelür baña gül-i gülzârdan Dest-i sâkîden ki câme bâde-i hamrâ gelür	Gazel 5		-.--/-.--/-.--/-.-- -	
58b		Bahr-ı eşkümle gözüm halka-i gerdâne döner Dem olur cüy-ı sirişkim dañi seylâye döner	-	Müfret		..--/..--/..--/..--	
58b		Göreliden cemâlûñ ehl-i gözüm Kıanlar ağılar dem-a-dem iki gözüm	-	Müfret		..--/..--/..--/..--	
58b	'Atâyî	Nâşihâ pendûñ senûñ ehl-i muhabbet dinlemez	Ey 'Atâyî h'âba varmış mesned-i nâz üzre yâr	Gazel 5		-.--/-.--/-.--/-.-- -	

		Fāriğ olmaz 'ışk-ı dil-berden naşihat diğlemez	Qışsa-i hicrânı yâd itme hikâyet diğlemez				
58b		Kimse tutmaz nefsim deyü yanarmış vâ'iz Bir du'â eyleyelim tutulsun nefesi					
58b		Seni koyup dil ü cân gayre mâ'il mi olur Gökde hürşide eren zerreye kâ'il mi olur		Müfret		..-/.-./..-/.-.	
59a		Pâk eyle göñül çeşmesini tâ turulunca Dik tur gözüñi göñliñe göñlüñ göz olunca	Ey Lâ-mekânım ben seni hoş çok aradım çok Cânımdan muķīm olduğumı tâ tuyulunca	Gazel 7		-./-.-./..-./..-	
59a	Bâķi	Mestâne düşmiş[in] bu gice sâğar üstine Sâķi-i bezm didi yüzün güller üstine	Nüşin lebinde haţtım kim görse Bâķıyâ Şirinlik yazıldı şanur şekker üstine	Gazel 5		-./-.-./..-./..-	
59a	Bâķi	Dilâ meyl itme vaşl-ı dil-rübâya Hevâ-yı salţanat dönmez gedâya	-	Beyit 1		..-/.-./..-	
59a		Ey fûrüzende-i meşâ'il gül Âteş-i imdâd ĥarman bûlbûl		Müfret			
59b	Neşâķi	Dîde-i 'ibretle bak ol gûlsitân[un] naķşına Ey dem-â-dem eyleyen inkâr cânun naķşına	Resm-i şâdîden Neşâķi bir eşer ķalmış mı gör Sen de inşâf eyle gör şimdi zamânun naķşına	Gazel 5		-.--/-.-./..-./..-	
59b		[E]gerçi sîneme 'âlemde çok cânâneler çekdim Çekinçe sîneme amma seni cânâ neler çekdim	-	Müfret		..-/.-./..-/.-.- -	
59b	Nev'î	[E]gerçi hayli müşküldür kişi dünyâda kām almak	-	Müfret		..-/.-./..-/.-.- -	

		Bütün dünyā deger ammā 'adūden intikām almak					
59b		Şaķın mazlūmun āhından seĥergāh Ki anda perde koymamışdur Allāh	-	Müfret		.---/.---/..--	
59b	'Alī	'İnāyet her kime yüz tutsa 'ișyānı hicāb olmaz Güneş toğduķda zīrā perde-i zūlmet niķāb olmaz	Habībün sev dilerseñ mağfired takrībın ey 'Ālī Raķīb olmak gibi Mevlāya rengin intisāb olmaz	Gazel 5		.---/.---/.---/..-- --	
59b		Temāşāgāh-ı 'ușşāķa cemālin gibi bāğ olmaz Bu rūşendür benüm 'ömrüm göze hergiz yaşağ olmaz	-	Müfret		.---/.---/.---/..-- -	
59b		Defter-i 'ușşāķa yazduğ mı beni cānā didüm Nāz ile geldi didi ben bilmezem defter bilür	-	Müfret		-.--/-.---/-.--/-.-	
59b		Pādişāhum va'de-i luțf itdüğün hep lāf mı 'Āşık-ı şūrīdeden şabr istemek inşāf mı		Müfret		-.--/-.---/-.--/-.-	
60a	Rūhī	Nice gündür o māh-ı 'ālem- ārādan ĥaber gelmez Dili irsāl iderdüm ķorķarın ol da gider gelmez	Belāğatle gidenler bunda taĥşīl itdiler cümle Cihāna yoĥsa ey Rūhī gelen şāĥib-hüner gelmez	Gazel 5		.---/.---/.---/..-- -	
60a	Rūhī	Şoĥbetünden feyz ider ehl-i muĥabbet iktibās Kendüñi sâ'ir güzeller gibi sen ķılma kıyās	Rūhīyā bir nuțk-ı mālīksin bu gün 'alemde kim Azdur her demde kılsañ Ĥaķķa yüz şükr ü sipās	Gazel 5		-.--/-.---/-.--/-.-	
60a	Bāķī	Nev-bahār oldu gelün 'azm-i gūlistān idelüm Açalum gonca-i ķalbi gül-i ĥandān idelüm	Oķusun vaşf-ı ruĥ-ı yār ile Bāķī şī'rın Būlbül-i gülşeni meclisde ĥazel- ĥ'ān idelüm	Gazel 5		..--/..---/..---/..-	

60a	Bākī	Ey dil cānlara meyl it şeref ü 'izzet bul Nazaruñ kânlara kıl gevher-i zî- kıymet bul	Mey içüp mest-i müdâm olsa 'aceb mi Bākī Derd ü ğamsuz güzerân eyleye bir sâ'at bul	Gazel 7		..--/..--/..--/..--	
60b	Yahyâ	Külbe-i ħum-ĥānede ey dil bize hem-ser mi yok Cām-ı ışkı şevk ile nüş itmege yarār mı yok Bezmümüzde yoĥsa sākī semen- ber mi yok 'İşka kâbil dil mi yok şehir içre yâ dil-ber mi yok Mest yok meclisde bilmem mey mi yok sāġar mı yok	Aĥmedâ enfās-ı rūĥu'llāhdır elġab-ı nazm Vehbîdür güftâr etfāl-ı dil aşĥāb-ı nazm Zāde-i ṭab'a ġidā-yı ruĥdur ādāb-ı nazm Niçün ebkār-ı ma'ānī bilmez erbāb-ı nazm Yoĥsa Yahyâ gibi üstād-ı suĥan- perver mi yok	Nazire 5		-.--/-.--/-.--/-.--	
60b		'Aceb merdüm riyāsın ey felek mānend-i ejderhā Ġidā olmaġdadur dā'im saġa dünyā vü mā-fi-hā	-	Müfret		---/---/---/--- -	
61a		Yārimüñ hattı geldi ise ben daĥi mutaşavvir henüz Şaġalı gelmiş ise dümbesi billür henüz Ķurcalandı deyü nefret idemem küyuğdan Yoġladım kibrim ile kâfe-i şammür henüz					
61a	Vuşülî	Muĥabbetden İlähi ol meh-i tābāna ĥālet vir Beni yaġdı aña da zerre deñlü bir ĥarāret vir	Vuşülî dest-i hicrāndan ĥalāş olmadan evvel Kerem kıl ey ecel bir laĥza ārām eyle mühlet vir	Gazel 5		---/---/---/--- -	
61a		Bil ki on dört yirde geldi secde-i Ķur'an temām Yedisi farz üçi vācib dördi sünnet ve's-selām Farz Ra'd A'rād Naĥl İsrā vü Meryem Hacc Sād	-	Beyit 3		-.--/-.--/-.--/-.-- -	

		Vācib Furkān Elif Lam Mim Hā Mīm Neml ü ve'n-Necm İnşikāk İkrā cū sünnetdür bular Müşkilin ħall oldu bu üç Beytle boldı temām					
61a	Bākī	Ey dil gerekse vāsıta-i devlet-i ebed Olmaz nigāruñ işigi taşı gibi sened	-	Beyit		--/-.-/-.-/-.-	
61a	Ümīdī	Lāle gibi dilde niçün itmeyim dāğım 'ayān Meh-'izārında peyāmı eyledi ħalin nihān	-	Muamma		-.--/-.-/--/-.-	
61a		Açma ol sīneyi kim sīm gibi şafidür Beni öldürmege çün zer gerek kāfidür	-	Muamma		..--/..--/..--/..-	
61a		Kendüyi mertebe-i 'aşka şu kim vāşıl ider İki rūḥ mertebede nām-ı nigū ḥāşıl ider	-	Muamma		..--/..--/..--/..-	
61a		Naḥl sirişkle her ?? mu'tād oldu Göricek ḳaddiñi her cānibi berbād oldu	-	Muamma		..--/..--/..--/..-	
61a		Üç otuzla bir otuzla bir ad olur Bu mu'ammāyı bilen üstād olur	-	Muamma		-.--/-.-/--/-.-	
61b		Yāre yalvaramayup ḳalsa ḥicāb altında Bir ḳadeh mey ḳişinüñ cümle ḥicābın götürür	-	Müfret		..--/..--/..--/..-	
61b		Didüm ol gerdeni kāfürinüzre ben midür cānā Didi o bir ḥarāmī zengdür dā'im boğaz bağlar	-	Müfret		..--/..--/..--/..- -	

61b		Didüm cānā miyānuḡda nedür 'acebdür ḡaṇcer Didi ol bir ḡarāmidür ki ḡan dökmege bel baḡlar	-	Müfret		.---/.---/.---/.-- -	
61b		Yāri ḡābda görüben bñsesin almaq diledüm Bir ḡabeş bekler imiş ben anı ḡālī şandum	-	Müfret		..--/.--/.--/.--	
61b		ḡaṭṭ-ı ber-āverde olan tāze dem- i vuşlatda [başka] bir zevk verir geçdi zamānım diyerek	-	Müfret		-.--/.--/.--/.--	
61b		Meyyitñ görđüm bugün bir 'āşık-ı dil-ḡastenñ Didiler derdinden ölmüş baba Yūsuf-zādenñ	-	Müfret		-.--/.--/.--/.--	
61b		Miyānundan ḡaber şordum didi kim bī-bedeldür bu Ötesi kūḡ-ı billūra çıkar bir ince yoldur bu	-	Müfret		.---/.---/.---/.-- -	
61b		Rakīb ile seyre gitme ardñ şıra bakarñ var Zügürtlükden elem çekme gñnuḡ gibi akarñ var	-	Müfret		.---/.---/.---/.--	
61b		Dil-beri men' itmege aḡyārdan çekme emek 'Āşıkā dīvānelikdür vaḡf-ı mülk olsun dimek	-	Müfret		-.--/.--/.--/.--	
61b		Girmez idi 'āşıkññ koynuna ol şñḡ-ı rakḡāş N'eylesñ şıkleti var sā'ati dellālde gezer	-	Müfret		..--/.--/.--/.--	
61b		Namāzım yok niyāzım yok hemān kuru [bir] āḡım var	-	Müfret		.---/.---/.---/.-- -	

		Ümîdim kesmezem Hâkdan Muhammed gibi şahım var					
61b		İki kırk dört bir sekiz bir ad olur Bu mu‘ammâyı bilen üstâd olur	-	Muamma		-.--/-.--/-.--	
62a		Bahre ey ğavvâşlar girdikde ihşân eyleniz Dîde-i ‘âşık gibi sende şâdef yokdur deniz	-	Muamma		-.--/-.--/-.--/-.--	
62a		Şehâ bir ben miyim şehrinde ġamnâk Vilâyet tutdı hicrinde çü mâtem	-	Muamma		.---/.---/.---	
62a		Kes müderris ayağını hem mu‘îdün başını Kö ayağı baş yirine tâ bilsin adını	-	Muamma		-.--/-.--/-.--/-.--	
62a		Lebinün nısfını tutdum dişimle Dehânını dehânımdan çıkardı	-	Muamma		.---/.---/.---/-.-- -	
62a		Ditredür bād-ı şabâ zülf-i penâhın götürür Bülbül âşuftelenür gülde niķâbın götürür	-	Müfret		..--/..--/..--	
62a		Mübtelâyım dostlar bir şüh-ı fettân mekrine Eller ‘avret mekrine uğrar ben oğlan mekrine	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	
62a		Nereden bir kaşı mihrâb görine gün gibi ‘ayân Döner ol yana gözüm kıble- nümâ gibi [‘ayân]	-	Müfret		.---/.---/.---/-.-- -	
62a		Yazup göndermek olurdu ayağın tozına nâme Okurken zahmet olmasa eger ser-nesîm endâma	-	Müfret		.---/.---/.---/-.-- -	

62a		Teveccüh idicek devlet kişiye ‘Adūsı daḥi aḡa ġurbet eyler Velākin döndüricek yüz kişiden Eḥibbā daḥi andan nefret eyler	-	Ruba‘i		.---/.---/.--	
62a		Yā Rab baḡa cenneti t̄ā‘at ile virirseḡ Ol bey‘ ü şerā şekli olur yā kanı luṭfuḡ	-	Müfret		--./---./---./--	
62a		Bir ‘Arap dil-dārına bir buse iḥsān kıl didüm Ḳal eşşabr yā muḡallem in- şā‘allāhu yā naşīb	-	Müfret		--./---./---./--	
62b		Miḥnet alma başıḡa evlenme sulṭān ol yūri Aḡu ḡatma aşıḡa evlenme sulṭān ol yūri	Ey müderris-i Ḥaḡ saḡa luṭf itdi āzād eyledi Gel yeḡiden olma ḡul evlenme sulṭān ol yūri	Gazel 4		-.--/---/-.--/-.--	
62b		Ne revādır ki ḡıḡı ipe berdār ideler Yaban aşması dururken ipi murdār ideler	-	Müfret		..--/..--/..--/..--	
62b		Dehān u zülfüḡe muḥtāḡ olubdur Çemende lāle vü reyḡān efendi	-	Muamma		.---/.---/.--	
62b		Didüm ebrūların egridür ey māḡ Didi ol serv-i ḡad doḡrı bir Allāḡ	Dimişsin zāhid şarāb-ı nāb içmez Ma‘āzā‘llāḡ yalandur ḡāşāli‘llāḡ	Gazel		.---/.---/.--	
62b		Ḳaşıḡ tuḡrāları ḡükm eyledi akıtmaḡa ḡanım Meded kes başımı icrā-yı aḡkāḡ eyle sulṭānum	-	Müfret		.---/.---/.---/.-- -	
62b		Eḡsesinden bilüriz ḡaṭṭ gelen maḡbūḡı Beyim ‘ārif ardından okur ‘ārif olan meḡtūḡı	-	Müfret			
63a	Bāḡī	Āyine-şıfat şāf gerek şafḡa-i sīne Gün gibi ziyā-ḡüster ola rūy-ı zemīne	Pürdür ḡüher-i pāk ile mecmū‘a-i Bāḡī Deryā dil-i dānādur aḡa sīne seḡine	Gazel 5		--./---./---./--	

63a	‘Osmān Ġāzī	Gülşen içre bitmedi bir ğonce cānā hārsuz Dünyede hāşıl degül bir nev- civān aġyārsuz Kimi ol yāri benüm dir kimisi daġi benüm Ara yirde Fārisī bī-çāre ħaldı yārsuz	-	Kıta 2		-.---/-.----/-.----/- .-	
63a	Bākī	Bahś itmesün ‘izāruġ ile encümende şem‘ Ķanda çerāġ-ı mäh-ı şeb-efrüz Ķanda şem‘	Bākī ‘aceb mi şī ‘r-i dil-firüzüġ itseler Erbāb-ı ‘ışķ cem‘ olıcaķ encümende şem‘	Gazel 5		---/-.-.-/-.-.-/-	
63a	Fenāyī Cennet Dede	Serī-pā kılmayınca baġr-ı ‘ışķa dalı-bilmezsün Nefes tutmaz iseġ dürr-i murādı alı-bilmezsün	-	Müfret		---/-.----/-.----/- -	
63a		Göz göre bir sīm ü ten dil-dār[ı] koyma koynuġa Key şaķın ey pīr sen bir ġün çıķarsın başdan	-	Müfret		.-.-/-.-.-/-.-.-/-	
63a		Başdan geçsem ‘aceb mi göriceķ sīm ü tenüġ Başdan geçdigi-çün Ķucdı seni pīrehenüġ	-	Müfret		..-/-.-.-/-.-.-/-	
63b	Bākī	Ĥaġ-ı nev-ĥaste kim ‘ārızuġ üzre görinür Döndi dendāneleri şekline [sīn]- i semenüġ	Elüġ irişmedi ol serve diyü ey Bākī Ṭa ‘n u teşnīfī belāsın çekertüz irişenüġ	Gazel 5		..-/-.-.-/-.-.-/-	
63b		Şarmaşup çıķdı dıraġt-ı ‘ömrime mār-ı ecel Āşiyān-ı tende yatır bülbül-i cān bī-ĥaber	-	Müfret		.-.-/-.-.-/-.-.-/-	
63b	Cemālī	Kemer-bendin biraz dürdür ki künc-i bī-bedel bekler Ķılıcuġ bir yalıġ yüzlü kesicidür ki bel bekler	-	Müfret		.-.-/-.----/-.----/- -	

63b	Bākī	Halk-ı 'âlem ezeli böyle perîşân ancağ Kimi handân kimi giryân kimi [nālân] ancağ	Bākıyâ hânkah-ı 'âlem-i hayretde hemân Her gelen kimse bu esrâr ile hayrân ancağ	Gazel 5		..--/..--/..--/..--	
63b		Hâtemini lâl şanmağ şanemiğ nâ-mihribân 'Âşıkın kurbân iderken sıçramış bir katre kırmızı	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	
63b	Zâfî	Şîşe-i hicr olsa yirüm n'ola mânend-i gül-âb Ey felek bir tâze ter gülden çıkarduğ sen beni	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	
64a	Behiştî	Şalınup nâz ile seyr itmege serv ü çemeni Kademün kılsa müşerref n'ola şahn-ı çemeni Cilve eyyâmıdır ammâ ki bu ğam aldı beni Nice doyunca görem sen gül-i nâzûk-bedeni Kendi kirpîğüm olupdur başa gözüm diken	Gerçi 'Adn itdi Behiştî'ye cihân bâğını gül Ravzada Kevsere rağbet kırmadı kâse-i mül Derd ü ğam anlar ile def' olunur nesne degül Şerbet-i vaşlûğ irişmezse olur haste-göğül Doyamaz cevruğe cânım seven ölsün mü seni	Nazire 4		..--/..--/..--/..--	
64a	Nef'î	Kâse-i ser kim yolunda ğarka-i hün-âb olur Bağr-i 'ışka geh habâb olur o geh gird-âb olur	Ârif ol ğam çekme Nef'î böyle kalmaz rûzgâr Luğf ider bir gün Hudâ elbette feth-i bâb olur	Gazel 5		-.--/-.--/-.--/-.--	
64a		Çeşmeğe lâıyık mıdır bir demde bîğ kan eylemek Zülfüğe düşer mi kim göğlüm perîşân eylemek	-	Müfret		-.--/-.--/-.--/-.--	
64b	Bākī	Küyün etrâfın kaçan kim seyr ider âvâreler Çarh-ı mînâ-fâmı güyâ seyr ider seyyâreler	Şâh-bâz-ı tab'umun pervâzın urmaz kimseler Çâre ey Bākī hemân oldur öjince varalar	Gazel 7		-.--/-.--/-.--/-.--	

64b	Bākī	Gönder efendi sîneme tîr-i belâlaruñ Olsun siper belâja senüñ mübtelâlaruñ	Bākī-i haste-hâtırî inlîtme dostum Maqbûl olur du'âsı şaķın mübtelâlaruñ	Gazel 6		--/-.-./.-.-/-.-	
64b	Bākī	Goncalar içre nihân eyleme gül-berg-i tertüñ Ya'nî seyr eyleyelüm sîneñi çözü dümelerüñ	Şi'r-i Bākīye kulaķ tutmasa zâhid ne 'aceb Söz güherdür ne bilür kıadrını nâ-dân güherüñ	Gazel 7		..-/-.-./.-.-/-.-	
64b	Bākī	Açıl bağuñ gül ü nesrîni ol ruhsârî görsünler Şalın serv ü şanavber şîve-i refâtî görsünler	Güzeller mihrîbân olmaz demek yanlışıdır ey Bākī Olur va'llâhi bi'llâhi hemân yalvarı görsünler	Gazel 5		.-.-/-.-.-/-.-.-/-.-	
65a	Necâtî	Rüsvâ-yı ışık oldum ölürsen belâ budur Maşşerde daķi diyeler ol mübtelâ budur	Gösterdi bağ-ı vuşlatın açdı güneş baķa Didi Necâtî aķır olıcaķ şaķa budur	Gazel 7		--/-.-./.-.-/-.-	
65a	Bākī	Halka halka zülf kim ol haţţ u hâl üstindedür Şekl-i tuğrâdur mişâl-i bî-mişâl üstindedür	Çarķ yüz döndürmedin gülşende 'ayş it Bākıyâ Sebzeler zîbâ hevâlar i'tidâl üstindedür	Gazel 8		.-.-/-.-.-/-.-.-/-.-	
65a	Bākī	Dehen-i ğoncada ol la'l-i şeker-bâr olmaz Bülbül-i bağda bu lezzet-i ğüftâr olmaz	Şöyle nâz uyķusına varmış o yâr ey Bākī Ki cihân halkı figân eylese bî-dâr olmaz	Gazel 5		..-/-.-.-/-.-.-/-.-	
65a	Kemâl Paşa-zâde	Öldü ise n'ola ger sengîn-dil ü nâzûk-beden Gülşenüñ âb-ı revânı şaķa öykünmek neden	Yola çıkısa şâhlar 'âdetdür bārân yağar Sen ne şehsin yoluķa halkıñ gözünden kıan yağar	Beyit 2		.-.-/-.-.-/-.-.-/-.-	
65b	Bākī	Lü'lü-yı jâleden taķınup ğuşvâr gül İtdi çemende nâz ile 'arz-ı 'izâr gül	Bākī birinde görmedi haddüñ leţâfetin Gülzâr-ı dehre gerçi ğelüpdür hezâr gül	Gazel 6		--/-.-./.-.-/-.-	
65b	Bākī	Reşk-i ruķuñla olmasa ger dil-figâr gül	Bākîves aķır eyledi 'aczin müşâhede	Gazel 7		--/-.-./.-.-/-.-	

		Dāğ-ı nihānın itmez [idi] āşikār gül	Evrākın itdi defterinüñ tarmār gül				
65b	Bākī	Gülşende kıldı nāz ile ‘arz-ı cemāl gül İtdi belālu bülbüli āşüfte-ḥāl gül	Bāğ-ı cihānda gül gibi ḥandān u ḥurrem ol Bezm-i şafāda ey şeh-i ferḥunde- fāl gül	Gazel 9		--./-./-./-./-.-	

6. GEREÇ VE YÖNTEM

06 Mil Yz A 10116 arşiv numaralı mecmua, şekil ve muhteva özellikleri ve eserin transkripsiyonlu metin şeklinde incelenerek günümüzde aydınlatılan bir eser olmuştur. Tez hazırlanırken yararlanılan ilk yöntem bilgi tarama yöntemi olarak mecmua hakkında gerekli ön bilgiler toplanmış ve çalışmaya başlangıç olacak hazırlık bu yöntemle sağlanmıştır. Bu adımlardan sonra izlenen diğer yöntemler ise çeviri yazı yöntemi ve edisyon-kritik yöntemi olmuştur. Çeviri yazı yöntemi ile mecmua günümüz harflerine aktarılarak transkripsiyon alfabesi ile çalışmamızda verilmiştir. Edisyon-kritik yöntemi ise mecmuadaki şiirlerin en doğru şeklini oluşturmak için diğer kaynaklarla birlikte karşılaştırılarak eser dipnotlarla okuyucuya verilmiştir. Bu dipnotlarda farklılıklar, eksiklikler ve birçok bilgi aktarılmıştır. Sonuç olarak gerekli ön hazırlık yapılarak eser günümüz Türkçesine çevrilmiş diğer kaynaklarla karşılaştırma yapılarak transkribe edilmiştir. Tezin hazırlanmasında kullanılan bir diğer yöntem ise MESTAP olmuştur. MESTAP, Türkiye genelindeki mecmuaları bir araya getirerek mecmuaların ayrıntılı bir çalışmasının yapılmasını amaçlamaktadır. Yine proje kapsamında, incelenen mecmuaların kapsamlı bir envanterinin ortaya konulmasını sağlayan MESTAP tablosuyla, çalışmanın özeti ortaya konulmuştur.

7. SONUÇ

Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonunda 06 Mil Yz A 10116 Numaralı “Mecmû‘a-i Eş‘âr” ismiyle kayıtlı olan şiir mecmuası çalışmamızın temelini oluşturmaktadır. Mecmuanın tanıtımının yapıldığı giriş bölümünden sonra 06 Mil Yz A 10116 Numaralı mecmua transkribe edilerek günümüz harflerine aktarıldı. Aynı zamanda eser “Mecmuaların Sistematik Tasnif Projesi” (MESTAP) çerçevesinde incelemesi ve dökümü yapılarak tablo halinde verilmiştir.

75 varaklık mecmuanın 18. yüzyılda tertip edildiği tahmin edilmektedir. Mecmuanın müstensihî hakkında mecmuada kayda değer bir veriye ulaşılamamıştır. İçerisinde 14.-18. yüzyıl arası şairlerin bulunduğu mecmua, zengin şair ve şiir sayısına sahiptir. 670 şiire sahip olan mecmuada şiirlerin başlıkları belli bir düzene sahip değildir. Mecmuayı incelerken, şiirlerin başlığında yazan nazım şekliyle uyumlu olmayan şiirlerin de olduğu gözlemlenmiştir. Müstensih tarafından yer yer kısa ve öz başlıkların kullanıldığı görülürken yer yer de uzun ve açıklayıcı başlıklar karşımıza çıkmaktadır.

106 şair arasından en çok şiiri bulunan 16. yüzyılın önde gelen ismi Bâkî’dir. Şairin 93 şiiri mecmuada yer almaktadır. Çalışmamıza konu olan mecmuada Bâkî’nin basılı Dîvân’larında daha önce yayımlanmamış üç gazeli ve bir matlası bulunmaktadır. Bu durum mecmuanın önemini bir kez daha ortaya koymaktadır. Mecmuada gazel, kaside, nazire, tahmis, müseddes, murabba, terkeb-i bend, kıta, rubai, lugaz, müfret gibi birçok nazım şekliyle yazılmış şiir mevcuttur. En fazla kullanılan nazım şekli 422 adetle müfrettir. Müfret, beyt başlığı altındaki çoğu şiir şairlerin gazellerinden seçme beyitlerdir. Müfretten sonra 185 adetle en çok kullanılan nazım şekli gazel olmuştur.

Mecmuada yer alan Arapça ve Farsça beyitler müstensihînin döneminde zengin bir kültüre sahip olduğunu göstermekle birlikte şiirlerde imla ve anlam problemleri karşımıza çıkmaktadır. Şiirlerin divanlardaki sıralardan çoğunlukla farklı sıralanışı, beyitlerdeki kelimelerin divanlara göre eksik, fazla ve yanlış yazılması, bazı beyitlerin mecmuaya alınmaması bu problemlerden bazılarıdır. Çalışma divanlarla karşılaştırma yapılarak hazırlandığından bu problemler dipnotlarda belirtilmiştir.

Mecmuanın zengin şair kadrosunda divanı olan şairlerin şiirleri, divanlarındaki yazılış formatları incelenerek okunmuş, divanı olup şiiri divanda bulunmayan şairlerin şiirleri de dipnotta belirtilmiştir. Divanı olmayan ve hakkında sadece tezkirelerde örnekler bulunan şairlerin de yeni şiirlerinin eklenmesi mecmuaların önemini gözler önüne sermektedir.

Sonuç olarak, mecmualar günümüzde şairlerin divanlarındaki eksiklikleri tamamlaması, dönemin edebi zevkini göstermesi bakımından önem kazanmış eserlerdendir. Tez çalışmamızda ele aldığımız 06 Mil Yz A 10116 numaralı “Mecmû‘a-i Eş‘âr” şairlerin yeni şiirlerini gün yüzüne çıkarması aynı zamanda da basılı divanlardaki şiirlerin karşılaştırılarak yeni bir varyantının olması bakımından edebiyat dünyasına kazandırılmış önemli bir kaynak olmuştur.

KAYNAKLAR

- Açıkgöz, N.** (1986). Riyâzî Hayatı, Eserleri ve Edebî Kişiliği (Dîvân, Sâki- nâme ve Düstûrî'l-‘Amel’in Tenkidli Metni). Elâzığ: Fırat Üniversitesi SBE Doktora Tezi
- Ak, C.** (2001). Bağdatlı Rûhî Dîvânı (Karşılaştırmalı Metin) (Cilt: 1-2). Bursa: Uludağ Üniversitesi Yayınları.
- Akün, Ö. F.** (1993). “Sâbit”. İslâm Ansiklopedisi. C. X. MEB Yay. İstanbul.
- Akuş, M.** (2018). Nefî Dîvânı. Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü. Ankara.
- Aksoyak, İ. H.** (2018). Gelibolulu Mustafa Âlî Dîvânı. Ankara: Kültür Turizm ve Bakanlığı Yayınları. e-kitap, https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/58695_gelibolulu-mustafa-ali-Divani.pdf?0, [ET: 08. 04. 2020].
- Akyüz, K., Beken, S., Yüksel, S., ve Cunbur, M.** (1997). Fuzûlî Dîvânı. Akçağ Yayınları. Ankara.
- Arslan, Ö.** (2013). Ubeydî Dîvânı (Metin ve İnceleme). İstanbul: İstanbul Üniversitesi SBE Yüksek Lisans Tezi.
- Aydemir, Y.** (2018). Behiştî Dîvânı. Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü. Ankara.
- Bilgin, A.** (1999), “Hâverî, Ali, Açık Kadioğlu”, Yaşamları ve Yapıtlarıyla Osmanlılar Ansiklopedisi, Yapı Kredi Yayınları. İstanbul.
- Bilgin, A., Kılınç, A.** (2019), Fuzuli Leyla ve Mecnun, İstanbul: Kapı.
- Bilkan, A. F.** (1993). Nâbî’nin Türkçe Dîvânı (Karşılaştırmalı Metin). (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Biltekin, H.** (2018). Şeyhî Dîvânı. Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü. Ankara.
- Canım, R.** (2000). Latifi Tezkiretü’ş-Şu’ara ve Tabrisatü’n-Nuzama. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı.

- Çavuşoğlu, M.** (1977). Yahyâ Bey Dîvân Tenkitli Basım. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları. İstanbul.
- Çavuşoğlu, M. – Tanyeri, A.** (1990). Üsküplü İshak Çelebi Dîvân. Mimar Sinan Üniversitesi Yayınları. İstanbul.
- Çavuşoğlu, M. ve Tanyeri, A.** (1987). Zâtî Dîvânı Gazeller Kısım, III. Cilt, Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları. İstanbul: İstanbul.
- Çavuşoğlu, M. – Tanyeri, A.** (1981). Hayretî Dîvân. İstanbul Ünivrsitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları. İstanbul.
- Çelik, B. – Kılıç, M.** (2018) Derzi-zâde Ulvi Dîvân. Dün Bugün Yarın Yayınları. İstanbul.
- Çıpan, M.** (1991). Fasih Ahmed Dede Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Dîvânının Tenkidli Metni. Konya: Selçuk Üniversitesi SBE Doktora Tezi
- Çifçi, Ö.** (1996) (hızl). Hâtimetü'l- Eş'âr (Fatîn Tezkiresi). Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi. Malatya.
- Dursun, M.** (1990). Nihânî Dîvânı (İnceleme-Metin). Gazi Üniversitesi SBE Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
- Donuk, S.** (2015). Nev'izâde Atâyi'nin Hezliyat'ı. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi. (8), 39.
- Erdem, S.** (2004). 15. ve 16. Yüzyılda yaşamış Manisalı dîvân şairleri. Türkbilig.
- Erdoğan, M.** (2008). Kabûlî İbrahim Efendi, Hayatı, Edebî Kişiliği ve Dîvânı (İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin). Ankara: Gazi Üniversitesi SBEDoktora Tezi.
- Ergun, S.N.** (1936). Türk Şairleri. C. 1.
- Gıynaş, K. A.** (2011). Şiir Mecmuaları Hakkında Yapılan Çalışmalar Bibliyografyası. Selçuk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Dergisi.
- Gürbüz, M.** (2012). Şiir Mecmuaları Üzerine Bir Tasnif Denemesi. Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmûa. Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı. Hatice Aynur, Müjgân Çakır, Hanife Koncu, Selim S. Kuru, Ali Emre Özyıldırım (haz.). İstanbul: Turkuaz
- Kam, R. F.** (1933). Bestegâr-Şair Nazîm, Hayatı ve Eserleri Hakkında Tetkikat. Hilâl Matbaası. İstanbul.

- Kaplan, M.** (2019). Neşâtî Dîvânı. Ankara: K lt r ve Turizm Bakanlığı Yayınları. e-kitap, <https://ekitap.ktb.gov.tr/TR-78354/D v nlar.html>, [ET: 24.02.2020].
- Karak se, S.** (2017). Nev’i-z de At yi D v n . Ankara: K lt r ve Turizm Bakanlığı Yayınları. e-kitap, <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55734,nevi-zade-atayi-D v nipdf.pdf?0>, [ET: 24.02.2020].
- Karasoy, Y.-Yavuz, O.** (2010).  şık  mer D v n .  nci Ofset. Konya.
- Kavruk, H.** (2001). Őeyh lislam Yahy  D v n , MEB. Ankara.
- Kaya, B. A.** (2017). Azmiz de H let  D v n . T rkiye Cumhuriyeti K lt r ve Turizm Bakanlığı K t phaneler ve Yayınlar Genel M d rl ğ . Ankara.
- Kılı , A.** (2012). Mecm a Tasnifine Dair. Eski T rk Edebiyatı  alışmaları VII, Mecm a: Osmanlı Edebiyatının K rkambarı, Turkuaz Yayınları,  stanbul.
- Kılın , A.**(2021). Fuzuli D v n,  stanbul: T rkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı.
- K ksal, M. F.** (2012). Şiir Mecmualarının  nemi ve Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi. Eski T rk Edebiyatında Tenkit ve Teori, Kesit Yayınları,  stanbul.
- K ksal, M. F.** (2012). Şiir mecm alarının  nemi ve “Mecm aların Sistematik Tasnifi Projesi”(MESTAP). Eski T rk Edebiyatı  alışmaları VII, Mecm a: Osmanlı Edebiyatının K rkambarı. Hatice Aynur, M jg n  akır, Hanife Koncu, Selim S. Kuru, Ali Emre  zyıldırım (haz.). Turkuaz Yayınları,  stanbul.
- Kut, G.** (1986). Mecm ’a. T rk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi. (Devirler,  simler, Eserler, Terimler). Derg h Yayınları. stanbul.
- K   k, S.** (1994). B k  D v n  Tenkitli Basım. (1. Baskı). Atat rk K lt r dil ve Tarih Y ksek Kurumu T rk Dil Kurumu Yayınları. Ankara.
- Levend, A. S.** (1973). T rk Edebiyatı Tarihi Giriş (Cilt: 1). T rk Tarih Kurumu. Ankara.
-  zt rk, Y.** (2006). 17. Y zyıl Şairlerinden Dimetokal  Vahdet ’nin D v n’ının Tenkitli Metni. Y ksek Lisans Tezi, Marmara  niversitesi.  stanbul.
- Redhouse, Sir James W.**(2006). A Turkish and English Lexicon,  ağrı Yayınları,  stanbul.
- Sara , M. A. Y.** (2002). Emr  D v n . Eren Yayınları.  stanbul

- Selvi, M.** (2008). Ümîdî, Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Dîvânı. Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/> Erişim Tarihi (15.08.2019).
- Tarlan, A. N.** (1945). Hayâlî Bey Dîvânı. Burhaneddin Erenler Matbaası İstanbul.
- Tarlan, A. N.** (1967). Zâtî Dîvânı Gazeller Kısım, I. Cilt, Edebiyat Fakültesi Basımevi. İstanbul.
- Tarlan, A. N.** (1970). Zâtî Dîvânı Gazeller Kısım, II. Cilt, Edebiyat Fakültesi Basımevi. İstanbul.
- Tarlan, A. N.** (1992). Necatî Beg Dîvânı. Akçağ Yayınları. Ankara.
- Tarlan, A.N.** (2005). Ahmet Paşa Dîvânı. (1. Baskı). MEB Yayınları, Ankara.
- Taş, H.** (2010). Vusûlî Dîvânı (İnceleme-Metin-Çeviri-Açıklamalar-Dizin). Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü. Ankara.
- Toska, Z.** (1985). Veysî Dîvânı (hayatı, eserleri ve edebî kişiliği). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eski Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.
- Timurtaş, F. K.** (1968). Şeyhî Hayatı ve Eserleri Eserlerinden Seçmeler. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul.
- Tulum, M.-Tanyeri, A.** (1977). Nev'î Dîvânı. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul.
- Uludağ, E.** (1992). Şeyhülislâm Bahâyî Dîvânı (İncelemeKarşılaştırmalı Metin). Erzurum: Atatürk Üniversitesi SBE Yüksek Lisans Tezi Uzun, M. (2003). Mecmua. Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi. (C. 28, s. 265-268). Türkiye Diyanet Vakfı. Ankara.
- Uzun, M.** (2003). Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, c.28, Türk Diyanet Vakfı Yayınlar, Ankara.
- Ünver, İ.** (2008). Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler. Turkish Studies, 3(6).
- Ünver, N. (haz.)** (2020). Gelibolulu Sürûrî Dîvânı, Kültür Turizm Bakanlığı e-Kitap: <https://ekitap.ktb.gov.tr/TR-271852/gelibolulu-sururi-Divani.html> (E.T.: 2023, 1 Ocak).

Yağmur, B. (1998). Hilâlî Dîvânı (İnceleme-Metin). Hacettepe Üniversitesi SBE Yüksek Lisans Tezi Ankara.

Yakar, H. İ. (2018). Gelibolulu Sun'î Dîvânı. Ankara: Kültür Turizm ve Bakanlığı Yayınları. e-kitap, <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/57257, gelibolulu-suni-Dîvânipdf.pdf?0>, [ET: 09. 04. 2020].

Yavuz, K.-Yavuz, O. (2016). Muhibbî Dîvânı Bütün Şiirleri (İnceleme-Tenkitli Metin). (C.1-2). (1. Baskı). Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı. İstanbul.

İnternet Kaynaklar

<https://islamansiklopedisi.org.tr>. Erişim tarihi: 30.05.2023.

<https://teis.yesevi.edu.tr>. Erişim tarihi: 30.05.2023.

ÖZGEÇMİŞ

Ad-Soyad : Tuğba KARATEPE

ÖĞRENİM DURUMU:

- **Lisans** : 2021, Haliç Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı
- **Yüksek Lisans:**

